

"W 2004 r. wszystkie państwa członkowskie UE zgodziły się, że istnieje potrzeba sformułowania celów, wskaźników i mechanizmów oceny, aby umożliwić regulację procesu tworzenia polityki, oceniać postępy w integracji i ułatwić skuteczniejszą wymianę informacji pomiędzy państwami członkowskimi.

Dlatego z przyjemnością popieram projekt INTI "Indeks Polityki Integracji Migrantów", który pomoże wszystkim biorącym w nim udział rozwinąć ten kluczowy aspekt tworzenia polityki. To pomoże nam przyspieszyć realizację programów UE. Potrzebujemy miar, które umożliwią nam na skuteczniejsze dokonywanie porównań w obrębie naszych systemów politycznych. Właśnie obszerny, precyzyjny wykaz miar w tym zakresie, zawarty w Indeksie, to świetny przykład przydatnego nowego wzorca, który mógłby zostać wprowadzony w całej Europie, aby podsumować rezultaty integracji, wskazać ewentualne usprawnienia i nowe obszary działań."

Franco Frattini, Wiceprezydent Komisji Europejskiej i komisarz d/s Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości

"Parlament Europejski jest żywo zainteresowany zrozumieniem, jak nasze coraz bardziej zróżnicowane społeczeństwa mogą działać, aby przezwyciężyć powszechnie spotykane przeszkody na drodze do integracji, przed którymi stoimy. Zebranie jasnych i porównywalnych informacji to bardzo ważny, pierwszy krok. Indeks Polityki Integracji Migrantów pozwala nam zobaczyć, w jaki sposób Europa może wypracować bardziej korzystne rozwiązania polityczne, u których podstaw leży podejście, gdzie obywatel/obywatelka jest najważniejszy. Pozwala też dostrzec, w jaki sposób Europa może prezentować najwyższe normy Unii Europejskiej oraz najlepsze europejskie praktyki. Ten Indeks będzie również ważnym, uzupełniającym narzędziem służącym Badaniom Parlamentu Europejskiego nt. Utworzenia Systemu Analizy Porównawczej dla Zmierzenia Sukcesu Polityki Integracyjnej w Europie, która to polityka będzie odgrywać kluczową rolę we wprowadzeniu w życie Europejskiego Funduszu Integracji."

Jean-Marie Cavada, deputowany do Parlamentu Europejskiego i Przewodniczący Komitetu ds. Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

"Jako punkt styczny między rządem a społeczeństwem obywatelskim, Europejski Komitet Gospodarki i Społeczeństwa uświadamia sobie, jak wartościowym projektem jest Indeks Polityki Integracji Migrantów, który szerokiej grupie decydentów dostarcza jasne i porównywalne informacje na temat tego, co się robi w całej Europie, w celu rozwoju integracji i obywatelstwa. Sądzę, że może być cennym punktem wyjściowym, który będzie miał wpływ na debaty publiczne w naszych krajach, wskazując nam najlepsze praktyki."

Brenda King, Prezydent Sekcji ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, Europejski Komitet Gospodarki i Społeczeństwa

"Prezydencja portugalska chce prowadzić pogłębioną debatę na temat metod, które Europa może wykorzystać, inwestując w swoje różnorodne społeczeństwa przez propagowanie integracji. Ze względu na złożoności występujące w wielu rozpatrywanych systemach politycznych, musimy zaangażować wszystkie osoby odpowiedzialne w tym zakresie: twórców polityki, specjalistów, obywateli i imigrantów. Indeks Polityki Integracji Migrantów skłania nas wszystkich do zajęcia miejsca przy tym samym stole, by dyskutować, w jaki sposób polityka mająca znaczenie dla integracji może wesprzeć nasze dążenia do innowacji gospodarczej, równouprawnienia i obywatelstwa"

Pedro Silva Pereira, Minister Portugalskiej Prezydentury Rady Europejskiej

**BRITISH
COUNCIL**

Strategic thinking
on equality and mobility

Niniejszy projekt został sfinansowany przez
Wspólnotę Europejską w ramach Programu INTI -
Działania Przygotowawcze do Integracji Obywateli Krajów Trzecich

Indeks Polityki Integracji Migrantów

Indeks Polityki Integracji Migrantów

Wątek	Wymiar	Co to oznacza	Wynik najwyższy
Dostęp do Rynku Pracy	Uprawnienia	Czy migranci zostają wyłączeni z pewnych prac?	SE (100%)
	Środki integracji rynkowej	Co państwo robi, aby pomagać migrantom dostosowywać się do wymogów rynku pracy?	NL, SE (100%)
	Gwarancje zatrudnienia	Czy migranci łatwo mogą stracić swoje pozwolenia na pracę?	10 państw (100%)
	Prawa związane	Jakie prawa mają migranci jako robotnicy?	15 państw (100%)
Łączenie rodzin	Uprawnienia	Którzy migranci mogą sponsorować krewnych? Których krewnych mogą sponsorować?	CA, PT, SE (100%)
	Warunki nabycia	Czy prawo migranta do życia z rodziną jest zależne od wymogów, testów albo kursów?	IE, SE (80%)
	Gwarancje statusu	Czy państwo zabezpiecza prawo migranta, aby osiedlił się z rodziną?	IT (100%)
	Prawa związane	Czy członkowie rodziny mają takie same prawa jak ich sponsor?	CA, IT, LT, NL, PT, SE (100%)
Pobyt stały	Uprawnienia	Jak długo muszą migranci czekać, aby stać się długoterminowi mieszkańcami?	IT (90%)
	Warunki nabycia	Czy migranci spełniający niezbędne warunki są zmuszeni sprostać restrykcyjnym wymogom?	IE, ES (90%)
	Gwarancje statusu	Jak łatwa jest utrata zezwolenia w przypadku długoterminowych mieszkańców?	BE, SE (79%)
	Prawa związane	Czy długoterminowi mieszkańcy mają taki sam dostęp do wielu obszarów życia, jak obywatele?	GR, MT, NO, PT (92%)
Udział w życiu politycznym	Prawa wyborcze	Czy migranci spoza UE mogą głosować i kandydować w wyborach?	DK, FI, IE, NO, SE (100%)
	Swobody polityczne	Czy migranci mogą zapisywać się do partii politycznych albo zakładać własne związki?	22 państwa (100%)
	Ciała konsultacyjne	Czy rząd systematycznie zasięga porad migrantów przez przedstawicieli, których oni sami wybierają?	LU (92%)
	Polityka wdrożeniowa	Czy rząd aktywnie informuje migrantów o ich prawach politycznych? Czy pomaga finansować ich związki?	PT, SE (100%)
Dostęp do obywatelstwa	Uprawnienia	Jak długo muszą migranci czekać, aby stać się obywatelami? Czy ich dzieci i wnuki stają się obywatelami z urodzenia?	BE, CA (75%)
	Warunki nabycia	Czy migranci spełniający niezbędne warunki są zmuszeni sprostać restrykcyjnym wymogom?	PT (83%)
	Gwarancje statusu	Jak łatwa jest utrata zezwolenia w przypadku długoterminowych mieszkańców?	SE (90%)
	Podwójne obywatelstwo	Czy naturalizujący się obywatele albo dzieci urodzone w kraju z rodzicami migrantami mogą posiadać podwójne obywatelstwo?	BE, CA, FR, IE, PT, UK (100%)
Anty-dyskryminacja	Definicje i koncepcje	Czy dyskryminacja z powodów religii/wiary, przynależności etnicznej/ rasy i narodowości jest karana?	FI, PT, SE, UK (100%)
	Obszary zastosowania	W którym obszarze życia stosuje się prawo antydyskryminacyjne?	10 państw (100%)
	Egzekwowanie	Czy zachęca się ofiary do wszczęcia postępowania prawnego?	NL (100%)
	Polityka równości	Jaką rolę mogą odgrywać organy ds. równości i państwo?	CA, SE (100%)

Projekt Polityka Integracyjna ds. Migrantów Indeks był przedsięwzięciem zarządzanym przez British Council i Migration Policy Group. Poparcia dla projektu udzieliły następujące instytucje partnerskie: Université Libre de Bruxelles; Uniwersytet Sheffield; Duński Instytut Praw Człowieka (Dania); l'Institut national d'études démographiques (Francja); National Consultative Committee on Racism and Interculturalism (Irlandia); Instytut Spraw Publicznych (Polska); Friedrich Ebert Stiftung (Niemcy); Fundació CIDOB (Hiszpania); Król Baudouin Fundacja (Belgia); Stowarzyszenie Studiów Kanadyjskich (Kanada); E2 (Finlandia); Helleńska Liga Praw Człowieka (Grecja); grecki Rzecznik Praw Obywatelskich/Praw Człowieka (Grecja); Menedék (Węgry); Fondazione ISMU (Włochy); Asti (Luksemburg); FORUM (Holandia); Kim (Norwegia); Calouste Gulbenkian Fundacja (Portugalia); CEIFO (Szwecja); SFM (Szwajcaria); Commission for Racial Equality (UK); Immigration Advisory Service (UK).

Indeks Polityki Integracji Migrantów

Jan Niessen, Thomas Huddleston i Laura Citron
współpraca Andrew Geddes i Dirk Jacobs

Strategic thinking
on equality and mobility

Projekt współfinansowany przez
Wspólnotę Europejską w ramach Programu INTI -
Działania Przygotowawcze do Integracji Obywateli Państw Trzecich

Po raz pierwszy opublikowane
w Brukseli przez British Council
i Migration Policy Group,
wrzesień 2007

Edycja pilotażowa Indeksu Polityki
Integracji Migrantów została
opublikowana w 2005 jako Indeks
Civic Citizenship (stopniowe
nabywanie praw i obowiązków
obywatelskich bez potrzeby
naturalizacji) i Inkluzji przez
British Council, Migration Policy
Group i Foreign Policy Centre

Copyright © 2007 Indeks Polityki
Integracyjnej ds. Migrantów.
British Council i Migration
Policy Group

Żadna część tej publikacji nie
może być powielana ani cytowana
w żadnej formie, w żaden sposób
bez odniesienia do jej tytułu i
autorów. Ta praca jest
zarejestrowana w Brytyjskim
Biurze ds. Praw Autorskich

Indeks Polityki Integracyjnej ds.
Migrantów można pobrać ze
strony www.integrationindex.eu

Kontakt info@migpolgroup.com

Odpowiedzialność za poglądy
lub opinie wyrażone w tej
publikacji spoczywa na autorach
projektu. Komisja nie ponosi
odpowiedzialności za te poglądy
lub opinie, ani też za sposób,
w jaki mogą one zostać
wykorzystane.

Przedmowa

Kiedy British Council i Migration Policy Group rozpoczęły swe poszukiwania wspólnych środków polityki integracyjnej, byliśmy raczej samotnymi podróżnikami. Ale w ciągu ostatnich czterech lat nasza ambitna nadzieja przekształciła się w namacalne przedsięwzięcie 25 partnerów z 19 różnych krajów.

W czasie podróży dyskutowaliśmy, deliberowaliśmy, a czasem nawet nie zgadzaliśmy się ze sobą. Nie dokonaliśmy tego jednak w żaden inny sposób. Nawiązaliśmy nowe relacje poprzez naszą współpracę nad Indekssem Polityki Integracji Migrantów. Będą one trwać jeszcze długo po publikacji tej książki. British Council i Migration Policy Group kierują zespołem partnerów z całej Europy, angażując się we wspólną pracę w celu rozwoju i wdrożenia polityki integracji migrantów. Cieszymy się z faktu, że Komisja Europejska uznała wartość tej współpracy na szczeblu europejskim, wspierając Indeks Polityki Integracji Migrantów (MIPEX) dotacją z Programu INTI - Działania Przygotowawcze do Integracji Obywateli Państw Trzecich.

Prawdziwą wartość MIPEX stanowi oczywiście nie tylko ta książka i strona internetowa, lecz relacje i formy dialogu, które są dzięki nim możliwe. Pilnie potrzebujemy bogatszej w informacje i bardziej konstruktywnej debaty nt. polityki integracyjnej w Europie. Nasza podróż w stronę MIPEX była początkiem. Mamy nadzieję, że to przejrzyste i przystępne sprawozdanie nt. polityk integracyjnych Europy wywoła szerszą dyskusję, większe zrozumienie i efektywne działanie.

Rt Hon Lord Neil Kinnock of Bedwellty
Przewodniczący, British Council

Sukhdev Sharma, CBE
Przewodniczący, Migration Policy Group

Podziękowania

Zespół koordynacyjny MIPEX

Michael Bird, Dyrektor, British Council
Jonathan Brennan, Menedżer strony internetowej i rzecznik prasowy,
British Council
Zoe Catsaras, koordynator projektu, Migration Policy Group
Laura Citron, wydawca projektu
Thomas Huddleston, analityk polityki, Migration Policy Group
Andrew Manning, asystent projektu, British Council
Julian Morgan, Menedżer ds. komunikacji, British Council
Jan Niessen, dyrektor, Migration Policy Group
Isabelle Van de Gejuchte, starsza kierowniczka programu, British Council

---

pragnie podziękować

wszystkim, którzy mieli swój wkład w rozwój MIPEX w ciągu ostatnich lat i wspierali nasz projekt.

Jesteśmy bardzo wdzięczni za współpracę naszych partnerów badawczych z Université Libre de Bruxelles: Państwu Dirk Jacobs, Florence Delmotte i Barbarze Herman; i z University of Sheffield: Panom Andrew Geddes i Danielowi Wunderlich.

Chcielibyśmy podziękować wszystkim, którzy dzielili się z nami doświadczeniami i pomysłami dołączając do nas na seminariach wstępnych nt. udziału w polityce, opinii społecznej, możliwości transferu do nowych państw członkowskich oraz podczas naszych konsultacji z przyszłymi użytkownikami.

Dziękujemy członkom naszego komitetu doradczego: Państwu Joaquín Arango, Rainer Bauböck, Virginie Guiraudon, George'owi Kolankiewiczowi i Marco Martiniello wraz z Panem Markiem Bellem, za ich entuzjazm i porady. Za umiejętności statystyczne, podziękowania dla Gerbena van Lent.

Podziękowania należą się oczywiście za wielki wkład pracy sieci ekspertów, od których zależało gromadzenie naszych danych. Jest ich zbyt wielu, by wszystkich tu wymienić, dlatego ich nazwiska można znaleźć na końcu tej publikacji.

Jesteśmy niezmiernie wdzięczni naszej sieci partnerów za ich wkład i zaangażowanie w ten projekt: National Consultative Committee on Racism and Interculturalism (Irlandia); Instytutowi Spraw Publicznych (Polska); Institut National d'Etudes Démographiques (Francja); Danish Institute for Human Rights (Dania); Friedrich Ebert Stiftung (Niemcy); CIDOB (Hiszpania), King Baudouin Foundation (Belgia) Association for Canadian Studies (Kanada); E2 (Finlandia); Hellenic League for Human Rights (Grecja); Greek Ombudsman (Grecja); Menedék (Węgry); ISMU (Włochy); Asti (Luxemburg); FORUM (Holandia); KIM (Norwegia); Calouste Gulbenkian Foundation (Portugalia); CEIFO (Szwecja); SFM (Szwajcaria); Commission for Racial Equality (UK); Immigration Advisory Service (UK).

I wreszcie, za ich cenną pomoc, pragniemy podziękować biurom British Council w Kanadzie, Czechach, Danii, Finlandia ii, Francji, Irlandii, Włoszech, Niemczech, Grecji, Holandii, Norwegii, Polsce, Portugalii, Słowenii, Hiszpanii, Szwecji i Zjednoczonym Królestwie.

Deklaracja wsparcia

Najlepsze polityki ds. integracji migrantów nie są niewiadomą. Migranci potrzebują możliwości pełnego uczestnictwa w życiu kraju pobytu, bez obawy przed dyskryminacją. Potrzebują także jasnych dróg prawnych do pełnego obywatelstwa zamieszkiwanego kraju. Wraz z coraz większą różnorodnością populacji europejskich, każdy kraj powinien nieustannie poddawać pod refleksję znaczenie obywatelstwa, aby znajdować nowe sposoby wspólnego życia w przyjaznym społeczeństwie. Wielu z nas pracowało nad nadaniem konkretnego kształtu tym deklaracjom w postaci struktury opartej o wysokie standardy, która opiera się na europejskiej współpracy na rzecz integracji. Nasze rządy wielokrotnie zobowiązywały nas do wprowadzania tych zasad w życie poprzez podwyższanie standardów prawa i polityki ds. integracji migrantów w naszych krajach.

Niestety, jak dotąd monitorowanie, czy rządy europejskie spełniały te obietnice, było wyzwaniem. Indeks Polityki Integracji Migrantów (MIPEX) ujawnia "lukę dobrych intencji" pomiędzy najlepszymi wzorami a rzeczywistą praktyką, dostarczając jasnych, zwięzłych i porównywalnych informacji. Przyjmujemy z radością MIPEX jako narzędzie, które wnosi siłę "benchmarkingu" (porównywania) do polityki integracji. Z niecierpliwością czekamy, by poznać wyniki za rok 2006 i rozpocząć debatę nt. polityk integracyjnych w Europie, gdzie fakty stawiają wyzwanie mitom, a wysokie standardy najlepszych praktyk - niskim oczekiwaniom.

Sygnatariusze

Międzynarodowi

Jan Andersson, członek Parlamentu Europejskiego, Przewodniczący Komisji ds. Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Szwecja
 Enrique Barón Crespo, członek Parlamentu Europejskiego, Hiszpania
 Edit Bauer, członek Parlamentu Europejskiego, Słowacja
 Emine Bozkurt, członek Parlamentu Europejskiego, Holandia
 Jean-Marie Cavada, członek Parlamentu Europejskiego, przewodniczący Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, Francja
 Pascale Charhon, dyrektor, Europejska Sieć Przeciwko Rasizmowi
 Anastasia Crickley, osobisty przedstawiciel Przewodniczącego w Biurze OSCE (Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie) ds. Walki z Rasizmem, Ksenofobią i Dyskryminacją
 Neena Gill, członek Parlamentu Europejskiego, Zjednoczone Królestwo
 Edite Estrela, członek Parlamentu Europejskiego, Portugalia
 Ignasi Guardans, członek Parlamentu Europejskiego, Hiszpania
 António Guterres, Wysoki Komisarz ONZ ds. Uchodźców, Portugalia
 Anneli Jäätteenmäki, członek Parlamentu Europejskiego, Finlandia
 Kostis Hadjidakis, członek Parlamentu Europejskiego, Grecja
 Barbara Kudrycka, członek Parlamentu Europejskiego, Polska
 Jean Lambert, członek Parlamentu Europejskiego, Zjednoczone Królestwo

Jeanine Hennis-Plasschaert, członek Parlamentu Europejskiego, Holandia
 Stavros Lambrinidis, członek Parlamentu Europejskiego, Grecja
 Jo Leinen, Stavros Lambrinidis, Przewodniczący Komisji do Spraw Konstytucyjnych, Niemcy
 Baroness Sarah Ludford, członek Parlamentu Europejskiego, Zjednoczone Królestwo
 Irigo Méndez de Vigo, Baroness Sarah Ludford, Hiszpania
 John Monks, przewodniczący, Europejska Konfederacja Związków Zawodowych
 Claude Moraes, członek Parlamentu Europejskiego, Zjednoczone Królestwo
 Cem Özdemir, członek Parlamentu Europejskiego, Niemcy
 Dimitris Papadimoulis, członek Parlamentu Europejskiego, Grecja
 Lyn Parker, HM Ambasador Brytyjski w Holandii
 Doris Peschke, Sekretarz Generalny, Komisja Kościoła ds. Migrantów w Europie
 Mary Robinson, prezes, Inicjatywa Etyczna Globalizacji, Irlandia
 Raul Romeva, członek Parlamentu Europejskiego, Hiszpania
 Martine Roure, członek Parlamentu Europejskiego, Francja
 Bjarte Vandvik, Sekretarz Generalny, Europejska Rada ds. Uchodźców i Wygnańców
 Ioannis Varvitsiotis, członek Parlamentu Europejskiego, przewodniczący Instytutu dla
 Demokracji 'Konstantinos Karamanlis', Grecja
 Marius Wanders, Sekretarz Generalny, Caritas Europa

Belgia

Edouard Delruelle, wicedyrektor, Centrum ds. Równych Szans i Zwalczenia Rasizmu
 Jozef De Witte, dyrektor, Centrum ds. Równych Szans i Zwalczenia Rasizmu
 Fons Leroy, dyrektor naczelny, Flamandzki Urząd Służby Cywilnej

Czechy

Alena Gajdůšková, senator, Parlament Czech

Dania

Halima El-Abassi, przewodniczący, The Danish Association for Ethnic Equal Treatment
 Ole Espersen, profesor i były Minister Sprawiedliwości
 Jakob Hougaard, burmistrz do Spraw Integracji, miasto Kopenhaga
 Hans Jensen, przewodniczący, Duńska Konfederacja Związków Zawodowych
 Anders Kamm, Sekretarz Generalny, Duńska Rada ds. Uchodźców
 Morten Kjćrum, dyrektor, Duński Instytut Praw Człowieka
 Tøger Seidenfaden, redaktor naczelny, Politiken
 Knud Vilby, przewodniczący, Związek Polityki Socjalnej
 Nicolai Wammen, burmistrz, miasto Łrhus

Finlandia

Heidi Hautala, członek parlamentu

Francja

Khédidja Bourcart, wiceburmistrz Paryża

Grecja

Dimitris Christopoulos, prezes, Grecka Liga Praw Człowieka
 Miltos Pavlou, dyrektor, Greek National Focal Point on Racism and Xenophobia
 Kostis Papaioannou, prezes, Krajowa Komisja Praw Człowieka

Hiszpania

Ricardo Bofill, architekt
 Manuel Marín, przewodniczący Kongresu Deputowanych Hiszpanii i były
 wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej
 Marcelino Oreja, przewodniczący of FCC-Fomento de Construcciones y Contratas and
 former European Commissioner
 Narcís Serra, przewodniczący Fundacji CIDOB i były wiceprezydent Hiszpanii

Holandia

Rachida Azough, dyrektor kreatywnej, Kosmopolis
 Sadiq Harchaoui, dyrektor zarządzający FORUM, Institute for Multicultural Development
 Agnes Jongerius, przewodniczący, Konfederacja Holenderskich Związków Zawodowych
 Teun van Os van den Abeelen, przewodniczący Advisory Committee on Aliens Affairs

Irlandia

Philip Watt, dyrektor, National Consultative Committee on Racism and Interculturalism

Kanada

Maurice Basque, dyrektor, Institut d'Etudes Acadiennes, Université de Moncton
 Gerald Gall, University of Alberta
 Herbert Marx, były Minister Sprawiedliwości, Prowincja Quebec
 Minelle Mahtani, profesor, University of Toronto
 Christopher Manfredi, profesor, McGill University

Luksemburg

Georges Bach, przewodniczący, Fédération Chrétienne des Personnels de Transport, Luksemburg
 José Coimbra, przewodniczący, Confédération de la Communauté Portugaise
 Erny Gillen, przewodniczący Konfederacji Caritas Europa i Caritas Luksemburg
 Richard Graf, przewodniczący, Action Solidarité Tiers Monde
 Serge Kollwelter, przewodniczący, Association de Soutien aux Travailleurs Immigrés
 Michel Legrand, przewodniczący, Service Socio-pastoral/Centre intercommunautaire
 Jean-Claude Reding, przewodniczący, Confédération Syndicale Indépendante
 Pablo Sanchez, przewodniczący, Fédération des Associations Espagnoles
 Robert Weber, przewodniczący, Confédération Syndicale Chrétienne
 Nico Wenmacher, przewodniczący, Fédération Nationale des Cheminots, Travailleurs des Transports, Fonctionnaires et Employés
 Michel Wurth, przewodniczący, Union des Entreprises Luxembourgeoises

Niemcy

Lale Akgün, członek Bundestagu
 Klaus Bade, przewodniczący, Institute for Migration Research and Intercultural Studies, University of Osnabrück
 Heiner Bielefeldt, dyrektor, Niemiecki Instytut Praw Człowieka
 Annelie Buntenbach, zarząd federalny, Konfederacja Niemieckich Związków Zawodowych
 Heidi Knake-Werner, senator ds. Integracji, Pracy i Opieki Społecznej, Berlin
 Gari Pavkovic, dyrektor, departament Polityki Integracyjnej, miasto Stuttgart
 Vicente Riesgo, Federation of Spanish Parents' Associations w Republice Federalnej Niemiec
 Roland Schäfer, prezes Niemieckiego Związku Miast i burmistrz miasta Bergkamen
 Wilhelm Schmidt, przewodniczący federalny, Workers' Welfare Association
 Rita Süßmuth, była przewodnicząca Bundestagu
 Christian Ude, prezes Niemieckiego Stowarzyszenia Miast, Lord Burmistrz miasta Monachium

Polska

Urszula Gacek, senator, Platforma Obywatelska
 Janusz Kochanowski, Polski Rzecznik Praw Obywatelskich
 Irena Rzeplińska, wicedyrektor, Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Portugalia

Rui Marques, Wysoki Komisarz ds. Imigracji i Dialogu Międzykulturowego
 Isabel Mota, członek zarządu, Gulbenkian Foundation and of Partex Gas and Oil Corporation
 Sheikh David Munir, Imam Centralnego Meczetu w Lizbonie
 António Vitorino, były członek Komisji Europejskiej, odpowiedzialny za Sprawiedliwość i Sprawy Wewnętrzne

Słowenia

Nedžad Grabus, Mufti, Społeczność Islamska w Republice Słowenii
 Zoran Jankovic, burmistrz Ljubljany
 Mojca Kucler Dolinar, członek parlamentu
 Anica Mikuš Kos, prezes of Slovene Philanthropy-Association for the Promotion of Voluntary Work
 Zdenka Čebašek-Travnik, Rzecznik Praw Obywatelskich

Bojan Trnovšek, dyrektor generalny, dyrektoriat Spraw Wewnętrznych i Administracji,
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Danilo Türk, zastępca Dziekana, Wydział Prawa, University of Ljubljana, Asystent Generalny
ds. Polityki ONZ, 2000-2005, kandydat w wyborach prezydenckich Republiki Słowenii
2007

Włochy

Vincenzo Cesareo, Sekretarz Generalny, Fundacja ISMU
Paolo Reboani, dyrektor Jednostki Strategicznej, Ministerstwo Handlu Międzynarodowego i
Polityk Europejskich
Giuseppe M. Silveri, dyrektor generalny, Department Polityki Imigracyjnej, Ministerstwo
"Solidarietà Sociale"

Zjednoczone Królestwo

Yasmin Alibhai-Brown, dziennikarz
Peter Bottomley, członek parlamentu
Lord Dholakia, członek Izby Lordów
Lord Garden KCB, członek Izby Lordów
Neil Gerrard, członek parlamentu
Evan Harris, członek parlamentu
Lord Hylton, członek Izby Lordów
Gwyn Prosser, członek parlamentu
Lord Simon of Highbury, dyrektor Unilever and Suez Group; były dyrektor BP
Derek Wyatt, członek parlamentu

Streszczenie

Co to jest MIPEX?

MIPEX bada polityki integracyjne ds. migrantów¹ w 25 państwach członkowskich UE² i trzech krajach spoza UE. Posługuje się ponad 140 wskaźnikami dotyczącymi polityki, aby stworzyć pełny, wielowymiarowy obraz szans migrantów na uczestnictwo w społeczeństwach europejskich. MIPEX obejmuje sześć obszarów polityki, które kształtują drogę migrantów do pełnego obywatelstwa: dostęp do rynku pracy, łączenie rodzin, pobyt stały, udział w życiu politycznym, dostęp do obywatelstwa i antydyskryminacja. Najlepsze praktyki dla każdego wskaźnika polityk są oparte o najwyższe europejskie standardy, stworzone na podstawie Konwencji Rady Europy lub Dyrektyw Wspólnoty Europejskiej (tam, gdzie obecne są tylko standardy minimalne, zastosowano się do rekomendacji z całej Europy). Ponieważ polityki są badane w odniesieniu do tych samych standardów we wszystkich państwach członkowskich, MIPEX stanowi narzędzie służące do porównania osiągnięć w tej dziedzinie. Ta książka jest podręcznym przewodnikiem po politykach integracyjnych Europy. Szczegółowy zestaw danych można znaleźć na stronie internetowej MIPEX, www.integrationindex.eu.

Co mogę z tym zrobić?

Rzuć okiem na to, jak blisko Twojemu krajowi do najlepszych praktyk
Porównaj osiągnięcia różnych krajów w poszczególnych obszarach polityk
Znajdź z życia wzięte przykłady najlepszych praktyk
Prześledź osiągnięcia Twego kraju z upływem czasu
Zbadaj głębiej kontekst polityki integracyjnej w pełnych faktów profilach państw
Przeanalizuj samodzielnie dane pobierając kompletne wyniki ze strony internetowej www.integrationindex.eu
Weź udział w debacie, używając MIPEX-u przy tworzeniu polityk, komentowaniu, lobbyngu i analizie.

Czemu to służy?

MIPEX ma na celu ulepszenie polityk integracyjnych ds. migrantów w Europie poprzez dostarczanie obiektywnych, przystępnych i porównywalnych danych do analizy i debaty. Imigracja to element rzeczywistości każdego kraju Unii Europejskiej.

1 W niniejszej publikacji termin 'migranci' odnosi się do Obywateli Państw Trzecich zamieszkujących legalnie na terenie państw członkowskich UE. Jeśli nie zapisano inaczej, termin ten nie odnosi się do uchodźców czy starających się o azyl, nieregularnych imigrantów, obywateli UE wykorzystujących swe prawa do swobodnego przemieszczania się oraz obywateli UE pochodzenia imigranckiego.
 2 MIPEX jest współfinansowany przez Wspólnotę Europejską w ramach programu INTI. Podanie o finansowanie MIPEX-u zostało złożone i rozpatrzone pozytywnie przed akcesją Bułgarii i Rumunii w styczniu 2007.

Wszyscy mieszkańcy Europy zyskają dzięki spójnym, otwartym społeczeństwom, w których migranci i obywatele mają takie same szanse na uczestnictwo i wnoszenie swojego wkładu. Rządy tworzą dla migrantów ramy polityczne i prawne, umożliwiające uczestnictwo wraz z obywatelami i z czasem także zostanie obywatelem. Istotne jest, zatem, by polityki integracyjne europejskich rządów były analizowane i monitorowane. MIPEX został pomyślany jako 'lustro', które może być podsunięte państwowi członkowskim UE, aby obejrzały w nim swoje osiągnięcia w dziedzinie polityk integracyjnych ds. migrantów. Oczywiście, same wysiłki rządów nie doprowadzą do integracji. Swoją rolę mają tu do spełnienia społeczności lokalne, społeczeństwo obywatelskie oraz sami migranci. MIPEX oferuje platformę do opartej na faktach debaty pomiędzy wszystkimi wymienionymi aktorami sceny polityki integracyjnej w Europie.

Kto tworzy MIPEX?

MIPEX tworzy konsorcjum 25 organizacji. Wśród nich znajdują się uniwersytety, instytuty badawcze, sztaby ekspertów, fundacje, organizacje pozarządowe i gremia ds. równości (w Aneksie 3 znajduje się pełna lista partnerów). Grupa MIPEX jest zaangażowana w polepszenie jakości debaty nt. polityki integracyjnej ds. migrantów w Europie. Pierwsze wydanie MIPEX-u zostało opublikowane w 2004 roku. MIPEX będzie tworzony co 2 lata, aby śledzić postęp polityk integracyjnych w Europie wraz z upływem czasu. MIPEX-owi przewodzi British Council i Migration Policy Group (MPG).

MPG projektuje, koordynuje i podejmuje badania we współpracy ze swymi partnerami badawczymi. Andrew Geddes z University of Sheffield zaprojektował część dotyczącą dostępu do rynku pracy, a Dirk Jacobs z Université Libre de Bruxelles - część o udziale w życiu politycznym. MPG było odpowiedzialne za opracowanie części nt. praw obywatelskich (civic citizenship) i antydyskryminacji.

Odpowiedzi dla każdego wskaźnika zostały dostarczone, przejrane i zrecenzowane przez sieć ekspertów-naukowców i praktyków prawa z zakresu migracji (lista nazwisk w Aneksie 1). O badania kontrolne poproszono ekspertów krajowych lub zostały one przeprowadzone przez MPG. Publikację napisała MPG we współpracy z British Council. Partnerzy krajowi zrecenzowali profile państw i brali udział w konsultacjach w trakcie procesu badawczego.

Projekt współfinansuje Wspólnota Europejska w ramach Programu INTI - Działania Przygotowawcze do Integracji Obywateli Państw Trzecich. Poza tą publikacją, Grupa MIPEX prowadzi interaktywną stronę internetową i serię debat w różnych miastach Europy. MIPEX jest dostępny w wielu innych językach, w tym francuskim, hiszpańskim, niemieckim i angielskim. W celu uzyskania dalszych informacji, wejdź na stronę www.integrationindex.eu.

Spis treści

Przedmowa	III	Profile poszczególnych krajów	
Podziękowania	IV	AT Austria	20
Deklaracja wsparcia	VI	BE Belgia	26
Streszczenie Wykonawcze	X	CA Kanada	32
		CY Cypr	38
		CZ Czechy	44
		DK Dania	50
		EE Estonia	56
		FI Finlandia	62
Kluczowe Wnioski	2	FR Francja	68
		DE Niemcy	74
Wstęp	4	GR Grecja	80
		HU Węgry	86
Wyniki dla 28 profili państw w obszarach		IE Irlandia	92
Dostęp do rynku pracy	8	IT Włochy	98
Łączenie rodzin	10	LV Łotwa	104
Pobyt stały	12	LT Litwa	110
Udział w życiu politycznym	14	LU Luksemburg	116
Dostęp do obywatelstwa	16	MT Malta	122
Antydyskryminacja	18	NL Holandia	128
		NO Norwegia	134
		PL Polska	140
		PT Portugalia	146
		SK Słowacja	152
		SI Słowenia	158
		ES Hiszpania	164
		SE Szwecja	170
		CH Szwajcaria	176
		UK Zjednoczone Królestwo	182
		Aneksy	
		Lista ekspertów	188
		Lista wskaźników	189
		Lista partnerów	191

Kluczowe Wnioski

W całym MIPEX-ie oraz w jego 6 poszczególnych częściach, polityki integracyjne UE-25 osiągają wyniki plasujące je zaledwie w pół drogi do najlepszych praktyk.

Tylko wyniki SE są na tyle wysokie, by uznać je za korzystne dla promocji integracji. Spośród 28 krajów ankietowanych przez MIPEX, dziewięć krajów ma polityki, które są częściowo korzystne. Są to państwa skandynawskie, zachodniego basenu Morza Śródziemnego, kraje Beneluxu, CA i UK. Polityki pięciu krajów można uznać za przynajmniej częściowo korzystne (LV, CY, GR, SK, AT). Dziesięć krajów o najgorszych wynikach to republiki bałtyckie, wschodnie kraje śródziemnomorskie, Środkowa Europa i DK.

Najlepsze wyniki UE-25 osiągnęła w obszarze **polityk pobytu stałego**, chociaż **antydiskryminacja, łączenie rodzin i status na rynku pracy** są niewiele dalej za nimi. W krajach Europy Zachodniej, **prawo z zakresu antydiskryminacji** to najsilniejszy obszar dla promocji integracji.

UE-25 prezentują się najgorzej w kwestiach **dostępu do obywatelstwa** i polityk w zakresie **udziału w życiu politycznym**. W obszarze **dostępu do obywatelstwa i pobytu stałego**, nawet najlepszych spośród wyników nie można uznać za "korzystne". Kraje Europy Środkowej i Wschodniej wypadają najgorzej w obszarze **udziału w życiu politycznym**, gdzie polityki są, uśredniając, niekorzystne.

Tylko jeden kraj osiągnął najlepsze praktyki w każdym wskaźniku w danym obszarze (SE na polu dostępu do rynku pracy). W każdym innym obszarze, SE jest liderem wśród 28 państw MIPEX, mając najkorzystniejsze polityki, chociaż nie udało się tam jeszcze osiągnąć najlepszych praktyk. Na polu **dostępu do obywatelstwa**, SE remisuje z BE.

Kraje Zachodniej, Środkowej i Wschodniej Europy osiągają prawie takie same wyniki w obszarze **łączenia rodzin i pobytu stałego**, ale na polu **dostępu do obywatelstwa, dostępu do rynku pracy i udziału w życiu politycznym**, te ostatnie pozostają daleko w tyle.

					Dostęp do rynku pracy	Łączenie rodzin	Pobyt stały	Udział w życiu politycznym	Dostęp do obywatelstwa	Antydyskryminacja
1	SE	Szwecja	88		100	92	76	93	71	94
2	PT	Portugalia	79		90	84	67	79	69	87
3	BE	Belgia	69		75	61	74	57	71	75
4	NL	Holandia	68		70	59	66	80	51	81
5=	FI	Finlandia	67		70	68	65	81	44	75
	CA	Kanada	67		80	76	60	32	67	85
7	IT	Włochy	65		85	79	67	55	33	69
8	NO	Norwegia	64		70	66	72	86	39	54
9	UK	Zjednoczone Królestwo	63		60	61	67	46	62	81
10	ES	Hiszpania	61		90	66	70	50	41	50
	EU-15		60		64	59	61	60	48	66
11=	SI	Słowenia	55		60	71	63	15	41	79
	FR	Francja	55		50	45	48	52	54	81
	LU	Luksemburg	55		45	50	48	84	45	56
	28	MIPEX 28	54		58	58	60	46	44	59
14=	DE	Niemcy	53		50	61	53	66	38	50
	EU-25		53		56	57	59	43	43	58
	IE	Irlandia	53		50	50	39	59	62	58
16	CH	Szwajcaria	50		75	43	51	55	44	33
17=	HU	Węgry	48		40	50	50	29	36	85
	CZ	Czechy	48		50	58	63	41	50	27
19	EE	Estonia	46		75	61	61	30	26	23
20	LT	Litwa	45		55	68	47	12	38	48
21=	PL	Polska	44		25	66	67	14	45	46
	DK	Dania	44		40	36	67	55	33	33
	EU-10		44		45	55	57	20	37	48
23	MT	Malta	41		30	66	65	19	29	38
24=	SK	Słowacja	40		55	38	51	14	40	44
	GR	Grecja	40		40	41	60	14	25	58
26=	AT	Austria	39		45	34	55	34	22	42
	CY	Cypr	39		40	32	47	18	36	60
28	LV	Łotwa	3		20	42	51	11	25	33

Wstęp

Kanada, Norwegia i Szwajcaria

Poza 25. państwami członkowskimi UE, to wydanie MIPEX obejmuje 3 kraje spoza UE - Kanadę, Norwegię i Szwajcarię. Ma to na celu zachęcenie do zwiększonej wymiany w obszarze polityk integracyjnych poza granicami UE. Wymienione kraje spoza UE były badane przy użyciu tych samych wskaźników, ram normatywnych i terminologii, co kraje UE, choć nie muszą podlegać tym samym europejskim - często unijnym - standardom. Dysponując tymi porównywalnymi danymi, państwa członkowskie UE mogą poszerzać swe poszukiwania najlepszych praktyk o kraje sąsiadujące z państwami Europy i kraje z tradycjami imigracyjnymi. MIPEX umożliwia też UE otwarcie debaty dla krajów trzecich, które mogą doświadczać podobnych słabości, proponować różne rozwiązania lub inicjować debaty nad tym, czemu standardy poza UE czy za Atlantykiem mogą się różnić.

Co bada MIPEX?

MIPEX bada polityki, które promują integrację w społeczeństwach europejskich. Integracja w znaczeniu socjalnym, jak i obywatelskim, opiera się na koncepcji równych szans dla wszystkich. W znaczeniu socjo- ekonomicznym, migranci muszą mieć równe szanse, by prowadzić tak samo godne, niezależne i aktywne życie jak reszta populacji. W znaczeniu obywatelskim, wszyscy mieszkańcy mają wspólne prawa i obowiązki na podstawie idei równości. Kiedy migranci mają poczucie bezpieczeństwa, pewnego losu i dobrego przyjęcia przez społeczność, są w stanie inwestować w nowy kraj zamieszkania i wносить cenny wkład w społeczeństwo. Wraz z upływem czasu, migranci mogą częściej angażować się w życie społeczności, nabywać więcej praw, obowiązków i, jeśli chcą, uzyskać pełne obywatelstwo danego państwa.

Proces integracji ma inną specyfikę w odniesieniu do potrzeb i możliwości każdej jednostki i społeczności lokalnej. Choć polityka rządu jest tylko jednym z wielu czynników wpływających na integrację, jest bardzo istotna, ponieważ ustanawia ramy polityczne i prawne, w których znajdują miejsce pozostałe aspekty integracji. Państwo może dążyć do likwidacji przeszkód i osiągnięcia równych wyników i równego członkostwa poprzez inwestowanie w aktywne uczestnictwo wszystkich mieszkańców, wykorzystanie porównywalnych praw i obowiązków oraz przyswajanie międzykulturowych kompetencji.

MIPEX został pomyślany jako regularna ocena coraz szerszego wachlarza polityk, o krytycznym znaczeniu dla szans migrantów na integrację, na której rozrastająca się Unia i wybrane państwa trzecie mogłyby skorzystać porównując polityki do najwyższych, najnowszych europejskich standardów. To wydanie koncentruje się na sześciu obszarach polityki: dostępu do rynku pracy, łączenia rodzin, pobytu stałego, udziału w życiu politycznym, dostępu do obywatelstwa i antydyskryminacji. Wiele obszarów polityki przeplata się w częściach MIPEX, np. programy integracyjne i dostęp do edukacji, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa.

Wykorzystanie europejskich standardów i najlepszych praktyk jest istotne, ponieważ współpraca europejska ustanawia ciągle nowe standardy aktywnego obywatelstwa i fundamentalnych praw w ramach Wspólnego Obszaru Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa Rady Europy i UE. MIPEX bada jak bardzo polityki poszczególnych krajów zbliżają się do europejskich standardów najlepszych praktyk. Jasne, spójne i porównywalne informacje otwierają wiele dróg twórcom polityki i partnerom do rozważenia, w jaki sposób rządy mogą stwarzać jak najlepsze szanse na integrację.

Czym jest transpozycja?

Dyrektywa to prawo Wspólnoty Europejskiej (EC), które państwa członkowskie muszą wprowadzić do krajowego systemu ustawodawczego. Ten proces - znany jako "transpozycja" - daje władzom państwowym prawo zadecydowania o dokładnej formie i metodach prawa, tak długo jak spełnia ono cele dyrektywy. Szczególnie ma to miejsce w przypadku dyrektyw dotyczących migracji, które zawierają wiele odstępstw i elastycznych sformułowań. MIPEX nie monitoruje transpozycji, lecz raczej wdrażanie najwyższych standardów, czasami odnalezionych właśnie w odpowiednich dyrektywach dotyczących migracji. W celu uzyskania dalszych informacji nt. transpozycji, zobacz pozycję "Monitoring and influencing the transposition of EU immigration law - the family reunion and long-term residents Directives, European Migration Dialogue", wrzesień 2004, autorstwa See Schibel (MPG).

Jak MIPEX bada politykę integracyjną ds. migrantów?

Dla każdej części lub obszaru polityki, MIPEX identyfikuje najwyższe europejskie standardy w danych politykach. Niektóre z tych standardów zawarte są w dyrektywach Wspólnoty Europejskiej (EC), które państwa członkowskie UE zobowiązane są wprowadzić do prawa krajowego (zobacz tab.). Inne pochodzą z konwencji Rady Europy, którą kraje ratyfikujące zobowiązały się wdrożyć.

W przypadku, gdy dyrektywy i konwencje dostarczają tylko standardów minimalnych lub zezwalają na liczne odstępstwa, MIPEX przyjmuje wyższe standardy najlepszych praktyk: wnioski z prezydencji EC, propozycje dyrektyw EC przedłożonym przez partnerów z całej Europy lub rekomendacje dla polityki wypracowane w ramach w pełni porównywalnych europejskich projektów badawczych. Te punkty odniesienia pozwalają często uchwycić zasady i dynamikę procesu reform polityki w Europie, a także ustanawiają terminologię debat prawnych i politycznych. Połączony zestaw najwyższych standardów europejskich służy MIPEX-owi za ramy normatywne.

140 wskaźników polityki stanowi podstawę porównania istniejących systemów prawnych i polityk z najwyższymi standardami europejskimi (zobacz tab.).

Wskaźnikiem polityki jest pytanie odnoszące się do ściśle określonego składnika polityki z jednego z sześciu obszarów. Dla każdego z nich ramy normatywne zostały sformułowane w postaci trzech opcji odpowiedzi. Maksymalna ocena - 3 punkty - przyznawana jest, gdy rzeczywiste polityki są zgodne z najlepszymi praktykami, zawartymi w ramach prawnych MIPEX. 2 punkty przyznaje się, gdy polityki znajdują się w pół drogi do najlepszych praktyk, a 1 punkt, gdy są od nich jak najdalsze i przez to niekorzystne. Ocena 1 lub 2 punkty przyznawana jest za zmienione wersje bardziej restrykcyjnych warunków zawartych w dyrektywach EC lub w praktykach krajowych (przykłady zobacz w tab.). W pewnych przypadkach, gdy kraj nie ma polityk (np. żadnych gwarancji, ochrony, uprawnień) w obszarze określonego wskaźnika, przyznawany jest domyślnie 1 punkt.

W każdym z sześciu obszarów polityk **wskaźniki** pogrupowano w cztery **wymiary**, które badają ten sam aspekt polityki. Aby obejrzeć rozbieżności MIPEX na obszary polityk i wymiary, zajrzyj na wewnętrzną stronę okładki z tyłu książki. Wskaźniki zostały zaprojektowane podczas szeregu konsultacji eksperckich, a następnie przeanalizowane i zatwierdzone przez Naukową Komisję Doradczą MIPEX-u.

W każdym kraju, korespondent krajowy oceniał każdy wskaźnik na podstawie stanu polityk krajowych na dzień 1 marca 2007. Oceny zostały następnie przejrzane i zrecenzowane przez drugiego korespondenta. Obaj to wiodący niezależni naukowcy lub praktycy prawa krajowego z zakresu migracji (zobacz Aneks 1). W przypadku rozbieżności między odpowiedziami, MPG moderowała obrady pomiędzy korespondentem krajowym, a recenzentem. Wypełnione kwestionariusze zostały następnie zrecenzowane przez partnerów badawczych pod kątem spójności względem poszczególnych części, krajów i upływu czasu.

Co to jest benchmarking?

Benchmarking (porównywanie) to narzędzie udoskonalania polityki bazujące na identyfikacji kluczowych obszarów poprawy, ustanawianiu standardów i wskaźników, poszukiwaniu najlepszych praktyk, które odpowiadają tym standardom, oraz adaptowaniu polityk na podstawie wyniesionej nauki, aby spełniać te standardy, a nawet je przekraczać.

Rada Unii Europejskiej ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (JHA) dnia 19 listopada 2004 przyjęła Wspólne Podstawowe Zasady (CBP - Common Basic Principles), prosty niewiążący przewodnik, przy pomocy którego państwa członkowskie mogą ocenić swoje polityki integracyjne. CBP 11 dotyczy rozwoju "wskaźników i mechanizmów oceniania służących do dostosowania polityki, oceny postępu i dokonania bardziej efektywnej wymiany informacji". Aby uzyskać więcej informacji nt. porównywania polityk integracyjnych i MIPEX, zobacz "Setting up a System of Benchmarking to Measure the Success of Integration Policies in Europe" (Parlament Europejski, 2007) autorstwa Panów Niessen i Huddleston oraz European Council, Conclusions on the establishment of Common Basic Principles for immigrant integration policy in the European Union, 13973/04 MIGR 96.

Kraj otrzymuje od 1 do 3 punktów za każdy wskaźnik (niektóre pytania zgrupowano, by stworzyć jeden wskaźnik, np. mierniki integracji, ośrodki porad prawnych). Oceny za wskaźnik w każdym wymiarze są uśredniane, dając wynik ogólny w danym wymiarze. Dlatego każdy obszar ma oceny w czterech wymiarach. Średnia ocen ze wszystkich czterech wymiarów w każdym obszarze daje wynik w danym obszarze. Zatem każdy kraj ma oceny w sześciu obszarach. Następnie uśrednia się wszystkie obszary, co daje ogólny wynik danego kraju. Inne średnie (UE 25/15/10) obliczane są metodą średniej arytmetycznej z wyników danych krajów. Początkowa skala 1-3 zostaje przetworzona na skalę 0-100 dla wymiarów i obszarów, gdzie 100% równa się najlepszym praktykom. Na podstawie tych wyników można następnie tworzyć rankingi i porównania.

Przebieg europejskiej współpracy na rzecz integracji

30/06/2006

Drugi Doroczny Raport Komisji Europejskiej nt. Migracji i Integracji

6/07/2006

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie strategii i środków integracji imigrantów w Unii Europejskiej

5/10/2006

Komitet Rady Europy przyjął rekomendację w sprawie wizerunku medialnego starających się o azyl, migrantów i uchodźców

9/10/2006

Konferencja EUROCITIES "Integrating cities" w Rotterdamie

30/10/2006

Komunikat Komisji w sprawie wdrożenia dyrektywy 2000/43/EC z dnia 29 czerwca 2000 wprowadzający zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne

01/01/2007

825 milionów € - Fundusz Integracji Obywateli Państw Trzecich

01/2007

Eurobarometr "Dyskryminacja w Europie" z okazji rozpoczęcia Roku Równych Szans dla Wszystkich

2007

Drugi Podręcznik Integracji, a także European Handbook on Equality Data

01/03/2007

Otwarcie Agencji UE ds. Praw Fundamentalnych

Przykład

Obszar: łączenie rodzin Wymiar:
Uprawnienie Wskaźnik:
Uprawnienia dla małżonka
poręczającego i
zarejestrowanego partnera

3 punkty*

Oboje są uprawnieni. Nie
stosuje się żadnych warunków.

2 punkty**

Tylko małżonkowie
poręczycieli.

1 punkt***

Limity wiekowe lub stosowanie
innych warunków.

*ILPA/MPG Proposed Directive
on family reunion, Rozdział II,
Artykuł 6.1

**EC Directive on the right
to family reunification, Rozdział
II, Artykuł 4, 1(a) i 3

***EC Directive on the right to
family reunification, Rozdział II,
Artykuł 4, 5

Wyniki dla 28 państw

Dostęp do rynku pracy

Najlepszy przypadek

To jest zbiór najlepszych praktyk politycznych z ram prawnych najwyższych europejskich standardów Indeksu. Każda z tych praktyk wystąpiła w przynajmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

Przedsiębiorca lub pracownik migrujący jest **uprawniony** do takich samych szans na zatrudnienie w większości sektorów jak obywatele UE. Może liczyć na pomoc **środków integracyjnych rynku pracy**, które pomogą przystosować się do języka i wymagań zawodowych na rynku pracy. Państwo dba, aby pełen wachlarz umiejętności i talentów pracownika został uznany, dba o dostęp do szkoleń i pomaga w rozwijaniu znajomości języka, które są niezbędne na rynku pracy. **Mając gwarancję** zatrudnienia, pracownik może odnowić większość rodzajów zezwoleń na pracę i pozostać w kraju oraz szukać pracy, jeśli straci obecną. Z gwarancją zatrudnienia wiążą się równe **prawa** dla wszystkich pracowników. Wolno jej zmienić pracodawcę, pracę, gałąź przemysłu i kategorię zezwolenia na pracę, aby realizować swój rozwój zawodowy. Ma też prawo wstąpić do związku zawodowego.

Najgorszy przypadek

Oto zbiór najgorszych praktyk polityk, które zanotował MIPEX w co najmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

Na wykluczającym rynku pracy, umiejętności i kwalifikacje migranta, nabyte w jego kraju pochodzenia, nie zostają uznane lub zostają umniejszone poprzez nieuczciwą, długą i kosztowną procedurę. Nawet jeśli ma kwalifikacje, nie jest **uprawniony** do pracy lub samozatrudnienia w wielu sektorach, z powodu ograniczeń rządowych. Bez dostępu do żadnych **środków integracyjnych rynku pracy**, szkoleń, czy stypendiów naukowych, napotyka ogromne trudności w przekraczaniu barier językowych i zawodowych. Jego status jako pracownika **nie jest gwarantowany**. Sztywne kryteria administracyjne nie pozwalają mu utrzymać zezwolenia na pracę, jeśli zostanie zwolniony. Nawet jeśli firma chce go zatrzymać, kryteria nie pozwalają mu odnowić zezwolenia. Jeśli chce mieć gwarancję pozostania w kraju, jest związanym z jednym pracodawcą, ponieważ odmawia mu się **prawa** do zmiany pracodawcy, pracy, gałęzi przemysłu, itd.

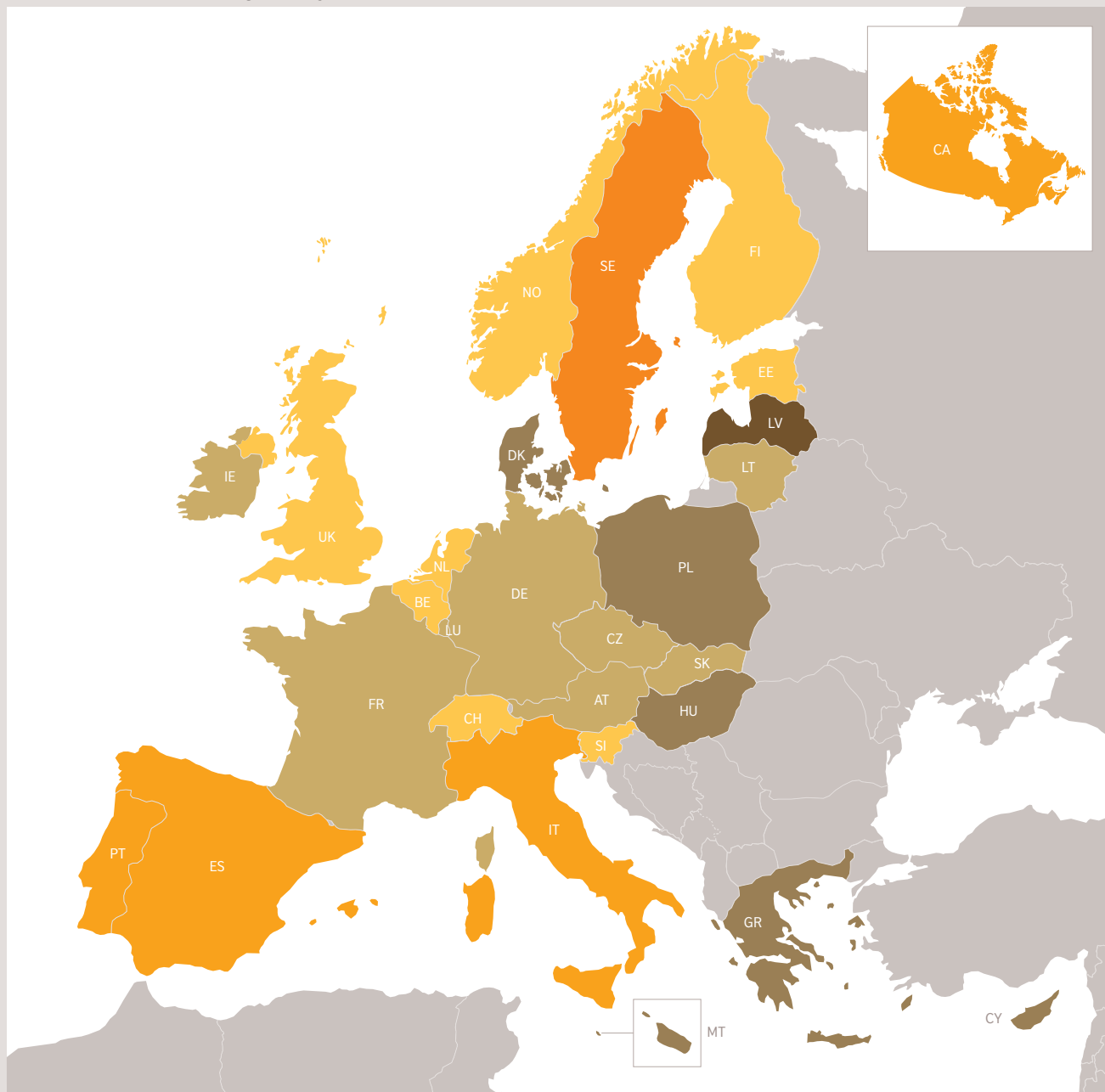
1	SE	Szwecja	100
2=	ES	Hiszpania	90
	PT	Portugalia	90
4	IT	Włochy	85
5	CA	Kanada	80
6=	CH	Szwajcaria75	
	EE	Estonia	75
	BE	Belgia	75
9=	NO	Norwegia	70
	NL	Holandia	70
	FI	Finlandia	70
	EU-15		64
12=	UK	Zjednoczone Królestwo	60
	SI	Słowenia	60
		wszystkie 28	58
	EU-25		56
14=	SK	Słowacja	55
	LT	Litwa	55
16=	DE	Niemcy	50
	IE	Irlandia	50
	FR	Francja	50
	CZ	Czechy	50
	EU-10		45
20=	AT	Austria	45
	LU	Luksemburg	45
22=	HU	Węgry	40
	GR	Grecja	40
	DK	Dania	40
	CY	Cypr	40
26	MT	Malta	30
27	PL	Polska	25
28	LV	Łotwa	20

Ramy normatywne MIPEX
Immigration Law Practitioners' Association i
Migration Policy Group, Propozycje
Amsterdamskie: Proposed directive on
Admission of migrants, (Bruksela, 2000).

Spostrzeżenia

Dostęp do rynku pracy w UE-25, uśredniając, jest dopiero w połowie drogi do najlepszych praktyk. Migranci są częściowo uprawnieni i mogą korzystać ze **środków integracyjnych rynku pracy**, które są w połowie drogi do najlepszych praktyk. Gdy migranci znajdą pracę, mają w niewielkim stopniu korzystne **gwarancje i prawa** jako pracownicy. Większość może odnowić wszystkie zezwolenia na pracę poza sezonowymi i udzielać się w związkach zawodowych oraz innych ciałach negocjacyjnych powiązanych z pracą. Zachodnie kraje śródziemnomorskie takie jak ES, IT, PT i skandynawskie kraje jak FI, SE, NO osiągnęły **najlepsze** wyniki ogólne oraz w każdym wymiarze. **Centralna i Wschodnia Europa** są zdecydowanie w tyle za innymi krajami, szczególnie w obszarze **środków i gwarancji**.

0	Zdecydowanie niekorzystne
1–20	Niekorzystne
21–40	Lekko niekorzystne
41–59	W pół drogi do najlepszych praktyk
60–79	W pół drogi do najlepszych praktyk
80–99	Korzystne
100	Najlepsze praktyki

Wyniki dla 28 państw

Łączenie rodzin

To jest zbiór najlepszych praktyk politycznych z ram prawnych najwyższych europejskich standardów Indeksu. Każda z tych praktyk wystąpiła w przynajmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

Łączenie rodzin może dać migrantce poczucie społecznej i kulturowej stabilności w życiu społecznym, co pomaga budować stabilne, zróżnicowane społeczeństwa. Po mniej niż roku jest ona **uprawniona** do poręczenia za małżonka, zarejestrowanego partnera, małoletnie lub dorosłe dziecko oraz krewnych na utrzymaniu, np. babcie. Procedura, którą muszą przejść jest uczciwa, przejrzysta, darmowa i krótka, bez nałożonych dodatkowych **warunków**. Członek rodziny może odnowić swoje zezwolenie i zostać tak długo, jak jej poręczyciel. Jej podanie może być odrzucone lub zezwolenie cofnięte z dwóch powodów: została uznana za winną oszustwa podczas starania się o uzyskanie zezwolenia lub stanowi dowiedzione i realne zagrożenia dla polityki i bezpieczeństwa publicznego. **Prawo** do autonomicznego statusu i równego poręczycielowi dostępu do wielu sfer życia daje rodzinom szanse pełnego udziału w życiu nowego kraju ich zamieszkania.

Najgorszy przypadek

Oto zbiór najgorszych praktyk polityk, które Indeks zanotował w co najmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007)

Warunki biurokratyczne sprawiają, że migrant pozostaje w stanie rozłąki z rodziną, co może szkodliwie wpłynąć na poczucie społecznej i kulturowej przynależności. Musi czekać dwa lata lub dłużej, by zostać uprawnionym do poręczenia tylko za małżonka i małoletnie dzieci, również pod pewnymi warunkami. Musi przejść przez kosztowną i długą procedurę oraz pokonać restrykcyjne **warunki** dotyczące zatrudnienia, dochodów i mieszkania. On lub jego rodzina muszą przejść obowiązkowy kurs integracyjny i zdać test na wysokim poziomie z języka i kultury kraju. **Bez gwarancji** swego statusu, członek rodziny może spotkać się z odrzuceniem podania lub wycofaniem zezwolenia z wielu powodów, bez brania pod uwagę jego życia osobistego i bez prawa do odwołania. Dorosłym członkom rodziny odmawia się edukacji, szkoleń, opieki zdrowotnej i mieszkaniowej, co podważa równe traktowanie mężczyzn i kobiet oraz **prawa** dziecka.

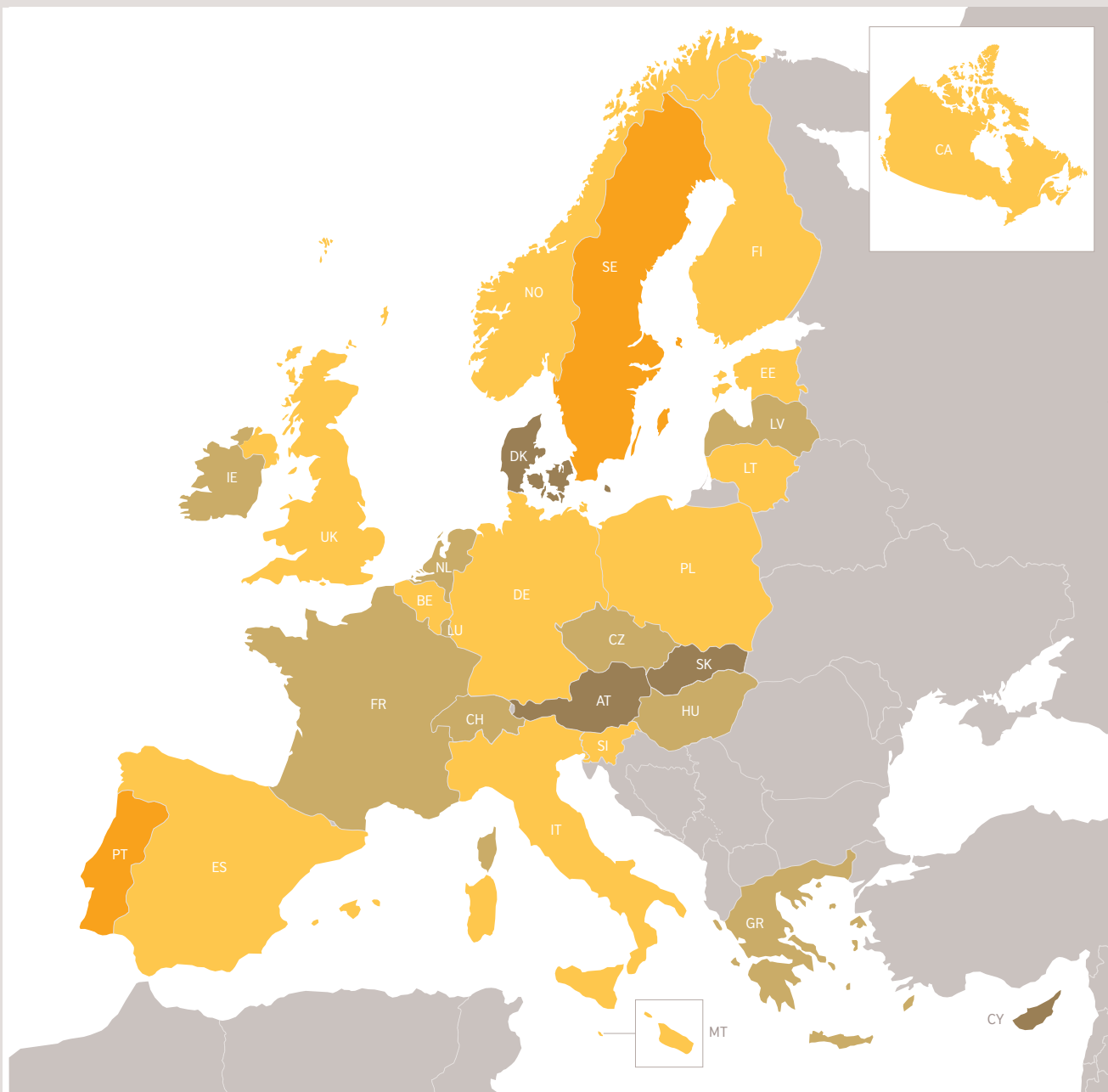
1	SE	Szwecja	92
2	PT	Portugalia	84
3	IT	Włochy	79
4	CA	Kanada	76
5	SI	Słowenia	71
6=	LT	Litwa	68
	FI	Finlandia	68
8=	ES	Hiszpania	66
	PL	Polska	66
	NO	Norwegia	66
	MT	Malta	66
12=	UK	Zjednoczone Królestwo	61
	DE	Niemcy	61
	EE	Estonia	61
	BE	Belgia	61
16=	NL	Holandia	59
	EU-15		59
		wszystkie 28	58
17	CZ	Czechy	58
	EU-25		57
	EU-10		55
18=	LU	Luksemburg	50
	IE	Irlandia	50
	HU	Węgry	50
21	FR	Francja	45
22	CH	Szwajcaria	43
23	LV	Łotwa	42
24	GR	Grecja	41
25	SK	Słowacja	38
26	DK	Dania	36
27	AT	Austria	34
28	CY	Cypr	32

Ramy normatywne MIPEX
Wnioski z Prezydencji EC z Tampere, 15 i 16 października 1999.
EC Directive on the Right to Family Reunification, 2003/86 z 22 września 2003.
Immigration Law Practitioners' Association i Migration Policy Group, Propozycje Amsterdamskie: Proposed directive on long-term residents, (Bruksela, 2000).

Spostrzeżenia

28 krajów MIPEX różni się głównie pod względem zabezpieczeń, które determinują długość oczekiwania rezydentów na to, by stać się uprawnionymi oraz to, za których członków rodziny mogą poręczyć. Generalnie, migrantów nie zmusza się do brania udziału w testach i kursach **językowych** lub "integracyjnych", aby zagwarantować im prawo do życia z rodziną. Jednakże większość poręczycieli musi udowodnić, że mają pracę lub pewne dochody. Rodziny mają częściową gwarancję swego statusu i korzystne w niewielkim stopniu prawa. Jeśli ich podanie zostanie odrzucone lub zezwolenie wycofane, większość z nich ma prawne drogi odwoławcze. Członkowie rodzin i ich poręczyciele mają równy dostęp do podjęcia pracy lub dalszej edukacji.

0	Zdecydowanie niekorzystne
1–20	Niekorzystne
21–40	Lekko niekorzystne
41–59	W pół drogi do najlepszych praktyk
60–79	W pół drogi do najlepszych praktyk
80–99	Korzystne
100	Najlepsze praktyki

Wyniki dla 28 państw

Pobyty stały

Najlepszy przypadek

To jest zbiór najlepszych praktyk politycznych z ram prawnych najwyższych europejskich standardów Indeksu. Każda z tych praktyk wystąpiła w przynajmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

Po pięciu latach (lub krócej) legalnego pobytu, migrantka jest **uprawniona** do uzyskania statusu stałego rezydenta i pełnego obywatelstwa. Jej okres studiów lub starania się o azyl zalicza się na poczet tych wymagań. Przechodzi uczciwą, przejrzystą, darmową i krótką procedurę, bez dalszych **warunków. Mając gwarancję** swego statusu, może dostać odmowne rozpatrzenie podania lub decyzję cofnięcia zezwolenia, tylko jeśli została uznana za winną oszustwa próbując je uzyskać lub poważnego przestępstwa. Ma taki sam dostęp do edukacji i szkoleń zawodowych jak obywatele kraju. Ma **prawo** przyjąć każdą pracę, poza wypadkiem, gdy musiałaby korzystać z praw przysługujących władzom administracyjnym. Jeśli zachoruje, dozna obrażeń, zajdzie w ciążę lub zostanie bezdomną, może liczyć na wsparcie ubezpieczeń społecznych, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej i mieszkaniowej.

Najgorszy przypadek

Oto zbiór najgorszych praktyk polityk, które Indeks zanotował w co najmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

Aby być **uprawnionym** do pobytu stałego, migrant musi czekać osiem lat lub dłużej, opuszczając kraj tylko na krótkie okresy. Wiele **warunków** stanowi dla niego przeszkodę. Musi przejść obowiązkowy kurs integracyjny i drogi test pisemny, by udowodnić swój wysoki poziom wiedzy o języku i kulturze kraju. Musi przejść kosztowną i przewlekłą procedurę oraz spełnić restrykcyjne wymagania dotyczące zatrudnienia, dochodów i ubezpieczenia. Nawet jako stałego rezydenta w swojej społeczności, **gwarancja** jego statusu jest słaba. Ponieważ nigdy nie można obniżyć stopnia w jakim są spełniane jego pierwotne wymagania, status może zostać cofnięty z wielu powodów, np. utraty zatrudnienia. Migrant w niewielkim stopniu jest chroniony przed wydaleniem i posiada mało gwarancji prawnych. Wciąż zmaga się z wykluczeniem i nierównym traktowaniem w życiu gospodarczym i społecznym. Kiedy po latach pracy przechodzi na emeryturę, traci swe **prawo** do zamieszkiwania w kraju.

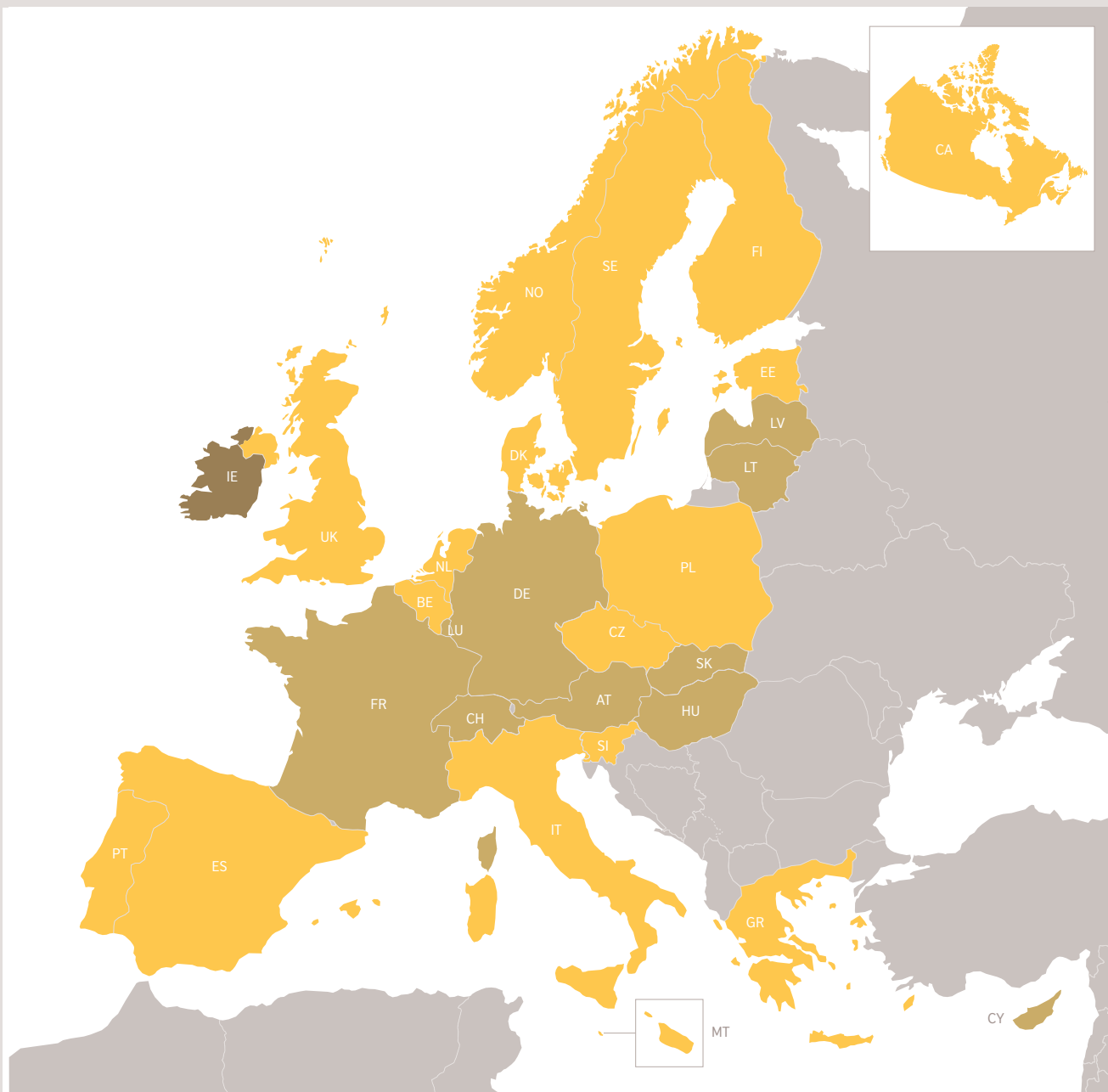
1	SE	Szwecja	76
2	BE	Belgia	74
3	NO	Norwegia	72
4	ES	Hiszpania	70
5=	UK	Zjednoczone Królestwo	67
	PT	Portugalia	67
	PL	Polska	67
	IT	Włochy	67
	DK	Dania	67
10	NL	Holandia	66
11=	MT	Malta	65
	FI	Finlandia	65
13=	SI	Słowenia	63
	CZ	Czechy	63
	EU-15		61
15	EE	Estonia	61
16=	CA	Kanada	60
	GR	Grecja	60
		wszystkie 28	60
	EU-25		59
	EU-10		57
18	AT	Austria	55
19	DE	Niemcy	53
20=	CH	Szwajcaria	51
	SK	Słowacja	51
	LV	Łotwa	51
23	HU	Węgry	50
24=	LU	Luksemburg	48
	FR	Francja	48
26=	CY	Cypr	47
	LT	Litwa	47
28	IE	Irlandia	39

Ramy normatywne MIPEX
Wnioski z Prezydencji EC z Tampere, 15 i 16 października 1999.
Directive concerning the Status of Third-Country Nationals who are Long-Term Residents, 2003/109 z 25 listopada 2003.
Directive on the right of citizens and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States, 2004/38/EC z 29 kwietnia 2004.
Immigration Law Practitioners' Association i Migration Policy Group, Propozycje Amsterdamskie: Proposed directive on long-term residents, (Bruksela, 2000).

Spostrzeżenia

Kraje o najbardziej korzystnych politykach to państwa skandynawskie (łącznie z DK), zachodnie śródziemnomorskie oraz UK. Jedynym krajem UE-10 w czołowej dziesiątce jest PL. W UE-25, **uprawnienia** są w połowie drogi do najlepszych praktyk. Większość migrantów czeka nie dłużej niż pięć lat, by móc ubiegać się o zezwolenie na okres co najmniej pięciu lat. Następnie mają taki sam dostęp jak obywatele kraju do większości zawodów, ubezpieczeń społecznych, opieki zdrowotnej i mieszkalnej. Mają też możliwość przejścia na emeryturę w danym kraju. Mimo to, **warunki i gwarancja** statusu są mniej korzystne. Procedura jest z reguły krótka, choć osoby bez pracy lub pewnego dochodu nie będą rozważane jako stali rezydenci.

0	Zdecydowanie niekorzystne
1–20	Niekorzystne
21–40	Lekko niekorzystne
41–59	W pół drogi do najlepszych praktyk
60–79	W pół drogi do najlepszych praktyk
80–99	Korzystne
100	Najlepsze praktyki

Wyniki dla 28 państw

Udział w życiu politycznym

Najlepszy przypadek

To jest zbiór najlepszych praktyk politycznych z ram prawnych najwyższych europejskich standardów Indeksu. Każda z tych praktyk miała miejsce w przynajmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

Migrantka ma możliwości udziału w życiu publicznym, co odpowiada najwyższemu europejskim zasadom demokracji. Państwo gwarantuje jej **swobody polityczne** w tworzeniu stowarzyszeń, nawet politycznych, w przyłączaniu się do partii politycznych i poprzez to udziału w społeczeństwie obywatelskim. Jako uprawniony mieszkaniec, może **głosować** i startować w wyborach lokalnych, tak samo jak mieszkańcy UE. Może też głosować na szczeblu regionalnym. Na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, migranci lub stowarzyszenia migrantów wybierają niezależnie reprezentatów do strukturalnych **ośrodków porad prawnych**, które dyskutują nad politykami mającymi na nich największy wpływ. Państwo wdraża polityki, które aktywnie informują ją o jej politycznych prawach i oferują stowarzyszeniom migrantów finansowanie lub wsparcie rzeczowe na tych samych warunkach, co innym stowarzyszeniom.

Najgorszy przypadek

Oto zbiór najgorszych praktyk polityk, które Indeks zanotował w co najmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

Migrant nie może mieć wkładu w polityczne decyzje wpływające na jego codzienne życie. Państwo nie gwarantuje mu **swobód politycznych** w tworzeniu stowarzyszeń lub wstępowaniu do partii i uczestnictwie w jej działalności. Jako prawny mieszkaniec, może napotkać więcej obowiązków niż obywatel UE mieszkający za granicą w tym samym kraju, ale nie korzysta z tych samych praw do głosowania. Niezależnie od tego, jak długo tam mieszka, nigdy nie może głosować ani startować w wyborach, aby służyć swej społeczności. W miastach z największą populacją migrantów nie ma żadnych ośrodków porad **prawnych**, w których można zasięgnąć konsultacji. Podobnie, migrant jest wykluczony z wkładu w decyzje na szczeblu regionalnym i krajowym. Państwo nie robi nic, by **wdrażać** polityki promujące jego udział w życiu politycznym, jak choćby informowanie go o istniejących możliwościach, czy wspieranie organizacji migrantów.

1	SE	Szwecja	93
2	NO	Norwegia	86
3	LU	Luksemburg	84
4	FI	Finlandia	81
5	NL	Holandia	80
6	PT	Portugalia	79
7	DE	Niemcy	66
	EU-15		60
8	IE	Irlandia	59
9	BE	Belgia	57
10=	CH	Szwajcaria	55
	IT	Włochy	55
	DK	Dania	55
13	FR	Francja	52
14	ES	Hiszpania	50
15	UK	Zjednoczone Królestwo	46
	wszystkie 28		46
	EU-25		43
16	CZ	Czechy	41
17	AT	Austria	34
18	CA	Kanada	32
19	EE	Estonia	30
20	HU	Węgry	29
	EU-10		20
21	MT	Malta	19
22	CY	Cypr	18
23	SI	Słowenia	15
24=	SK	Słowacja	14
	PL	Polska	14
	GR	Grecja	14
27	LT	Litwa	12
28	LV	Łotwa	11

Ramy normatywne MIPEX
Council of Europe, Convention on the Council of Europe, Convention on the participation of foreigners in public life at local level, (Strasbourg, 1992)
<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Htm/I/144.htm>.
Gsir, Sonia and Martiniello, Marco, local consultative bodies for foreign residents - podręcznik, (Rada Europy; Strasburg, 2004).

Wyniki dla 28 państw

Dostęp do obywatelstwa

Najlepszy przypadek

To jest zbiór najlepszych praktyk politycznych z ram prawnych najwyższych europejskich standardów Indeksu. Każda z tych praktyk wystąpiła w przynajmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

Państwo docenia migrantów jako przyszłych obywateli i ułatwia realne ścieżki do zdobycia obywatelstwa jako nieodłączne środki integracji. Migrantka jest **uprawniona** do obywatelstwa po trzech latach legalnego pobytu. Jej potomkowie urodzeni w kraju zostają **podwójnymi obywatelami** od urodzenia. Bycie przywiązanym do kraju poprzez zamieszkanie lub rodzinę jest jedynym kryterium do zostania obywatelem. Jedynym warunkiem dla aplikantów jest udowodnienie, że nie byli skazani za poważne przestępstwa określone w prawie. Migrantka ma **gwarancję** swego nowego statusu, ponieważ może stracić obywatelstwo tylko, jeśli w ciągu pięciu lat zostanie uznana za winną popełnienia oszustwa podczas uzyskiwania obywatelstwa. Jednak cofnięcie nie może nastąpić, jeśli miałyby zostać z jego powodu bezpieczeństwa. Wolno jej wybrać, czy chce lub nie chce zachować obywatelstwo pierwotne.

Najgorszy przypadek

Oto zbiór najgorszych praktyk polityk, które Indeks zanotował w co najmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

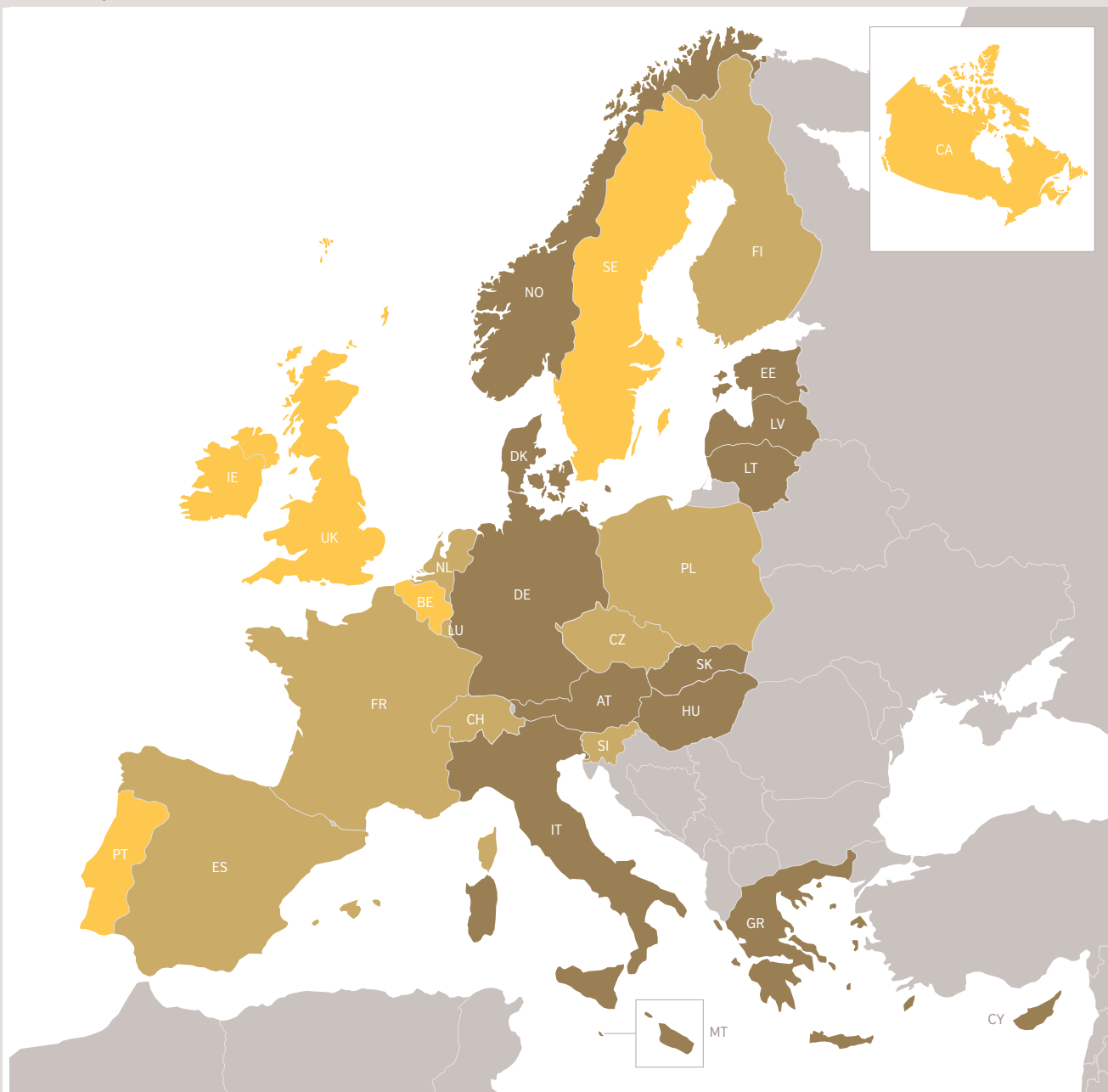
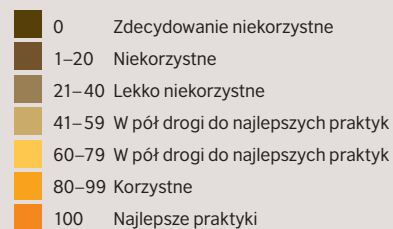
Restrykcyjne polityki pozostawiają pełne prawa do równości poza zasięgiem migranta. Migrant pierwszej generacji zdobywa uprawnienia dopiero po okresie znacznie dłuższym niż pięć lat. Jego dzieci i wnuki napotykają szereg wymogów, by móc zostać obywatelami kraju urodzenia. Jeśli migrant ma minimalny dochód, żadnego ubezpieczenia zdrowotnego lub rysę w kartotece kryminalnej, nie może zostać obywatelem państwa pobytu. Władze decydują, czy jest, czy nie jest "zintegrowany" przy pomocy **warunków** takich jak obowiązkowy kurs i kosztowny test pisemny, który wymaga wysokiego stopnia wiedzy o języku, historii, społeczeństwie i kulturze kraju. Pozostaje bez **gwarancji** swego nowego obywatelstwa w porównaniu do współobywateli. Państwo może je wycofać bez wzięcia pod uwagę wielu aspektów jego życia osobistego czy zapewnienia mu prawnych środków na przywrócenie go. Wycofanie może nastąpić w każdej chwili i z wielu powodów, nawet jeśli oznacza to dla niego zostanie bezpieczeństwa. On i dzieci migranta urodzone w kraju nie mogą zostać **podwójnymi obywatelami**.

1=	SE	Szwecja	71
	BE	Belgia	71
3	PT	Portugalia	69
4	CA	Kanada	67
5=	UK	Zjednoczone Królestwo	62
	IE	Irlandia	62
7	FR	Francja	54
8	NL	Holandia	51
9	CZ	Czechy	50
	EU-15		48
10=	PL	Polska	45
	LU	Luksemburg	45
		wszystkie 28	44
12=	FI	Finlandia	44
	CH	Szwajcaria	44
	EU-25		43
14=	SI	Słowenia	41
	ES	Hiszpania	41
16	SK	Słowacja	40
17	NO	Norwegia	39
18=	LT	Litwa	38
	DE	Niemcy	38
	EU-10		37
20=	HU	Węgry	36
	CY	Cypr	36
22=	IT	Włochy	33
	DK	Dania	33
24	MT	Malta	29
25	EE	Estonia	26
26=	LV	Łotwa	25
	GR	Grecja	25
28	AT	Austria	22

Ramy normatywne MIPEX
Council of Europe, European Convention on Nationality, (Strasbourg, 1997)
<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Htm I/166.htm>.
Bauböck, Rainer, Ersböll, Eva, Groenendijk, Kees i Waldrauch, Harald, The Acquisition and Loss of Nationality in 15 EU States (Amsterdam University Press; Amsterdam, 2006).

Spostrzeżenia

Uprawnienie do obywatelstwa osiągnęło najniższą średnią i najniższą punktację ze wszystkich 24 wymiarów. Większość krajów nie ułatwia naturalizacji imigrantom pierwszego stopnia. Dzieci urodzone w Europie najczęściej napotykają niekorzystne dodatkowe wymagania, aby móc zostać obywatelem swego kraju urodzenia. Większość przyrzeczeń i ceremonii nie dotyczy wymogów, które mogą wykluczać migrantów z partycypacji lub uzyskania obywatelstwa. Częściowo **bez gwarancji** w ramach prawa, wielu naturalizujących się migrantów może otrzymać odmowne rozpatrzenie podania lub decyzję o wycofaniu obywatelstwa z wielu powodów, bez limitu czasowego. Tylko kilka państw w pełni umożliwia migrantom posiadanie **podwójnego obywatelstwa**.

Wyniki dla 28 państw

Antydyskryminacja

Najlepszy przypadek

To jest zbiór najlepszych praktyk politycznych z ram prawnych najwyższych europejskich standardów Indeksu. Każda z tych praktyk miała miejsce w przynajmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

Antydyskryminacyjne prawo pomaga gwarantować równe szanse w życiu gospodarczym, społecznym i publicznym wszystkim członkom społeczeństwa, włączając w to migrantkę i jej potomstwo. Prawo karze szeroki wachlarz osób, które dyskryminują migrantkę na wiele sposobów z powodu jej etnicznego pochodzenia, rasy, religii, narodowości, czy innych powodów. Prawo stosuje te **definicje** do wielu **dziedzin** życia, w których migrantka uczestniczy w swej społeczności. Państwo pomaga jej wymierzyć sprawiedliwość dzięki silnym **mechanizmom egzekucyjnym**. Ochrona przed represjami daje jej siłę do zgłoszenia sprawy do sądu, bez strachu o represje w pracy, szkole itd. Sąd może wybrać najodpowiedniejszą z szerokiego wachlarza sankcji, jak np. kompensata finansowa czy negatywne lub pozytywne środki zapobiegania dalszej dyskryminacji. Organy **ds. równości** mają silną podstawę prawną do pomocy wszystkim ofiarom. Państwo podejmuje odpowiedzialność za przeprowadzenie publicznego dialogowi i systematycznie promuje równość w swych działaniach.

Najgorszy przypadek

Oto zbiór najgorszych praktyk polityk, które Indeks zanotował w co najmniej jednym z 28 krajów (stan na 1 marca 2007).

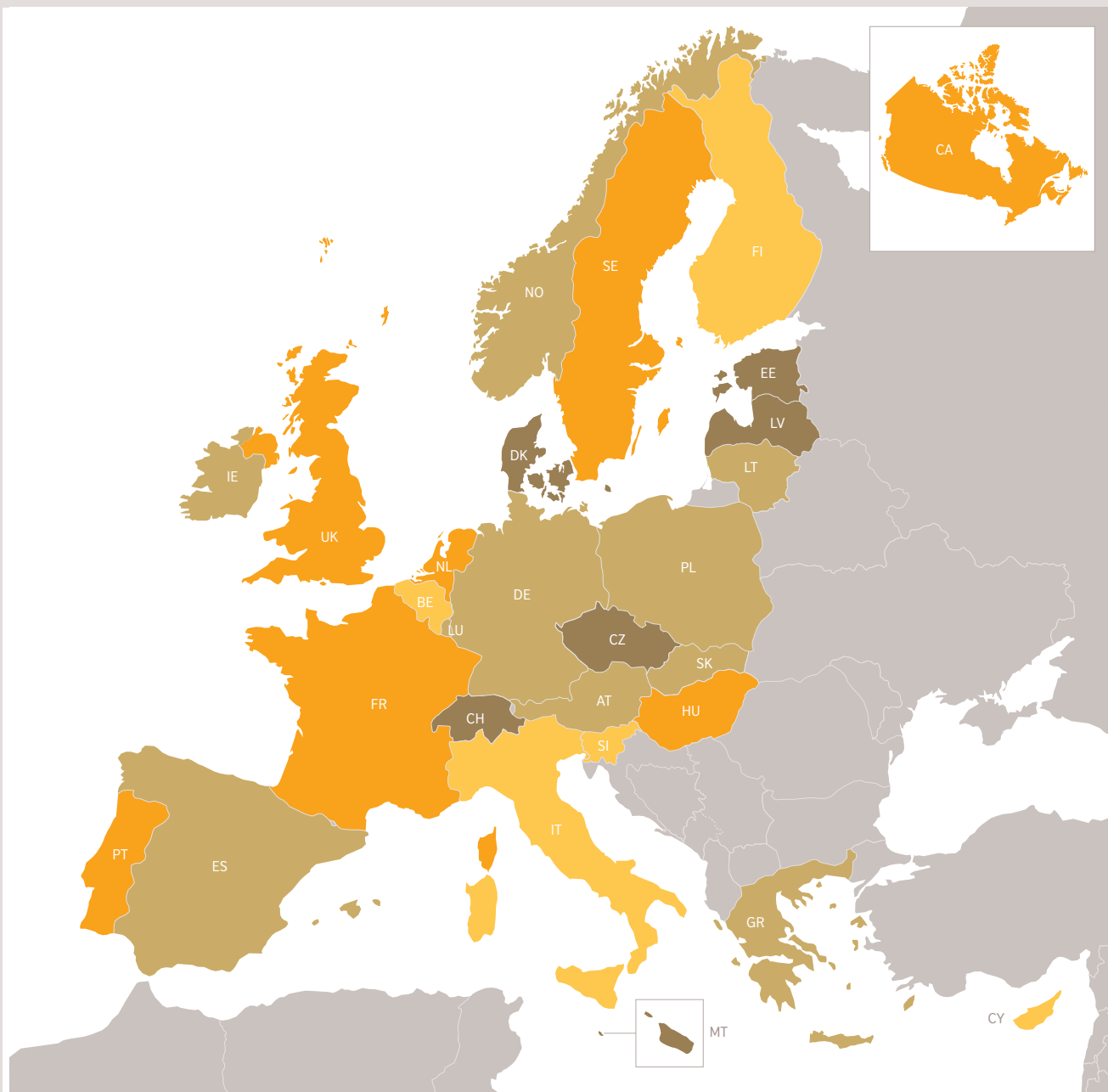
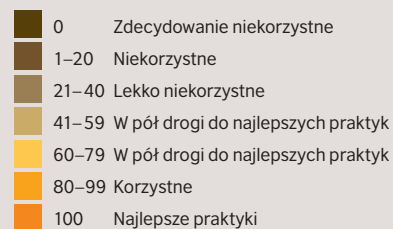
Sprawcy mogą dowolnie odmawiać zatrudnienia, mieszkania, możliwości korzystania z opieki zdrowotnej, społecznej, i edukacji migrantowi z powodu jego rasy/pochodzenia, religii/przekonań lub narodowości. Jest narażony na publiczne podburzanie do przemocy, nienawiści lub dyskryminacji oraz na publiczne obrażanie i groźby. Ponieważ definicje prawne są słabo **egzekwowane**, migrant jest zniechęcony do zgłaszania sprawy do sądu. Ma ograniczony dostęp do procedur, bez dostępu do pomocy prawnej lub pomocy organizacji pozarządowych (legalnych jednostek z prawnym interesem ochrony równości). Organy ds. równości nie mogą przeprowadzać niezależnych dochodzeń ani pomagać ofiarom religijnej bądź narodowościowej dyskryminacji. Migrant nie może też liczyć na państwo w sferze aktywnego zwalczania dyskryminacji.

1	SE	Szwecja	94
2	PT	Portugalia	87
3=	HU	Węgry	85
	CA	Kanada	85
5=	UK	Zjednoczone Królestwo	81
	NL	Holandia	81
	FR	Francja	81
8	SI	Słowenia	79
9=	FI	Finlandia	75
	BE	Belgia	75
11	IT	Włochy	69
	EU-15		66
12	CY	Cypr	60
		wszystkie 28	59
	EU-25		58
13=	IE	Irlandia	58
	GR	Grecja	58
15	LU	Luksemburg	56
16	NO	Norwegia	54
17=	ES	Hiszpania	50
	DE	Niemcy	50
	EU-10		48
19	LT	Litwa	48
20	PL	Polska	46
21	SK	Słowacja	44
22	AT	Austria	42
23	MT	Malta	38
24=	CH	Szwajcaria	33
	LV	Łotwa	33
	DK	Dania	33
27	CZ	Czechy	27
28	EE	Estonia	23

Ramy normatywne MIPEX
Directive implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of Racial or Ethnic origin, 2000/43 z 29 czerwca 2000.
Directive establishing a general framework for equal treatment in employment and occupation, 2000/78 z 27 listopada 2000.
Starting Line Group, Proposals for legislative measures to combat racism and to promote equal rights in the European Union, (Bruksela, 1998).
Bell, Mark, Chopin, Isabelle, and Palmer, Fiona, Developing Anti-Discrimination Law in Europe: the 25 EU Member States compared, (Komisja Europejska: Bruksela, 2006).

Spostrzeżenia

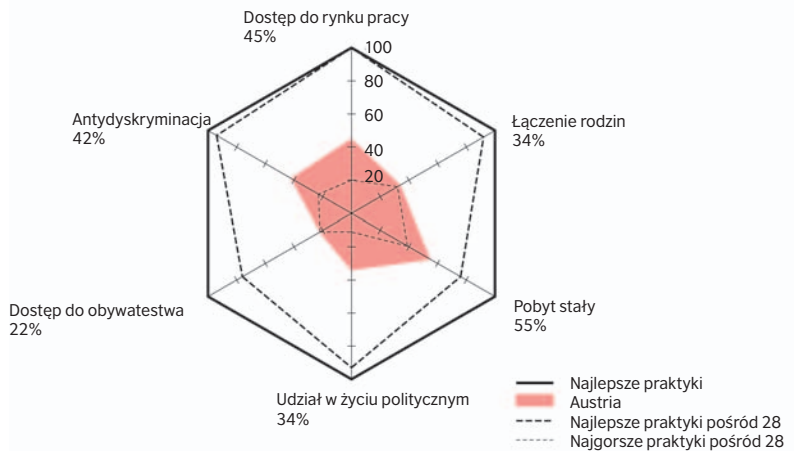
Prawne definicje dyskryminacji i mechanizmy ich **egzekucji** są w niewielkim stopniu korzystne w krajach UE-25. Szeroki wachlarz osób zostaje ukarany za dyskryminację wobec migrantów z powodu ich rasy lub pochodzenia etnicznego. Aby Europa mogła dążyć do najlepszych praktyk, konieczne jest pełne omówienie dyskryminacji religijnej i narodowościowej. Organizacje pozarządowe z reguły nie mogą zgłosić sprawy do sądu bez konkretnej ofiary. Ofiary są na ogół chronione przed represjonowaniem, jednak mogą zostać zniechęcone przez procedury trwające ponad rok. Kraje różnią się silnie w **obszarach aplikacji i politykach równości**. Państwa mają tendencję do nie włączania równości w główny nurt swych działań.

Austria

Przegląd

Austria, tradycyjny kraj imigracji, doświadczyła wysokiego poziomu imigracji i naturalizacji w ostatnich latach. Inicjatywy poprzedniego centro-prawicowego rządu ograniczające migrację - jak na przykład znacznie ostrzejsze wymogi dotyczące przychodów - zredukowały liczbę osób przeprowadzających się do Austrii, by połączyć się z krewnymi. Podobne wymagania dla studentów zagranicznych mają zmniejszyć ich liczbę¹. Liczba migrantów przyjmujących obywatelstwo austriackie także wyraźnie spadła - o 17% w pierwszych 9 miesiącach 2006, częściowo z powodu wejścia w życie nowego prawa dotyczącego obywatelstwa. Nowa Wielka Koalicja chce wprowadzić nowe środki integracyjne, takie jak kursy językowe i promocja przedszkoli dla dzieci imigrantów.

Wskaźniki polityki Indeksu pokazują, że Austria oferuje obywatelom państw trzecich przebywającym w kraju legalnie (odtąd zwanym "migrantami") najmniej korzystny **dostęp do obywatelstwa** spośród wszystkich 28 krajów Indeksu. Polityki dla rodzin chcących się połączyć zajmują drugie miejsce od końca, po CY. Wśród EU-15, **prawa antydyskryminacyjne** związane z integracją są na 14, a **polityki dotyczące pobytu stałego** na 13. miejscu. Polityki związane z **udziałem w życiu politycznym** są korzystne w niewielkim stopniu, podczas, gdy te dotyczące się **dostępu do rynku pracy** są w połowie drogi do najlepszych praktyk.

- 1 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 2 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 3 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie będący obywatelami oraz obywatele urodzeni za granicą)
- 4 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 5 Urban Audit (spoza UE-15)
- 6 Eurostat (spoza UE-25)
- 7 Eurostat (spoza UE-15)
- 8 OECD, *SOPEMI*, 2007 (oparte głównie na wystandaryzowanych danych o zezwoleniach na pobyt i pracę) permit data)
- 9 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2007 (liczby są korygowane co miesiąc)
- 10 OECD, *Szkolnictwo w Skrócie* 2006 (spoza UE-25)
- 11 Europejskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (2006 drugi kwartał)
- 12 Europejskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (2006 drugi kwartał)
- 13 Eurostat (obejmuje obywateli UE)
- 14 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Gwarancja zatrudnienia i prawa powiązane z dostępem do rynku pracy

Niekorzystne

Uprawnienie dostępu do rynku pracy
Uprawnienie do i gwarancja obywatelstwa
Obszary zastosowań prawa antydyskryminacyjnego
Polityki wdrożeniowe dotyczące udziału w życiu politycznym
Warunki dotyczące łączenia rodzin

Skrajnie niekorzystne (wynik 0%)

Prawa wyborcze
Środki integracyjne rynku pracy

Zmiana od 2004

Bardziej korzystne prawa powiązane z dostępem do rynku pracy
Mniej korzystne warunki dotyczące łączenia rodzin i pobytu stałego
Mniej korzystne uprawnienie i warunki dostępu do obywatelstwa

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ²	7,1%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ³	13%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁴	586.660
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Wiedeń (14%), Linz (11%), Graz (8%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁶	Serbia i Czarnogóra, Turcja, Bośnia i Hercegowina
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	72.749
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁸	Łączenie rodzin (63,5%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁹	13.350
Studenci zagraniczni (2004) ¹⁰	13.716
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	59,6%
W porównaniu do obywateli	-11,2%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006) ¹²	11,7%
W porównaniu do obywateli	+7,5%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹³	34.876
Największe grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa (2004) ¹⁴	Turcja, Bośnia i Hercegowina, Serbia i Czarnogóra

Historia polityki integracji

01/01/2006

Settlement and Residence Act wszedł w życie

13/01/2006

Zmiana Act on the Chamber of Labour i Act on Institutional Settings

23/03/2006

Wejście w życie poprawek do prawa dotyczącego obywatelstwa

07/04/2006

Konferencja Europejskich Imamów (udział brało 100 imamów austriackich i 130 z całej Europy) wezwała do położenia nacisku w integracji na udział, procesy identyfikacji i antydyskryminację

06/2006

Test obywatelski z kultury, historii i polityki uruchomiony, pomimo ankiety pokazującej, że 1/3 Austriaków nie zdałaby go

15/12/2006

Parlament kończy działania odmawiające pomocy społecznej dzieciom migrantów urodzonym w Austrii i ubiegającym się o azyl

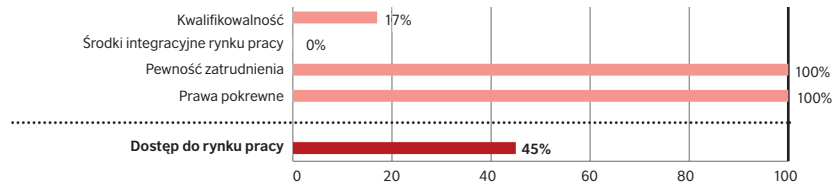
Najgorsze środki integracyjne rynku pracy spośród wszystkich 28

Aby ich kwalifikacje zostały uznane, migranci muszą znaleźć sposób przebrnięcia przez bardzo skomplikowaną sieć biurokratyczną bez żadnych uczciwych, przejrzystych wskazówek. Ci, którzy chcą podnieść swoje kwalifikacje napotykną blokadę w postaci wyższego i nierównego dostępu do szkoleń zawodowych oraz stypendiów naukowych. Brak konkretnych celów krajowych mających zredukować bezrobocie migrantów czy promować ich szkolenie zawodowe. Najlepsze praktyki znajdziesz, zaglądając do NL, strona 130 i SE, strona 72.

Poprawa praw migrantów w pracy: teraz najlepsze praktyki.

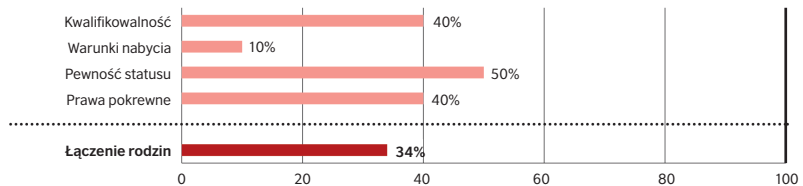
Austria zrobiła krok w stronę najlepszych praktyk Indeksu poprzez Act on the Chamber of Labour i Act on Institutional Settings at the Workplace 13. stycznia 2006, po decyzji Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Migranci mogą być teraz wybierani na przedstawicieli związków zawodowych i delegatów do Chamber of Labour (organizacja reprezentująca wszystkich pracowników sektora prywatnego). Nie są już też wykluczani z pełnienia innych ważnych funkcji w związkach zawodowych. Choć państwo zniósło formalne restrykcje, do tej pory niewielu migrantów faktycznie reprezentuje w Chamber of Labour czy związkach zawodowych, ponieważ wiele związków nie ma proaktywnej polityki angażowania.

Dostęp do rynku pracy

Uzyskanie "certyfikatów kompetencji" stanowi znaczne utrudnienie dla przedsiębiorców-migrantów w podjęciu samozatrudnienia w pewnych "regulowanych branżach". Pracownicy-migranci nie są **uprawnieni** do równego przysługującego obywatelom UE dostępu do zatrudnienia, dopóki nie przepracują legalnie co najmniej roku. **Środki integracyjne rynku pracy** są skrajnie niekorzystne w Austrii, tak samo jak w CZ, MT i PL (zobacz tab.). Ci, którzy dostaną pracę mają **gwarancję** swego statusu i wachlarz praw pracowniczych, który odpowiada najlepszym praktykom w Austrii, jak i w siedmiu innych krajach Indeksu (zobacz tab.).

Łączenie rodzin

Legalni rezydenci są uprawnieni do poręczenia za małżonka i małoletnie dzieci, gdy tylko przejdą wszystkie stopnie integracji, co może zająć do pięciu lat. Te i pozostałe warunki są najmniej korzystniejszymi w 28 krajach Indeksu, na równi z FR (zobacz tab.). Połączone rodziny są częściowo pozbawione **gwarancji**, ponieważ ich zezwolenia są odnawialne każdorazowo na rok. Państwo może odrzucić ich podanie lub później cofnąć zezwolenie, chociaż mają prawo do apelacji. Gdy tylko otrzymają zezwolenie na pobyt, członkowie rodziny mają te same **prawa** do ubezpieczeń społecznych, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa, co ich poręczyciele. Jednakże, muszą oni spełnić dodatkowe surowe **warunki**, jeśli nie chcą rozpocząć edukacji, szkolenia lub pracy w trakcie pierwszego roku. Tylko małżonkowie i dzieci mogą zostać w Austrii niezależnie od swego poręczyciela.

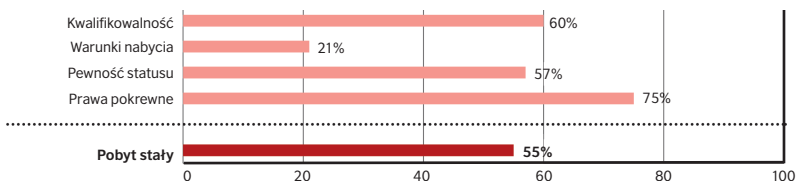
Warunki łączenia rodzin pogorszyły się i są w tej chwili drugimi najgorszymi spośród wszystkich 28.

Settlement and Residence Act z 2006 roku uczynił "umowę integracyjną" jeszcze bardziej niekorzystną. Status poręczycieli i członków ich rodzin jest warunkowany ich znajomością języka niemieckiego na poziomie A2 (uprzednio na poziomie A1, zobacz Common European Framework of Reference for Languages). Wielu musi zaliczyć kosztowny, 300-godzinny (uprzednio 100-godzinny) kurs. Następnie muszą zdać standaryzowany test złożony z pisemnych, ustnych i otwartych pytań. Rząd zwraca koszty tym, którzy zdają szybko, lecz nakłada surowo rosnące kary tym, którym zajmuje to więcej czasu. Dodatkowo, państwo nakłada wymóg wysokich zasobów finansowych. Choć prawo zakłada zakończenie procedur w ciągu 6. miesięcy, w praktyce limity roczne wydłużają okres oczekiwania do trwającego między 9 miesięcy a trzy lata.

Warunki pobytu stałego pogorszyły się i są w tej chwili najgorszymi spośród wszystkich 28.

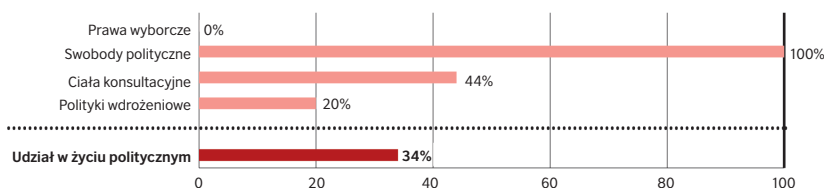
Od czasu wprowadzenia Settlement and Residence Act w 2006 tylko ci, którzy dopełnią warunków mniej korzystnej "umowy integracyjnej" (zobacz tab. dot. łączenia rodzin) mogą zostać stałymi rezydentami. Ustawa wymaga również, by aplikanci udowodnili, że ich przychód jest na tyle stały, by mogli przetrwać bez środków z pomocy społecznej. Austria jest jedynym krajem, który wymaga, by migranci chcący zostać stałymi rezydentami lub obywatelami posiadali pełne ubezpieczenie zdrowotne. Najlepsze praktyki znajdziesz, zaglądając do ES, strona 167.

Pobyt stały

Migranci są uprawnieni do zezwoleń na pobyt stały po pięciu latach zamieszkiwania w Austrii, nawet jeśli opuszczą kraj na okres do dwóch lat z pewnych powodów humanitarnych. Nie mogą wliczać swego okresu jako student lub starający się o azyl, który otrzymał pozytywną decyzję. Pośród **warunków** administracyjnych, które pogorszyły się od 2004 (zobacz tab.), pełne ubezpieczenie zdrowotne wymagane jest od wszystkich aplikujących (zobacz tab. dot. dostępu do obywatelstwa). Mają **gwarancję** w pół drogi do najlepszych praktyk, w tym wiele gwarancji prawnych i dróg odwoławczych w razie negatywnej decyzji. Jednakże, mogą być wydaleny, jeśli stanowią poważne zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa publicznego, przy czym lista zagrożeń nie jest zamknięta. Nawet dzieci i osoby, które żyły w Austrii ponad 20 lat mogą być wydalone. Austria osiągnęłaby najlepsze praktyki w dziedzinie **praw**, gdyby migranci mieszkający na stałe w Austrii mogli bez przeszkód podróżować, żyć i posiadać zezwolenia na pobyt stały w innych państwach członkowskich UE.

Udział w życiu politycznym

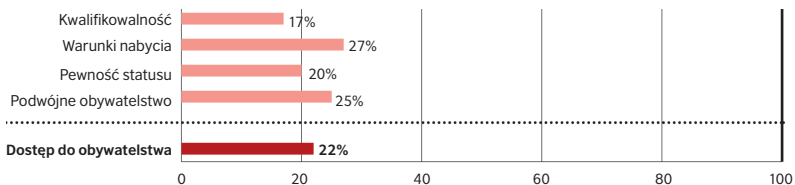

Migranci nie mogą głosować w **wyborach** powszechnych w Austrii, odkąd Trybunał Konstytucyjny uznał za niekonstytucyjną decyzję władz Wiednia, by dać swym migrantom prawo do głosowania w wyborach okręgowych. Jednakże Austria, razem z innymi 21 krajami Indeksu osiągnęła najlepsze praktyki w zakresie **swobód politycznych**. Miasta takie jak Graz i Linz prowadzą formalne **konsultacje** z migrantami poprzez wybieranych bezpośrednio reprezentantów. Wiedeń prowadzi konsultacje *ad hoc* z reprezentantami wybranymi przez organizacje migrantów. Generalnie, Landy nie konsultują się z aktualnie istniejącymi organizacjami migrantów, lecz z naczelnymi organizacjami zajmującymi się aktywnie integracją. Rząd krajowy nie prowadzi konsultacji z migrantami nt. polityk, które mają największy wpływ na ich życie. Niekorzystne **polityki wdrożeniowe** oferują organizacjom migrantów finansowanie lub wsparcie tylko na szczeblu lokalnym i według kryteriów krajowych, których nie narzuca się innym organizacjom.

Uprawnienie do i warunki dostępu do obywatelstwa pogorszyły się

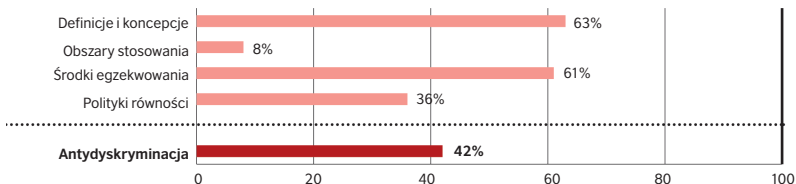
Poprawki do Prawa dot. Obywatelstwa z 1985, które weszły w życie 23 marca 2006, obniżyły wynik Austrii w pięciu wskaźnikach Indeksu. Aby dostać austriackie obywatelstwo, małżonkowie Austriaków muszą czekać sześć (najmniej trzycytery) lat pobytu i pięć (najmniej jeden-dwa) lat małżeństwa. Aplikujący muszą teraz dowieść, że posiadają pełne ubezpieczenie zdrowotne i że przez ostatnie trzy lata żyli nie potrzebując żadnych środków pomocy społecznej. Państwo nie bierze już pod uwagę, czy migrant padł ofiarą trudności społecznych. Migranci muszą dopełnić warunków "umowy integracyjnej" a także zdać pisemny test wielokrotnego wyboru nt. systemu politycznego i historii Austrii oraz prowincji. Na koniec władze muszą ocenić, czy aplikujący "orientuje się w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym Austrii oraz podstawowych zasadach europejskiego, demokratycznego państwa i jego społeczeństwa". Najlepsze praktyki znajdziesz, zaglądając BE, strona 30 i SE, strona 174.

Dostęp do obywatelstwa

Dostęp do obywatelstwa w Austrii pogorszył się od 2004 i jest w tej chwili najgorszym spośród 28 krajów Indeksu (zobacz tab.). Większość legalnych rezydentów jest **uprawniona** dopiero po dziesięciu latach. Dzieci i wnuki urodzone w kraju mają prawo zostać obywatelami państwa swego urodzenia tylko na drodze uproszczonej naturalizacji. Możliwość taką mają również uznani uchodźcy i migranci, których osobistą i zawodową integrację państwo uznaje za "zrównoważoną". Aplikujący muszą następnie spełnić najmniej korzystne **warunki**, by dostać obywatelstwo, jakie znaleziono w 28 krajach Indeksu. Migranci mający nadzieję na naturalizację są **pozbawieni gwarancji**, ponieważ państwo może odrzucić ich podanie z wielu powodów: na przykład, jeśli otrzymali trzymiesięczny wyrok kary pozbawienia wolności za nieprawidłowości podatkowe, albo **popętnili** poważne lub powtarzające się wykroczenie (naruszenie regulacji administracyjnych), jak np. prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu. Mają jednak różne prawa odwoławcze i gwarancje prawne. Większość aplikujących musi zrezygnować ze swego pierwotnego obywatelstwa.

Antydyskryminacja

Definicje i pojęcia osiągnęłyby najlepsze praktyki, gdyby dyskryminacja ze względu na obywatelstwo była karalna na mocy prawa federalnego, i gdyby interpretacja sądowa potwierdzała, że dyskryminacja przez asocjację lub na podstawie zakładanych cech została uwzględniona. W **obszarach** takich jak szkoła, mieszkalnictwo, opieka zdrowotna i socjalna, ofiary według prawa pozostają również narażone na dyskryminację etniczną, rasową i religijną. Tutaj Austria wypada najgorzej ze wszystkich UE-15. **Mechanizmy egzekwowania** chronią powodów przed represjami i zapewniają przesunięcie ciężaru dowodowego. Mimo to, zgodnie z lekko niekorzystnymi **politykami ds. równości**, wyspecjalizowana agencja nie może prowadzić śledztwa lub wnieść sprawy do sądu we własnym imieniu. W dodatku państwo austriackie nie rozpowszechnia informacji, nie prowadzi dialogu, nie wprowadza pozytywnych środków działania, ani nie obciąża organów państwowych do promocji równości.

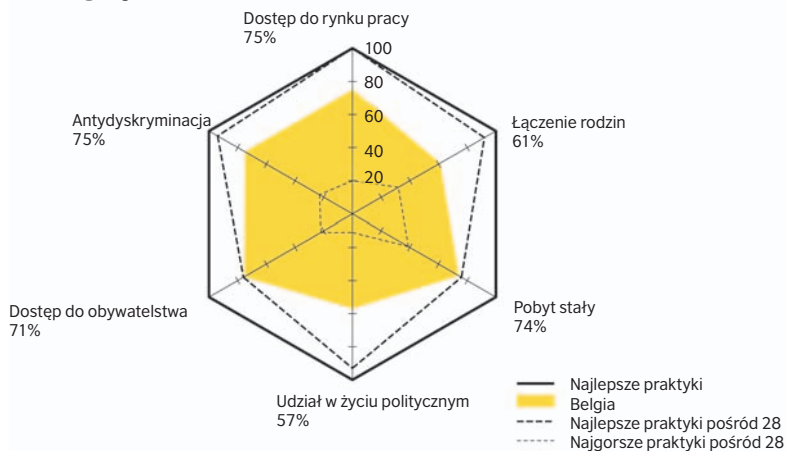
Opinia społeczna¹⁶

W Austrii, podobnie jak w MT, CY i SI, mniejszość uważa, że zróżnicowanie etniczne wzbogaca kulturę kraju. Ponad ćwierć (29,6%) ankietowanych Austriaków sądzi, że każdy legalny obywatel państwa trzeciego powinien być deportowany. Liczba ta wzrasta do 45,3%, gdy mowa o migrantach bezrobotnych. Większość uważa, że obcokrajowcy mają mniejsze szanse na zatrudnienie, przyjęcie na szkolenie czy awans (56,6%), i że dyskryminacja z powodów etnicznych jest dosyć szeroko rozpowszechniona (56,3%). Lecz tylko jedna trzecia jest zdania, że za mało robi się w kwestii walki z dyskryminacją. 28% wiedziało, że dyskryminacja na tle etnicznym na rynku pracy jest nielegalna. Większość poparłaby specjalne środki na rynku pracy bazujące na pochodzeniu etnicznym, lecz poziom poparcia to drugi najniższy wśród UE-27 po DK. Austriacy są podzieleni (50,5% za) w kwestii, czy migrantom powinno się zezwolić na łączenie z bezpośrednimi rodzinami w Austrii. Odrobinę mniej niż połowa popiera równe prawa społeczne i uproszczoną naturalizację.

¹⁶ Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i "Special Eurobarometer survey on discrimination in the EU" 65.4 (2006)

Belgia

Przegląd

Większość nie-Belgów pochodzi z innych państw członkowskich UE. Migranci spoza UE są poszkodowani na rynku pracy: stopa ich bezrobocia jest ponad czterokrotnie wyższa niż w przypadku Belgów, a stopa zatrudnienia o 28,4 punktów procentowych niższa. Naturalizacje pozostały w 2005 na stałym poziomie połowy ich liczby z rekordowych lat po poprawkach do Code of Nationality w 2000.

Rząd federalny ustala polityki migracyjne, statusu prawnego i obywatelstwa. Integracja leży w kompetencji wszystkich trzech regionów i społecznościom językowym. We Flandrii migranci muszą przejść kurs "inburgeringstraject", w innym wypadku grożą im sankcje administracyjne. Po stronie frankofońskiej, integracja widziana jest jako proces dobrowolny i organiczny, niewymagający interwencji ze strony państwa. Debaty poruszały temat małżeństw dla wygody, egzekwowania prawa antydyskryminacyjnego, statystyk etnicznych i pozytywnych środków działania oraz praw wyborczych na szczeblu lokalnym.

Polityki Belgii dotyczące legalnych rezydentów z państw trzecich (odtąd zwanych "migrantami") i ich **dostępu do obywatelstwa** są na poziomie najlepszych spośród 28 krajów Indeksu polityk SE. Jednak polityki wobec obywateli spoza UE dotyczące **udziału w życiu politycznym** są w pół drogi do najlepszych praktyk. Pozostałe pięć obszarów Indeksu jest korzystne w niewielkim stopniu. Wyszczególnić należy **pobyt stały**, który osiąga drugi najlepszy wynik spośród UE-25, po SE.

- 1 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 2 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie będący obywatelami oraz obywatele urodzeni za granicą)
- 3 Przybliżone szacunki bazujące na dostępnych informacjach (ostatni spis i założenia trendów do 1.01.2005)
- 4 Urban Audit (spoza UE-15)
- 5 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 6 Observatoire des migrations de Belgique, Centre pour l'égalité des chances et de lutte contre le racisme
- 7 OECD, *SOPEMI*, 2007 (oparte głównie na wystandaryzowanych danych o zezwoleniach na pobyt i pracę) permit data)
- 8 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2007 (dane nie obejmują małoletnich na utrzymaniu i pod opieką, ale obejmują powtórnie aplikujących)
- 9 OECD, *Szkolnictwo w Skrócie* 2006 (spoza UE-25)
- 10 Europejskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (2006 drugi kwartał)
- 11 Europejskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (2006 drugi kwartał)
- 12 OECD, *SOPEMI*, 2007 (obejmuje obywateli UE)
- 13 OECD, *SOPEMI*, 2007

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Gwarancja zatrudnienia i prawa powiązane z dostępem do rynku pracy
Podwójne obywatelstwo

Korzystne

Warunki nabycia i prawa powiązane z pobytem stałym
Obszary zastosowań i mechanizmy egzekwowania prawa antydyskryminacyjnego
Polityki wdrożeniowe dotyczące udziału w życiu politycznym

Niekorzystne

Prawa wyborcze

Zmiana od 2004

Bardziej korzystne i mniej korzystne warunki nabycia dot. łączenia rodzin
Mniej korzystne gwarancje dot. łączenia rodzin
Mniej korzystne uprawnienie do obywatelstwa i korzystniejsze podwójne obywatelstwo dla drugiej i trzeciej generacji

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ¹	2,7%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ²	11,7%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ³	288.932
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁴	Bruksela (12%), Antwerpia (7%), Liege (6%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁵	Maroko, Turcja, Demokratyczna Republika Konga
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁶	35.220
Największa kategoria migracji długoterminowej (2005) ⁷	Łączenie rodzin (52,5%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁸	11.587
Studenci zagraniczni (2004) ⁹	19.272
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹⁰	33,1%
W porównaniu do obywateli	-28,4%
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	32,4%
W porównaniu do obywateli	+24,8%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹²	31.512
Największe grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa (2005) ¹³	Maroko, Turcja, Demokratyczna Republika Konga

Historia polityki integracji

09/01/2006

Federalny Minister Zatrudnienia ostrzegł, że brak działań mających na celu podniesienie stopy zatrudnienia imigrantów może doprowadzić do ustalenia sztywnych limitów rekrutacyjnych

03/02/2006

Rząd flamandzki zatwierdził środki integracyjne rynku pracy, obowiązkowy kurs integracyjny oraz budżet integracyjny na 2009 rok wynoszący 70 mln €

08/2006

Spadek akceptacji naturalizacji, częściowo przypisywany twardszym zasadom dla małżonków-obcokrajowców

08/10/2006

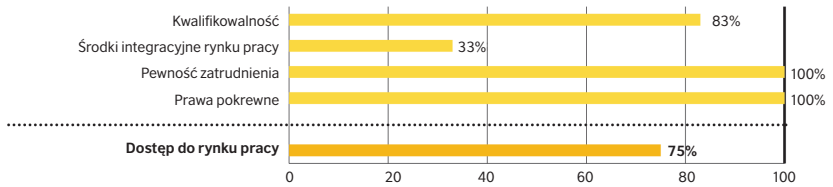
Obywatele państw trzecich mogą po raz pierwszy głosować w wyborach lokalnych; 22% polityków wybranych w Brukseli pochodzenia imigranckiego, a sukcesy skrajnej prawicy zmalały

11/12/2006

Federalny Minister ds. Równych Szans wezwał do wprowadzenia jednorazowych kompensat dla ofiar dyskryminacji, jako że obecne prawo nie ma żadnego efektu prewencyjnego

Dostęp do rynku pracy

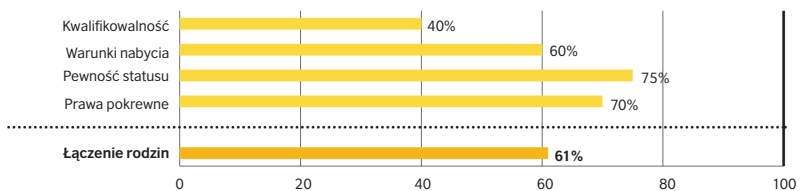

Migranci-pracownicy są **uprawnieni** do podjęcia pracy w większości sektorów (poza wymagającymi użycia władzy administracyjnej) tak samo, jak obywatele UE. Migranci-przedsiębiorcy muszą spełnić listę **warunków**, np. dowieść znajomości języka, zanim będzie im wolno założyć przedsiębiorstwo. **Środki integracyjne rynku pracy** nie obejmują celów redukcji bezrobocia migrantów, ani poprawy ich umiejętności językowych i zawodowych. Choć rząd dostarcza informacje o procedurach uznania umiejętności i kwalifikacji migrantów, nie ustalono wskazówek zapewniających, że będą one uczciwe, o czasie i w przystępnej cenie. Migranci mogą także napotkać warunki, które ograniczają ich dostęp do stypendiów naukowych i szkoleń zawodowych. Jeśli migranci znajdują pracę w Belgii, cieszą się **gwarancją statusu** i **prawami**, które odpowiadają najlepszym praktykom.

Nowe prawo ma zróżnicowany wpływ na gwarancję i warunki łączenia rodzin

Prawo z 15 września 2006 dokonujące transpozycji dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w sprawie łączenia rodzin poprawiło wynik Belgii w jednym wskaźniku, lecz pogorszyło je w dwóch innych. Poręczyiele muszą wykazać kwaterunek wystarczający dla ich rodziny, choć nie zostało to jeszcze zdefiniowane przez Radę Ministrów. Transpozycja dodała też dwa nowe powody do odrzucenia podania lub wycofania statusu. Osoby na utrzymaniu muszą udowodnić swą potrzebę efektywnego życia rodzinnego, a rodziny muszą dowieść, że żadne małżeństwa, związki czy adopcje nie zostały zawarte tylko w celu wjazdu i pozostania w Belgii. Jednakże sama procedura może ulec skróceniu, gdyż Artykuł 10 ogranicza ją teraz do dziewięciu miesięcy; przedtem procedury mogły trwać 12-15 miesięcy. Jeśli władze nie udzielą odpowiedzi, migranci mogą uznać podania za zaakceptowane.

Łączenie rodzin

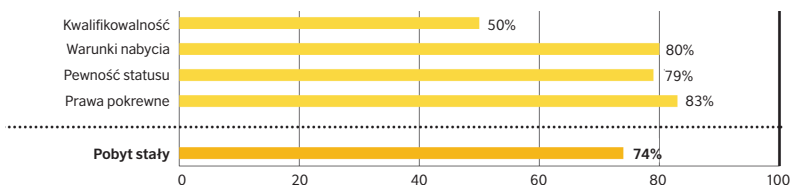

Uprawnienie i warunki plasują się mniej więcej w pół drogi do najlepszych praktyk. Rząd wykorzystał okazję do transpozycji dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w sprawie łączenia rodzin, aby podnieść w pewnych przypadkach minimalny wiek poręczyieli i małżonków do 21 lat. Poręczyiciel może połączyć się po roku lub mniej ze swymi niezamężnymi małoletnimi oraz dorosłymi upośledzonymi dziećmi. Przy korzystnych warunkach, poręczyiele nie muszą dowodzić posiadania wystarczających zasobów finansowych, a członkowie rodzin nie muszą przechodzić kursu językowego czy integracyjnego (zobacz tab.). Połączone rodziny mają częściową **gwarancję swego statusu**. Ich **prawa** osiągnęłyby najlepsze praktyki po dwóch poprawkach: gdyby dorośli członkowie rodziny mogli cieszyć się takim samym dostępem do zatrudnienia, jak ich poręczyiele, i gdyby wszyscy członkowie rodziny - nie tylko małżonkowie i dorosłe dzieci - mogli otrzymać odrębne zezwolenie na pobyt.

Najbardziej korzystna gwarancja pobytu stałego

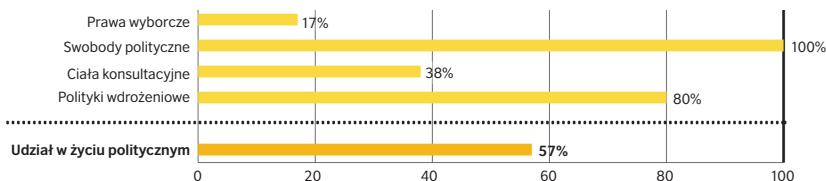
Rezydenci stału mają najslabiej gwarancję statusu w Belgii i SE. Osoby poniżej lat 18, które urodziły się lub wychowały w kraju, oraz rezydenci zamieszkujący go ponad 20 lat nie mogą zostać wydalenii. W każdym wypadku decyzje o o wydaleniu muszą, zgodnie z prawem, brać pod uwagę wiele aspektów osobistych uwarunkowań rezydentów stałych. Belgia osiągnęłaby najlepsze praktyki dwoma ulepszeniami: gdyby rezydenci stali mogli opuszczać kraj na trzy lata, i gdyby mogli utracić zezwolenie tylko w przypadku zostania uznany winnym popełnienia oszustwa przy pozyskiwaniu zezwolenia lub poważnych przestępstw.

Pobyt stały

Belgia zajmuje co najmniej trzecią pozycję wśród 28. krajów Indeksu w trzech wymiarach polityk dotyczących rezydencji długoterminowej, lecz spada na 18. w kwestii **uprawnień**. Migranci muszą mieszkać w Belgii przez pięć lat i mogą opuszczać kraj tylko na krótkie okresy czasu. Od wprowadzenia prawa z 15 września 2006 roku, które dokonało transpozycji dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w sprawie pobytu stałego, wnioskodawcy mogą zaliczać połowę okresu studiów w Belgii i cały okres (pod pewnymi warunkami) oczekiwania na pozytywną decyzję o azylu na poczet wymogów bytowania. Belgia osiągnęłaby najlepsze praktyki w swych korzystnych **warunkach**, gdyby państwo skróciło procedurę do sześciu miesięcy i zlikwidowało opłaty. Rezydenci stali mają częściową **gwarancję** swego statusu (zobacz tab.). Mają korzystne **prawa**, w tym taki sam dostęp co Belgowie w większości przypadków w zakresie zatrudnienia, ubezpieczeń społecznych, opieki zdrowotnej, mieszkalnictwa i swobodnego przemieszczania się oraz pobytu w granicach UE. Belgia osiągnęłaby najlepsze praktyki w dziedzinie praw, gdyby prawo wyraźnie zezwalało im na posiadanie zezwoleń na pobyt stały w innych państwach członkowskich.

Udział w życiu politycznym

Po długiej debacie politycznej, rezydenci spoza UE przebywający co najmniej pięć lat zyskali **prawo do głosowania** w wyborach lokalnych, lecz pod pewnymi warunkami. Nie mogą jednak kandydować ani głosować w wyborach regionalnych. Belgia jest jednym z 22 krajów Indeksu osiągającym najlepsze praktyki w zakresie **swobód politycznych**. Z krajowymi i flamandzkimi **ośrodkami konsultacyjnymi** konsultuje się formalnie, podczas gdy z podobnymi ośrodkami w Brukseli i Antwerpii - *ad hoc*. W większości przypadków reprezentanci nie są wybierani powszechnie, lecz przez państwo. Belgia mogłaby osiągnąć najlepsze praktyki w **politykach wdrożeniowych**, gdyby region waloński, tak jak region flamandzki i miasta, jak Bruksela czy Antwerpia, rozwijały organizacje migrantów poprzez określone wsparcie i dotacje publiczne. Belgia potrzebowałaby także polityk aktywnie informujących migrantów o ich prawach politycznych. Relatywnie niska liczba rejestracji migrantów do głosowania w październiku 2006 to częściowo wina braku takich właśnie polityk, choć Bruksela i Walonia postanowiły zorganizować kampanię *ad hoc*.

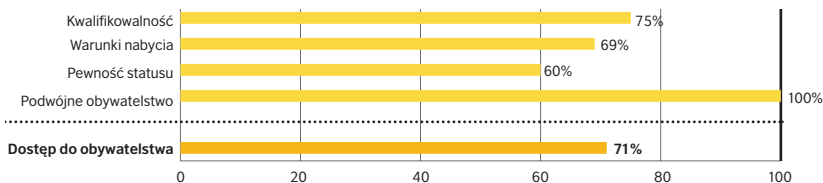
Najkorzystniejsze uprawnienie w dostępie do obywatelstwa

Małżonkowie i partnerzy Belgów oraz migranci pierwszej generacji mogą naturalizować się po trzech latach pobytu. Zanim osiągną 12. rok życia, migranci drugiej generacji mogą zostać Belgami poprzez deklarację, jeśli oboje rodzice mieszkają w Belgii ponad dziesięć lat. Od czasu adaptacji Code of Nationality z 27 września 2006, jeden rodzic musi być ekwiwalentem rezydenta stałego. Wszystkie dzieci, którym groziłaby niebezpieczeństwo, zostają Belgami poprzez urodzenie. Trzecia generacja staje się Belgami automatycznie, jeśli jeden rodzic urodzony w Belgii mieszkał w niej co najmniej pięć z dziesięciu lat przed narodzeniem się dziecka.

Najlepsze praktyki dotyczące uprawnienia dla imigrantów pierwszej generacji

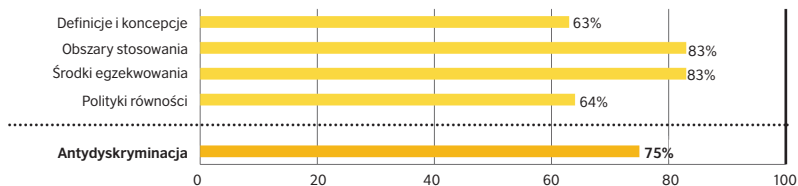
Reforma belgijskiego Code of Nationality w 2000 roku wyeliminowała test integracyjny i zredukowała wymagania pobytowe z pięciu do trzech lat dla większości migrantów pierwszej generacji, oraz do dwóch dla uchodźców. Jednakże o naturalizacji decyduje "politycznie" komisja parlamentarna rozpatrując kolejno każdy przypadek, bez kryteriów państwowych, ani prawa do odwołania. Rezydenci stali i legalni rezydenci przebywający w kraju co najmniej siedem lat mają bezwarunkowe prawo do "nabycia" obywatelstwa. Niektóre (głównie flamandzkie) partie krytykowały te najlepsze praktyki, chcąc wydłużyć ten okres i uwarunkować prawo środkami integracyjnymi.

Dostęp do obywatelstwa

Spośród 28. krajów Indeksu, Belgia i CA dają migrantom najbardziej korzystne **uprawnienia** do otrzymania obywatelstwa (zobacz tab.). Co więcej, Belgia jest jedynym krajem Indeksu, który osiągnął najlepsze praktyki dla migrantów pierwszej generacji (zobacz tab.). Według korzystnych w niewielkim stopniu **warunków**, migranci mogą naturalizować się, jeśli tylko nie dopuścili się poważnych przestępstw lub nie przejawili "wybitnie nagannego zachowania". Wtedy mają częściową **gwarancję** swego statusu. Przy podejmowaniu decyzji o wycofaniu ich obywatelstwa często bierze się pod uwagę ich osobiste uwarunkowania i oferuje im wiele gwarancji prawnych oraz możliwości przywrócenia. Jednak jeśli znaturalizowany Belg nie dopełni swych obowiązków jako obywatel, obywatelstwo może mu zostać cofnięte, niezależnie od tego, od ilu lat je posiada. Belgia osiąga najlepsze praktyki w dziedzinie **podwójnego obywatelstwa** podobnie jak CA, FR, IE, PT i UK.

Antydyskryminacja

Publiczne obelgi, groźby i zniesławienie na tle rasowym nie są zakazane według **definicji** w prawie antydyskryminacyjnym. Interpretacja sądowa jest zdecydowanie potrzebna, gdy chodzi o dyskryminację przez asocjację czy na podstawie zakładanych cech. Belgia osiągnęłaby najlepsze praktyki w **obszarach zastosowań**, gdyby uczniowie byli chronieni przed dyskryminacją w edukacji w społecznościach flamandzko- i niemieckojęzycznej. Belgijskie **mechanizmy egzekwowania** otrzymują trzeci najwyższy wynik. Osiągnęłyby najlepsze praktyki, gdyby osoby wnoszące sprawy do sądu mogły liczyć na procedury sądowe trwające średnio krócej niż sześć miesięcy, a także na możliwość korzystania z bezpłatnych tłumaczy. **Polityki ds. równości** także byłyby zgodne z najlepszymi praktykami, gdyby państwo było zobligowane prawnie do rozpowszechniania informacji, prowadzenia dialogu, wprowadzania pozytywnych środków działania i zapewniania, że legislacja i organy państwowe promują równość. Korzystny mandat i władza Centrum ds. Równych Szans i Zwalczania Rasizmu przyczynia się do korzystnego w niewielkim stopniu wyniku Belgii w zakresie polityk równościowych.

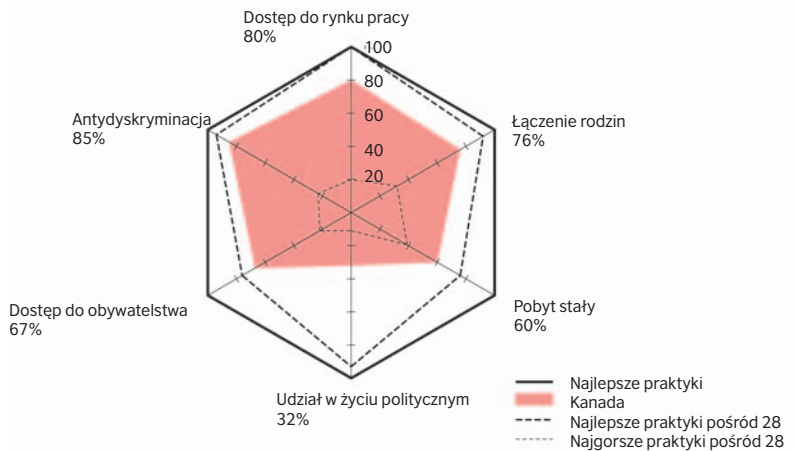
Opinia społeczna¹⁴

Belgia jest jednym z zaledwie pięciu krajów UE, w którym tylko mniejszość populacji (43,3%) wspiera równe prawa socjalne dla legalnie przebywających w kraju obywateli państw trzecich. Podobnie jak w siedmiu innych krajach, jeden na czterech Belgów chce deportacji imigrantów z UE. Belgowie, razem ze Szwedami, Holendrami i Francuzami, są pośród tych, którzy najbardziej wierzą, że dyskryminacja na tle pochodzenia etnicznego jest dość szeroko rozpowszechniona i gorsza niż w 2001 roku. Uważają też, że cudzoziemcy nie mają równych szans na rynku pracy. Odrobinę mniej niż połowa (48,5%) uważa, że Belgia robi wystarczająco dużo w kwestii zwalczania wszelkich form dyskryminacji. Dwóch na trzech popiera pozytywne środki działania oparte na pochodzeniu etnicznym na rynku pracy.

14 Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i "Special Eurobarometer survey on discrimination in the EU" 65.4 (2006)

Kanada

Przegląd

Permanentna imigracja wszystkich kategorii osiągnęła szczyt trwający dekadę w 2005. 60% to pracownicy-migranci i ich rodziny, a 24% to łączący się z krewnymi przebywającymi już w Kanadzie. Zgodnie z globalnymi trendami, napływ poszukujących azylu osiągnął niespotykane niski poziom od lat 80-tych.

Rząd uprościł imigrację członkom rodzin i studentom międzynarodowym. Ministrowie federalni, prowincji i lokalni wprowadzili w 2005 nowe Kierunki Strategiczne w zakresie Imigracji (Strategic Direction on Immigration). Wśród priorytetów znalazły się: koordynacja na szczeblu prowincji, lepsza obsługa klienta, krótszy czas oczekiwania, środki mające zapewnić migrantom pełne wykorzystanie w Kanadzie ich potencjału.

W Kanadzie **antydyskryminacja** jest najsilniejszym z sześciu obszarów polityki integracyjnej badanych przez Indeks, z trzecim najkorzystniejszym wynikiem spośród wszystkich 28 krajów. Polityki dotyczące **łączenia rodzin i dostępu do obywatelstwa** uplasowały się na czwartej pozycji, lecz wynik dalszy jest od najlepszych praktyk. **Dostęp do rynku pracy** jest korzystny, podobnie jak w SE, ES, PT i IT. Najgorszy wynik Kanada osiąga w obszarze **udziału w życiu politycznym**, plasując się pomiędzy EE i AT.

- 1 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie będący obywatelami oraz obywatele urodzeni za granicą)
- 2 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie będący obywatelami oraz obywatele urodzeni za granicą)
- 3 Spis z 2001
- 4 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie będący obywatelami oraz obywatele urodzeni za granicą)
- 5 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 6 OECD, *SOPEMI*, 2007 (oparte głównie na wystandaryzowanych danych o zezwoleniach na pobyt i pracę, obejmuje rodzinę towarzyszącą)
- 7 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2007 (liczby są korygowane co miesiąc)
- 8 OECD, *Szkolnictwo w Skrócie* 2006
- 9 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 10 OECD, *SOPEMI*, 2007

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Uprawnienie do i prawa powiązane z łączeniem rodzin

Podwójne obywatelstwo

Obszary zastosowań i mechanizmy egzekwowania prawa antydyskryminacyjnego

Swobody polityczne dotyczące udziału w życiu politycznym

Prawa powiązane z dostępem do rynku pracy

Korzystne

Dostęp do rynku pracy

Uprawnienie do pobytu stałego

Antydyskryminacja

Skrajnie niekorzystne (wynik 0%)

Prawa wyborcze i ośrodki konsultacyjne dotyczące udziału w życiu politycznym

Profil migracyjny

Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ¹	18,9%
Populacja urodzonych za granicą (2001) ²	5.448.480
Miasta z największą populacją urodzonych za granicą (2001) ³	Toronto (44,1%), Vancouver (37,9%), Montreal (18,6%)
Największe kraje pochodzenia (2001) ⁴	UK, Chiny, Włochy
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁵	235.824
Największa kategoria migracji długoterminowej (2007) ⁶	Łączenie rodzin (59,7%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁷	22.907
Studenci zagraniczni (2004) ⁸	132.982
Nabycie obywatelstwa (2004) ⁹	192.590
Największe grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa (2004) ¹⁰	Chiny, Indie, Pakistan

Historia polityki integracji

04/11/2005

New Strategic Direction on Immigration podpisana przez Ministrów federalnych, prowincji i terytorialnych

21/11/2005

Canada-Ontario Immigration Agreement zwiększa fundusze osiedleńcze na usługi doradztwa oraz szkolenia w zakresie języka, zawodu i umiejętności

15/11/2006

New Strategic Plan, aby wesprzeć imigrację w społecznościach mniejszości frankofońskich

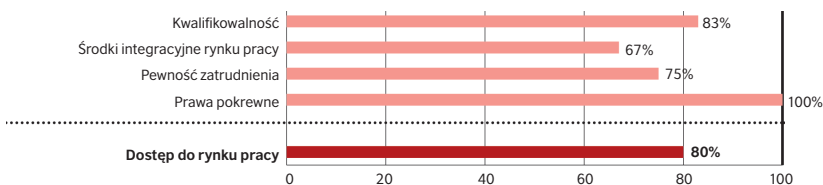
18/02/2006

Budżet Federalny 2006 przeznaczył 18 milionów dolarów kanadyjskich na nowe Foreign Credentials Referral Office

12/2006

Immigration and Refugee Protection Act (IRPA) ułatwił wjazd studentom międzynarodowym

Dostęp do rynku pracy

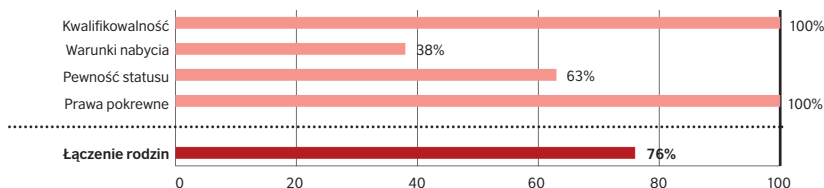

Rezydenci-migranci mają taki sam dostęp do zatrudnienia i samozatrudnienia, jak obywatele kanadyjscy. Migranci uzyskują pomoc przy uznawaniu i rozwijaniu swych umiejętności dzięki **środkom integracyjnym** rynku pracy, które otrzymały taką samą ocenę jak w FI i NO. Ustalono wskazówki do uczciwych, krótkich i niedrogich procedur, a nowe Foreign Credentials Referral Office pomaga informować migrantów o tych procedurach oraz o profesjonalnych kursach adaptacyjnych. Migranci mogą poprawić swe możliwości zatrudnienia poprzez program "Rozszerzona Nauka Języka", szkolenia zawodowe i kursy języka zawodowego oferowane przez rząd federalny i prowincji. Jednak migranci nie mają takiego samego dostępu do edukacji i szkoleń zawodowych jak obywatele kanadyjscy. Gdy tylko znajdą pracę, migranci mają częściową **gwarancję** zatrudnienia i cieszą się **prawami** pracowniczymi odpowiadającymi najlepszym praktykom, jak w 14 innych państwach Indeksu.

Uprawnienie do łączenia rodzin, najlepsze spośród wszystkich 28.

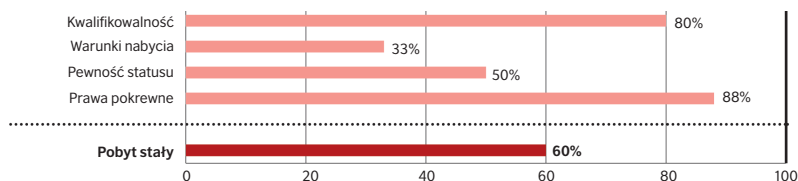
CA, PT i SE to jedyne kraje Indeksu, które osiągnęły najlepsze praktyki w obszarze zasad określających, którzy migranci i członkowie rodzin mogą przyjechać razem i osiedlić się w kraju. Od 18 września 2005 każdy dorosły stał rezydent, niezależnie od tego, jak długo mieszka w Kanadzie, może poręczyć za swoją rodzinę, by do niego dołączyła. Mogą poręczać za małżonka, partnera życiowego lub konkubenta, dzieci oraz krewnych w linii prostej na utrzymaniu, jak np. rodziców czy dziadków. Mogą też poręczać za krewnych, którzy nie mają innej rodziny oraz za osieroconych, niezamężnych małoletnich.

Łączenie rodzin

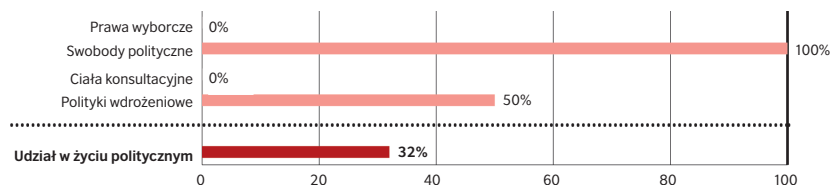
Uprawnienie do łączenia rodzin odpowiada najlepszym praktykom tak w Kanadzie, jak i w Portugalii oraz Szwecji (zobacz tab.). Kandydaci muszą następnie spełnić **warunek** wysokich przychodów podczas potencjalnie długiej i kosztownej procedury. Jednak nie muszą zdawać testów językowych ani integracyjnych. Członkowie rodziny mogą, jeśli chcą, uczęszczać na tani kurs bazujący na ich indywidualnych umiejętnościach. Połączone rodziny mają częściową **gwarancję** swego statusu; państwo może odrzucić ich podanie lub wycofać zezwolenia z wielu powodów, lecz mają oni wiele gwarancji prawnych i możliwości przywrócenia, podobnie jak we FR, NL, CH i UK. Rodziny w Kanadzie nie muszą odnawiać swoich zezwoleń, ponieważ natychmiast stają się stałymi rezydentami. Następnie cieszą się wachlarzem **praw**, które odpowiadają najlepszym praktykom, jak w pięciu innych krajach Indeksu, w tym NL, PT i SE.

Pobyt stały

Migranci posiadają **uprawnienia** do kanadyjskiej rezydencji stałej, będącej odpowiednikiem europejskiego pobytu stałego, zgodnie z drugimi najkorzystniejszymi zasadami w Indeksie po IT i na jednym miejscu z NL. Kanada osiągnęłaby najlepsze praktyki, gdyby osoby aplikujące mogły opuszczać Kanadę każdorazowo na dłużej niż sześć miesięcy lub w sumie na dziesięć miesięcy, jak w AT, DK i UK. Kandydaci muszą przejść przez potencjalnie długą i kosztowną procedurę, aby spełnić **warunki** rezydencji stałej. Muszą dowieść, że osiągają wystarczająco wysoki dochód i zdać prosty ustny test z języka angielskiego lub francuskiego, stworzony przez administrację według uznania. Stali rezydenci mają **gwarancję** swego statusu tak długo, jak spełniają pierwotne kryteria, nawet jeśli są bezrobotni. Mogą utracić swój status, jeśli uznani zostaną za rzeczywiste i poważne zagrożenie dla polityki państwa i bezpieczeństwa narodowego. Stali rezydenci cieszą się takimi samymi **prawami** do zatrudnienia, ubezpieczeń społecznych, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa, jak Kanadyjczycy; mogą też zostać w Kanadzie po przejściu na emeryturę. Jednakże, umiejętności i kwalifikacje uzyskane za granicą uznawane są wciąż na podstawie różnych procedur.

Udział w życiu politycznym

Migranci cieszą się swobodami politycznymi, które odpowiadają najlepszym praktykom, w Kanadzie, jak i w 21 innych państwach Indeksu. Jednakże tak samo jak w CY, GR, LV i PL, nie mogą oni głosować lub startować w wyborach lokalnych, nie istnieją też oficjalne **ośrodki konsultacyjne**. **Polityki wdrożeniowe** są dokładnie w połowie drogi do najlepszych praktyk. Organizacje migrantów mają dostęp do państwowych funduszy i wsparcia na wszystkich szczeblach zarządzania, lecz po spełnieniu specjalnych kryteriów państwowych. Kampanie informacyjne *ad hoc* informują migrantów o ich prawach politycznych.

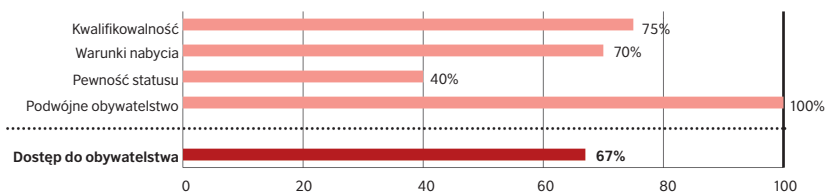
Najlepsze praktyki w zakresie uprawnienia do obywatelstwa

Migranci i małżonkowie/partnerzy Kanadyjczyków mogą naturalizować się, jeśli mieszkają w Kanadzie zaledwie trzy z czterech ostatnich lat, w przypadku, gdy są dorosłymi rezydentami stałymi. Kanada jest jedynym krajem Indeksu, który osiągnął najlepsze praktyki dla imigrantów drugiego pokolenia (dzieci migrantów). Wszystkie dzieci urodzone w Kanadzie zostają automatycznie obywatelami. W październiku 2005, Standing Committee on Citizenship and Immigration rozpatrywał nowy wymóg "więzi z Kanadą", bazując na dyskusji o referendum obywatelskim w Irlandii. Komitet odłożył pomysł z powodu braku dowodów statystycznych.

Najlepsze praktyki w obszarze podwójnego obywatelstwa

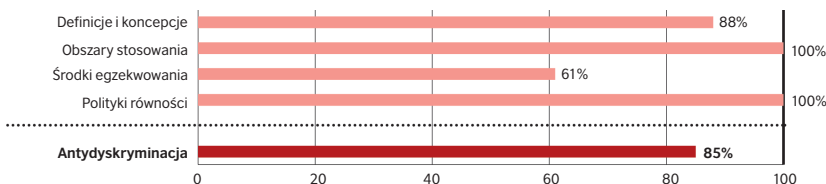
Od 1977 urodzone w Kanadzie dzieci migrantów i naturalizujący się migranci mogą wybrać, czy chcą zatrzymać swoje obce obywatelstwo. W rzeczy samej, liderzy polityczni, a nawet premier, zatrzymali podwójne obywatelstwo przez cały okres urzędowania. BE, FR, IE, PT i UK to wszystkie kraje Indeksu, którym udało się osiągnąć najlepsze praktyki w obszarze dwóch wskaźników podwójnego obywatelstwa dotyczących Kanady.

Dostęp do obywatelstwa

Kanada i BE mają najkorzystniejsze zasady **uprawnienia** do naturalizacji (zobacz tab.). Aplikujący nie spełniają **warunków**, jeśli dopuścili się wielokrotnych lub poważnych wykroczeń lub jeśli nie zdadzą testów językowego i obywatelskiego. Testy są z reguły pisemne i wymagają prostej znajomości języka francuskiego lub angielskiego, praw i obowiązków obywatelskich, historii, polityki oraz geografii. Kandydaci mogą przygotować się z pomocą darmowego przewodnika rządowego. Okoliczności dotyczące znaturalizowanych Kanadyjczyków są brane pod uwagę, zanim podjęta zostanie decyzja o cofnięciu obywatelstwa. W przypadku decyzji negatywnej, istnieją ścieżki odwoławcze. Mimo to mają oni według prawa lekko niekorzystną **gwarancję**, ponieważ mogą utracić obywatelstwo po dowolnej liczbie lat, nawet gdyby mieli zostać bezpaństwowcami. Jednakże migranci mogą posiadać, w ramach polityk odpowiadających najlepszym praktykom, podwójne obywatelstwo (zobacz tab.).

Antydyskryminacja

System antydyskryminacyjny Kanady zajmuje trzecie miejsce po PT i SE. Zostałby uznany za najlepszą praktykę na polu **definicji i pojęć**, gdyby prawo zakazywało publicznej zniewagi ze względów religijnych i rasowych. Kanada osiąga najlepsze praktyki w **obszarach zastosowań**, podobnie jak 9 innych państw Indeksu. Prawo chroni ofiary przed dyskryminacją rasową, etniczną, religijną i ze względu na obywatelstwo w obszarze zatrudnienia, edukacji, opieki socjalnej, zdrowotnej, mieszkalnictwa i innych. Choć **mechanizmy egzekwowania chronią powodów przed represjami i przewidują szeroki** wachlarz sankcji, organizacje pozarządowe (w szczególności, legalne jednostki z prawnym interesem w promowaniu równości) nie mogą wnieść sprawy do sądu bez konkretnej ofiary, nawet w przypadku dyskryminacji systemowej. Kanada i SE to jedyne kraje Indeksu, w których **polityki ds. równości** osiągnęły najlepsze praktyki (zobacz tab.).

Najlepsze praktyki w zakresie polityk ds. równości

Ofiary dyskryminacji etnicznej, religijnej i ze względu na pochodzenie mogą liczyć na porady prawne i niezależne śledztwo wyspecjalizowanej agencji ds. równości. Agencja może wnieść sprawę do sądu w imieniu ofiary lub w swoim własnym. Państwo zapewnia respektowanie zasady niedyskryminowania i promowanie równości przez organy państwowe. Na przykład środki "sprawiedliwego zatrudnienia" wprowadzone zostały, aby walczyć z mniejszą reprezentacją kobiet i widocznych mniejszości w służbie państwowej poprzez wyrównanie nierówności w procesie rekrutacji i zatrudniania.

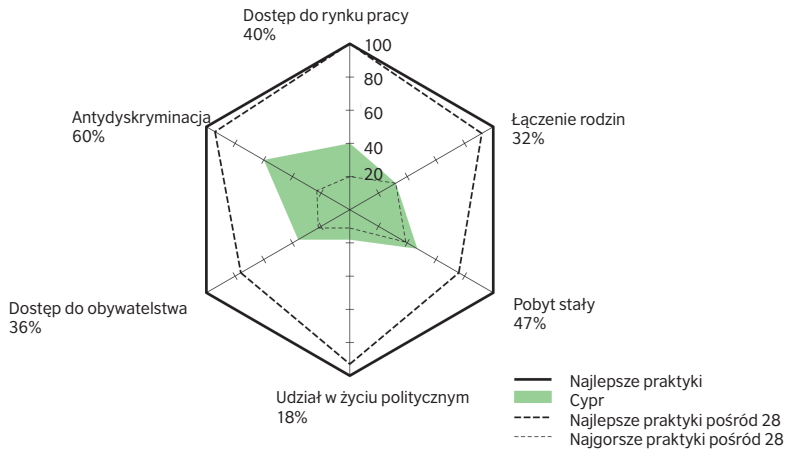
Opinia społeczna¹²

82% Kanadyjczyków uważa, że wielokulturowa mieszanka Kanady to jedna z najlepszych rzeczy w ich kraju. Tylko 9% uznało, że w Kanadzie byłoby znacznie lepiej, gdyby wszyscy imigranci zostali odesłani do krajów pochodzenia. Jeden na trzech ankietowanych Kanadyjczyków (31%) czuł złość, gdy niedawno przybyli imigranci domagali się tych samych praw, które mają obywatele Kanady. Trochę ponad połowa sądzi, że dyskryminacja widocznych mniejszości jest w Kanadzie problemem. 72% Kanadyjczyków uznało, że system imigracyjny powinien nadać wysoki priorytet łączeniu elementarnych rodzin. Mimo to tylko 44,2% uważało, że ten wysoki priorytet powinien być też nadany łączeniu z dalszą rodziną, np. dziadkami.

¹² Zobacz ankiety Ipsos 2007 i listopad 2006

Cypr

Przegląd

Cypr jest jednym z zaledwie pięciu państw członkowskich UE, w których większość nie-obywateli pochodzi z innych państw UE; 5,7% całkowitej populacji jest spoza UE. Starający się o azyl i studenci międzynarodowi stanowią dużą część przepływów imigracyjnych. Polityki integracyjne pozostały na Cyprze nierozwinięte, bez głównego bądź koordynującego ministerstwa, do którego zadań należałaby integracja¹. Działania legislacyjne obracają się wokół późnej transpozycji dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w obszarze łączenia rodzin i rezydencji długoterminowej, a także projektu transpozycji artykułu 8 (1) dyrektywy Wspólnoty Europejskiej o równości rasowej na temat przesunięcia ciężaru dowodowego.

Antydyskryminacja jest najsilniejszym ze wszystkich sześciu obszarów polityki integracyjnej badanych przez Indeks, choć pozostaje w tyle o pełne 40 punktów procentowych za najlepszymi praktykami. **Udział w życiu politycznym** wypada niekorzystnie, z kilkoma krytycznie słabymi wymiarami polityki. Nawet po późnej transpozycji dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w obszarze łączenia rodzin i pobytu stałego, Cypr ma najgorszy wynik w dziedzinie **łączenia rodzin** ze wszystkich 28 krajów Indeksu, przedostatni w obszarze **pobytu stałego** i czwarty od końca w **dostępie do rynku pracy**.

- 1 Niessen i Huddleston, *Setting up a System of Benchmarking to Measure the Success of Integration Policies in Europe* (Parlament Europejski, 2007)
- 2 Eurostat (spoza UE-27, szacunki na podstawie wcześniej publikowanych danych nt. podziału obywateli i nie-obywateli)
- 3 Główny Urząd Statystyczny Cypru, spis 2001
- 4 Eurostat (spoza UE-27, przybliżone szacunki na podstawie dostępnych informacji (ostatni spis i założenia trendów przed 01.01.2005)
- 5 Urban Audit (spoza UE-15)
- 6 Główny Urząd Statystyczny Cypru, spis 2001
- 7 Eurostat (spoza UE-15)
- 8 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2007 (dane nie obejmują powtórných aplikacji)
- 9 Główny Urząd Statystyczny Cypru (na rok akademicki 2004-2005)
- 10 Dane niewiarygodne
- 11 Dane niewiarygodne
- 12 Eurostat (obejmuje obywateli UE)
- 13 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Obszary zastosowań prawa antydyskryminacyjnego

Niekorzystne

Uprawnienie do łączenia rodzin
Uprawnienie dostępu do rynku pracy
Polityki dotyczące udziału w życiu politycznym
Gwarancja obywatelstwa

Skrajnie niekorzystne (wynik 0%)

Prawa wyborcze, ośrodki konsultacyjne i polityki wdrożeniowe dotyczące udziału w życiu politycznym

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ²	5,7%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2001) ³	12,3%
Populacja obywateli państw trzecich (2005) ⁴	43.400
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Lefkozja (6%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2001) ⁶	Rosja, Sri Lanka, Filipiny
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	7.221
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004)	N/D
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁸	4.545
Studenci zagraniczni (2004) ⁹	4.552
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006) ¹⁰	78,3%
W porównaniu do obywateli	+9,3%
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	4,6%
W porównaniu do obywateli	+0,5%
Nabycie obywatelstwa ¹²	3.952
Największe grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa (2003) ¹³	Malezja, Bułgaria, Palestyna

Historia polityki integracji

2005

Rzecznik Praw Obywatelskich wezwał do ratyfikacji Convention on the participation of foreign residents at the local level Rady Europy

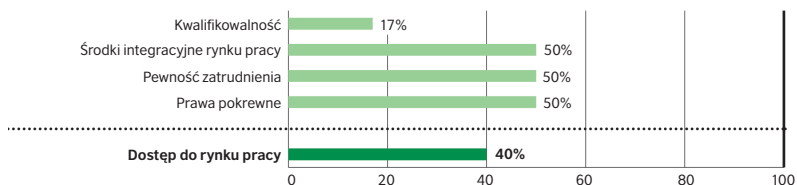
08/2006

Projekt transpozycji artykułu dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w sprawie Równości Rasowej na temat przesunięcia ciężaru dowodowego

14/02/2007

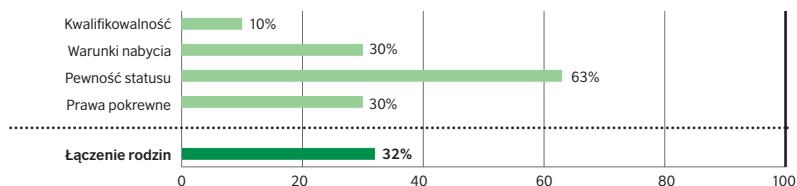
Po krytyce ze strony parlamentu, Biura Wysokiego Komisarza NZ do Spraw Uchodźców i organizacji pozarządowych z powodu późnej transpozycji i ograniczonych konsultacji z zainteresowanymi stronami, uchwalono prawo dokonujące transpozycji dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w obszarze łączenia rodzin i pobytu stałego

Dostęp do rynku pracy

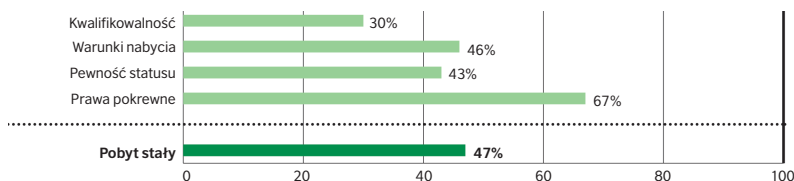
Niezależnie od tego, jak długo pracują w kraju, obywatele państw trzecich (odtąd zwani "migrantami") na Cyprze nie są **uprawnieni** do takiego samego dostępu do zatrudnienia jak obywatele UE. Przedsiębiorcy-migranci mogą otworzyć firmę tylko, jeśli na przykład zainwestują 100.000 funtów cypryjskich (około 173.000 €). Trzy pozostałe wymiary: środki integracyjne **ryнку pracy**, **gwarancja zatrudnienia i prawa pokrewne** - są dokładnie w połowie drogi do najlepszych praktyk. Państwo dostarcza migrantom informacji i wskazówek o możliwościach uznania ich umiejętności i kwalifikacji, lecz nie daje im równego dostępu do szkoleń czy stypendiów naukowych. Niektórzy pracownicy nie mogą odnowić swych zezwoleń na pracę, nawet jeśli ich pracodawcy chcą, żeby zostali.

Łączenie rodzin

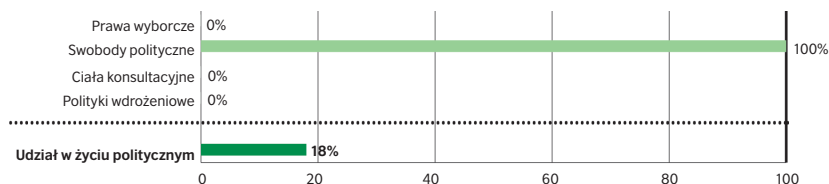
Cypryjskie zasady dotyczące **uprawnień** do łączenia rodzin są drugimi najbardziej restrykcyjnymi, po DK, na równi z GR. Migranci mogą być poręczycielami tylko, jeśli mają roczne zezwolenie na pobyt, co oznacza co najmniej dwuletni czas oczekiwania. Nawet wtedy, tylko małżonek w wieku ponad 21 lat i niezamężne dzieci migranta mogą do niego dołączyć. **Warunki** do spełnienia obejmują udowodnienie wystarczającego dla całej rodziny zakwaterowania i przychodów. **Gwarancja statusu** osiągnęłaby najlepsze praktyki, gdyby zezwolenia członków rodzin były wydawane na okres równy zezwoleniom ich poręczycieli i odnawialne oraz gdyby państwo mogło odmówić odnowienia zezwolenia, tylko gdy wnioskodawca zostanie uznany za winnego oszustwa w celu uzyskania go lub stanowi poważne zagrożenie dla polityki czy bezpieczeństwa państwa. Rodziny mają te same **prawa** do edukacji i szkoleń, co ich poręczyciele, lecz muszą spełnić dodatkowe warunki, aby móc pracować. Co więcej, odmawia im się dostępu do ubezpieczeń społecznych, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa, a jedyne kraje, w których ma to jeszcze miejsce, są LU i UK.

Pobyt stały

Cypryjskie zasady dotyczące **uprawnienia** do pobytu stałego są drugimi najbardziej restrykcyjnymi w Indeksie po IE. Migranci potrzebują pięciu lat legalnego pobytu i kilku lat pracy; nie jest zaliczany okres bycia studentem lub oczekiwania na azyl. Następnie muszą spełnić wiele **warunków**, w tym dowieść, że mają umowę o pracę na ponad 18 miesięcy. Jest to znacząca bariera w kraju, w którym migranci mają jedenastokrotnie mniejszą szansę na stałe zatrudnienie niż obywatele (68,6% dla obywateli w porównaniu z 6,2% dla migrantów spoza UE¹⁴). Proponowane wymogi z zakresu języka i historii zostały odrzucone na etapie projektu legislacyjnego po sprzeciwach związków zawodowych i organizacji pozarządowych. Rezydenci stali mają **gwarancję** w połowie drogi ku najlepszym praktykom, po części dlatego, że ich pięcioletnie zezwolenie nie zostanie odnowione, jeśli nie spełniają już pierwotnych warunków. Cypr osiągnąłby najlepsze praktyki w **prawach powiązanych**, gdyby rezydenci stali mogli zostać na Cyprze po przejściu na emeryturę (jak w 24 krajach Indeksu); oraz gdyby prawo wyraźnie zapewniało rezydentom stałym równy dostęp do ubezpieczeń społecznych, jak w każdym innym kraju Indeksu.

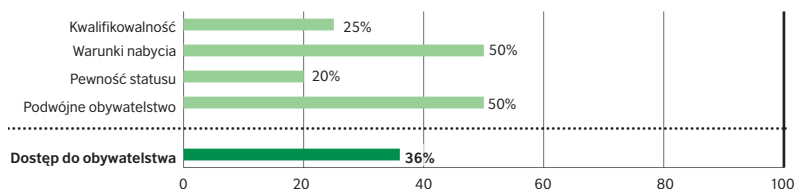
Udział w życiu politycznym

Cypr przyznaje migrantom **swobody polityczne**, które odpowiadają najlepszym praktykom. Jednakowoż, **prawa wyborcze**, **ośrodki konsultacyjne** i **polityki wdrożeniowe** są skrajnie niekorzystne, kombinacja taka istnieje jeszcze tylko w GR i PL. Migranci nie mogą głosować w żadnych wyborach, rząd się z nimi nie konsultuje, a ich organizacje nie otrzymują żadnych funduszy.

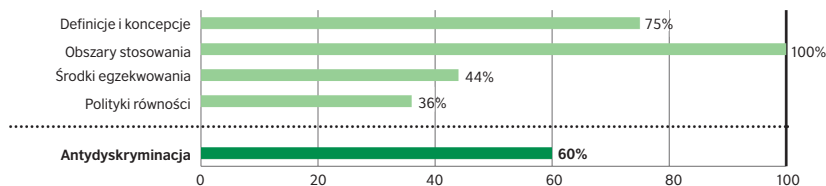
14 Więcej danych kontekstualnych o rynku pracy znajdziesz na www.integrationindex.eu

Dostęp do obywatelstwa

Podczas gdy małżonkowie Cypryjczyków są **uprawnieni** do otrzymania obywatelstwa po trzech latach, większość migrantów musi czekać osiem lat. Nawet ich potomkowie urodzeni na Cyprze muszą przejść przez tę samą procedurę naturalizacji. Aby uzyskać obywatelstwo, kandydaci muszą oficjalnie spełnić tylko **warunki** niejasnej "klauzuli dobrego charakteru". Lecz odkąd Rada Ministrów cieszy się dużą dowolnością, a kandydaci byli odrzuceni w praktyce z powodu niskiego poziomu znajomości języka greckiego, przychodów lub przeszłości kryminalnej. Procedura jest długa i droga, choć osoby o cypryjskich korzeniach mogą liczyć na znaczny upust. Wspomniana dowolność skutkuje **brakiem gwarancji**, ponieważ podania rezydentów mogą zostać odrzucone lub ich status wycofany z wielu powodów i bez prawa do odwołania się. Cypr zezwala na **podwójne obywatelstwo** obywatelom naturalizującym się, lecz nie dzieciom migrantów urodzonym na Cyprze.

Antydyskryminacja

Definicje i pojęcia prawa antydyskryminacyjnego chronią ofiary przed dyskryminacją ze względu na ich rasę/pochodzenie etniczne i religię/przekonania. Obywatelstwo jako powód dyskryminacji uwzględnione jest w mandacie Organu ds. Równości z ratyfikowanego Protokołu 12 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Cypr osiągnęłaby najlepsze praktyki, gdyby prawo wyraźnie zabraniało dyskryminacji przez asocjacje i na podstawie zakładanych cech. **Obszary zastosowań** odpowiadają najlepszym praktykom na Cyprze, jak i w innych dziewięciu państwach Indeksu. Mechanizmy, które **egzekwują** prawo antydyskryminacyjne, ograniczają przesunięcie ciężaru dowodowego, możliwe sankcje wobec sprawców i rolę organizacji pozarządowych (szczególnie, legalnych jednostek z prawnym interesem w promowaniu równości). Organ ds. **Równości** może kierować postępowaniami, ale nie może wnieść sprawy do sądu we własnym imieniu. Państwo prowadzi dialog w obszarze dyskryminacji i wprowadza pozytywne środki działania. Jednak nie rezydentów nie są informowani o swych prawach jako ofiar. Brakuje gwarancji promocji równości i szacunku dla zasady niedyskryminowania przez organy państwa.

Opinia społeczna¹⁵

71,3% Cypryjczyków sądzi, że dyskryminacja etniczna jest dość szeroko rozpowszechniona, a 61,9% uważa, że obcokrajowcowi trudniej jest znaleźć pracę, dostać się na szkolenie, lub dostać awans, niż tak samo wykwalifikowanemu Cypryjczykowi. Mimo to, Cypr pozostaje jedynym krajem w UE-27, w którym mniej niż jedna trzecia (29%) uważa, że można by zrobić więcej w walce z dyskryminacją. 61,9% deportowałoby wszystkich bezrobotnych migrantów - GR i MT to jedyne pozostałe kraje UE-27, w których silna większość popiera ten pomysł. Niemniej jednak, 73,9% popiera pozytywne środki działania oparte na pochodzeniu etnicznym na rynku pracy.

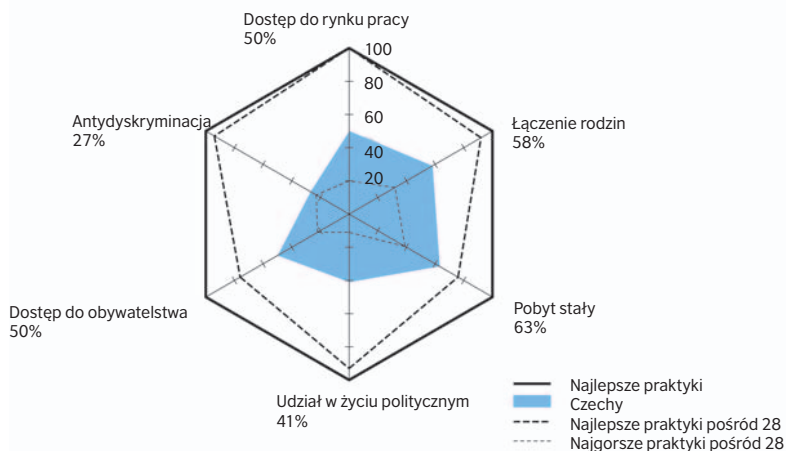
Cypr jest jednym z zaledwie czterech krajów, gdzie tylko mniejszość (39,2%) uważa, że etniczna różnorodność wzbogaca. Cypryjczycy spośród wszystkich najmniej wiedzą o prawie karzącym dyskryminację na tle etnicznym na rynku pracy (15,1%). Większość wspiera prawa migrantów do łączenia się z najbliższą rodziną na Cyprze i do takich samych praw socjalnych, jakie mają cypryjscy obywatele. Cypryjczycy wyrażają najmniejsze poparcie wśród wszystkich krajów UE-27 (31,4%) dla pomysłu, by migranci mieli możliwość łatwej naturalizacji.

¹⁵ Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i "Special Eurobarometer survey on discrimination in the EU" 65.4 (2006)

Czechy

Przegląd

Ruch transgraniczny to największe i historyczne źródło pracowników - migrantów w Czechach, głównie z SK, PL, państw b. ZSRR i krajów bałkańskich. Wielu Wietnamczyków zostało zaproszonych w ramach komunistycznej solidarności w latach 70-tych i 80-tych, więc teraz reprezentują oni największą grupę stałych rezydentów i migrantów-przedsiębiorców. Obywatele państw trzecich (odtąd zwani "migrantami") mają ponad dwa razy większą szansę na zatrudnienie czasowe niż obywatele Czech¹.

Państwowy Program Integracyjny dotyczył tylko uznanych uchodźców i osób chronionych subsydiarnie. Ostatnie działania rządu dotyczące migracji miały na celu głównie sprostać zobowiązaniom UE. Wysiłki integracyjne udaremniał brak zasobów i nieporozumienia dotyczące proponowanej ustawy antydyskryminacyjnej oraz środków integracyjnych dla stałych rezydentów. Rząd próbował przyciągnąć wysoko wykwalifikowanych pracowników spoza UE za pomocą pilotażowego programu "Active Selection of Qualified Foreign Workers" pilot programme.

Polityki w zakresie **pobytu stałego** są w niewielkim stopniu korzystne, podczas gdy **dostęp do rynku pracy, łączenie rodzin, dostęp do obywatelstwa i udział w życiu politycznym** mają wyniki plasujące je w pół drogi do najlepszych praktyk. Prawo **antydyskryminacyjne** jest mimo to gorsze: na przedostatniej pozycji spośród 28 krajów Indeksu, osiągając tylko niewiele ponad jedną czwartą wyniku w stosunku do najlepszych praktyk.

- 1 Więcej danych kontekstualnych o rynku pracy znajdziesz na www.integrationindex.eu
- 2 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 3 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie będący obywatelami oraz obywatele urodzeni za granicą)
- 4 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 5 Urban Audit (spoza UE-15)
- 6 Eurostat (spoza UE-25)
- 7 Eurostat (spoza UE-15)
- 8 OECD, *SOPEMI*, 2007 (oparte głównie na wystandaryzowanych danych o zezwoleniach na pobyt i pracę)
- 9 MPG, Migration News Sheet, kwiecień 2007
- 10 OECD, *Szkolnictwo w Skrócie* 2006 (spoza UE-25)
- 11 Dane niewiarygodne
- 12 Dane niewiarygodne
- 13 Eurostat (obejmuje obywateli UE)
- 14 Eurostat (spoza UE-25)
- 15 Zobacz www.migrationonline.cz

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Prawa powiązane z zatrudnieniem

Korzystne

Polityki wdrożeniowe dotyczące udziału w życiu politycznym

Niekorzystne

Uprawnienie do obywatelstwa

Obszary zastosowań prawa antydyskryminacyjnego

Skrajnie niekorzystne (wynik 0%)

Środki integracyjne rynku pracy

Prawa wyborcze

Polityki ds. równości

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ²	1,7%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ³	4,9%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁴	171.216
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Praga (2%), Usti nad Labem (1%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁶	Ukraina, Wietnam, Rosja
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	30.283
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁸	N/D
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁹	3.016
Studenci zagraniczni (2004) ¹⁰	6.286
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	74,5%
W porównaniu do obywateli	+9,3%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006) ¹²	6,4%
W porównaniu do obywateli	-0,7%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹³	2.626
Największe grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa (2005) ¹⁴	Ukraina, Rumunia, Rosja

Historia polityki integracji

24/11/2005

Poprawka nr 428/2005 Coll. do Act on the Residency of Aliens dokonała transpozycji dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w obszarze łączenia rodzin

05/2006

Parlamentowi nie udało się odrzucić weta senatu przeciw Ustawie Antydyskryminacyjnej, senat uznał jej definicje za niejasne i trudne do wdrożenia

27/04/2006

Poprawka nr 161/2006 do Ustawy o cudzoziemcach dotycząca rezydencji długoterminowej dokonała transpozycji dyrektywy Komisji Europejskiej w obszarze rezydencji długoterminowej

10/2006

Ruszył program pilotażowy "Active Selection of Qualified Foreign Workers"

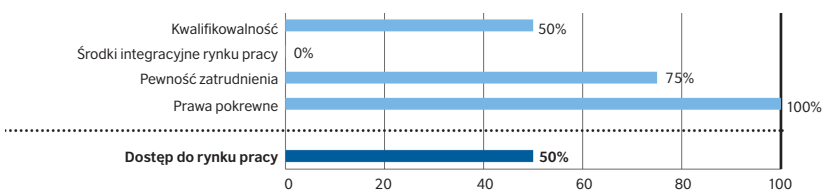
2006

Wykorzystywanie szwaczek z Północnej Korei w kilku czeskich fabrykach uruchamia falę wezwań do działania na rzecz warunków

Środki integracyjne rynku pracy krytycznie słabe

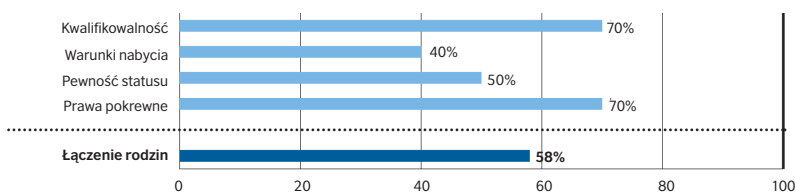
Państwo nie pomaga migrantom w uznawaniu ich zagranicznych umiejętności i kwalifikacji w Czechach, ani w poprawianiu znajomości języka czeskiego. Ponieważ nie ma żadnych państwowych wskazań dotyczących ocen zagranicznych kwalifikacji, które przeprowadzają władze regionalne i państwowe uniwersytety, procedury mogą się wlec oraz stać się kosztowne i bezsensowne. Państwo nie ma wyraźnego celu w zredukowaniu bezrobocia poprzez poprawę możliwości zatrudnienia pracowników-migrantów. Migranci, którzy chcą poprawić kwalifikacje zawodowe lub znajomość języka czeskiego, mogą zostać zablokowani przez warunki ograniczające im dostęp do edukacji, szkoleń i stypendiów naukowych. Najlepsze praktyki znajdziesz, zaglądając do NL, strona 130 i SE, strona 172.

Dostęp do rynku pracy

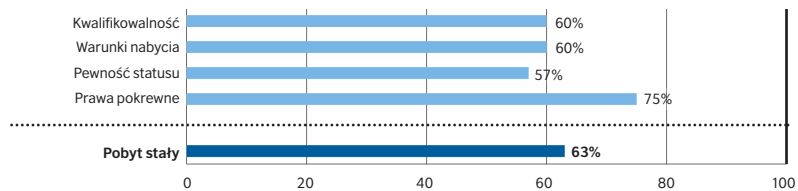
Większość migrantów jest **uprawniona** do takiego samego dostępu do zatrudnienia, jaki mają obywatele UE pod warunkiem otrzymania zezwolenia na pobyt stały po upływie pięciu lat. Tylko wysoko wykwalifikowani pracownicy-migranci mogą podjąć pracę w większości sektorów po zaledwie 30 miesiącach. Z drugiej strony, migranci mają prawo otworzyć firmę, bez choćby wykonalnego biznesplanu. **Środki integracyjne rynku pracy** mające pomagać migrantom w znalezieniu pracy są krytycznie słabe (zobacz tab.). Jeśli mają już pracę, mają też częściową **gwarancję** swego zatrudnienia. Mogą odnowić prawie wszystkie zezwolenia na pracę. Mając zezwolenie na pobyt stały, migranci mogą zostać w Czechach nawet jeśli stracą pracę. Czechy, podobnie jak 13 innych krajów Indeksu, osiągnęły najlepsze praktyki w zakresie **praw pokrewnych** z zatrudnieniem.

Łączenie rodzin

Czechy osiągnęłyby najlepsze praktyki w obszarze **uprawnienia**, w tej chwili będącego drugim najkorzystniejszym w UE-10 po HU, gdyby legalni rezydenci mogli składać podania o poręczenie po roku lub mniej, i gdyby małżonkowie i poręczyciele mogli mieć poniżej 20 lat. Prawo do łączenia rodzin nie jest **uwarunkowane** testem integracyjnym, chociaż poręczyciele muszą przejść drogą procedurę, aby udowodnić, że mają wystarczające zakwaterowanie i przychody dla swojej rodziny. Państwo może odrzucić ich podanie lub wycofać zezwolenie krewnego z wielu powodów, nie biorąc pod uwagę wszystkich uwarunkowań rodziny. W przypadku decyzji odmownej rodzina ma jednak **gwarancję** gwarancji prawnych i ścieżek odwoławczych. Połączeni członkowie rodzin cieszą się tymi samymi **prawami** dostępu do zatrudnienia, edukacji, szkoleń i mieszkalnictwa, co ich poręczyciele. Jednak system opieki zdrowotnej obejmuje ich tylko wtedy, gdy zostaną rezydentami stałymi.

Pobyty stały

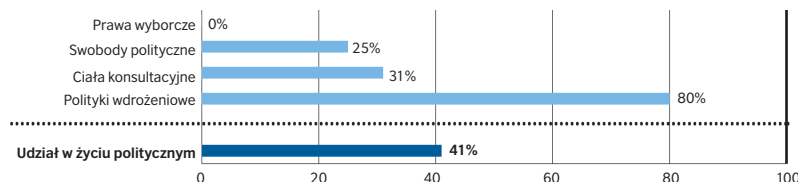

Od wprowadzenia poprawki nr 161/2006 do Ustawy o cudzoziemcach dotyczącej pobytu stałego, migranci muszą czekać tylko pięć lat (skrócono z 10), aby być **uprawnionymi** do pobytu stałego. Jednakże małżonkowie Czechów nie uzyskują już statusu rezydenta stałego poprzez małżeństwo. Osoby objęte programem "Active Selection of Qualified Foreign Workers" dostają zezwolenia po zaledwie 2,5 roku. Aplikujący muszą przejść krótką, lecz drogą procedurę bez oficjalnych **warunków** dotyczących integracji czy języka. Jednak w ramach Foreign Workers Programme punkty przyznawane są za znajomość realiów czeskich i języka. Rezydenci stali mają wystarczającą **gwarancję** swego statusu, by wyjechać za granicę na ponad trzy lata. Mimo to, państwo uniemożliwi wydalenie tylko, jeśli uzna, że zakłóciłoby to nadmiernie życie prywatne lub rodzinne rezydenta stałego. Zachowanie, wiek, czy liczba lat zamieszkiwania rezydenta stałego w Czechach nie są wyraźnie brane pod uwagę. Rezydenci długoterminowi mają takie same **prawa** do zatrudnienia, ubezpieczeń społecznych, opieki społecznej i zdrowotnej jak obywatele kraju.

Swobody polityczne migrantów w Czechach ograniczone

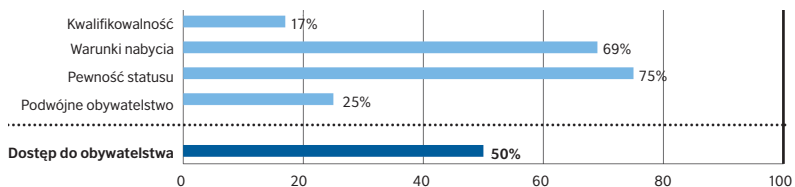
Czechy, jak pięć innych krajów UE-10, otrzymały najniższą notę w dwóch wskaźnikach obszaru swobód politycznych. Migranci mogą tworzyć własne organizacje tylko, jeśli wprowadzą do nich co najmniej trzech obywateli czeskich. Żaden obcokrajowiec nie może wstąpić do partii politycznej, nawet obywatel UE. Żadne zmiany tych zasad nie były nigdy poddawane dyskusji przez organizacje migrantów, organizacje pozarządowe czy media. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych sygnalizowało obawy związane z udziałem Wietnamczyków w obszarach przygranicznych, gdzie mieszka ich bardzo wielu.

Udział w życiu politycznym

Migranci nie mają efektywnych **praw wyborczych** w Czechach. Od 2001, migranci mieliby prawo głosować w wyborach lokalnych, gdyby Czechy zdecydowały się podpisać umowy wzajemne z krajami pochodzenia. **Swobody polityczne** migrantów (zobacz tab.) są ograniczone. Rząd krajowy **konsultuje** się z migrantami w sposób sformalizowany poprzez ich reprezentantów w organizacjach migrantów. Zarządy regionalne i lokalne konsultują się z migrantami tylko *ad hoc*. Migranci nie mogą wybierać tych reprezentantów; są oni wyznaczani przez państwo do występowania w ich imieniu. Organizacje migrantów mogą pozyskać fundusze państwowe na wszystkich szczeblach zarządzania pod takimi samymi warunkami jak organizacje nie-migrantów. To plasuje czeskie **polityki wdrożeniowe** jako najkorzystniejsze spośród UE-10.

Dostęp do obywatelstwa

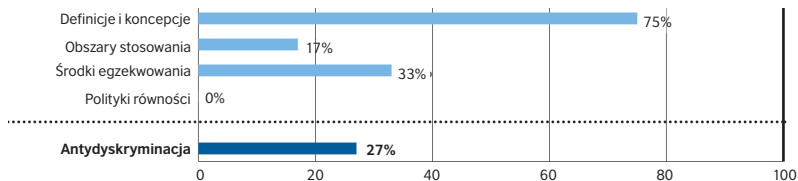

Uprawienie do obywatelstwa otrzymuje trzecią najniższą notę spośród wszystkich 28 krajów Indeksu. Tylko rezydenci uzyskują uprawnienia po pięciu latach zamieszkania, co dla większości migrantów oznacza w sumie przynajmniej dziesięcioletni okres oczekiwania. Druga i trzecia generacja (urodzone w Czechach dzieci i wnuki migrantów) też muszą się naturalizować, by zostać obywatelami swego kraju urodzenia. Oficjalnie obywatelstwo czeskie jest dostępne dla każdego, kto nie popełnił przestępstwa w ciągu ostatnich pięciu lat i przejdzie prostą rozmową w języku czeskim. W praktyce państwo odrzuca wnioski osób, jeśli uzna, że ich przychody, poziom integracji lub postawa obywatelska nie są wystarczająco dobre. Choć państwo może odrzucić aplikującego z wielu powodów, migranci cieszą się korzystną **gwarancją statusu**, ponieważ, gdy już raz zostaną znaturalizowani, ich obywatelstwo nie może zostać wycofane. Niektórzy naturalizujący się migranci mogą uzyskać **podwójne obywatelstwo** w drodze biurokratycznych wyjątków.

Polityki ds. równości krytycznie słabe

Czechy to jedyny kraj Indeksu, który otrzymał notę 0% w obszarze polityk ds. równości. Ofiary dyskryminacji dostają niewiele porad prawnych, asysty podczas dochodzenia czy wsparcia w sądzie, ponieważ Czechy wciąż jeszcze nie utworzyły wyspecjalizowanej agencji ds. równości. Projekt ustawy antydyskryminacyjnej, odrzucony w maju 2006, rozszerzyłby kompetencje czeskiego Rzecznika Praw Obywatelskich o obszary dyskryminacji i równych szans. W czerwcu 2007, podobny projekt został wdrożony, aby Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich otrzymało te kompetencje. Według obecnego prawa, państwo nie musi wprowadzać zasad równości do głównego toku swych działań, prowadzić dialogu o antydyskryminacji, ani informować społeczeństwa o ich prawach jako ofiar dyskryminacji. Najlepsze praktyki znajdziesz, zaglądając do CA, strona 37 i SE, strona 174.

Antydyskryminacja

Czechy osiągnęłyby najlepsze praktyki w obszarze **definicji i pojęć**, gdyby prawo karało dyskryminację przez asocjacje i na podstawie zakładanych cech rasy/etnicznych, religii i obywatelstwa. Lecz prawo nie chroni ofiar przed dyskryminacją w **obszarach** takich, jak dostęp do mieszkalnictwa, opieki zdrowotnej, społecznej i przywilejów socjalnych. W sferze edukacji tylko obywatele UE podlegają ochronie przed dyskryminacją. Prawo nie dopuszcza dyskryminacji jakiegokolwiek rezydenta z powodu rasy/pochodzenia etnicznego, religii i obywatelstwa w zatrudnieniu i szkoleniach zawodowych. Tylko ofiary dyskryminacji w pracy lub podczas szkolenia mają dostęp do **środków egzekwowania** takich, jak legalne procedury, ochrona przed represjami i sankcje karzące sprawców. **Polityki ds. równości** są krytycznie słabe (zobacz tab.).

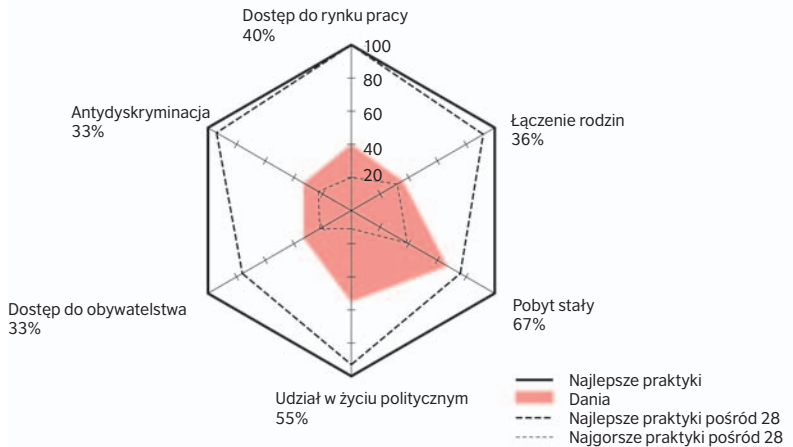
Opinia społeczna¹⁶

Z grubsza 60% Czechów, co plasuje ich na drugim miejscu w UE-27, uważa, że obywatel państwa trzeciego przebywający legalnie w kraju powinien mieć łatwą możliwość zostania obywatelem czeskim. Większość popiera prawa migrantów do łączenia rodzin, podczas gdy dwie osoby na trzy popierają prawa socjalne dla migrantów. Trochę ponad połowa sądzi, że różnorodność etniczna wzbogaca czeską kulturę narodową. Podobna liczba uważa, że państwo powinno robić więcej, by zwalczać dyskryminację ze wszystkich powodów. Podczas gdy Czesi są podzieleni co do tego, czy dyskryminacja na tle etnicznym jest szeroko rozpowszechniona, tylko jedna osoba na trzy uważa, że wzrosła ona w latach 2001-2006. 47% jest przekonanych, że obcokrajowcowi trudniej jest znaleźć zatrudnienie, dostać awans lub zostać przyjętym na szkolenie. Więcej niż dwóch na trzech Czechów popiera specjalnie środki, które miałyby zapewnić równe szanse w zatrudnieniu w oparciu o pochodzenie etniczne.

¹⁶ Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i "Special Eurobarometer survey on discrimination in the EU" 65.4 (2006)

Dania

Przegląd

Tradycyjnie Dania nie uważała się za kraj imigracji. Uchodźcy, byli pracownicy gościnni i członkowie ich rodzin tworzą stosunkowo małą grupę wewnątrz, poza tym raczej jednorodnej etnicznie, populacji. Większość nowo przybyłych przyjeżdża z Ameryki Północnej i UE, szczególnie z krajów nordyckich, i migruje, aby połączyć się z rodziną, pracować lub studiować. Ograniczone przepływy migrantów spoza Zachodu to najczęściej członkowie rodzin i poszukujący azylu. Mieszkańcy Danii spoza UE mają stopę bezrobocia 8,3 punktów procentowych wyższą niż obywatele duńscy. Dla młodych ludzi w wieku 15-24 lata, liczba ta wzrasta do 25,2 punktów procentowych¹. Rezygnacja ze strony Danii z obywatelstwa europejskiego i zmiany w sektorze Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w znacznym stopniu rzutują na migrację i sprawy integracji.

Pobyt stały to zdecydowanie silny obszar duńskiej polityki integracji. Remisuje w tym obszarze z IT, PL, PT i UK zajmując wraz z nimi piąte miejsce. Polityki wobec obywateli państw trzecich przebywających legalnie w kraju (odtąd zwanych "migrantami") w zakresie **udziału w życiu politycznym** są w połowie drogi do najlepszych praktyk. Polityki **dostępu do obywatelstwa** są trzecimi najmniej korzystnymi w UE-15, **łączenie rodzin** drugimi, a **polityki antydyskryminacyjne** najgorszymi.

- Więcej danych kontekstualnych o rynku pracy znajdziesz na www.integrationindex.eu
- Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie będący obywatelami oraz obywatele urodzeni za granicą)
- Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- Urban Audit (spoza UE-15)
- Eurostat (spoza UE-25)
- Eurostat (spoza UE-15)
- OECD, *SOPEMI*, 2007 (oparte głównie na wystandaryzowanych danych o zezwoleniach na pobyt i pracę) permit data)
- MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2007 (liczby są korygowane co miesiąc)
- OECD, *Szkolnictwo w Skrócie* 2006 (spoza UE-25)
- Europejskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (2006 drugi kwartał)
- Europejskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (2006 drugi kwartał)
- Eurostat (obejmuje obywateli UE)
- OECD, *SOPEMI*, 2007

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Prawa wyborcze i swobody polityczne udziału w życiu politycznym

Niekorzystne

Uprawnienie dostępu do rynku pracy

Uprawnienie dostępu do obywatelstwa

Polityki ds. równości a prawo antydyskryminacyjne

Skrajnie niekorzystne (wynik 0%)

Uprawnienie do łączenia rodzin

Polityki wdrożeniowe dotyczące udziału w życiu politycznym

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ²	3,6%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ³	6,3%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁴	198.057
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Kopenhaga (9%), Łrhus (5%), Odense (5%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁶	Turcja, Irak, Bośnia i Hercegowina
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	17.123
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁸	Łączenie rodzin (42,1%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁹	1.918
Studenci zagraniczni (2004) ¹⁰	13.222
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich ¹¹	65,0
W porównaniu do obywateli	-12,3%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich ¹²	12,2%
W porównaniu do obywateli	+8,3%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹³	10,197
Największe grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa (2005) ¹⁴	Somalia, była Jugosławia, Irak

Historia polityki integracji

12/2005

Pracownicy-migranci mają łatwiejszy dostęp do zezwoleń na pobyt stały, jeśli zdadzą egzaminy z języka duńskiego i angielskiego

01/2006

Pary, które chcą otworzyć firmę, mogą przyjąć małżonka w ramach specjalnego pozwolenia dotyczącego łączenia rodzin

04/2006

Większe dotacje na przyciąganie migrantów do pracy na mocy nowej Ustawy o cudzoziemcach

04/2006

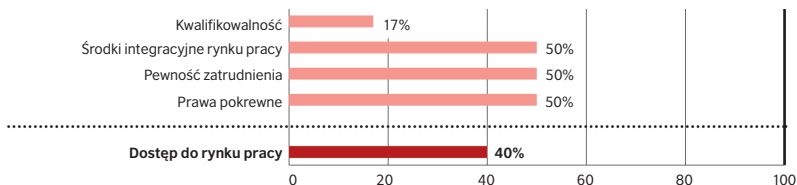
Nowa Ustawa o cudzoziemcach wprowadza zasadę, iż obywatele spoza UE muszą zdać test na wysokim poziomie z języka i kultury duńskiej oraz dowieść niezależności finansowej przez 4-5 lat, aby się naturalizować

10/2006

Utworzono nowy common complaints committee for equal treatment, który rozpocznie działalność w 2008

Dostęp do rynku pracy

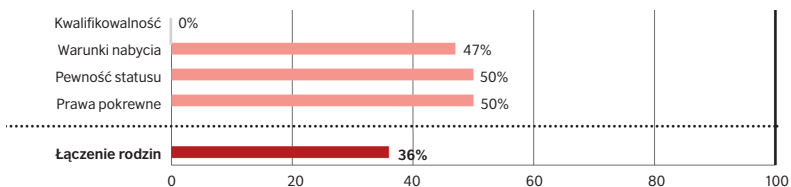

Dania daje migrantom niekorzystne **uprawnienie** na rynku pracy, a więc tym samym drugie najgorsze w 28. krajach Indeksu, po FR. Pracownicy-migranci nie mają takiego samego dostępu do zatrudnienia i samozatrudnienia, jak obywatele UE. Pozostałe trzy wymiary uzyskały niezwykle zgodną ocenę 50% każdy, choć wynik ten nie pokazuje szerokich różnicowań pomiędzy poszczególnymi wskaźnikami. Choć pracownicy-migranci są wspierani przez różne **środki integracyjne rynku pracy**, nie cieszą się takim samym dostępem do szkoleń zawodowych i stypendiów naukowych, jak obywatele UE. Migranci mogą odnawiać wszystkie zezwolenia na pracę poza sezonowymi, jednak odczuwają **brak gwarancji statusu**, gdyż mogą utracić zezwolenie, jeśli stracą pracę, nieważne jak długo przedtem pracowali.

Uprawnie do łączenia rodzin krytycznie słabe

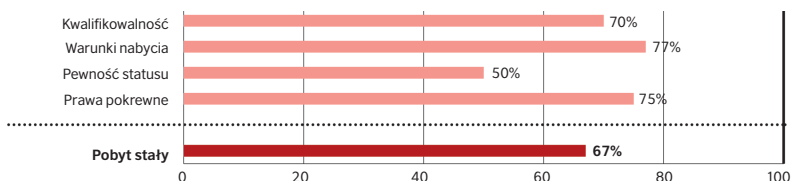
Dania była jedynym krajem z wynikiem 0% w obszarze uprawnienia spośród wszystkich 28. krajów. Artykuł 9 (1) duńskiej Ustawy o cudzoziemcach ustanawia minimalny wiek poręczycieli i ich małżonków równy 24 lata. Artykuł 9 (7) wprowadza dalsze ograniczenia łączenia rodzin - poręczyciel musi być obywatelem duńskim przez ponad 28 lat lub wszystkie więzy małżonka z Danią muszą być ocenione jako silniejsze niż z krajem pochodzenia. Duński Instytut Praw Człowieka ocenił, iż pierwszy z artykułów narusza Europejską Konwencję Praw Człowieka, drugi zaś uznano za niekompatybilny z Artykułem 5 (2) Europejskiej Konwencji o Obywatelstwie. Najlepsze praktyki znajdziesz, zaglądając do CA, strona 34 i PT, strona 148.

Łączenie rodzin

Duńskie polityki łączenia rodzin są trzecimi najbardziej restrykcyjnymi spośród krajów Indeksu. Dania była jedynym krajem, który miał wybitnie ograniczające kryteria **uprawnienia** do łączenia rodzin (zobacz tab.). Migranci muszą być rezydentami stałymi przez trzy lata, co normalnie oznacza nawet dziesięć lat czekania. Nie dotyczy to tylko uchodźców i osób specjalnie chronionych. Małżonkowie i małoletnie dzieci muszą spełnić dodatkowe warunki. Krewni na utrzymaniu i dorosłe dzieci dopuszczani są w drodze wyjątku. Ci członkowie rodzin, którzy są uprawnieni do połączenia z rodziną, muszą przejść darmową i krótką procedurę, której **warunki** to np. test językowy na wysokim poziomie i obowiązkowy kurs. **Gwarancja statusu i prawa powiązane** są na jednakowym poziomie - w pół drogi do najlepszych praktyk; małżonkowie mają dostęp do edukacji, szkoleń i zatrudnienia tak samo, jak ich poręczyciele, lecz mogą otrzymać swoje własne zezwolenie na pobyt dopiero po siedmiu latach.

Pobyt stały

Spośród sześciu obszarów polityki integracyjnej badanych przez MIPEX, pobyt stały jest w Danii najmocniejszym z nich. **Uprawnienie** uległoby poprawie, gdyby uchodźcy mogli wliczać czas oczekiwania na decyzje o azylu do wymogów pobytowych. Kiedy już są uprawnieni, migranci muszą spełnić częściowo korzystne **warunki**, aby dostać zezwolenie. Chociaż muszą przejść kursy integracyjny i ocenę językową, procedura jest krótka i darmowa. Rezydenci długoterminowi mają połowiczną **gwarancję** swego statusu. Na przykład: otrzymują długoterminowe i automatycznie odnawialne zezwolenia, lecz małoletni, rezydenci urodzeni w Danii i rezydenci przebywający w kraju ponad 20 lat mogą zostać wydalenii. Migranci, którzy zostali rezydentami stałymi cieszą się **prawem** dostępu do zatrudnienia, mieszkalnictwa oraz do swobodnego poruszania się i zamieszkiwania w granicach UE.

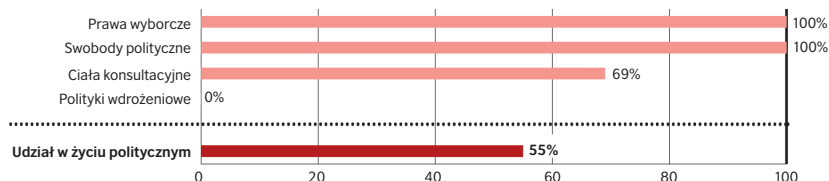
Najlepsze praktyki praw wyborczych

Niezależnie od obywatelstwa, każdy będący legalnym rezydentem przez ostatnie trzy lata i mający ponad 18 lat, ma prawo głosować i startować w wyborach lokalnych i regionalnych, które przeprowadzane są co cztery lata. W 1977 obywatele Unii Nordyckiej jako pierwsi otrzymali te prawa, które w 1981 następnie rozszerzono na wszystkich cudzoziemskich rezydentów. Partycypacja obywateli państw trzecich w wyborach lokalnych pozostaje niższa od przeciętnej.

Polityki wdrożeniowe krytycznie słabe

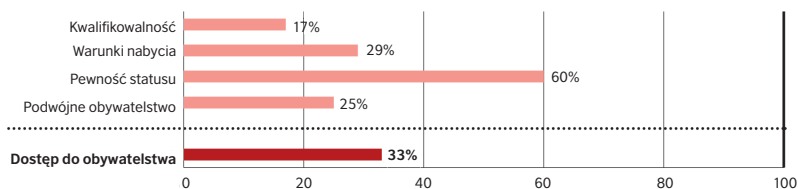
Dania jest jednym z ośmiu krajów Indeksu, który uzyskała ocenę polityk wdrożeniowych równą 0%. Według publikacji Ministerstwa Integracji "Obywatel w Danii", uczestniczenie w organizacjach jest kluczem do integracji duńskiego społeczeństwa, przy 73% Duńczyków będących członkami więcej niż jednej organizacji. Przez lata państwo oferowało hojne dotacje dla nowo przybyłych na tworzenie swoich własnych organizacji. Jednak w styczniu 2002 rząd obciął te dotacje pozarządowym organizacjom migrantów i innym organizacjom antydyskryminacyjnym, które tym samym utraciły większość państwowego wsparcia finansowego. Aby uzyskać więcej informacji, zajrzyj do Goli i Rezaei, *Active Civic Participation of Immigrants in Denmark*, www.uni-oldenburg.de/politis-europe. Najlepsze praktyki znajdziesz, zaglądając do PT, strona 149 i SE, strona 173.

Udział w życiu politycznym

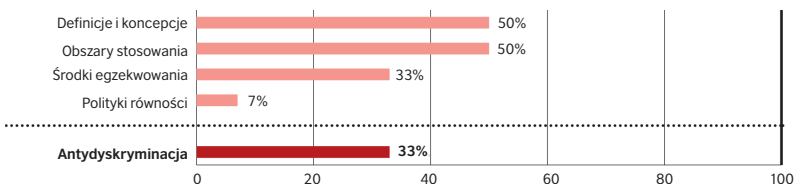
Duńskie polityki dotyczące udziału w życiu politycznym są średnio mniej więcej w połowie drogi do najlepszych praktyk, choć odzwierciedla to spolaryzowane wyniki w różnych wymiarach. Dania osiągnęła najlepsze praktyki na polu **praw wyborczych**, podobnie jak cztery inne kraje Indeksu (zobacz tab.) oraz w sferze **swobód politycznych**, jak 21 innych krajów Indeksu. Jednakże pozostaje krytycznie słaba (wynik 0%) w zakresie **polityk wdrożeniowych** (zobacz tab.). Reprezentanci migrantów są z reguły wyłaniani w wolnych wyborach do lokalnych, regionalnych i krajowych **ośrodków konsultacyjnych**, ale konsultacje z nimi odbywają się tylko *ad hoc*. Ogólnie, są trzecimi najkorzystniejszymi spośród 28 krajów Indeksu, po LU, SE i PT.

Dostęp do obywatelstwa

Większość migrantów pierwszej generacji musi zamieszkiwać w Danii przez dziewięć lat, by stać się **uprawnionymi** do duńskiego obywatelstwa, choć obywatele nordyccy mogą aplikować po zaledwie dwóch latach. Dzieci i wnuki imigrantów urodzone w Danii (druga i trzecia generacja) muszą także spełnić dodatkowe warunki. Migranci, którzy chcą się naturalizować, muszą spełniać drugie najbardziej niekorzystne **warunki** spośród wszystkich 28 krajów, po AT. Warunki te obejmują drogi pisemny test językowy i obywatelski oraz surowe sprawdzanie ich kryminalnej przeszłości i przychodów. Znaturalizowani obywatele mają częściową **gwarancję** swego statusu obywatela duńskiego, szczególnie odkąd państwo nie może cofnąć obywatelstwa, gdyby miało to doprowadzić do zostania bezpaństwowcem. **Podwójne obywatelstwo** nie jest dozwolone w przypadku dzieci urodzonych w kraju, ani dla większości naturalizujących się obywateli.

Antydyskryminacja

Migranci są chronieni prawem przed dyskryminacją z powodu rasy/przynależności etnicznej i religii/przekonań, lecz nie mają ochrony przed dyskryminacją ze względu na obywatelstwo, ponieważ nie jest ona **zdefiniowana** w Ustawie o równym traktowaniu, ani Ustawie o zatrudnieniu. Nierówne traktowanie z powodu obywatelstwa nie jest uwzględnione w **sferach życia** takich, jak zatrudnienie czy dostęp do mieszkalnictwa i opieki zdrowotnej, zaś prawo precedensowe musi potwierdzić, czy prawo karne uwzględnia bezpośrednią dyskryminację religijną w opiece i przywilejach socjalnych. Prawo antydyskryminacyjne jest **egzekwowane** poprzez nieco słabe mechanizmy, gdyż na przykład organ ds. równości nie może pomagać ofiarom ani występować w sądzie w ich imieniu. Niekorzystne duńskie **polityki ds. równości** plasują się na drugim miejscu od końca za CZ, ponieważ państwo nie musi zapewniać niedyskryminowania przez legislację i służby państwowe, informować ludzi o ich prawach jako ofiar, prowadzić dialogu o antydyskryminacji, ani wdrażać pozytywnych środków działania.

Opinia społeczna¹⁵

Większość Duńczyków (62,8%) uważa, że nie-obywatele mają nierówne szanse na rynku pracy. Duńczycy są podzieleni (49,4%) w kwestii popierania migrantów, którzy chcą łączyć się ze swymi rodzinami w Danii. Uproszczona naturalizacja dostała najniższe poparcie w Danii spośród wszystkich krajów UE-27 (33,3%). Jednakże Duńczycy wyrażają stosunkowo duże poparcie dla równych praw socjalnych (68,7%) dla legalnych imigrantów spoza UE. Większość Duńczyków, wierząc, że dyskryminacja z powodu pochodzenia etnicznego jest szeroko rozpowszechniona i wzrosła, chce, by więcej robiono w walce z nią. Większość nie ma informacji o aktualnej legislacji antydyskryminacyjnej. Dania jest jedynym krajem spośród UE-27, w którym większość populacji nie wspiera pozytywnych środków działania rynku pracy bazujących na pochodzeniu etnicznym.

¹⁵ Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i "Special Eurobarometer survey on discrimination in the EU" 65.4 (2006)

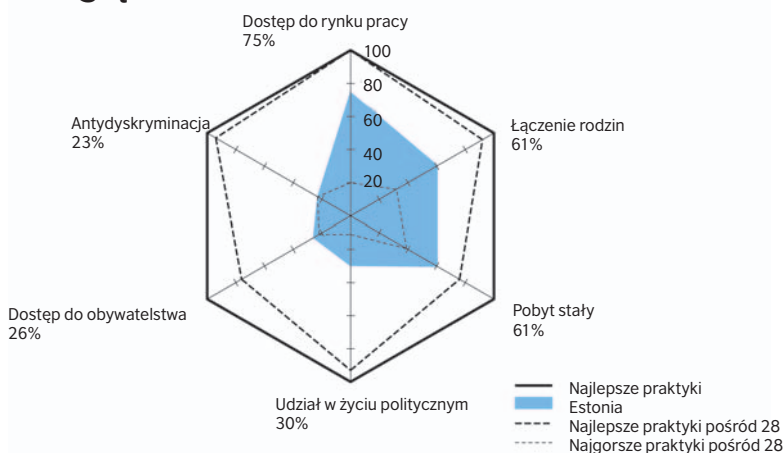
Estonia

Ścieżki do estońskiego obywatelstwa dla rezydentów rosyjskich i bezpieczeństwa

Po odzyskaniu niepodległości, 32% populacji Estonii pozostało w 1992 "bez zdefiniowanego obywatelstwa". Złagodzenie testów na wysokim poziomie z historii i języka Estonii oraz tania edukacja językowa przyniosły wzrost liczby naturalizacji do punktu, w którym w 2006 roku 7% estońskich rezydentów stanowili znaturalizowani etniczni Rosjanie.

Z grubszą 9% pozostaje wciąż bezpieczeństwa, a 7% posiada rosyjskie paszporty. Aby dowiedzieć się więcej, zobacz Gelazis, *The European Union and the Statelessness Problem in the Baltic States*, *European Journal of Migration and Law* (Nijhoff, tom 6, nr 3, Nijmegen, NL, 2004) 225-242.

Przegląd

Większość obywateli spoza Estonii, przebywających w kraju legalnie to nie migranci, którzy przekroczyli granice Estonii, lecz Rosjanie, którzy migrowali w obrębie Związku Radzieckiego lub ich potomkowie. Nowo przybyli to w większości członkowie rodzin rezydentów lub pracowników z byłego Związku Radzieckiego. Napływ poszukujących azylu na poziomie nieistotnym.

Państwowy program "Integration in Estonian Society" obejmował lata 2000-2007, a nowy jest w przygotowaniu.¹ W 2006 wdrożono projekt prawa dotyczącego Równego Traktowania, aby dokonać transpozycji Dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w sprawie Równości Rasowej, po tym jak poprzedni projekt ustawy wycofano.

Polityki integracyjne Estonii różnią się bardzo w poszczególnych obszarach. Najmocniejszym obszarem polityki jest **dostęp do rynku pracy**, najkorzystniejszy w UE-10, następnie **łączenie rodzin i pobyt stały**. Członkowie rodzin połączeni ze swymi rodzinami oraz rezydenci stali cieszą się jednymi z najkorzystniejszych praw w UE-10. Z drugiej strony, polityki Estonii dotyczące **obywatelstwa** są trzecimi najgorszymi w całej 28, niewiele przed AT, GR i LV. MIPEX stwierdza też, że Estonia ma najmniej korzystne prawa **antydyskryminacyjne** dla promocji integracji.

- 1 Zobacz <http://www.meis.ee/eng/>
- 2 Eurostat (szacunki na podstawie wcześniej publikowanych danych nt. podziału obywateli i nie-obywateli)
- 3 Estońskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności 2004 (średnie roczne)
- 4 Eurostat (szacunki na podstawie wcześniej publikowanych danych nt. podziału obywateli i nie-obywateli)
- 5 Urban Audit (spoza UE-15)
- 6 Główny Urząd Statystyczny Estonii, 2000 *Population and Housing Census: Citizenship, Nationality, Mother Tongue and Command of Foreign Languages II*, 2001, Tabela 3
- 7 Biuro Wysokiego Komisarza NZ do Spraw Uchodźców, na podstawie złożonych podań o azyl
- 8 Szacunki na podstawie Estońskiego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności 2004 (średnie roczne) oraz danych Estonian Education Information database (EHIS)
- 9 Europejskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (2006 drugi kwartał)
- 10 Europejskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (2006 drugi kwartał)
- 11 Eurostat (obejmuje obywateli UE)
- 12 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Korzystne

Prawa powiązane z pobytem stałym
Prawa powiązane z łączeniem rodzin
Uprawnienie i środki integracyjne dostępu do rynku pracy

Niekorzystne

Uprawnienie do i gwarancja statusu obywatelstwa
Obszary zastosowań i polityki ds. równości prawa antydyskryminacyjnego

Skrajnie niekorzystne (wynik 0%)

Podwójne obywatelstwo

Profil migracyjny

Obywatele spoza UE jako część populacji (2006) ²	17,6%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ³	18,1%
Populacja obywateli spoza (2006) ⁴	241.866
Miasta z największą populacją obywateli spoza UE (2001) ⁵	Tallinn (28%), Tartu (8%)
Największe państwa spoza UE pochodzenia (2000) ⁶	bezpaństwowi, Rosja, Ukraina
Imigracja obywateli spoza	N/D
Największa kategoria migracji długoterminowej	N/D
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁷	10
Studenci zagraniczni (2004) ⁸	6.000
Stopa zatrudnienia obywateli spoza UE (2006) ⁹	69,1%
W porównaniu do obywateli	+0,4%
Stopa bezrobocia obywateli spoza UE (2006) ¹⁰	10,3%
W porównaniu do obywateli	+4,8%
Liczba przypadków nabycia obywatelstwa (2005) ¹¹	7.072
Największe grupy spoza UE do nabycia obywatelstwa (2005) ¹²	bezpaństwowi, Rosja, Białoruś

Historia polityki integracji

16/02/2006

Rozporządzenie podniosło refundację kosztów szkoleń językowych do 100% dla aplikujących o naturalizację, którzy pomyślnie ukończyli szkolenie

19/04/2006

Poprawki do Prawa o Cudzoziemcach dokonały transpozycji dyrektywy Komisji Europejskiej w obszarze rezydencji długoterminowej

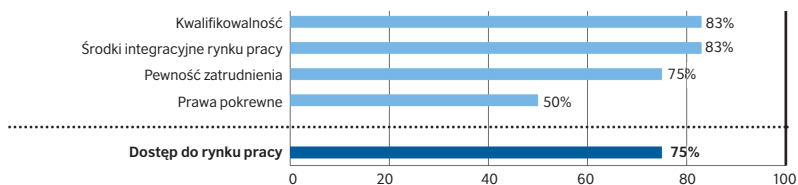
08/2006

Komitet do Spraw Eliminacji Dyskryminacji Rasowej zarekomendował, by Estonia uchwaliła pełną legislację antydyskryminacyjną poprzez pełną transpozycję dyrektywy Komisji Europejskiej w sprawie Równości Rasowej

14/02/2007

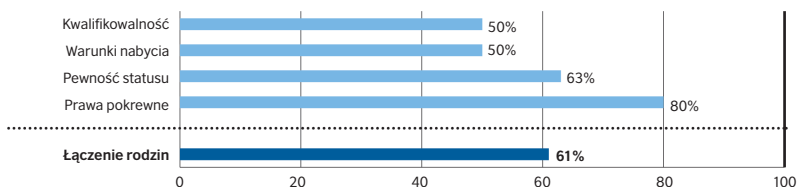
Pierwsze czytanie projektu prawa dotyczącego równego traktowania, które ma dokonać transpozycji dyrektywy Komisji

Dostęp do rynku pracy

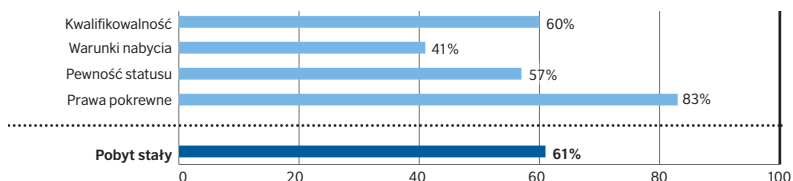
Aby mieć dostęp do rynku pracy, nie-obywatele i nowo przybyli korzystają z najkorzystniejszego w UE-10 uprawnienia, środków integracyjnych rynku pracy i gwarancji zatrudnienia. Większość może przyjąć pracę we wszystkich sektorach, poza wymagającymi użycia władzy administracyjnej, tak samo jak obywatele UE. **Uprawnienie** osiągnęłoby poziom najlepszych praktyk, gdyby przedsiębiorcy mogli pracować na zasadzie samozatrudnienia się jedynie na podstawie warunku wykonalności ich biznesplanu. Państwo uznaje ich umiejętności i zagraniczne kwalifikacje w drodze tych samych procedur, co obywatele EEA. Gdyby zostały ustalone wskazówki, które zapewnią uczciwość, czasowość i niski koszt procedur, Estonia osiągnęłaby najlepsze praktyki w sferze **środków integracyjnych rynku pracy**, które teraz otrzymały trzecią lokatę spośród wszystkich 28, na równi z PT i ES. Nie-obywatele mają częściową gwarancję zatrudnienia, ponieważ wszystkie zezwolenia na pracę, poza sezonowymi, są odnawialne. Chociaż mają **prawo** wstępować do związków zawodowych, nie mogą zmienić pracodawcy, pracy, ani gałęzi przemysłu po krótkim okresie czasu.

Łączenie rodzin

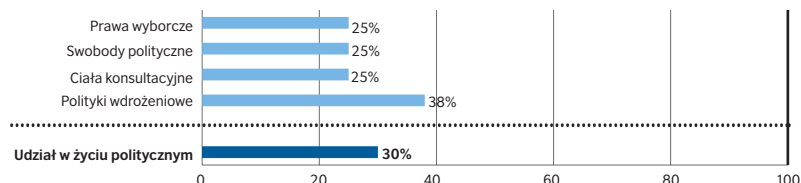
Nie-obywatele muszą czekać ponad dwa lata, zanim będą **uprawnieni** do sprowadzenia do Estonii swego małżonka, niezamężnych małoletnich dzieci i dorosłych dzieci na utrzymaniu. Estonia osiągnęłaby najlepsze praktyki na polu **warunków**, gdyby poręczyciele nie musieli uiszczać wysokich opłat i udowadniać wystarczającego zakwaterowania oraz przychodu. Połączone rodziny mają częściową **gwarancję** swego statusu: w przypadku odrzucenia lub wycofania, państwo musi zapewnić im prawne gwarancje i prawo do odwołania się od decyzji. Jednakże państwo może wycofać zezwolenie bez brania pod uwagę wielu aspektów ich osobistych uwarunkowań. Połączone rodziny cieszyłyby się jednak **prawami** zgodnymi z najlepszymi praktykami, gdyby członkowie rodzin mogli mieszkać niezależnie od swego sponsora po mniej niż trzech latach, jak dzieje się to w ośmiu krajach Indeksu, w tym w PL, SE, CA i IT.

Pobyt stały

Po wprowadzeniu Poprawek do Prawa o Cudzoziemcach w 2006, wszyscy nie-obywatele, którzy byli stałymi rezydentami, automatycznie otrzymali długoterminowe zezwolenia na rezydencję. Inni będą musieli przebywać w kraju legalnie przez pięć lat, by stać się **uprawnionymi**. Choć aplikujący muszą zdać prosty pisemny ustandaryzowany test językowy, stan na dzień 1 lipca 2007, procedura jest krótka i nie ma narzuconego żadnego testu czy kursu integracyjnego. Rezydenci długoterminowi mogą mieszkać w Estonii przez nieograniczony okres, lecz nie mogą opuścić UE na dłużej niż rok. Wciąż mają jednak tylko częściową **gwarancję**, bo nawet urodzeni w Estonii i rezydenci przebywający w kraju ponad 20 lat mogą zostać wydalenii w każdej chwili. Rezydenci długoterminowi mają taki sam jak Estończycy dostęp do podjęcia zatrudnienia, korzystania z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej, czy do swobodnego przemieszczania się i zamieszkiwania w innych państwach członkowskich UE. Estonia osiągnęłaby najlepsze praktyki **praw pokrewnych**, gdyby nie-obywatele mogli posiadać zezwolenia na rezydencję długoterminową innych państw członkowskich UE, jak w siedmiu innych krajach Indeksu.

Udział w życiu politycznym

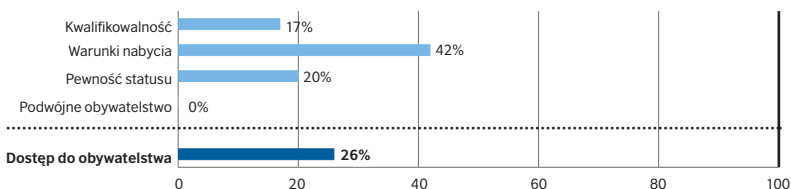
Tylko rezydenci stali mogą **głosować** (lecz nie kandydować) w wyborach samorządowych. Estonia jest jednym z ledwie sześciu krajów Indeksu (razem z CZ, LV, LT, SK i SI) mającym lekko niekorzystne **swobody polityczne** dla nie-obywateli, którym nie wolno wstępować do partii politycznych ani tworzyć własnych organizacji politycznych. Rząd **konsultuje się** z organizacjami nie-obywateli *ad hoc*. Co więcej, reprezentanci w takich organizacjach są wybierani i mianowani przez państwo, a nie wybierani przez organizacje lub samych nie-obywateli. Organizacje mogą otrzymać krajowe i lokalne państwowe dotacje i wsparcie, lecz muszą spełnić kryteria różne od tych, które spełniają w tym celu organizacje estońskie.

Polityki podwójnego obywatelstwa krytycznie słabe

Estonia, LT i LU to trzy kraje Indeksu, które mają wynik równy zero, gdy chodzi o polityki podwójnego obywatelstwa. Państwo nie bierze pod uwagę powodów osobistych ani pragmatycznych jednostek, które chcą zatrzymać swoje pierwotne obywatelstwo. Zamiast tego muszą się go zrzec, w innym wypadku ich estońskie obywatelstwo zostanie wycofane. Dzieci nie-Estończyków urodzone w kraju nie mogą być podwójnymi obywatelami. Najlepsze praktyki znajdziesz, zaglądając do CA, strona 36 i FR, strona 72.

Dostęp do obywatelstwa

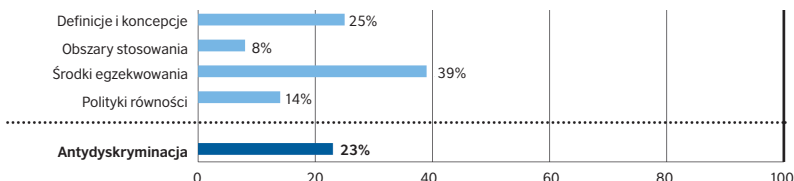

Pomimo trwających dekadę inicjatyw otwarcia dostępu do obywatelstwa, polityki Estonii nie są korzystne. Rezydenci stali się **uprawnieni** do obywatelstwa estońskiego po pięciu latach, chociaż mogą opuszczać kraj na dłuższe okresy czasu przed złożeniem podania. Ci, którzy się zakwalifikowali, muszą spełnić **warunki** obejmujące zdanie darmowego testu językowego na niskim poziomie i drogiego testu obywatelskiego, który zawiera pisemne pytania i słownictwo prawne. Jeśli zdadzą, opłata za test jest im w całości refundowana. Naturalizujący się rezydenci muszą też przejść weryfikację przychodu, przeszłości kryminalnej oraz spełnić niejasny wymóg "lojalności". Znaturalizowani obywatele **nie mają gwarancji** swego statusu jako obywatela Estonii. Państwo może odmówić lub wycofać obywatelstwo z wielu powodów, bez brania pod uwagę wielu osobistych uwarunkowań. Jednak obywatele mają prawne gwarancje i prawo do odwołania się od negatywnej decyzji. Znaturalizowanym obywatelom można cofnąć paszporty w każdym momencie, niezależnie od tego, ile lat byli estońskimi obywatelami, nawet jeśli nie mają żadnego innego obywatelstwa. Polityki **podwójnego obywatelstwa** są skrajnie niekorzystne (zobacz tab.).

Definicje i obszary drugie od końca

Estonia ma drugi najgorszy wynik na polu definicji i pojęć antydyskryminacji, po LV, oraz w obszarach zastosowań po CH i PL. Prawo zabrania dyskryminacji etnicznej, rasowej i religijnej w zatrudnieniu i szkoleniach zawodowych. Ofiary są przez to narażone na dyskryminację we wszystkich innych sytuacjach i z powodu obywatelstwa. Konstytucja podobno zapewnia jakąś ochronę, lecz bez żadnych definicji, wskazówek czy organu prawa precedensowego. Najlepsze praktyki znajdziesz, zaglądając do FI, strona 66.

Antydyskryminacja

Dopóki Estonia nie dokona przynajmniej transpozycji dyrektyw Wspólnoty Europejskiej w obszarze Równości Rasowej i Równości w Zatrudnieniu, nie-obywatele, nowo przybyli i ich potomkowie będą chronieni tylko przez najmniej korzystny ustrój antydyskryminacyjny dla promocji integracji spośród wszystkich 28 (zobacz tab.). W ograniczonych **obszarach**, do których stosuje się antydyskryminacja, **egzekwowanie** jest częściowo niekorzystne. Ofiary mają dostęp do wielu procedur, lecz jeśli wniosą sprawę do sądu, nie mają żadnej wyraźnej ochrony przed represjami. Możliwe sankcje są ograniczone, a sądy nie dają surowszych wyroków sprawcom z zamierzonym motywem popełnienia dyskryminacji etnicznej, rasowej, religijnej czy z powodu obywatelstwa. Niekorzystne **polityki ds. równości** nie pozwalają Kanclerzowi Prawnemu pomagać ofiarom poprzez dochodzenie w ich sprawie lub wszczynanie procedur we własnym imieniu. Państwo nie informuje społeczeństwa o prawach ofiar, ani nie prowadzi dialogu o antydyskryminacji. Nie zapewnia też respektowania zasady niedyskryminowania przez organy państwowe.

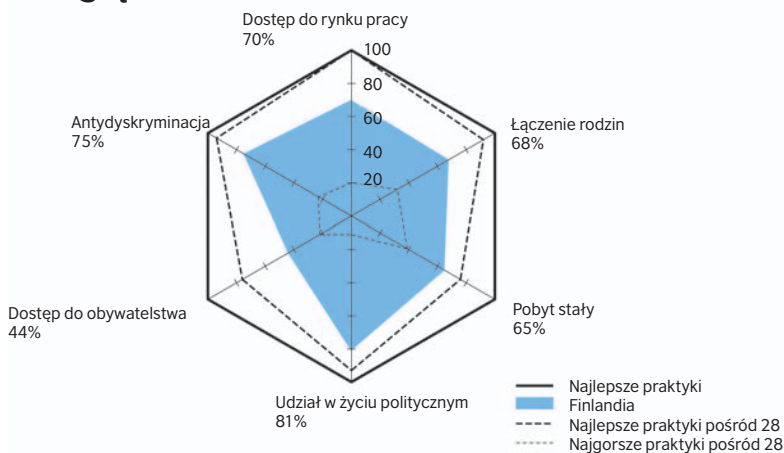
Opinia społeczna¹³

Większość Estończyków widzi różnorodność jako wzbogacenie ich narodowej kultury. Pomysł, by wszyscy legalni migranci spoza UE zostali deportowani, wspierany jest przez zaledwie przez 12,6%, co jest szóstym najniższym wynikiem w UE-27. Ponad dwie osoby na trzy, co jest jednym z najwyższych wyników w UE-27, uważają, że legalni migranci spoza UE powinni mieć takie same prawa socjalne jak obywatele. W Estonii odnotowano jeden z najwyższych w UE-27 wskaźników poparcia pozytywnych środków działania na rynku pracy bazujących na pochodzeniu etnicznym. Jednakże Estończycy wyrażają jedno z najniższych poparcie dla uproszczonej naturalizacji. Większość nie zna swoich praw jako ofiar dyskryminacji, nie wie też, że prawo karze dyskryminację etniczną na rynku pracy. Estończycy są, po Łotyszach, Litwinach i Polakach, pośród UE-25 tymi, którzy najmniej wierzą w to, że dyskryminacja etniczna jest dosyć szeroko rozpowszechniona, i tylko jeden na czterech sądzi, że wzrosła ona w latach 2001-2006.

13 Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i "Special Eurobarometer survey on discrimination in the EU" 65.4 (2006)

Finlandia

Przegląd

Niedawne wzrosty imigracji do Finlandii pochodzą głównie z innych Państw Członkowskich UE, szczególnie z krajów nordyckich. Większość imigrantów spoza UE przemieszcza się do Finlandii w ramach łączenia rodzin lub jako uchodźcy. Stosunkowo niskie przyływy imigrantów są częściowo spowodowane przez kontyngent przesiedlenia, ponieważ od października 2006, Program Polityki Migracji zezwolił na bardziej elastyczne przydzielanie i ustalanie kryteriów kwalifikacyjnych. Największe grupy studentów spoza UE to Rosjanie i Chińczycy, którym Program również ułatwia wejście na rynek pracy. W przypadku migrantów spoza UE prawdopodobieństwo bezrobocia jest statystycznie trzykrotnie wyższe w porównaniu do obywateli.¹

Obywatele państw trzecich, którzy przybywają legalnie do Finlandii (dalej: migranci), mają według wskaźników Indeksu dobry dostęp do **ryнку pracy**. Finlandia z jej **polityką partycypacji** zajmuje trzecie miejsce, po SE i LU, w klasyfikacji krajów UE-25 najbardziej sprzyjających partycypacji. Migranci mogą łączyć swoje **rodziny**, ponadto mogą więcej inwestować w Finlandii jako **długoterminowi rezydenci**, i uzyskać ochronę przed **dyskryminacją** za pomocą polityk, z których wszystkie są dla nich korzystne. Jeżeli chodzi o uzyskanie fińskiego **obywatelstwa**, system polityczny w tym kraju otrzymuje niższy wynik i plasuje się w połowie drogi do najlepszej praktyki.

1. Więcej danych kontekstualnych o legalnie do rynku pracy znajdziesz na www.integrationindex.eu
2. Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
3. OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie będący obywatelami oraz obywatele urodzeni za granicą).
4. Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
5. Urban Audit (spoza UE-15)
6. Eurostat
7. Eurostat (spoza UE-15)
8. OECD, *SOPEMI*, 2006 (oparty głównie na wystandaryzowanych danych o zezwoleniach na pobyt i pracę)
9. MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2007 (dane uaktualniane miesięcznie).
10. OECD, *Szkolnictwo w skrócie*, 2006 (spoza UE25)
11. European Labour Force Survey (2006q2)
12. European Labour Force Survey (2006q2)
13. Eurostat (w tym obywatele UE)
14. Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Definicje i koncepcje, i obszary zastosowań prawa antydyskryminacyjnego
Prawa wyborcze i swobody polityczne
Gwarancje zatrudnienia i prawa powiązane z statusem na rynku pracy

Korzyści

Gwarancje łączenia rodzin
Wprowadzenie polityk dotyczących partycypacji politycznej

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ²	1,4%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ³	3,2%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁴	75.938
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Helsinki (4%), Turku (3%), Tampere (2%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁶	Rosja, Somalia, Serbia i Czarnogóra
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	7.465
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁸	Łączenie rodzin (52,1%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁹	2.288
Studenci zagraniczni (2004) ¹⁰	5.310
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	48,0%
W porównaniu do obywateli	-22,2%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006) ¹²	29,2%
W porównaniu do obywateli	+20,4%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹³	5.683
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹⁴	Rosja, Somalia, Irak / Serbia i Czarnogóra

Historia polityki integracji

1/12/2005

Poprawki do ustawy o integracji imigrantów i przyjmowania azylantów (493/1999) wprowadziły system wskazówek, w tym orientację przedodjazdową i szkolenie.

12/01/2005

Dziennik Helsingin Sanomat zanotował, że ważniejsze partie polityczne popierają migracje pracownicze.

1/07/2006

Poprawki do ustawy o cudzoziemcach dotyczące łączenia rodzin wprowadzają niewiele istotnych zmian do istniejącego ustawodawstwa.

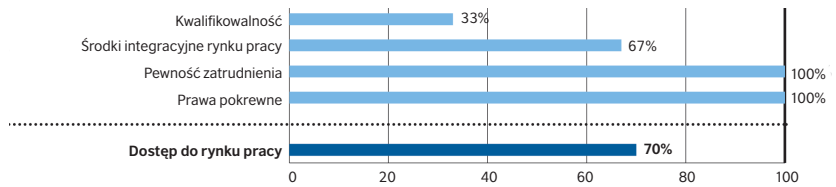
10/2006

Program Polityki Migracji dążący do promowania migracji pracowniczej i środków opanowanie języka, zdobycia miejsc szkoleniowych, uproszczonego zezwolenia i bardziej elastycznego kontyngentu uchodźców.

8/02/2007

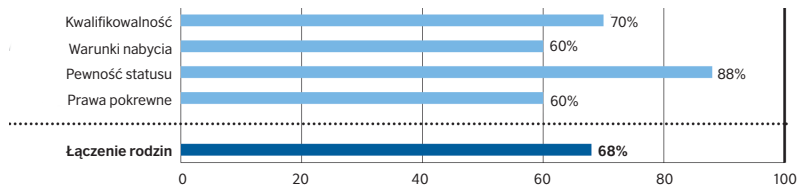
Założenie komisji doradczej ds. zatrudnienia i zezwoleń na pobyt

Dostęp do rynku pracy

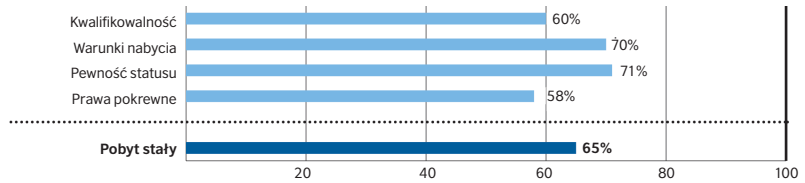
Chociaż kategoria "dostęp do rynku pracy" uzyskała ogólnie sprzyjający wynik, obejmuje ona dwa wymiary najlepszej praktyki połączone z nieco nieprzychylnymi warunkami kwalifikacji. Przykładowo, umiejętności robotników sezonowych są uznawane według innych procedur niż wobec obywateli EOE. Migranci nie mają jednakowego dostępu do wielu państwowych stanowisk w porównaniu z obywatelami UE. Migrantom-przedsiębiorcom pragnącym otworzyć własną działalność stawiane są dodatkowe wymagania, oprócz konieczności przedstawienia realnego biznesplanu. **Środki integracji rynkowej** są tylko częściowo korzystne, ponieważ robotnicy sezonowi nie mają takiego samego dostępu do szkoleń zawodowych i funduszy na studia, jak obywatele UE. Niemniej jednak, państwo ułatwia uznanie ich umiejętności i pomaga im w nauce języka fińskiego. Finlandia, podobnie jak siedem innych krajów Indeksu, wraz z BE, IT, PL, i SE, wypracowała najlepszą praktykę, jeżeli chodzi o **gwarancje zatrudnienia** i **prawa związane z pracą**.

Łączenie rodzin

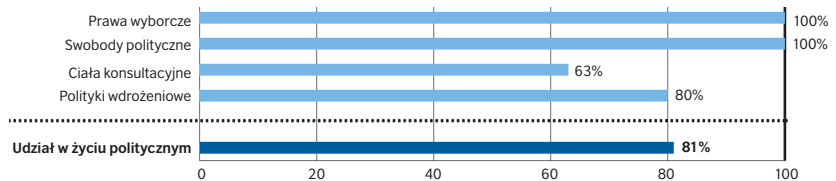
Po krótkim okresie rezydencji, migranci są **uprawnieni** do sponsorowania małżonka lub partnera. Jednakże małoletnie dzieci, krewni na utrzymaniu i zależne dorosłe dzieci muszą spełniać dodatkowe wymogi. Na tle dość sprzyjających **warunków**, procedura wnioskowa może potrwać trochę czasu, ponieważ Sekcja 69a Ustawy o Cudzoziemcach ustaliła nowy limit czasowy wynoszący dziewięć miesięcy, który w wyjątkowo trudnych przypadkach może zostać przedłużony. W 2006 r. uchodźcy czekali przeciętnie do 18 miesięcy, podczas gdy inni migranci czekali przeciętnie 4,4 miesiąca. Gdyby prawo do łączenia rodzin mogło być wycofane tylko w przypadku osób, które popełniły oszustwo podczas ubiegania się o nie lub tych, które stanowią poważne zagrożenie dla polityki społecznej i bezpieczeństwa, Finlandia osiągnęłaby najlepszą praktykę w zakresie **gwarancji statusu**. Łączone rodziny mają takie same **prawa** jak ich sponsor, jeżeli chodzi o dostęp do edukacji, zatrudnienia, zasiłków, opieki medycznej i mieszkalnicwa. Tylko małżonkowie, a nie członkowie łączonych rodzin, mają prawo do autonomicznego zezwolenia na pobyt (pod pewnymi warunkami).

Pobyt stały

Migranci nabywają **prawo** do statusu pobytu długoterminowego po krótkim okresie, który może obejmować wszystkie lata oczekiwania na decyzję azylu, nie wliczając czasu spędzonego w ramach studiów. **Warunki** nabywania długoterminowej rezydencji są podobne, ale nieco bardziej sprzyjające niż te dla łączenia rodzin, ponieważ procedura w przypadku migrantów jest krótsza i nie muszą oni udowodnić faktu posiadania ubezpieczenia. Status migrantów jest częściowo **zagwarantowany** według postanowień, które znajdują się na trzeciej pozycji w klasyfikacji najbardziej sprzyjających spośród 28 krajów Indeksu, plasując się za BE i SE. Mimo iż ewentualna decyzja wydalenia musi uwzględniać wiele okoliczności osobistych, państwo może wydać nieletnich, osoby urodzone albo już uspołecznione w kraju, czy też mieszkające w kraju ponad dwadzieścia lat. **Pochodne prawa** stanowiłyby najlepszą praktykę, gdyby uznawanie kwalifikacji i umiejętności uzyskanych za granicą przebiegało w ten sam sposób dla migrantów długoterminowych, jak i dla obywateli EOG oraz gdyby posiadali oni prawo do przemieszczania się, życia w danym kraju oraz długoterminowe zezwolenie na pobyt stały w innym państwie członkowskim UE.

Udział w życiu politycznym

Polityka Finlandii sprzyjająca partycypacji w polityce stanowi najlepszą praktykę, jeżeli chodzi o **prawa wyborcze** (tak jak DK, IE, NO, SE) i **polityczne uprawnienia** (tak jak 21 innych krajów Indeksu). Przedstawiciele migrantów są **konsultowani** w zakresie istotnych dla nich elementów polityki przez władze krajowe, regionalne oraz niektóre samorządy. Jednakże rząd w Helsinkach nie stworzył odpowiedniego organu strukturalnego dla takich konsultacji. Ponadto, przedstawiciele związków migrantów są wybierani przez państwo. Partycypacja w polityce jest silnie poparta przez wprowadzenie **polityki** aktywnie informującej migrantów o ich prawach politycznych oraz przez finansowanie i poparcie organizacji migrantów, które uczestniczą w konsultacjach.

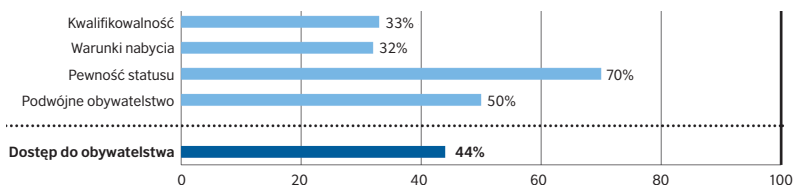
Po pięciu latach, obywatelstwo nie może zostać wycofane.

Za ten wskaźnik tylko Finlandia i Szwecja uzyskały najwyższy wynik. Po upływie pięciu lat od uzyskania obywatelstwa, państwo nie może go już cofnąć. Od tego momentu migranci, którzy uzyskali obywatelstwo, mają taką samą gwarancję statusu jak ich współobywatele. Patrz Ustawa o Obywatelstwie, sekcja 33.4

Najlepsza praktyka w definicjach, koncepcjach i obszarach zastosowania prawa antydyskryminacyjnego.

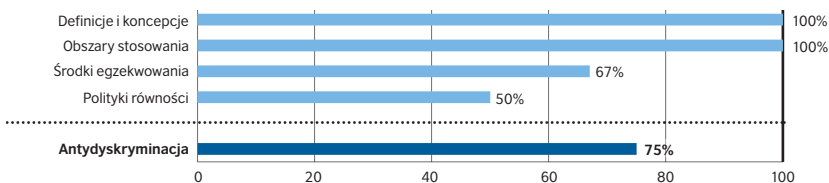
Finlandia (tak jak PT, SE, UK) dochodzi do najlepszych praktyk w obydwu tych wymiarach zapobiegania dyskryminacji. Sekcja 6 prawa o antydyskryminacji obejmuje szeroki zakres obszarów dyskryminacji połączonej z osobistymi cechami, wliczając obywatelstwo i kraj pochodzenia. Ten szeroki wachlarz został wyjaśniony przez interpretację Parlamentarnego Rzecznika praw obywatelskich, Rzecznika dla Równości i Rzecznika Mniejszości i Dyskryminacji. Konstytucja, prawo karne, organy wymiaru sprawiedliwości i konkretne ustawodawstwo dają temu prawu szerokie dziedziny zastosowania. Jakkolwiek, nowe ustawodawstwo musi być wsparte przez szeroko zakrojone prawo zwyczajowe, zwłaszcza w celu zdefiniowania dyskryminacji przez asocjacje albo na podstawie przyjętych charakterystyk. Patrz Ustawa o antydyskryminacji 21/2004 i Prawo o Umowach Zatrudnienia z zmianami 23/2004.

Dostęp do obywatelstwa

Przepisy **prawne i warunki** regulujące przyznanie obywatelstwa fińskiego są niezbyt przychylne dla migrantów. Migranci z pierwszego pokolenia muszą mieszkać w Finlandii nieprzerwanie przez sześć lat, zanim będą mogli wystąpić o przyznanie obywatelstwa. Tylko w przypadku małżonków i partnerów obywateli fińskich wymagany jest krótszy okres pobytu. Potomkowie migrantów urodzeni w Finlandii wciąż muszą spełniać pewne warunki, aby móc się ubiegać o nadanie obywatelstwa fińskiego. Podczas potencjalnie długiej i kosztownej procedury, migranci muszą poddać się sprawdzeniu znajomości języka, przychodów, karalności i dobrej reputacji. Naturalizowani Finowie mają trzecią najbardziej sprzyjającą **gwarancję** statusu za Szwedami i Czechami stawiającą ich prawa na równi z prawami obowiązującymi w CH i NL. Odrzucenie podania lub cofnięcie obywatelstwa może mieć miejsce z kilku powodów. Jednakże migranci nie mogą utracić obywatelstwa, jeśli miałyby to skutkowa statusem bezpaństwowca lub jeśli od momentu uzyskania przez nich obywatelstwa upłynęło pięć lat (patrz tab.). Naturalizujący się migranci mogą posiadać **podwójne obywatelstwo**, jednak w przypadku ich nowonarodzonych dzieci nie jest to możliwe.

Antydyskryminacja

Finlandia chroni migrantów przed dyskryminacją przez antydyskryminacyjne prawo, które osiąga najlepsze praktyki, jeżeli chodzi o **definicje i koncepcje oraz obszary** stosowania (patrz tab.). Migranci są chronieni przed instytucjami publicznymi i osobami prywatnymi, które uciekają się do rozmaitych form dyskryminacji opartej na pochodzeniu etnicznym/rasowym, religii/wierze i narodowości (patrz tab.). Ochrona ta obejmuje wiele istotnych obszarów życia migrantów jak np. zatrudnienie i studia zawodowe, edukacja, opieka socjalna, świadczenia socjalne oraz dostęp do mieszkalnictwa państwowego i do opieki zdrowotnej (patrz tab.). Gdyby Finlandia umocniła prawną pozycję i uprawnienia swojej agencji ds. równości oraz pozarządowych organizacji, (w szczególności osoby prawne zobowiązane do promocji równości), to wynik krajowy poprawiłby się w dziedzinie **polityk równości i jej egzekwowania**.

Opinia społeczna¹⁵

Ponad dwie trzecie Finów popiera prawa migrantów do łączenia rodzin, ale tylko jedna trzecia sądzi, że należy ułatwić im naturalizację. Finowie, wraz z Duńczykami i Szwedami znajdują się w grupie najmniej popierającej wydalenia migrantów, którzy są bezrobotni (17,1%). 52% badanych popiera równe społeczne prawa dla migrantów, co stanowi znacznie słabszy wynik w porównaniu z SE albo DK. Ponad dwie trzecie Finów sądzi, że na rynku pracy panuje dyskryminacja etniczna. 68,7% badanych chce, aby powzięte zostały dodatkowe kroki w walce z dyskryminacją. Z wynikiem 81% Finowie byli drugą grupą po Szwedach, uznającą różnorodność za element wzbogacający. Finlandia była jednym z czterech krajów (SE, NL, UK), w których większość (52,3%) była świadoma faktu, że dyskryminacja etniczna na rynku pracy jest karalna. Finowie byli najlepiej poinformowani o swoich prawach jako ofiary dyskryminacji albo znęcania się, zaś tylko jedna czwarta respondentów twierdziła, że nie zna tych praw.

¹⁵ Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badań nt. dyskryminacja w UE 65.4 (2006)

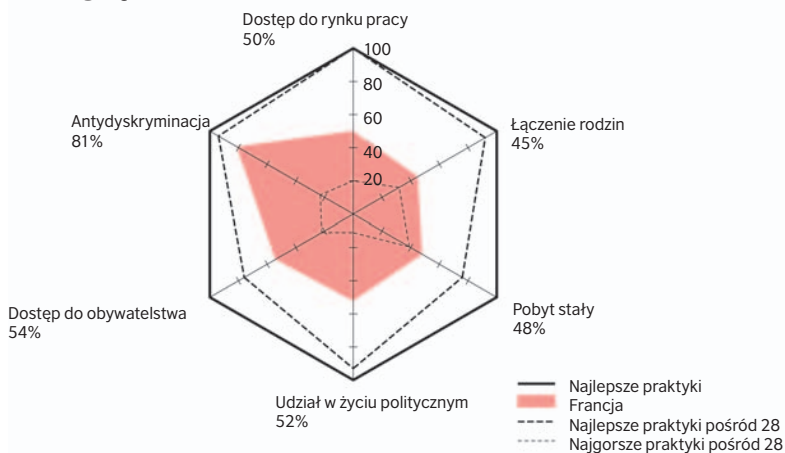

Francja

Zbieranie i korzystanie z danych statystycznych w kraju, który historycznie jest wrogo nastawiony do klasyfikowania ludzi według rasy lub etniczności.

W sierpniu 2006 badania przeprowadzone przez INRD wykazały, że osoby różnego pochodzenia były mniej zaniepokojone statystycznymi danymi dotyczącymi rodowodu lub geografii niż dotyczącymi rasy lub grupy etnicznej, zwłaszcza jeżeli chodzi o kartoteki personelu w firmach lub administracji. Migranci i ich potomkowie dwukrotnie częściej odczuwali skrępowanie, gdy proszono ich, aby wskazali swoją rasę lub przynależność etniczną - szczególnie dotyczy to Arabów i Berberów. Biali i czarni chętniej identyfikowali się w tych kategoriach. Patrz: Simon i Clement, *Jak powinno się opisywać różnorodne pochodzenie mieszkańców Francji?*, *Population and Societies* (INRD, Nr. 45, lipiec-sierpień 2006).

Przegląd

Imigracja do Francji podczas ostatniego dziesięciolecia stale rośnie; zwiększa się zwłaszcza ilość migrantów pochodzących z krajów Maghrebu i z frankofońskiej Afryki. Francja nadal pozostaje największym krajem docelowym azylu w UE, mimo niedawnych spadków. Po rozruchach na przedmieściach, które miały miejsce na jesieni w 2005 roku, zwiększono nacisk na zwalczanie dyskryminacji. Kandydat z północnoafrykańskim imieniem ma dwukrotnie większą szansę na odrzuceniu wniosku w porównaniu z podobnym kandydatem noszącym tradycyjne francuskie imię¹. Prezydent Chirac odrzucił wdrożenie akcji afirmacyjnej, ale nowy Prezydent Sarkozy wyraził nią zainteresowanie. Kodeks z 24 lipca 2006 r.o przybyciu i pobycie cudzoziemców i prawie do azylu (CESEDA) to doniosła ustawa regulująca prawo według rządowej koncepcji wybiórczej imigracji.²

W przeddzień powołania Ministerstwa Imigracji, Integracji, Tożsamości Narodowej i Współrozwoju przez nowego Prezydenta, Indeks wskazuje, że polityki **antydyskryminacyjne** zdobywają najwyższą punktację w sześciu obszarach polityki integracji i są one wzmocnione przez nowe prawo wprowadzające w życie Dyrektywy KE dot. Równości Rasowej. Jednakże **łączenie rodzin, długoterminowy pobyt, partycypacja w polityce i obywatelstwo** plasują się zaledwie w połowie drogi do najlepszych praktyk. Ponadto obywatele z krajów trzeciego świata (dalej migranci) legalnie mieszkający we Francji muszą spełnić najbardziej rygorystyczne wymogi spośród wszystkich 28 krajów Indeksu, jeżeli chodzi o łączenie rodzin oraz długoterminową rezydencję. CESEDA jest odpowiedzialna za spadek w wynikach Francji, jeżeli chodzi o łączenie rodzin, długoterminowy pobyt i dostęp do obywatelstwa.

- 1 Observatory of Discriminations - Adia Barometer (listopad 2006)
- 2 Eurostat (na podstawie szacunków opartych o cyfry opublikowane wcześniej)
- 3 Spis ludności, 2004
- 4 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 5 Urban Audit (spoza UE-15)
- 6 OECD, *SOPEMI*, 2007 (według kraju urodzenia)
- 7 AGDREF, 2004
- 8 OECD, *SOPEMI*, 2007 (oparty głównie na wystandaryzowanych danych o zezwoleniach na pracę, w tym obywatele UE, i zawiera dane o łączeniu i tworzeniu rodzin oraz rodzin związanych)
- 9 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2007 (Dane nie zawierają osoby opiekujące się małoletnimi, ale zawiera osoby wnioskujące po raz drugi. Dane uaktualniane miesięcznie)
- 10 OECD, *Education at a glance*, 2006 (spoza UE-25)
- 11 Dane prowizoryczne
- 12 Dane prowizoryczne
- 13 Eurostat (w tym obywatele UE)
- 14 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Obszary zastosowań prawa antydyskryminacyjnego
Swobody polityczne
Podwójne obywatelstwo

Korzystne

Uprawnienia dotyczące łączenia rodzin
Wprowadzenie polityk dotyczących partycypacji politycznej
Prawo antydyskryminacyjne

Niekorzystne

Warunki nabycia praw do łączenia rodzin i długoterminowego pobytu

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Prawo udziału w wyborach w związku z partycypacją w polityce
Uprawnienia do dostępu do rynku pracy

Zmiany od 2004 r.

Mniej korzystne uprawnienia i warunki otrzymania pozwolenia na długoterminowy pobyt
Mniej korzystne warunki łączenia rodzin we wszystkich wymiarach
Mniej korzystne uprawnienia i warunki, jeżeli chodzi o nabycie obywatelstwa
Bardziej przychylna antydyskryminacja we wszystkich wymiarach

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ³	3,8%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ⁴	8,1%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁵	2.400.000
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁶	Paryż (10%), Strasbourg (7%), Lyon (6%)
Największe państwa trzeciego pochodzenia (2005) ⁷	Algeria, Maroko, Turcja
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁸	140.124
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁹	Łączenie rodzin (63,1%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ¹⁰	39.315
Studenci zagraniczni (2004) ¹¹	201.501
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹²	42,9%
W porównaniu do obywateli	-20,9%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006) ¹³	23,2%
W porównaniu do obywateli	+14,9%
Nabycie obywatelstwa ¹⁴	154.827
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo ¹⁵	Maroko, Algeria, Turcja

Historia polityki integracji

25/10/2005

45% uczestników wywiadu CSA opowiadało się za lokalnym prawem umożliwiającym mieszkańcom głosowanie po 10-ciu latach legalnego pobytu.

27/10/2005

Zamieszki na przedmieściach zastryżyły pytania o dyskryminacji wobec młodzieży będącej migrantami w drugim pokoleniu. Większość wniosków o wydalenie została odrzuconych, ponieważ oskarżeni byli nieletni i wykazywali silne więzi z Francją.

31/03/2006

Ustawa o równouprawnieniu zwiększyła uprawnienia Wysokiej Komisji ds. Dyskryminacji i Równości (HALDE)

10/2006

Rząd zrezygnował z [TBC2] dekretu zobowiązującego firmy zatrudniające powyżej 50 pracowników do akceptowania anonimowych CV

24/06/2006

Wprowadzono w życie nowy Kodeks dot. przybycia i pobytu cudzoziemców i prawa do azylu (CESEDA)

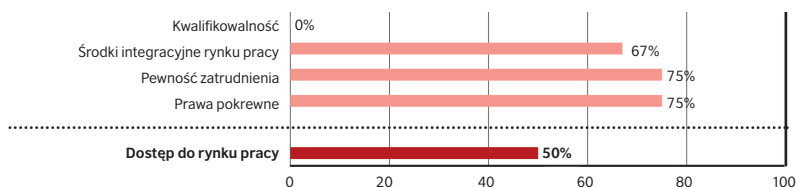
Zdecydowanie utrudniony dostęp do rynku pracy.

Wszyscy migranci poza studentami mogą niezwłocznie podjąć pracę, ale są wykluczeni z 50-ciu zawodów w sektorze prywatnym oraz wielu w sektorze publicznym. Zawody te są zarezerwowane dla obywateli UE/EOE. Migrantom nie wolno również pracować na własny rachunek w pewnych wolnych zawodach lub prowadzić niektórych typów komercyjnej lub rzemieślniczej działalności gospodarczej. Kwalifikacje akademickie i profesjonalne spoza UE nie są uznawane w przypadku około 30 zawodów - na przykład tylko absolwenci z francuskim dyplomem mogą pracować jako prawnicy, lekarze, architekci i aptekarze. Informacje dot. najlepszych praktyk, patrz SE, str.172.

Warunki łączenia rodzin w Francji pogorszyły się i należą obecnie do najmniej sprzyjających w grupie 28 krajów.

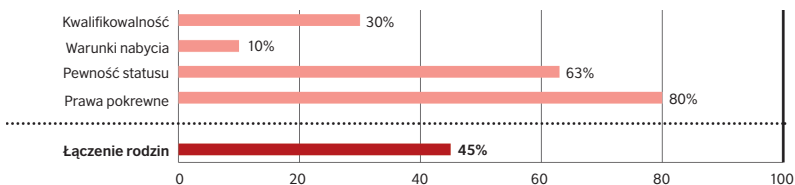
Poprzednio kandydaci musieli mieć zasoby odpowiadające płacy minimalnej. Obecnie muszą udowodnić, że ich dochód jest stabilny i wystarczający aby utrzymać wszystkich członków rodziny bez potrzeby ubiegania się o jakiejkolwiek zasiłki państwowe. Państwo ocenia, czy sponsor posiada mieszkanie, które lokalne władze uważają za typowe dla rodziny mieszkającej w tym samym rejonie. Państwo ma szerokie kompetencje administracyjne umożliwiające mu decydowanie według własnego uznania i bez potrzeby upubliczniania kryteriów, czy sponsor stosuje się do fundamentalnych praw Republiki. Wszyscy nowoprzybyli migranci powyżej 16-tego roku życia muszą podpisać kontrakt Przyjęcia i Integracji. Na podstawie indywidualnej oceny ich umiejętności, kontrakt zachęca migrantów do uczestnictwa w darmowych kursach językowych lub kursach orientacji obywatelskiej, na których informuje się migrantów o ich prawach i o francuskim systemie republikańskim, szczególnie o zasadzie sekularyzmu i równości płci. Najlepsze praktyki patrz SE, str.172.

Dostęp do rynku pracy

Wyjątkowo słaby wynik dotyczący uprawnień obniża częściowo korzystny rezultat dostępu do rynku pracy. Francja jest jedynym krajem Indeksu, który uzyskał wynik 0%, jeżeli chodzi o **prawo** migrantów do pracy (patrz tab.). Francja osiągnęłaby najlepszą praktykę w **zakresie integracji rynkowej**, gdyby zintensyfikowała działania na rzecz celów politycznych oraz ustaliła wytyczne dla sprawiedliwego, aktualnego i cenowo dostępnego uznawania umiejętności migrantów i ich kwalifikacji uzyskanych za granicą. Również robotnicy sezonowi mieliby **gwarancje** zatrudnienia, które spełniałyby najlepszą praktykę jeżeli sezonowe zezwolenia byłyby odnawialne - tak jak ma to miejsce w przypadku dziewięciu innych krajów. Także **związane prawa** osiągnęłyby status najlepszej praktyki, gdyby robotnicy sezonowi mogli być wybierani do Izby Gospodarczej, rad prud home i Izby Gospodarczej. Mieli oni prawo głosu w ostatnich latach aż do 2004, kiedy ograniczono to prawo do obywateli UE/EOE. Francja jest jedynym krajem Indeksu, który ogranicza prawa migrantów do uczestnictwa imigrantów w organach negocjacyjnych mających związek z pracą.

Łączenie rodzin

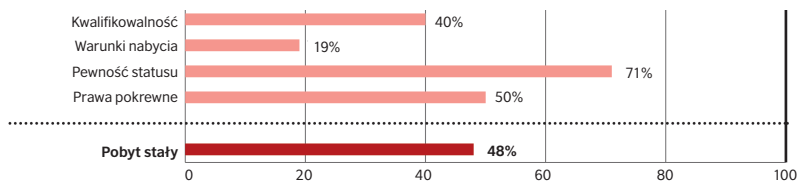

CESEDA spowodowała ogólne pogorszenie wyników dotyczących łączenia rodzin. Obecnie migranci muszą legalnie zamieszkiwać na terenie Francji przez 18 miesięcy (wcześniej 12 miesięcy), zanim będą mogli sponsorować swoje rodziny. Osoby z wizami dla utalentowanych i z umiejętnościami mogą jednak sponsorować krewnych już po sześciu miesiącach. Zarówno sponsorzy, jak i ich zaproszeni małżonkowie muszą teraz mieć ukończone 18 lat. Tylko DK, GR, i CY wprowadziły mniej korzystne **warunki kwalifikowalności**. CESEDA doprowadziła we Francji do powstania najgorszych warunków (z całej grupy 28 krajów) do łączenia rodzin. Ten fakt stawia prawo francuskie na równi z prawem obowiązującym w AT (patrz tab.). Warunki stałyby się krytycznie nieprzychylnie (0%), gdyby obowiązkowe kursy i pisemne standaryzowane oceny integracji i języka narzucono członkom rodzin w ich kraju pochodzenia. CESEDA spowodowała również zmniejszenie **gwarancji** prawnych dla rodzin migrantów, zwiększając liczbę powodów, dla których państwo może odrzucić podanie lub cofnąć migrantom przyznany status. Jeżeli rodzina rozpada się w ciągu pierwszych trzech lat (początkowo w ciągu dwóch lat), może stracić prawo pobytu. Połączeni członkowie rodziny muszą obecnie czekać co najmniej trzy lata (wcześniej dwa lata), aby uzyskać **prawo** do prowadzenia życia w autonomii wobec sponsora i nawet wtedy tylko w niektórych okolicznościach.

Uprawnienia, warunki, i bezpieczeństwo pogorszyły się dla długoterminowych rezydentów.

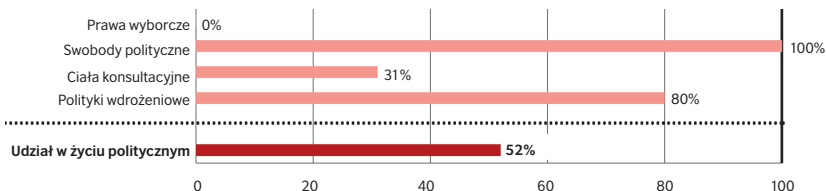
Władze mają teraz prawo decydować, w oparciu o poszanowanie zasad republiki i poziom znajomości języka francuskiego, czy ktoś się zintegrował z francuskim społeczeństwem, czy nie. Aby ocenić podania, państwo zasięga porady lokalnych rad i sprawdza, czy kandydat podpisał Kontrakt Przyjmowania i Integracji i ukończył dobrowolny kurs. Prawo zwiększyło wymogi dochodowe (podobnie do tych dotyczących łączenia rodzin) i teraz wymaga podstawowego ubezpieczenia chorobowego. Długoterminowi mieszkańcy są teraz mniej bezpieczni, jeśli chodzi o status. Podczas gdy odnawianie zezwolenia było prostą formalnością, państwo może teraz skorzystać z tej okazji, aby odmówić migrantowi nowego pozwolenia. Może ono zostać cofnięte na przykład wtedy, gdy migrant okazuje się być poligamistą albo poważnym zagrożeniem dla porządku publicznego. Informacje o najlepszej praktyce - patrz IT, strona 101, ES, strona 167, BE, strona 29 i PT, strona 149.

Pobyt stały

Migranci mogą uzyskać długoterminowy pobyt w wyniku polityki, która uzyskuje trzeci najgorszy wynik w grupie 28 krajów za IE, LT, CY. Po pięciu latach legalnego zamieszkiwania migranci mają **prawo** do uzyskania bezterminowego prawa pobytu. Kandydaci wciąż muszą przejść przez długą i kosztowną procedurę, wliczając w to nowe, niekorzystne **warunki** wprowadzone przez CESEDA (patrz tab.). Długoterminowi mieszkańcy mają niewielką **gwarancję** statusu, która jednak plasuje ich w rankingu na trzecim miejscu spośród 28 krajów, po BE i SE. Mogą zostać wydaleny, nawet jeżeli urodzili się i są uspołecznieni we Francji, albo żyli tam przez wiele lat. Mają **prawo** do swobodnego przemieszczania się i zamieszkiwania w UE do sześciu lat, ale nie mogą w tym czasie uzyskać innego zezwolenia na długoterminowy pobyt. Nadal nie mają takich samych praw do zatrudnienia, jak obywatele.

Udział w życiu politycznym

Wyborcze prawa we Francji i w 10-u innych państwach Indeksu są poważnie ograniczone. Jednak migranci we Francji, jak i w 21 innych krajach Indeksu cieszą się **swobodami politycznymi**, które mieszczą się w ramach najlepszej praktyki. Mogą zapisywać się do partii politycznych i mogą zakładać własne stowarzyszenia. Krajowy rząd nie prowadzi jednak w żaden zorganizowany sposób **konsultacji** z migrantami odnośnie decyzji politycznych. Rada Obywatelstwa Paryżan spoza UE odbywa formalne spotkania, podczas gdy inne miasta raczej używają podobnych organów *ad hoc*. Mimo to samorządy lokalne często interweniują w wyborze swoich przedstawicieli. W ramach tworzenia **sprzyjającej polityki** stowarzyszenia migrantów są finansowane z funduszy społecznych, tak samo jak stowarzyszenia nie-migrantów. Francja osiągnęłaby najlepszą praktykę w tej dziedzinie, gdyby wprowadziła aktywną politykę informowania migrantów o ich prawach politycznych.

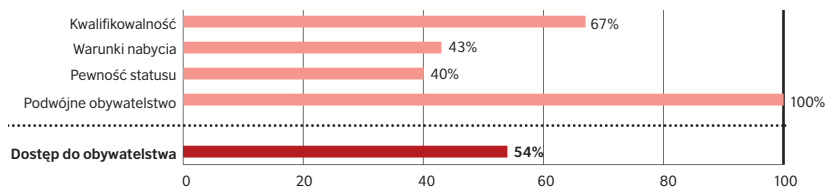
Francuska ceremonia przyjęcia obywatelstwa.

CESEDA zobowiązała prefektury do organizowania dobrowolnych ceremonii przyjęcia obywatelstwa. Wszyscy migranci, którzy w przeciągu ostatnich sześciu miesięcy stali się Francuzami przez naturalizację, dekret, lub oświadczenie, muszą zostać zaproszeni. Ich wybór co do uczestniczenia w ceremonii nie ma żadnego znaczenia dla ich statusu w przeciwieństwie do sytuacji w DK, GR i NL. Jednakże wymogi ceremonii mają wpływ na to, czy mogą oni w niej uczestniczyć. Pewną kobietę wykluczono z ceremonii, ponieważ odmówiła zdjęcia z głowy Islamskiej chusty. Wysoki Komitet do spraw Równości i Zwalczania Rasizmu (HALDE) uznał, że administracja państwowa dopuściła się dyskryminacji. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych później stwierdziło, że prefektury powinny pozwalać uczestnikom nosić strój religijny. Patrz narada HALDE 2006-131 z 5 czerwca 2006.

Najlepsza praktyka, jeśli chodzi o podwójne obywatelstwo.

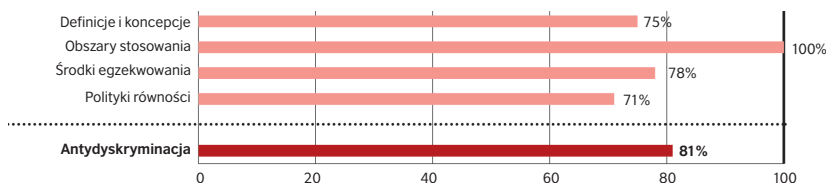
Francja, (razem z BE, CA, IE PT i UK) osiąga najlepsze praktyki w dziedzinie podwójnego obywatelstwa. Pozwala naturalizującym się migrantom i dzieciom cudzoziemców urodzonym w Francji zachować ich poprzednie obywatelstwo, za wyjątkiem ekstremalnych sytuacji, kiedy sprawa dotyczy podwójnych obywateli kraju będącego wrogiem Francji.

Dostęp do obywatelstwa

Migranci w pierwszym pokoleniu mogą naturalizować się po pięciu latach legalnego pobytu, podczas gdy absolwent francuskiego uniwersytetu może to uczynić już po upływie dwóch lat. CESEDA przedłużyła okres oczekiwania na obywatelstwo małżonków obywateli francuskich do czterech lat zamiast trzech. Dzieci migrantów urodzone we Francji mogą stać się Francuzami składając oświadczenie po ukończeniu 18 lat, o ile mieszkali we Francji przez pięć z minionych siedmiu lat. Ich dzieci nabywają obywatelstwo francuskie automatycznie po urodzeniu. **Kwalifikowalności** migrantów plasują się na drugim miejscu w rankingu 28-ki za CA i BE, ale dodatkowe **warunki**, które muszą oni spełnić, plasują kraj dopiero na 20-tym miejscu. Od czasu wejścia w życie CESEDA procedury nie mogą trwać dłużej niż 18 miesięcy. Władze wymagają, aby migranci spełniali takie **warunki**, jak znajomość języka, testy integracji i dowody dobrej reputacji. Kandydaci mogą dostać formularz, który by nadał ich imieniu francuskie brzmienie poprzez przetłumaczenie na francuski odpowiednik albo przez zastąpienie go typowym francuskim imieniem. Migranci i ich dzieci urodzone w kraju mogą posiadać **podwójne obywatelstwo** (patrz tab.).

Antydyskryminacja

Prawa antydyskryminacyjne obowiązujące we Francji promujące integrację uległyby poprawie (patrz tab.) i uzyskałyby poziom najlepszej praktyki, jeżeli chodzi o **definicje i koncepcje**, gdyby prawo karało dyskryminację na podstawie rasy/etniczności i narodowości. Podczas gdy obszary obywatelstwa, rasy, i pochodzenia etnicznego są regulowane właściwymi aktami prawnymi, ofiary dyskryminacji religijnej mogą odwołać się do powszechnie obowiązujących przepisów w zakresie równości oraz w części do kodeksów pracy i karnego w Sądzie Kasacyjnym i narad HALDE. **Wprowadzanie ich w życie** nadałoby im status najlepszej praktyki, gdyby uwzględniono dwie drobne zmiany: zmniejszenie średniego okresu rozpatrywania spraw do poniżej sześciu miesięcy; oraz zasądzanie przez sądy surowszych kar dla osób stosujących dyskryminację na podstawie religii albo narodowości. **Polityki równości** nie osiąga poziomu najlepszej praktyki, ponieważ min. HALDE nie może wszcząć postępowania w imieniu ofiary, tak jak dzieje się to w takich krajach jak BE, CA, HU, i NL. Analogicznie, państwo nie wprowadziło zdecydowanych środków działania albo obowiązków dla instytucji publicznych w zakresie promowania równości.

Lepsze prawo antydyskryminacyjne.

Dwa niedawno uchwalone prawa (dot. Równych Szans i tworzenia wyspecjalizowanych organizacji) poprawiły wyniki Francji w dziewięciu wskaźnikach antydyskryminacyjnych Indeksu. Nowy organ równości HALDE rozpoczął działalność w czerwcu 2005, z budżetem 10.5 milionów EUR i 66 pracownikami na rok 2006. HALDE oferuje takie usługi jak porady prawne, alternatywne metody rozwiązywania sporów i niezależne śledztwa w sprawie ofiar dyskryminacji. HALDE może również wszczynać postępowania we własnym imieniu w 19-tu obszarach dyskryminacji w tym rasy/etniczności, religii/wiary i narodowości. Nowe prawa również karzą dyskryminację rasowo/etniczną i religijną w szkolenictwie, opiece społecznej, w zakresie zasiłków i dostępie do towarów i usług, takich jak opieka zdrowotna i mieszkalnictwo. Patrz Latraverse, Raport o Środkach do Zwalczenia Dyskryminacji: Dyrektywy 2000/43/EC i 2000/78/EC. Raport Krajowy/aktualizacja 2006 r., Sytuacja do 8 stycznia 2007.

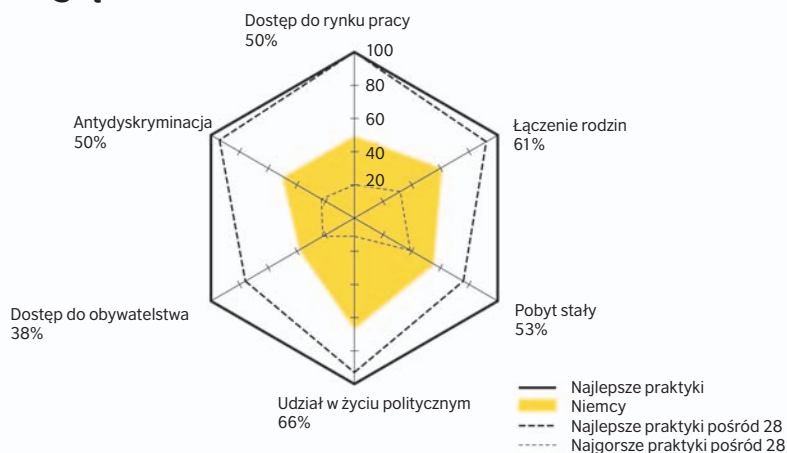
Opinia społeczna¹⁶

W grupie UE-27 Francuzi są na trzecim miejscu spośród nacji, które sądzą że etniczna różnorodność wzbogaca ich kulturę narodową. Jednakże 80% Francuzów sądzi, że dyskryminacja etniczna w ich kraju ma tendencję wzrostową. Ponadto, 78% sądzi, że cudzoziemiec potencjalnie ma mniejsze prawdopodobieństwo zdobycia zatrudnienia, dostępu do szkolenia albo awansu; pod tym względem Francja zajmuje drugie miejsce po Szwecji. Dwie trzecie respondentów popiera[TBC3] pozytywne środki działania oparte na tożsamości etnicznej na rynku pracy. Jednakże 44% sądzi, że obywatele państw trzecich, którzy stają się bezrobotni, powinni być deportowani. Nieznaczna większość popiera prawo do łączenia rodzin i równe uprawnienia dla legalnych migrantów, podczas gdy 43,1% sądzi, że należy im ułatwić uzyskanie obywatelstwa francuskiego.

¹⁶ Patrz Eurobarometr 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometr badania nad dyskryminacją w UE 65.4 (2006)

Niemcy

Przegląd

Liczba azylantów, tymczasowych robotników i członków rodzin przeprowadzających się do Niemiec nadal spada. Migranci z UE-8 nadal są objęci przejściowymi ograniczeniami dostępu do rynku pracy w Niemczech, jednak Polacy tworzą największą grupę pracowników sezonowych. Mimo że migracja w poszukiwaniu pracy zwiększyła się między 2004 r. a 2006 r., większość obywateli z państw trzecich przybywa w ramach łączenia rodzin. Według nowego niemieckiego Mikrospisu z 2005 r., urodzeni za granicą albo ich dzieci stanowią 20% populacji¹. Debaty polityczne skupiły się na potrzebie przyciągania wysoko wykwalifikowanych pracowników, zawartości krajowego planu integracji i ograniczeniu prawa do łączenia rodzin. Podczas niemieckiej prezydencji Unii Europejskiej w pierwszej połowie 2007 r. priorytetową kwestią stała się wymiana najlepszych praktyk w zakresie integracji i dialogu między kulturami.

Z utrzymującym się średnim wynikiem, niemiecka polityka w sześciu dziedzinach polityki integracyjnej rysuje się bądź jako dosyć korzystna (**łączenie rodzin** i **udział w życiu politycznym**), bądź w połowie drogi do najlepszej praktyki (**dostęp do rynku pracy**, **antydyskryminacja**, **dostęp do obywatelstwa** i **długoterminowy pobyt**).

- 1 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 2 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 3 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wyszyscy nie-obywatele i obywatele urodzeni za granicą).
- 4 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 5 Urban Audit (spoza UE-15)
- 6 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 7 Eurostat (spoza UE-27)
- 8 OECD, *SOPEMI*, 2007 (oparty głównie na wystandaryzowanych danych o rezydencji i zezwoleniach na pracę).
- 9 M.P.G. *Migration News Sheet*, kwiecień 2007 (Osoby zależne tylko są wliczone, jeśli złożyły osobne podanie. Powtórne wnioski lub Folgeanträge nie są wzięte pod uwagę)
- 10 OECD, *Education at a glance*, 2006 (spoza UE-25)
- 11 Badanie Siły roboczej w UE (2006q2)
- 12 Badanie Siły roboczej w UE (2006q2)
- 13 Eurostat (w tym obywatele UE)
- 14 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Swobody polityczne

Korzystne

Wprowadzenie polityki dotyczącej partycypacji politycznej

Niekorzystne

Polityka równości poświęcona antydyskryminacji

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Prawo udziału w wyborach w związku z partycypacją w polityce

Planowane zmiany w przyszłości

Bardziej korzystne obszary zastosowania i wprowadzenia dla antydyskryminacji

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ²	5,6%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ³	12,9%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁴	4.612.420
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Frankfurt am Main (16%), Monachium (16%), Augsburg (14%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁶	Turcja, Serbia i Czarnogóra, Chorwacja
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	335.827
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁸	Łączenie rodzin (42,6%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁹	21.029
Studenci zagraniczni (2004) ¹⁰	186.014
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	47,9%
W porównaniu do obywateli	-20,6%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006) ¹²	23,0%
W porównaniu do obywateli	+13,5%
Nabywanie obywatelstwa (2005) ¹³	117.241
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹⁴	Turcja, Serbia i Czarnogóra, Iran

Historia polityki integracji

05/2006

Konferencja Ministrów Wewnętrznych zgodziła się, że landy mogą decydować o zawartościach poszczególnych testów dotyczących naturalizacji.

07/07/2006

Ustawa o Równości wprowadziła dyrektywę UE o antydyskryminacji

14/07/2006

Pierwszy Szczyt Integracji przygotował narodowy plan integracyjny, skupienie się na kursach integracyjnych, szkolenie językowe, integrację rynku pracy, pluralizm kultury, mediów i sprawy płci.

17/07/2006

Czas na łączenie rodzin przedłużony, i zakaz w stosunku do obywateli niemieckich na zasiłkach dot. sponsorowania małżonka

27/09/2006

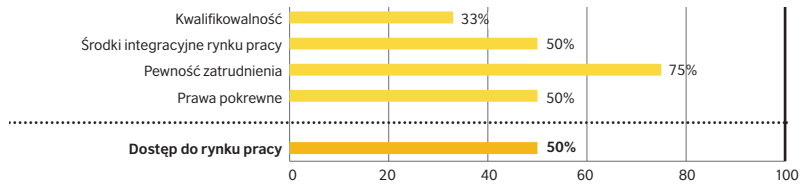
Niemiecka Konferencja Islamu

10/01/2007

Federalny Sąd Konstytucyjny potwierdził zakaz posiadania podwójnego obywatelstwa.

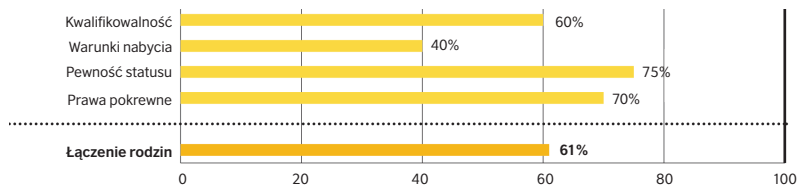

Dostęp do rynku pracy

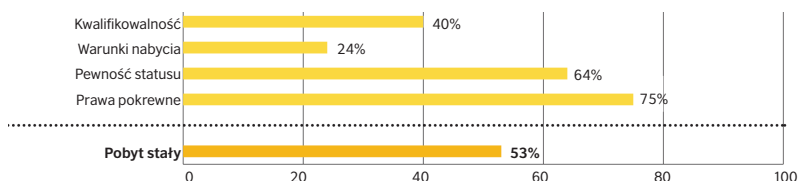
Pewne warunki Ustawy o Rezydencji z 2005 r. ograniczają migrantom możliwości założenia własnej działalności gospodarczej. Zazwyczaj muszą pracować co najmniej pięć lat, aby uzyskać te same kwalifikacje zawodowe we wszystkich sektorach, jakie przysługują obywatelom UE. Niemieckie **środki integracji rynkowej** osiągnęłyby poziom najlepszej praktyki, gdyby migranci mieli taki sam dostęp do przyuczenia zawodowego i pomocy finansowej związanej z nauką, jak obywatele UE i gdyby państwo pomagało im w możliwie jak najszybszym uznaniu ich umiejętności i kwalifikacji uzyskanych za granicą, przy jak najmniejszym nakładzie finansowym. Najlepsza praktyka dotycząca **gwarancji zatrudnienia** zostałaby osiągnięta, gdyby robotnicy mogli odnowić wszystkie pozwolenia na pracę poza sezonowymi, tak jak dzieje się to w przypadku 22 krajów Indeksu. Migrujący robotnicy posiadają **uprawnienia**, które plasują się w połowie drogi do najlepszej praktyki, ponieważ wszyscy mogą zapisywać się do związków zawodowych, jednak nie wszyscy mogą zmieniać pracę albo profesję w ramach ich pozwolenia na pracę.

Łączenie rodzin

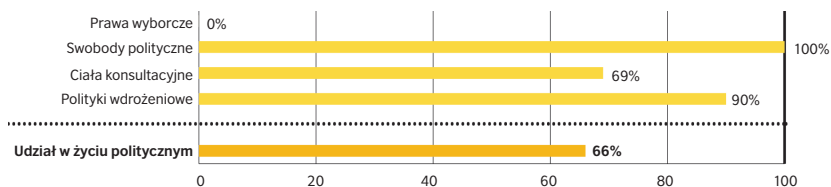
Mimo że Niemcy nie wprowadziły do rodzimego prawa zapisów Dyrektywy EC z 1 marca 2007 o prawie łączenia rodzin, Indeks wskazuje, że obecna polityka i **prawa, gwarancje statusu i związane prawa** są dość korzystne z punktu widzenia promowania integracji. Po roku legalnego pobytu w Niemczech migranci mają prawo sponsorować małżonków lub zarejestrowanych partnerów. Jednakże dzieci, rodzice lub dziadkowie muszą spełniać dodatkowe warunki. Podczas potencjalnie długiego i kosztownego procesu, sponsorzy muszą udowodnić, że spełniają wymagane warunki, np. że mają wystarczający dochód, aby utrzymać rodzinę. Nie narzucono testów lub miary integracji. Rodziny korzystałyby z najlepszych praktyk, jeżeli chodzi o **gwarancje statusu**, gdyby możliwość odebrania statusu groziła im tylko w przypadku kłamstwa, podczas próby jego uzyskania lub w przypadku, gdyby oni sami stanowili zagrożenie dla polityki społecznej i dla bezpieczeństwa społeczeństwa. Rodziny mają gwarancje prawne i prawo do odwołania się od negatywnych decyzji. Niemcy osiągnęłyby najlepszą praktykę w zakresie tych połączonych **praw**, gdyby wszyscy członkowie rodziny mogli uzyskać niezależne pozwolenia na pobyt stały w przeciągu trzech lat.

Pobyt stały

Dyrektywa Komisji Europejskiej dot. długoterminowego pobytu może zostanie niedługo przeniesiona na grunt niemieckiego prawa. W międzyczasie migranci mają **prawo** do pozwolenia na długoterminowy pobyt po pięciu latach pobytu. Okres ten nie może obejmować studiów w Niemczech albo oczekiwania na pozytywną decyzję o przyznaniu azylu. Podczas długiej i kosztownej procedury kandydaci muszą spełnić takie **warunki** jak; wystarczająco wysokie przychody, zdanie testu ze znajomości języka niemieckiego na wysokim poziomie i zdanie podstawowego testu ze znajomości o niemieckim społeczeństwie. Niemieckie wyniki plasują się na trzeciej pozycji od końca, jeżeli chodzi o prawa i warunki, podobnie jak we FR. Zezwolenia obejmują długie okresy i są odnawialne, ale uniemożliwiają posiadaczowi opuszczenie kraju na okres powyżej roku. Posiadacze długoterminowego pozwolenia na pobyt mają jednakowe prawa jak Niemcy do opieki zdrowotnej i do mieszkań. Niemcy doszłyby do najlepszej praktyki, gdyby prawo zabezpieczyło migrantom takie same **prawa** do ruchu, mieszkania i uzyskania statusu długoterminowego rezydenta, jakie obowiązują w innych państwach członkowskich UE.

Udział w życiu politycznym

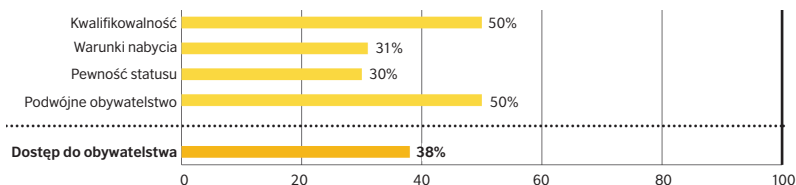

Swobody polityczne dla migrantów w Niemczech są przykładem najlepszej praktyki, umożliwiając zakładanie stowarzyszeń i zapisywanie się do partii politycznych. Pomimo żądań Federalnej Doradczej Komisji ds. Cudzoziemców w 2005, aby długoterminowi mieszkańcy mogli brać udział w głosowaniu w **wyborach** lokalnych, migranci wciąż nie mogą głosować i nie mogą kandydować w wyborach. Niektóre lokalne i regionalne rządy zasięgają konsultacji u migrantów w zakresie tych aspektów polityki, które dotyczą ich w największym stopniu. W niektórych landach migranci mogą swobodnie wybierać swoich własnych przedstawicieli, podczas gdy w innych rejonach i na szczeblu krajowym są oni mianowani przez rząd. Stowarzyszenia migrantów, które uczestniczą w tych konsultacjach, mogą uzyskiwać finansowanie od rządu. Niemieckie wyniki w kategorii **organów doradczych** plasują się na trzecim miejscu, a **polityka wdrożeniowa**, która zdobyłaby drugie miejsce, mogłaby zostać usprawniona, gdyby rząd organizował konsultacje w bardziej regularny sposób i gdyby prowadził szeroką kampanię informującą migrantów o ich prawach politycznych.

Niemieckielandy utrzymały kontrolę nad sprawdzaniem obywatelstwa.

Niemcy mają w 2006 r. wyniki gorsze niż w 2004 r. w stosunku do dwóch wskaźników. Kandydaci mogą obecnie zostać odrzuceni z powodu karalności, jako osoby zagrażające bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu. Ponadto Konferencja Ministrów Spraw Wewnętrznych w maju 2006 dała 16 landom znaczące pole manewru w decydowaniu, jak oceniać znajomość języka niemieckiego i podstawowych wartości u kandydatów. W niektórych landach migranci muszą zdać kosztowny egzamin pisemny, który wymaga znajomości języka niemieckiego, kultury i społeczeństwa. Aby zapoznać się z najlepszymi praktykami dot. warunków patrz PT, str.150 i SE, str.174.

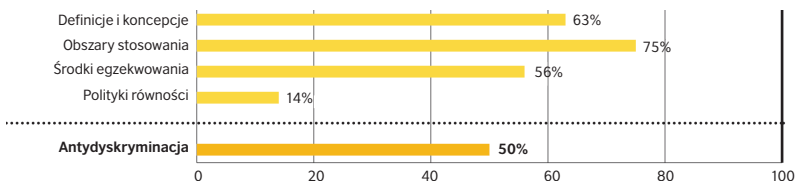
Dostęp do obywatelstwa

Większość migrantów musi być długoterminowymi mieszkańcami przez osiem lat, zanim uzyskają kwalifikowalność do ubiegania się o obywatelstwo niemieckie. Ich dzieci i wnuki muszą spełniać dodatkowe wymogi, zanim zostaną obywatelami kraju urodzenia. Aby się naturalizować, kandydaci muszą spełnić **warunki**, które plasują się na trzecim miejscu od końca spośród 28 krajów Indeksu po AT i DK. Muszą zdać egzamin z języka, test integracji, podlegają sprawdzeniu karalności i muszą udowodnić, że mają wystarczający dochód. Ich podania mogą wciąż być odrzucone, albo ich obywatelstwo może być później cofnięte niezależnie od jakichkolwiek osobistych okoliczności i niezależnie od tego, jak długo byli obywatelami. Decyzja Federalnego Sądu Konstytucyjnego z 24 maja 2006 wymaga, aby wycofane zostały pewne limity czasowe, chociaż ich zakres wciąż nie jest zdefiniowany. Niemcy dopuszczają **podwójne obywatelstwo** dla naturalizujących się migrantów tylko w wyjątkowych warunkach, a w przypadku dzieci cudzoziemców w bardzo poważnych okolicznościach.

Nowe prawo może lepiej dostosować i wprowadzić w życie antydyskryminację.

Ogólne Prawo dotyczące równego traktowania z 18 sierpnia 2006 r. doprowadziło do podwyższenia wyników Niemiec w sześciu wskaźnikach, przez dostosowanie niemieckich podstaw prawnych do Dyrektywy EK. Dyskryminacja wyraźna lub domniemana na podstawie rasy/pochodzenia etnicznego, płci, religii/ wyznania, upośledzenia, wieku i preferencji seksualnych w sektorze publicznym i prywatnym jest teraz uznawana za nielegalną. Termin: narodowość mieści się pośrednio w koncepcji rasy i religii. Prawo dotyczy zatrudnienia i awansu w karierze, ochrony i dostępu do dóbr społecznych, edukacji i dostępu do towarów i usług. Ponadto prawo wspiera ofiary przez zakazywanie prześladowania. Prawo zapewnia zmiany w ciężarze dowodowym i powołuje niezależne organy nadzorcze (Federalna Agencja ds. Antydyskryminacji).

Antydyskryminacja

Definicja i koncepcje niemieckiego prawa antydyskryminacyjnego nie spełniają kryteriów najlepszej praktyki, ponieważ nie objęły problemu dyskryminacji w zakresie posiadanego obywatelstwa. Uznanie dyskryminacji przez asocjacje albo na podstawie stereotypowych cech podlega decyzji sądu. **Obszary zastosowań** uległyby dalszej poprawie (patrz tab.), gdyby migrantów chroniono przed dyskryminacją ze względu na narodowość w zatrudnieniu, mieszkalnictwie i w opiece zdrowotnej. **Mechanizmy egzekwowania** pozwalają, aby wnoszący skargi mieli dostęp do wielu procedur. Ale wymiar sprawiedliwości ogranicza uprawnienia organizacji pozarządowych (osoby prawne z interesem prawnym w promowaniu równości) do wspierania ofiary w konkretnych rozprawach sądowych. Niekorzystna **polityka równości**, która uzyskuje trzecie miejsce od końca, po CZ i DK, stawia podobne ograniczenia nowej Federalnej Agencji ds. Antydyskryminacji. Państwo nie stosuje zdecydowanych środków i nie uznaje za priorytet koncepcji równości w funkcjonowaniu organów publicznych.

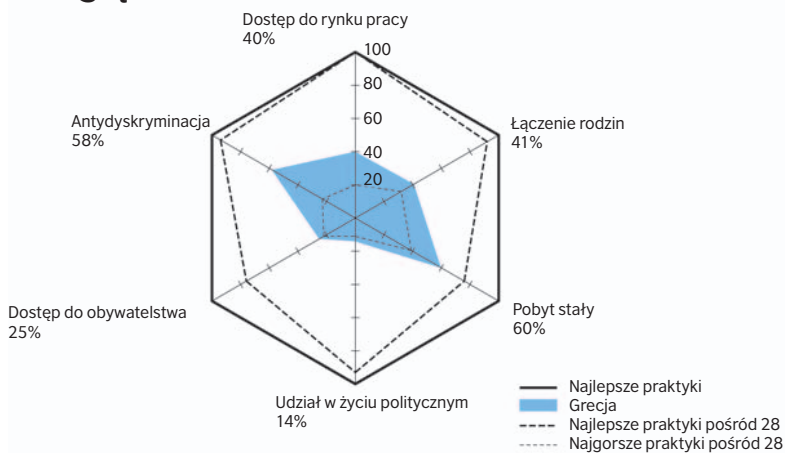
Opinia społeczna¹⁵

Niemal połowa (48,1%) Niemców, z którymi przeprowadzono wywiad, popiera koncepcję, aby migranci mieli prawo do łączenia rodzin. Nieco poniżej jednej trzeciej (32,7%) sądzi, że powinno im się ułatwić uzyskanie obywatelstwa niemieckiego. Ponad jedna czwarta Niemców sądzi, że wszyscy imigranci spoza UE powinni być deportowani, podczas gdy 40,1% sądzi, że wszyscy bezrobotni migranci powinni być deportowani. W przeciwieństwie do większości krajów UE-27, tylko mniejszość Niemców (45,2%) popiera równe prawa społeczne dla legalnych imigrantów spoza UE. Niewiele mniej respondentów (47%) sądzi, że dyskryminacja etniczna jest rozpowszechniona, a podobna liczba myśli, że nie są podejmowane wystarczające działania w celu zwalczania dyskryminacji. Niemal dwie trzecie osób popiera pozytywną działalność na rynku pracy opartą na tożsamości etnicznej. Jedynie 29,4% wiedziało, że dyskryminacja etniczna w rynku pracy jest karalna na mocy prawa.

¹⁵ Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badania nad dyskryminacją w UE 65.4 (2006)

Grecja

Przegląd

Grecja, nowy kraj imigracji, nie zbiera systematycznie danych na temat obywateli państw trzecich, ani przepływu okresowych migrantów. Oceny sugerują, że w przeciwieństwie do pozostałych krajów UE, liczba azylantów nadal rośnie. Przepływy innych migrantów spoza UE, zwłaszcza Albańczyków, również wykazują tendencję wzrostową. Warto zanotować, że obywatele państw trzecich legalnie mieszkający w kraju (dalej: migranci) mają wyższy procent zatrudnienia w porównaniu do obywateli.

Debaty polityczne skupiły się na potrzebie wydajnego zarządzania migracją, systemem pozwoleń na pobyt, polityką integracji migrantów, a także na wprowadzeniu dalszych regulacji. Nasunęły się pytania, czy integracji na papierze towarzyszy rzeczywiste wprowadzanie jej w życie.

Żadna z sześciu dziedzin polityki integracyjnej, będącej przedmiotem badania Indeksu, nie sprzyja promocji integracji w Grecji. Najwyżej punktowane rozwiązania polityczne plasują się w połowie rankingu, jeżeli chodzi o **dostęp do rynku pracy, łączenie rodzin, długoterminową rezydencję i antydyskryminację**. Grecki rynek dostępu do pracy plasuje się na czwartym miejscu od końca w rankingu krajów Indeksu; **udział w życiu politycznym** jest trzeci od końca, natomiast **dostęp do obywatelstwa** drugi od końca.

- 1 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 2 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie-obywatele i urodzeni za granicą)
- 3 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 4 Urban Audit (spoza UE-15)
- 5 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 6 2005 Według szacunku Greckiego Instytutu Usług Statystycznych. Spis ludności z 2001 r. Wykazuje o dużo wyższą cyfrę: 717,319 co też jest spowodowane przez zwiększenie UE
- 7 OECD, *SOPEMI*, 2007 (oparty głównie na wystandaryzowanych danych o rezydencji zezwoleniach na pracę)
- 8 M P G, *Migration News Sheet*, kwiecień 2006
- 9 OECD, *Education at a Glance*, 2006 (spoza UE-25)
- 10 European Labour Force Survey (2006q2)
- 11 European Labour Force Survey (2006q2)
- 12 OECD, *SOPEMI*, 2005
- 13 OECD, *SOPEMI*, 2005

Kluczowe wnioski

Korzystne

Uprawnienia dotyczące długoterminowej rezydencji

Niekorzystne

Warunku nabycia praw do łączenia rodzin

Środki integracji na rynku pracy

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Gwarancje obywatelstwa

Prawo udziału w wyborach, ciała konsultacyjne i egzekwowanie partycypacji politycznej

Zmiany od 2004 r

Bardziej korzystne uprawnienia i prawa dotyczące długoterminowego pobytu

Mniej korzystne warunki na długoterminowy pobyt

Bardziej korzystne definicje i koncepcje i pola dostosowań prawa antydyskryminacyjnego

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ¹	7,2%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2005) ²	10,3%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ³	796.185
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁴	Ateny (17%), Thessaloniki (7%), Kavala (5%)
Największe państwa trzeciego pochodzenia (2005) ⁵	Albania, Bułgaria, Rumunia
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁶	592.471
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁷	Nie dotyczy
Zarejestrowani starający się o azyl ⁸	12.267
Studenci zagraniczni ⁹	2.713
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich ¹⁰	70,8%
W porównaniu do obywateli	+10,2%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich ¹¹	7,4%
W porównaniu do obywateli	-1,6%
Nabycie obywatelstwa (2004) ¹²	1.896
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2004) ¹³	Były Związek Radziecki, Rumunia, Bułgaria

Historia polityki integracji

01/10/2005

Grecki rzecznik praw obywatelskich polecił zabronić wydalania małoletnich z krajów trzecich, w większości przebywających w tym kraju bez rodziców lub małoletnich urodzonych w Grecji

31/03/2006

Pierwszy raport greckiego rzecznika praw obywatelskich, działającego w ramach organu ds. równości, zidentyfikował uchybienia w tematyce antydyskryminacji, spowodowane brakiem niezależności i środków do działania

06/04/2006

Europejska Komisja wysłała ostrzeżenie, prosząc o dodatkowe środki dla agencji reprezentujących ofiary oraz zaniechanie restrykcji dot. kompensat finansowych

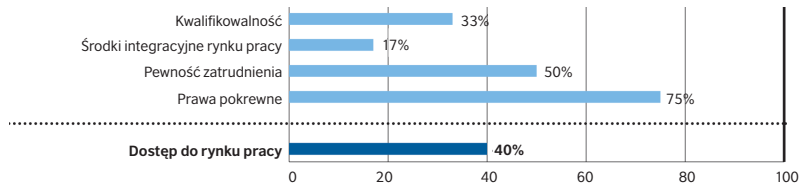
31/07/2006

Spóźnione wprowadzenie Dyrektywy EK dot. długoterminowych rezydentów

23/02/2007

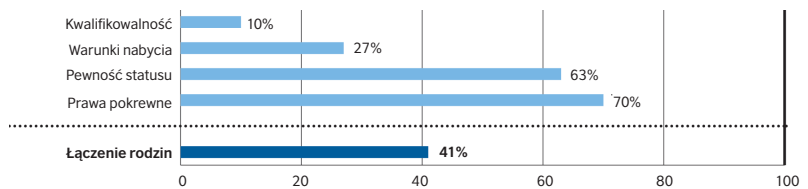
Narodowy Komitet ds. Integracji Imigrantów 2007 powołał do życia prawo nr. 3536, jednak bez przedstawicieli imigrantów.

Dostęp do rynku pracy

Migranci muszą pracować przez trzy lata, aby uzyskać kwalifikowalność do pracy w większości sektorów, jak obywatele UE. Także migrujący przedsiębiorcy są wyłączeni z pewnych sektorów. Migranci mogą odnawiać większość pozwoleń na pracę, ale daje im to tylko ograniczone **zabezpieczenie**, gdyż w przypadku bezrobocia mogą utracić pozwolenie na pobyt stały, niezależnie od tego w jaki sposób, i od jak dawna pracowali w Grecji. Migranci nie korzystają ze wsparcia w zakresie **instrumentów integracji rynkowej**, jeżeli chodzi o uznanie ich umiejętności i kwalifikacji, redukcję bezrobocia, poprawę ich znajomości języka greckiego czy promowanie ich szkolenia. Migranci mogliby się cieszyć bardziej korzystnymi **prawami** pracowniczymi, gdyby mogli wcześniej zmienić pracodawcę, pracę lub sektor.

Łączenie rodzin

Migranci muszą czekać co najmniej dwa lata, aby uzyskać kwalifikowalność do sponsorowania swoich rodzin. Nawet wówczas mogą do nich dołączyć tylko małżonkowie i małoletnie dzieci, a kandydaci muszą udowodnić, że posiadają odpowiednie warunki lokalowe i przychody. Jednakże Grecja nie wymaga od członków rodziny zdania testu z integracji będącego **warunkiem** łączenia rodzin. Połączone rodziny posiadają niewielkie **gwarancje**, jeżeli chodzi o ich status w świetle prawa. Państwo może odrzucić ich podanie albo może odebrać im przyznany status z wielu powodów, ale musi brać pod uwagę wiele okoliczności w życiu rodziny. **Prawa** członków rodziny obejmują taki sam dostęp do edukacji, zatrudnienia, świadczeń socjalnych, mieszkalnictwa i opieki zdrowotnej, jaki przysługuje ich sponsorowi. Związane prawa osiągnęłyby poziom najlepszej praktyki, gdyby migranci mogli uzyskać niezależne pozwolenie na pobyt stały po trzech latach pobytu lub w krótszym okresie czasu.

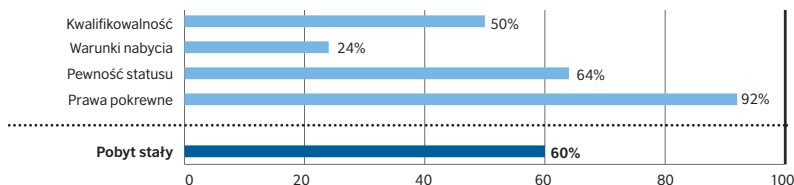
Warunki długoterminowego pobytu pogorszyły się.

Nowe prawo, które wdrożyło Dyrektywę o Długoterminowym Pobycie zaniżyło wynik Grecji z 2004 r. Choć procedura jest teraz nieco krótsza, to obejmuje obowiązkowy kurs, którego słuchacze rekrutują się z grupy osób objętych maksymalnym kontyngentem (około 500 na rok). Kandydaci muszą wtedy zdać test ze znajomości języka greckiego, kultury i historii Grecji, obejmujący test wielokrotnego wyboru i otwarte pytania na piśmie. Test jest darmowy, ale cała procedura kosztuje 900 euro. Choć oceny nie biorą pod uwagę indywidualnych zdolności, migranci, którzy studiowali w Grecji są z nich zwolnieni. Najlepsze praktyki znajdziesz zaglądając do ES, strona 167.

Lepsze prawo i prawa dla posiadaczy długoterminowego pobytu.

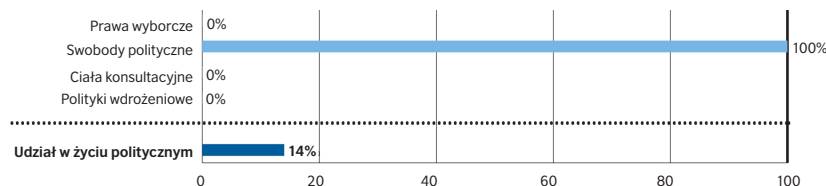
Nowe Prawo skróciło wymóg rezydencji i zagwarantowało dostęp porównywalny z tym dla obywateli do świadczeń socjalnych, zasiłków, mieszkań, opieki zdrowotnej oraz uznania umiejętności i kwalifikacji. Grecja osiągnęłaby najlepszą praktykę w tym wymiarze, gdyby dostęp do zatrudnienia był oparty na zasadzie równości, a nie na zasadzie priorytetowego traktowania osób pochodzenia greckiego.

Pobyt stały

Aby **uzyskać zezwolenie** na pobyt długoterminowy, migranci muszą mieszkać i pracować w Grecji przez pięć lat. Studenci mogą wliczyć w ten okres połowę czasu swoich studiów, ale uchodźcy nigdy nie mogą zostać długoterminowymi rezydentami. Kandydaci muszą zdać test integracji, zapłacić wysoką opłatę za procedury i udowodnić posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego i sporych środków finansowych. Te **warunki** (patrz tab.), wraz z warunkami dotyczącymi łączenia rodzin stawiają Grecję na trzecim miejscu od końca, tuż przed AT i FR. Zgodnie z prawem długoterminowi mieszkańcy posiadają częściową **gwarancję** swego statusu. Ich zezwolenie umożliwia wyjazd z Grecji na okres do sześciu lat. Ale państwo może wydalac długoterminowych mieszkańców, bez brania pod uwagę wielu aspektów ich sytuacji osobistej. Nawet długoterminowi mieszkańcy, którzy urodzili się w Grecji albo żyli tam przez wiele lat, mogą zostać wydaleny z kraju. **Związane prawa** od 2004 r. zostały usprawnione (patrz tab.).

Udział w życiu politycznym

Grecja osiąga najlepszą praktykę, jeżeli chodzi o **prawa polityczne**, wraz z 21 innymi krajami Indeksu. Jednakże **wyborcze prawa, organy doradcze i polityka egzekwowania**, stoją na niskim poziomie, tak samo jak w CY i w PL. Choć migrantom nie zabroniono zakładania stowarzyszeń, nie otrzymują oni konkretnego wsparcia finansowego i nie są włączani w konsultacje dotyczące procesów podejmowania decyzji na jakimkolwiek szczeblu rządowym. Migranci mogą zapisywać się do partii politycznych, ale nie mogą kandydować albo głosować w jakichkolwiek wyborach.

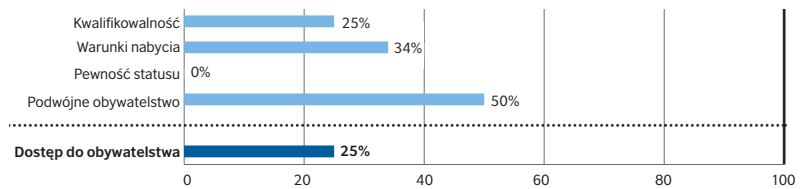
Gwarancja obywatelstwa jest krytycznie słaba.

Rząd decyduje wyłącznie wg własnego uznania, czy przyjąć podanie o przyznanie obywatelstwa, czy też je odrzucić z różnych powodów. Niezależnie od tego, ile lat obywatele są znaturalizowani, ich obywatelstwo może być cofnięte, nawet gdyby wskutek tego zostali bezpaństwowcami. Decyzja odmowy albo cofnięcia nie musi uwzględniać wielu ważnych aspektów ich sytuacji osobistej, np. więzi z Grecją. Oferowane gwarancje są niewielkie i nie ma procedur zadośćuczynienia. Najlepsze praktyki znajdziesz zaglądając do SE, str.174.

Lepsze definicje i koncepcje, dziedziny zastosowania i mechanizmy egzekwowania.

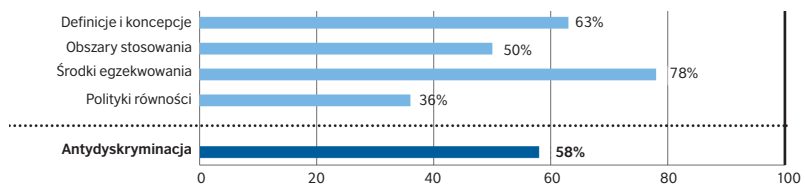
Tuż przed procesem o pogwałcenie przed Europejskim Trybunale Sprawiedliwości, Grecja opublikowała prawo nr 3304/2005. Prawo teraz karze różne rodzaje dyskryminacji o podłożu religijnym, rasowym i związanym z krajem pochodzenia. Jest stosowane w zatrudnieniu, edukacji, opiece społecznej, świadczeń społecznych i dostępu do publicznych dóbr i usług, mieszkalnictwa i opiece zdrowia. Powodowie mogą korzystać z ochrony przed prześladowaniem i ze zmian w ciężarze dowodowym. Jednak grecki Rzecznik Praw Obywatelskich skrytykował wykluczenie narodowości jako cechy przyczyniającej się do nierównego dostępu do zatrudnienia albo wyższego wykształcenia. Rzecznik praw obywatelskich w Grecji uważa, że z obecnym ustawodawstwem, może dochodzić do szeroko zakrojonych aktów dyskryminacji przeciwko cudzoziemcom z powodu rasy albo kraju pochodzenia. Patrz 2006 Pierwszy raport Greckiego Rzecznika praw obywatelskich o skargach w ramach Prawa Antydyskryminacyjnego 2204/2005.

Dostęp do obywatelstwa

Aby móc się ubiegać o obywatelstwo, migrant musi mieszkać w Grecji przez dziesięć z poprzednich dwunastu lat. Potomkowie stoją przed dodatkowymi wymogami dopuszczenia do naturalizacji. Małżonkowie obywateli greckich mogą nabyć obywatelstwo szybciej, ale tylko wtedy, gdy jako małżonkowie spłodzą dziecko greckiego obywatelstwa. Aby się naturalizować, migranci muszą spełniać **warunki**, które są w znacznym stopniu uzależnione od uznania organów administracyjnych i uiścić wysoką opłatę (1500 EUR za złożenie podania). Muszą składać przysięgę i muszą zdać prosty test językowy, pod uwagę brana jest też klauzula dobrej reputacji i iwnikliwe sprawdzenie karalności. Migranci, którzy się naturalizują, są skrajnie **niepewni** swego statusu według prawa - tak jak w LV (patrz tab.). Grecja jest w połowie drogi do najlepszej praktyki, jeżeli chodzi o **podwójne obywatelstwo**.

Antydyskryminacja

Grecki system antydyskryminacji uległ poprawie w dziewięciu wskaźnikach Indeksu, częściowo dzięki wprowadzeniu prawa nr 3304/2005 wdrażającego Dyrektywę EK o Rasie i Równości (patrz tab.). Ogólne **definicje** obejmują sektory publiczne i prywatne, obecnie prawo **zastosowane** jest do zapobiegania dyskryminacji opartej na rasie, tożsamości etnicznej (zdefiniowanie kraju pochodzenia) i religii/wiary w wiele obszarach życia. **Mechanizmy egzekwowania** umożliwiają dostęp do różnych procedur, pomocy prawnej i szerokiego wachlarza sankcji. **Polityki równości** uległaby poprawie, gdyby wyspecjalizowana agencja ds. równości obejmowała kompetencjami narodowości i mogła wszczynać postępowanie w imieniu skarżących albo prowadzić śledztwa i procedury we własnym imieniu. Państwo również musiałoby wprowadzić zdecydowane środki działania i politykę równości do ustawodawstwa, dostępu do usług publicznych, kontraktów publicznych, dotacji i pożyczek.

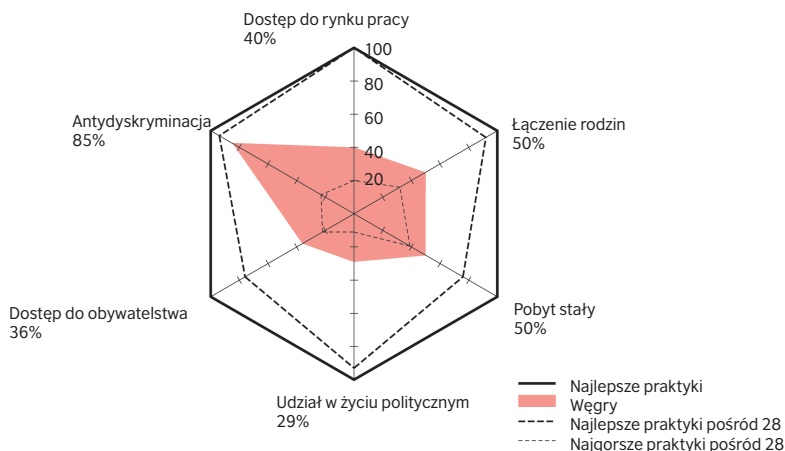
Opinia społeczna¹⁴

47% Greków sądzi, że migrantom należy ułatwić naturalizację. Grecja jest jednym z krajów, gdzie występuje najwyższy stopień poparcia dla równości w zakresie praw socjalnych, łączenia rodzin i wyrównywania szans migrantów w grupie UE-27. Połowa badanych uważa, że różnorodność wzbogaca grecką kulturę narodową. Ale już 32,9% Greków chciałoby wywalić wszystkich legalnych imigrantów spoza UE, a 61% wywaliłoby wszystkich bezrobotnych imigrantów. Trzy piąte respondentów uważa, że cudzoziemcy stykają się z dyskryminacją w systemie zatrudnienia, szkoleń i przyznawania awansów. Podobnie, 76,1% sądzi, że dyskryminacja etniczna była dość powszechna w 2006 r, chociaż mniej niż połowa sądziła, że tendencja ta wzrasta od 2001. Jedynie 20,2% Greków wiedziało, że prawo karze dyskryminację etniczną na rynku pracy.

14 Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badania nad dyskryminacją w UE 65.4 (2006)

Węgry

Przegląd

W ostatnich latach, Węgry stały się krajem tranzytowym dla poszukiwaczy azylu i nieregularnych migrantów w drodze do Europy Zachodniej. Do kraju napływają również docelowi poszukiwacze azylu i robotnicy sezonowi z Europy wschodniej i południowej. Wśród przybywających zauważa się dominację mniejszości węgierskiej powracającej z krajów ościennych. W związku z powyższym polityka debaty skupiła się na uproszczonych formalnościach wizowych i ułatwionej naturalizacji dla tej preferowanej grupy. Kiedy Węgry dołączyły do UE, ich południowa i wschodnia granica stała się częścią zewnętrznej granicy UE. Doprowadziło to do rozwoju strategii migracji. Mimo że Węgry wciąż nie posiadają jasnej polityki integracji, obecny rząd zapoczątkował debatę o podstawach prawnych i instytucjonalnych, z której później się wycofał.

Węgry plasują się mniej więcej w połowie drogi do najlepszej praktyki, jeżeli chodzi o **dostęp do rynku pracy**, **łączenie rodzin**, politykę **długoterminowego pobytu** dla legalnie zamieszkujących ten kraj obywateli państw trzecich (zwanym dalej migrantami). Wyniki w dziedzinie **politycznego udziału i dostępu do obywatelstwa** są jeszcze niższe. W odróżnieniu od tych pięciu wątków Indeksu, działalność w obszarze **antydyskryminacji** przeprowadzana jest z dużym sukcesem i plasuje się na trzeciej pozycji spośród 28 krajów Indeksu.

- 1 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 2 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie-obywatele i urodzeni za granicą)
- 3 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 4 Urban Audit (spoza UE-15)
- 5 Eurostat (spoza UE-15)
- 6 Biuro Statystyk Obywatelstwa i Imigracji
- 7 Biuro Statystyk Obywatelstwa i Imigracji
- 8 M.P.G, *Migration News Sheet*, kwiecień 2006
- 9 OECD, *Education at a Glance*, 2006 (spoza UE-25)
- 10 European Labour Force Survey (2006q2)
- 11 European Labour Force Survey (2006q2)
- 12 OECD, *SOPEMI*, 2007 (w tym obywatele UE)
- 13 OECD, *SOPEMI*, 2007

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Prawa związane z dostępem do rynku pracy
Obszary stosowania prawa antydyskryminacyjnego
Swobody polityczne związane z udziałem w polityce

Korzystne

Uprawnienie do łączenia rodzin
Prawo antydyskryminacyjne, specjalnie koncepcje, definicje i mechanizmy egzekwowania

Niekorzystne

Uprawnienia dostępu do obywatelstwa
Uprawnienia i środki integracji dostępu do rynku pracy

Skrajnie niekorzystne (wynik 0%)

Ciała konsultatywne i polityka wdrożenia partycypacji politycznej

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ¹	1,3%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ²	3,2%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ³	131.281
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁴	Budapeszt (2%), Niyregihaza (1%), Pecs (1%)
Największe państwa trzeciego pochodzenia (2005) ⁵	Rumunia, Ukraina, Chiny
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁶	44.532
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁷	Praca (55,9%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁸	2.109
Studenci zagraniczni (2004) ⁹	8.759
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹⁰	61,1%
W porównaniu do obywateli	+ 3,8%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	10,8%
W porównaniu do obywateli	+ 3,3%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹²	9.822
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹³	Rumunia, Były Związek Radziecki, Była Jugosławia

Historia polityki integracji

06/06/2005

Poprawka do ustawy o cudzoziemcach wprowadziła Dyrektywę EK odnośnie łączenia rodzin

30/05/2006

Ministerialny Dekret 29 dodał imiona uchodźców do spisu wyborców bez ich wiedzy

08/2006

W Ministerstwie Sprawiedliwości utworzono Wydział ds. Imigracji i Obywatelstwa.

11/2006

Biała księga w sprawie integracji obywateli państw trzecich zaproponowała prawne i instytucjonalne podstawy i praktyczne wskaźniki

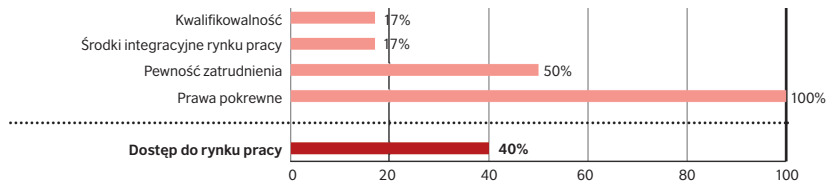
18/12/2006

Ustawa o wejściu i zamieszkaniu obywateli państw trzecich została przyjęta, aby wprowadzić Dyrektywę EK dot. długoterminowych mieszkańców

20/02/2007

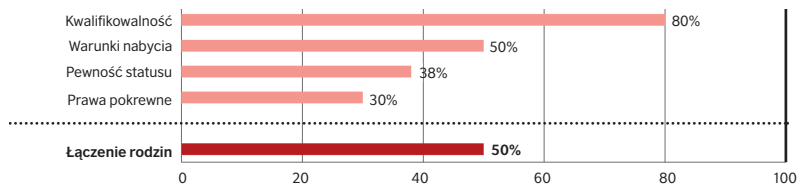
Strategia Migracji cofnięta po tym, gdy została poważnie skrytykowana za postawę proimigracyjną i prowadzącą do wpuszczania milionów imigrantów azjatyckich

Dostęp do rynku pracy

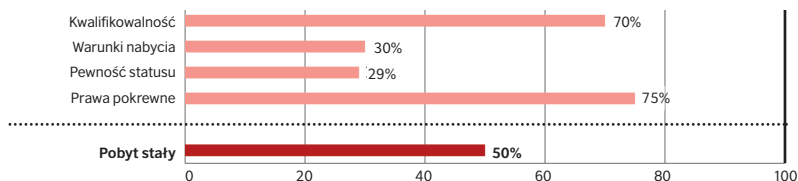
Pomiędzy uwzględnionymi powyżej czterema wymiarami zachodzą znaczne różnice. **Prawa powiązane** z zatrudnieniem osiągnęły najlepszy wynik 100%. Migranci, którzy znajdą pracę, mogą zapisywać się do związków zawodowych i stronnictw politycznych mających związek z pracą lub zmieniać pracodawców, pracę albo zawód po niespełnieniu jednego roku legalnego zatrudnienia. Ale zanim znajdą pracę, migranci na Węgrzech muszą się zmierzyć z niekorzystnymi **uwarunkowaniami prawnymi** i środkami integracji rynkowej. Tak samo jest tylko na LV i PL. Nie mogą na przykład ubiegać się o zatrudnienie i otwierać działalności gospodarczej w taki sam sposób, jak obywatele UE. Istnieją ograniczenia w zakresie dostępu do edukacji i kształcenia, a nie ma żadnych innych wskaźników integracji w skali krajowej.

Łączenie rodzin

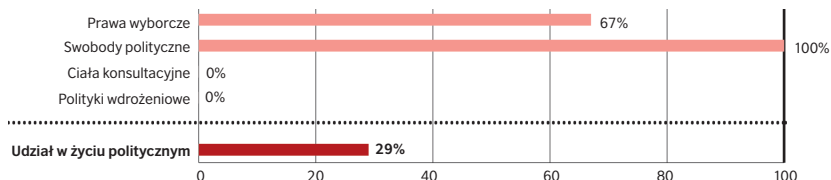
Migranci na Węgrzech mogą sponsorować małżonków, małoletnie dzieci i krewnych, takich jak rodzice i dziadkowie. W związku z powyższym Węgry plasują się na najlepszej pozycji spośród krajów UE-10 i na drugiej pozycji w UE-25. Mimo iż nie ma żadnego testu integracji, migranci muszą dowieść wysokich przychodów i ponosić wysokie opłaty w związku z nabyciem. Status prawny połączonych rodzin jest częściowo **niepewny**, ponieważ państwo może cofnąć lub odrzucić ich pozwolenia na pobyt stały bez uwzględnienia żadnego aspektu ich sytuacji osobistej. Członkowie rodzin mają te same **prawa** do edukacji, kształcenia, świadczeń socjalnych, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa jak inni z posiadacze zezwolenia na pobyt (niekoniecznie ich sponsora).

Pobyt stały

Ustawa z 18-ego grudnia 2006 r. o wjeździe i pobycie obywateli z krajów trzecich pod pewnymi względami poprawiła, natomiast pod innymi pogorszyła długoterminową politykę rezydencji, co dało wynik dokładnie w połowie drogi do najlepszej praktyki. Migranci muszą obecnie mieszkać na Węgrzech dłużej niż przedtem, zanim będą się mogli **ubiegać** się o pozwolenie na długoterminowy pobyt, chociaż czas spędzony na Węgrzech w charakterze studenta lub osoby ubiegającej się o azyl jest obecnie brany pod uwagę. Mimo iż nie ma żadnego testu integracji, **warunki** obejmują nowy wymóg posiadania ubezpieczenia, a procedura jest wciąż długa i kosztowna. Węgry mają przedostatni wynik przed LV, jeżeli chodzi o **gwarancję** długoterminowego pobytu, mimo że nowy wymiar sprawiedliwości ograniczył okoliczności, na podstawie których można cofnąć zezwolenie i wprowadził pewne nowe zabezpieczenia przed wydaleniem. Długoterminowi mieszkańcy mają takie same **prawa** do zatrudnienia, samozatrudnienia, świadczeń socjalnych, opieki zdrowotnej, mieszkania i swobody w przemieszczaniu się i rezydencji w UE, jak obywatele Węgier.

Udział w życiu politycznym

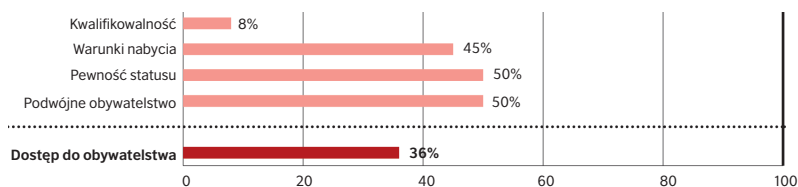

Migranci na Węgrzech mają najkorzystniejsze prawa wyborcze w UE-10, odkąd mogą głosować (ale nie kandydować) w wyborach lokalnych i regionalnych. Z jednej strony Węgry osiągnęły najlepszą praktykę, jeżeli chodzi o **swobody polityczne**, pozwalając cudzoziemcom stwarzać związki i uczestniczyć w stronnictwach politycznych. Z drugiej strony, nie ma żadnej krajowej polityki informacji, żadnych **organów konsultacyjnych**, ani żadnych **przepisów umożliwiających** ich wprowadzenie w formie pomocy finansowej z kasy państwowej albo poparcia dla stowarzyszeń imigrantów na jakimkolwiek szczeblu rządu. Brak takich rozwiązań politycznych doprowadza do skrajnie niekorzystnych warunków uczestnictwa imigrantów w życiu politycznym Węgier.

Drugie miejsce w kategorii najgorszych warunków uprawnienia do obywatelstwa.

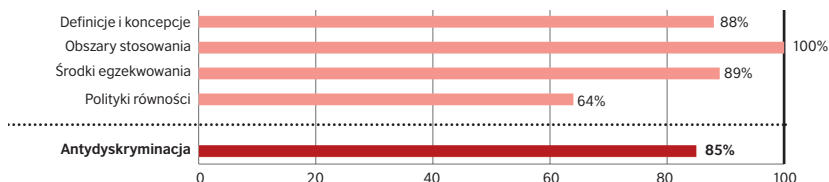
Warunki, pod jakimi migranci mogą zostać węgierskimi obywatelami, zajmują drugie miejsce od końca w 28 krajach MIPEX, wraz z LV i PL. Imigranci pierwszej generacji nabywają to prawo po ośmiu latach ciągłego pobytu, podczas gdy zagraniczni małżonkowie Węgrów muszą czekać aż do sześciu lat, w oparciu o lata małżeństwa i pobytu. Oprócz wymogu urodzenia się w kraju, dzieci i wnuki migrantów muszą spełniać dodatkowe wymogi, aby móc się ubiegać o obywatelstwo Węgier. Najlepsze praktyki znajdziesz zaglądając do BE, strona 30 i CA, strona 36.

Dostęp do obywatelstwa

Jak migranci już **kwalifikują się** aby móc starać się o obywatelstwo według niekorzystnych kryteriów węgierskich (patrz w ramce), tylko migranci, którzy spełniają warunki dot. przychodów i karalności oraz zdadzą podstawowy test ustny z języka węgierskiego, historii i literatury Węgier mogą się ubiegać o obywatelstwo tego kraju, co czyni jego politykę niekorzystną (patrz tab.). Pytania i przewodnik naukowy są dostępne darmowo w Internecie. Migranci mają wtedy **gwarancję** ochrony statusu plasującą się w połowie drogi do najlepszej praktyk. Utrata obywatelstwa może nastąpić w przeciągu dziesięciu lat tylko w przypadku, jeśli się uzna, że popełniono oszustwo w celu jego uzyskania. Mimo to władze nie mają obowiązku uwzględnienia wielu aspektów sytuacji osobistej migrantów, nawet jeżeli cofnięcie obywatelstwa doprowadzi do bezpieczeństwa. Naturalizujący się migranci mają prawo do **podwójnego obywatelstwa**.

Antydyskryminacja

Prawo antydyskryminacyjne korzystnie wyróżnia się w porównaniu z pięcioma innymi dziedzinami polityki integracji uwzględnianymi przez Indeks. **Definicje** dyskryminacji ujęte w aspekcie rasowym/etnicznym, dotyczącym religii/wiary, jak również obywatelstwa pojawiają się w kategorii "Wszelkie inne charakterystyki" w węgierskiej Ustawie o Równym Traktowaniu. Najlepsza praktyka zostałaby osiągnięta, gdyby prawo w większym stopniu obejmowało jednostki działające w sektorze prywatnym. Najlepsza praktyka w **obszarach zastosowania** obejmuje zapobieganie dyskryminacji w zatrudnieniu, kształceniu, edukacji, mieszkalnictwa i opieki zdrowotnej. Najlepsze **mechanizmy egzekwowania** sytuują Węgry na drugiej pozycji spośród 28 krajów Indeksu, przesuwając ciężar dowodu na korzyść skarżącego oraz pełną gamę sankcji w stosunku do sprawców. Skarżący podlega ochronie przed przesładowaniem i jeżeli zachodzi potrzeba, może liczyć na pomoc prawną albo bezpłatne tłumaczenie. Najlepsza praktyka miałaby tu miejsce, gdyby postępowania sądowe nie przeciągały się powyżej sześciu miesięcy. Specjalistyczny organ posiada wiele uprawnień podobnych do sądu. Państwo jednak nie wzięło na siebie odpowiedzialności, którą obarczono specjalistyczną agencją, dotyczącej na przykład informowania publiczności o jej uprawnieniach lub prowadzenia dialogu.

Opinia społeczna¹⁴

Większość Węgrów (72,1%) sądzi, że różnorodność wzbogaca ich kulturę narodową. Tylko 35,5% sądzi, że cudzoziemiec ma potencjalnie mniejsze szanse na pracę, dostęp do szkolenia lub awansu. Jednak większość jest przekonana, że dyskryminacja etniczna szerzy się, wzrasta i należy się zająć tym problemem w większym stopniu. Stosownie do tego, duża większość popiera pozytywne działania oparte na tożsamości etnicznej. Większość nie była świadoma praw karzących dyskryminację etniczną na rynku pracy. Większość Węgrów popiera prawo migrantów do łączenia rodzin, ale poparcie dla podobnych praw społecznych w stosunku do migrantów jest wyjątkowo niskie na Węgrzech. Węgrzy, wraz z obywatelami Malty, są najmniej przychylnie nastawieni w całej UE-27 do ułatwionej naturalizacji.

¹⁴ Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badań nt. dyskryminacja w UE 65.4 (2006)

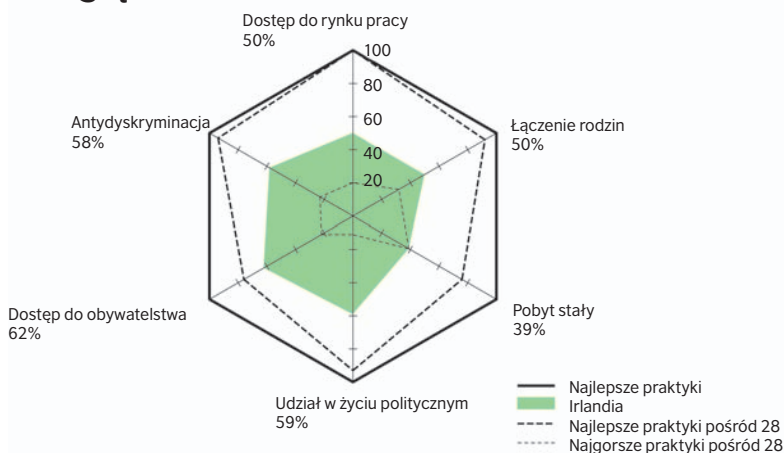

Irlandia

Integracja i prawo do pracy w Irlandii.

Irlandia wyczołgała się z większości Europejskiej współpracy w dziedzinie migracji i integracji. Jako że od tej pory polityka integracji ewoluowała nieco pod wpływem potrzeb gospodarki, prawa migrantów do pracy, sponsorowanie członków rodzin, świadczenia dostępu i zamieszkiwanie w Irlandii przez dłuższy okres są wciąż podporządkowane statusowi pracy. Od stycznia 2007 wysoko-wykwalifikowani robotnicy z poza UE/EOE otrzymują zielone karty, które dają im inne uprawnienia, warunki i prawa, które różnią się od praw innych regularnych robotników w wielu wątkach MIPEX.

Przegląd

Trudno znaleźć aktualne, porównywalne statystyki imigracji do Irlandii, ponieważ co roku osiągają one nowe rekordowe poziomy. Na szczęście, Spis Ludności z 2006 r. umieścił pytanie o tożsamość etniczną i kulturową i zachęca członków grup mniejszościowych do uczestnictwa. Irlandia jest jednym z pięciu krajów UE, w którym większość nie-irlandzkich mieszkańców to obywatele UE. Tylko jedna trzecia z nie-irlandzkich mieszkańców pochodzi spoza UE, przeważnie z krajów anglojęzycznych.

W 2006 r. Irlandia rozpoczęła przygotowania do wdrożenia wszechstronnej polityki migracji i integracji. Do tej pory ustawodawstwo miało na celu ściąganie do kraju wysoko wykwalifikowanych migrantów (patrz tab.), system pozwoleń na regularną pracę i dostęp do zatrudnienia dla członków rodzin i studentów uniwersyteckich.

Polityka **dostępu do obywatelstwa** jest najsilniejszym z sześciu wątków Indeksu i plasuje się na czwartym miejscu w UE-25 wraz z UK. **Antydyskryminacja, łączenie rodzin, dostęp do rynku pracy i partycypacji w polityce** dają wyniki plasujące się mniej więcej w połowie drogi do najlepszej praktyki. Irlandzkie polityki **długoterminowego pobytu** otrzymały najgorszą punktację ze wszystkich 28 krajów Indeksu. Przykładowo, Krajowy Plan Przeciwdziałania Rasizmowi 2005-2008, "Plan na Rzecz Różnorodności", doprowadził do powstania Międzykulturowej Strategii Zdrowotnej i pozytywnych działań w kampanii rekrutacyjnej na rzecz policji.

- 1 Irlandzki Spis ludności 2006, 23 kwietnia 2006
- 2 Irlandzki Spis ludności 2006, 23 kwietnia 2006
- 3 Irlandzki Spis ludności 2006, 23 kwietnia 2006
- 4 Urban Audit (spoza UE-15)
- 5 Irlandzki Spis ludności 2006, 23 kwietnia 2006
- 6 Irlandzki Spis ludności 2006, 23 kwietnia 2006 (12 miesięcy poprzedzając 23 kwietnia 2006)
- 7 OECD, *SOPMI*, 2007
- 8 MPG, *Migracja News Sheet*, kwiecień 2006
- 9 OECD, *Education at a Glance*, 2006 (spoza UE- 25)
- 10 European Labour Force Survey (2006q2)
- 11 European Labour Force Survey (2006q2)
- 12 D'Cl Debates, 21 lutego 2006
- 13 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Podwójne obywatelstwo
Prawa wyborze i swobody polityczne związane z udziałem w polityce
Gwarancje zatrudnienia na rynku pracy

Sprzyjające

Uprawnienie do łączenia rodzin i długoterminowego pobytu
Konceptje i definicje prawa antydyskryminacyjnego

Niekorzystne

Eligibility for Dostęp do rynku pracy and Pobyt stały

Zmiany od 2004 r.

Mniej korzystne uprawnienia do obywatelstwa

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ¹	4,5%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2006) ²	10,1%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ³	143.958
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁴	Dublin (9%), Galway (7%), Cork (4%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2006) ⁵	Nigeria, USA, Chiny
Imigracja obywateli państw trzecich (2006) ⁶	122.000
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁷	N/A
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁸	4.315
Studenci zagraniczni (2004) ⁹	8.242
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹⁰	58,6%
W porównaniu do obywateli	-0,3%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	8,1%
W porównaniu do obywateli	+4 %
Nabycie obywatelstwa (2006) ¹²	4.073
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹³	N/A

Historia polityki integracji

29/11/2005

Zakończono program obywatelstwa poślubnego dla małżonków obywateli irlandzkich.

2005

Narodowy Plan Akcji przeciw Rasizmowi wprowadził szereg kroków integracyjnych.

06/09/2006

Propozycja ustawy o imigracji, pobycie i ochronie służącej stworzeniu kompleksowej struktury migracji, wprowadzeniu statusu długoterminowego pobytu i wprowadzeniu zamiast pojęcia "obcokrajowiec" nazwy: "obywatel spoza UE".

31/10/2006

Sąd najwyższy potwierdził prawo Komisji Równości działania jako Amicus Curiae

14/11/2006

Decyzja Wysokiego Sądu stwierdziła, że obywatele z trzecich krajów z irlandzkimi dziećmi mają prawo pobytu.

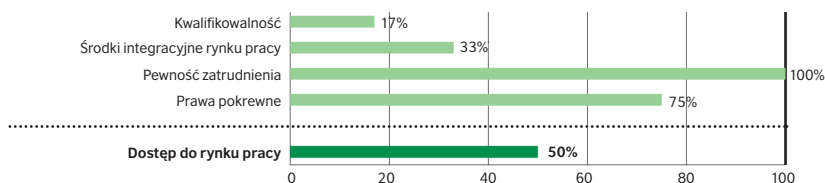
01/01/2007

Ustawa o zezwoleniu na pracę ułatwiła migrację spoza UE dla wykwalifikowanych pracowników.

Najlepsza praktyka gwarancji zatrudnienia dla robotników migrantów.

Regularni posiadacze zezwolenia na pracę mogą przedłużyć swoje zezwolenia według przepisów ustawy o zezwoleniach pracy z roku 2006 r. Zielone karty mogą być nawet odnowione na czas nieokreślony. Władze mają znaczną dowolność w zakresie zezwalania robotnikowi na pobyt i przyznawania prawa do poszukiwania pracy w kraju, nawet jeśli robotnik traci tę pracę, zwłaszcza gdy utrata pracy nie nastąpiła z jego winy.

Dostęp do rynku pracy

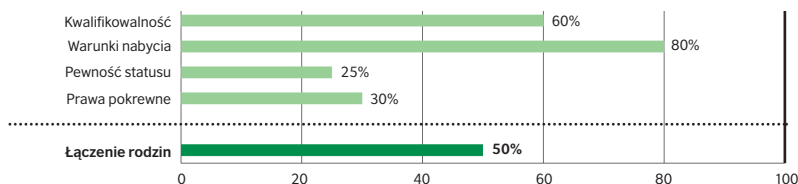
Stali robotnicy nie mają tego samego **dostępu do zatrudnienia**, jak obywatele UE. Irlandzkie programy promowania przedsiębiorczości w rzeczywistości nakładają liczne wymogi na migrantów przedsiębiorców podczas ich pierwszych pięciu lat, np. minimalna lokata kapitału i tworzenie zatrudnienia. Takie wymogi nie są nałożone w krajach jak CA, ES, i SE. Podczas gdy migrantów obowiązują zasadniczo takie same procedury, jak obywateli EOE, jeżeli chodzi o zdobywanie uznania swoich umiejętności i kwalifikacji, w praktyce ich umiejętności wciąż mogą być pomniejszone. Krajowa Komisja Kwalifikacji na wczesnym etapie może dostarczyć przesiedleńcom informacji o procedurach, ale nie przedstawia wytycznych, które by potwierdzały, że są sprawiedliwe, szybkie i przystępne. Krajowych planów promowania **integracji rynku pracy** jest niewiele albo są one słabo rozwinięte. Migranci, którzy znajdują pracę, mają **gwarancje** zatrudnienia, co stanowi przykład najlepszej praktyki (patrz tab.). **Prawa związane** z pracą zbliżyłyby się do najlepszej praktyki, gdyby wszyscy posiadacze pozwoleń na pracę, podobnie jak posiadacze zielonej karty, mogli zmienić pracodawcę albo pracę w ciągu roku.

Bezpieczeństwo i prawa dla ponownie połączonych rodzin, najgorsze w grupie 28 krajów.

Pomimo że wyniki LV są niższe, jeśli chodzi o bezpieczeństwo statusu i związane prawa, Irlandia jest jedynym krajem oferującym rodzinom tak niewiele w tym zakresie. Państwo może odrzucać kandydatów bez uwzględniania licznych aspektów ich sytuacji osobistej. W przypadku decyzji negatywnej, istnieje niewiele gwarancji lub dróg do odwołania się. Niezależnie od tego, jak długo członkowie rodziny mieszkają w Irlandii, nigdy nie mają automatycznego prawa do uzyskania pozwolenia na pobyt stały we własnym imieniu, ale tylko jak członek rodziny robotnika. Zależni od sponsora członkowie rodziny nie mogą mieć jednakowego dostępu do edukacji, kształcenia, zatrudnienia, zasiłków, opieki zdrowia i mieszkań, jak sponsor.

Najlepsze praktyki znajdziesz zaglądając do IT, str. 100 i PT, str. 148.

Łączenie rodzin

Prawa migrantów do łączenia rodzin nie są określone, są przy tym uzależnione od pozwolenia o pracę. Irlandia osiągnęłaby najlepszą praktykę w dziedzinie **uprawnień** i w dziedzinie **warunków**, gdyby migranci mogli liczyć na takie same i korzystne traktowanie, jak w przypadku posiadaczy zielonej karty oraz uznanych uchodźców, którzy mają natychmiastowy, bezwarunkowy i szybki dostęp do łączenia rodzin. IE zajmują tę samą pozycję z SE w kategorii najbardziej korzystnych warunków spośród 28 krajów. Oficjalnie sponsor musi uzyskiwać dochód przekraczający ustalony próg, ale władze mają szerokie prawa decydowania w ustalaniu kryteriów. Ponownie połączone rodziny nie mają korzystnego **zabezpieczenia statusu** lub **uprawnień** (patrz tab.).

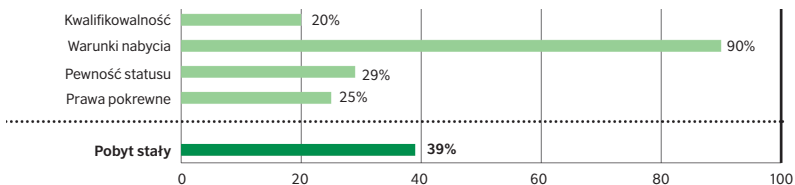
Szybki awans dla posiadaczy zielonej karty, wolny tryb dla innych, najmniej praw dla wszystkich migrantów.

Stali robotnicy muszą pracować i żyć w Irlandii przez dwa lata, aby otrzymać odnawialne pięcioletnie pozwolenie pracy. Przez ten sam okres posiadacze zielonej karty mogą wyrobić sobie pozwolenie pozostania bez ograniczeń czasowych. Inni muszą czekać przez osiem lat pobytu. Czas spędzony w charakterze studenta lub osoby ubiegającej się o azyl nie jest tu wliczany. Po zaakceptowaniu migranci będą mieli takie same prawa do zatrudnienia jak obywatele, ale nie do zasiłków, opieki zdrowotnej i mieszkań. Mogą stracić prawo pobytu w Irlandii, gdy przejdą na emeryturę. W odróżnieniu od UK, Irlandia nie stwierdza wyraźnie, czy mogą zachować prawo do długo-terminowego pobytu w innych państwach członkowskich UE. Najlepsze praktyki znajdziesz zaglądając do ES, str. 167.

Warunki dla długoterminowych zezwoleń pracy, najlepsze w grupie 28 krajów.

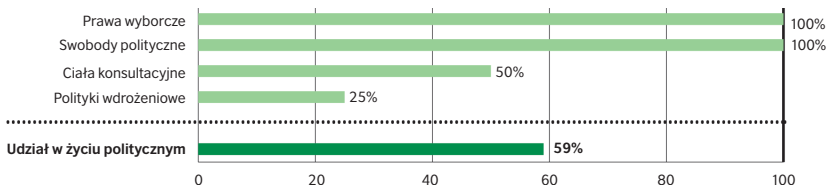
Procedura jest szybka, elastyczna i nie zahamowana przez ubezpieczenia i testy integracji. Jednak stali robotnicy muszą udowodnić, że ich praca w Irlandii pozwala im zarobić przynajmniej 30.000 EUR. Posiadacze zielonej karty muszą zarabiać przynajmniej 60.000 EUR (wymaganie nie obejmuje strategicznie ważnych zawodów). Warunki poprawiłyby się, gdyby procedury były darmowe dla wszystkich kandydatów, tak jak w przypadku małżonków i osób zależnych.

Pobyt stały

O ile status długoterminowego mieszkańca jeszcze nie istnieje w Irlandii, migranci mają **uprawnienie** do statusu związanego z pracą albo innych na najgorszych **warunkach** spośród 28 krajów Indeksu, ale korzystają z najlepszych warunków do ich zdobycia. (patrz tab.). Ich **gwarancja** prawa do długoterminowego pobytu w Irlandii jest nieokreślona i całkowicie zależna od bezpieczeństwa zatrudnienia. To znaczy, że gwarancja statusu dla migrantów mieszkających w Irlandii długoterminowo plasuje się jako druga od końca po LV. Mogą zostać w kraju tylko wtedy, gdy spełniają pierwotne warunki pozwolenia na pracę. Państwo może zdecydować się na rozważenie ich sytuacji osobistej przed podjęciem decyzji o ich wydaleniu. Ale nawet dzieci, osoby urodzone w Irlandii i osoby, które mieszkają w Irlandii od wielu lat mogą zostać wydalone. Migranci, którzy żyją długoterminowo w Irlandii, a nie uzyskali obywatelstwa tego kraju, mają najmniej korzystne prawa spośród praw obowiązujących w 28 krajach Indeksu (patrz tab.).

Udział w życiu politycznym

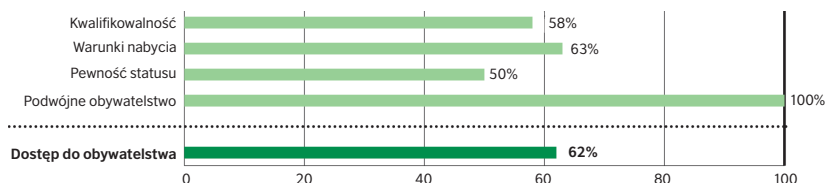

Migranci w Irlandii mają **prawa wyborcze** i **polityczne swobody** na poziomie najlepszej praktyki, podobnie jak w DK, FI, NO i SE. Każdy legalny mieszkaniec może głosować i może kandydować w wyborach lokalnych. Migranci mogą nawet głosować w wyborach parlamentarnych, jeżeli ich kraj pochodzenia odwzajemnia takie prawo dla obywateli irlandzkich, jednak jedynie obywatele UK mają do tej pory takie uprawnienia. Migranci mogą zapisywać się do partii politycznych i mogą zakładać własne związki, tak jak w 21 innych krajach Indeksu. Rząd nie przeprowadza **konsultacji** z migrantami w sprawie krajowej polityki, natomiast władze miast Dublin i Cork konsultują się z wybranymi przedstawicielstwami migrantów, jednak tylko doraźnie. Związki, które działają na zasadzie partnerskiej w porozumieniach, mogą otrzymywać środki finansowe, jednak kryteria różnią się od tych przyjętych dla innych stowarzyszeń. Prowadzi się niewielkie kampanie informujące mieszkańców o ich prawach politycznych.

Koniec z poślubnym obywatelstwem.

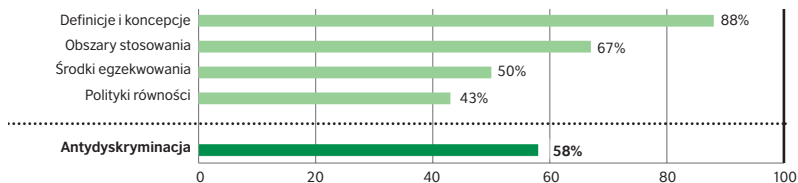
Małżonkowie obywateli irlandzkich nie mają już oddzielnego programu poślubnego obywatelstwa. Według uznaniowych procedur naturalizacji, władze mogą pozwolić na złożenie podania po trzech latach zamiast normalnych pięciu. Od 1 stycznia 2005 r. dzieci migrantów urodzone w Irlandii nie są już automatycznie irlandzkimi obywatelami. Obywatelstwo dzieci zależy od statusu rezydencji ich rodziców, którzy musieli mieszkać legalnie w Irlandii przez minimum trzy z ostatnich czterech lat poprzedzających ich narodziny.

Dostęp do obywatelstwa

Migranci pierwszego pokolenia mają **uprawnienie** do irlandzkiego obywatelstwa po upływie pięciu lat, chociaż uchodźcy mogą złożyć podanie po trzech latach. Niedawne reformy obywatelstwa ograniczyły dostęp do obywatelstwa dla małżonków obywateli i dzieci migrantów rodziców. Wynik Irlandii pogorszył się od 2004 r. (patrz tab.). Kraj ten zajmuje teraz razem z UK trzecią pozycję po BE/CA, FR/PT. Podczas potencjalnie przedłużających się procedur, państwo decyduje, czy kandydat ma wystarczający dochód i dobrą reputację. Ten nieokreślony system powoduje, że naturalizowani migranci są mniej **pewni** swojego obywatelstwa. Jeżeli ich podanie jest odrzucone albo obywatelstwo zostaje cofnięte, nie mogą się oni odwoływać do niezależnego sądu lub władzy. Cofnięcie może mieć miejsce bez względu na to, jak długo byli oni irlandzkimi obywatelami, ale nie może mieć miejsca wtedy, gdyby uczyniłoby ich bezpaństwowcami. Irlandia osiąga najlepszą praktykę w dziedzinie **podwójnego obywatelstwa** obok CA, FR, PT i UK.

Antydyskryminacja

Aby podburzanie do nienawiści uznano za przestępstwo, nie wystarczy uznać, że ta czynność (na przykład wykładanie groźnych materiałów albo sposób zachowania) powoduje obrazę; powodowie muszą udowodnić, że to w rzeczywistości wzbudza nienawiść między ludźmi. Obniżenie tej wyjątkowo wysokiej bariery dowodowej¹⁴ spowodowałoby uzyskanie przez Irlandię najlepszych wyników w zakresie antydyskryminacyjnych **definicji i koncepcji**. Jeżeli w przyszłości interpretacja sądowa będzie broniła ludzi przed dyskryminacją w dziedzinach ochrony społecznej i świadczeń społecznych, to **wynik z dziedziny zastosowania** również osiągnie poziom najlepszej praktyki. **Środki przymusu i polityka równości** umożliwiają sądom dostęp do szerokiego zakresu sankcji wobec sprawców. Powodowie nie mogą jednak uzyskać finansowej pomocy od państwa, aby wspierać pozwy. Nie mogą również otrzymywać pomocy od NGO (osoby prawne z uzasadnionym interesem w promowaniu równości) w zwykłych sprawach sądowych. Zaległości powodują przedłużenie się średniego okresu rozpatrywania spraw do roku. Pomimo ograniczonych funduszy, Komisja Równości może udzielać porad prawnych, zajmować się procedurami sądowymi i wносить własne pozwy i prowadzić śledztwa. Państwo obarcza agencję zadaniami dotyczącymi dialogu społecznego i rozpowszechniania informacji.

14 Quinlivan, raport o kraju o Środkach do walczenia z dyskryminacją: Dyrektywy 2000/43/EC i 2000/78/EC. Sieć niezależnych prawnych ekspertów w pole nie-dyskryminacja, Europejska Komisja, styczeń 2007

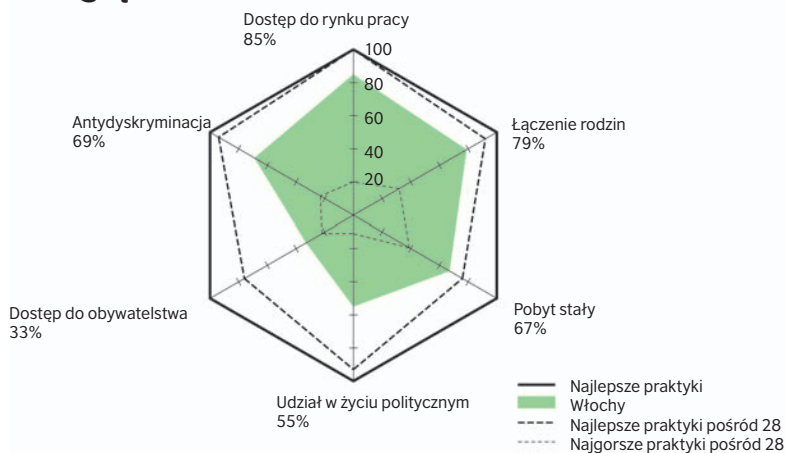
Opinia społeczna¹⁵

Irlandia jest jednym z dziewięciu UE-27 krajów, w których ponad 60% populacji popiera równe prawa społeczne. Jest również jednym z ośmiu krajów, w których co najmniej jedna czwarta populacji pragnie wszystkich imigrantów deportować. Większość wyraża opinię, że migranci powinni mieć prawo do łączenia rodzin, a nieznaczna mniejszość sądzi, że należy im ułatwić naturalizację. Ponad jedna trzecia sądzi, że Irlandia nie robi wystarczająco dużo w dziedzinie zwalczania dyskryminacji. Znaczna liczba osób (11% badanych) nie wyraziła opinii. Większość Irlandczyków sądzi, że dyskryminacja etniczna wykazuje tendencje wzrostowe i że ten stan uległ pogorszeniu między 2001 i 2006 r. 72,8% respondentów zdecydowanie poparło środki działania wykorzystywane na rynku pracy, które oparte są na tożsamości etnicznej.

¹⁵ Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badań nt. dyskryminacja w UE 65.4 (2006)

Włochy

Przegląd

Włochy, jako nowy kraj imigracji odnotowujący zwiększenie przepływu migrantów, dostrzega rozbieżności między retoryką a rzeczywistością. Poprzedni centroprawicowy rząd obiecał Włochom, że wprowadzi najbardziej rygorystyczne przepisy imigracyjne we włoskiej historii. Jednakże podczas trwania tej kadencji szacunkowe dane sugerowały¹, że doszło do jednego z największych we włoskiej historii legalnego przepływu imigrantów z tytułu łączenia rodzin, pracy i azylu. Warto zaznaczyć, że liczba przedsiębiorstw całkowicie albo częściowo prowadzonych przez migrantów spoza UE wzrosła w ostatnich latach o 25%. Integracja stała się nośnym tematem w wyniku dyskusji o reformie systemu kontyngentu migracji pracowniczej, nowelizacji kodeksu karnego dot. antydyskryminacji i nowej ustawie o naturalizacji. Kościół katolicki i związek pracodawców często interweniowali w debatach politycznych, łagodząc centroprawicowe propozycje.

Obywatele państw trzecich (dalej migranci) przebywający legalnie we Włoszech w ramach pobytu stałego korzystają ze **sprzyjającego rynku pracy i polityki długoterminowego pobytu**. Warunki te plasują się na czwartej pozycji w grupie UE-25. Polityka dotycząca **łączenia rodzin** oceniana jest na trzecie miejsce w grupie 28 krajów Indeksu. Jednakże prawa **antydyskryminacyjne**, które popierają integrację, są dopiero na jedenastym miejscu, a **polityka partycypacji** plasuje się mniej więcej w połowie drogi do najlepszej praktyki. **Dostęp do obywatelstwa** we Włoszech należy do najgorszych rozwiązań politycznych. Klasyfikacja w rankingu to 22 z 28 miejsc.

- 1 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 2 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 3 2001 Włoski spis ludności (ISTAT)
- 4 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 5 Urban Audit (spoza UE-15)
- 6 Eurostat (spoza UE-25)
- 7 OECD, *SOPEMI*, 2007 (spoza UE-25)
- 8 OECD, *Education at a Glance*, 2006 (w tym obywatele UE i włączone są łączenia rodzin, formacje i rodziny towarzyszące)
- 9 UNHCR na podstawie podań o azyl
- 10 OECD, *Education at a Glance*, 2006 (spoza UE-25)
- 11 OECD, *SOPEMI*, 2007 (w tym obywatele UE)
- 12 OECD, *SOPEMI*, 2007

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Gwarancje statusu i prawa dotyczące łączenia rodzin
Obszar zastosowania antydyskryminacji
Polityczne swobody dla partycypacji politycznej
Gwarancje zatrudnienia na rynku pracy i prawa związane z dostępem do rynku pracy

Sprzyjające

Uprawnienie do łączenia rodzin i długoterminowego pobytu
Egzekwowanie antydyskryminacji
Polityki wdrożenia partycypacji politycznej
Uprawnienia dostępu do rynku pracy

Niekorzystne

Uprawnienia i gwarancje dostępu do obywatelstwa

Skrajnie niekorzystne (0%)

Prawa wyborcze do partycypacji politycznej

Zmiany od 2004 r.

Uprawnienia i warunki długoterminowego pobytu ulegają poprawie

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ²	4,2%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2001) ³	2,5%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁴	2.446.977
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Milan (6%), Verona (5%), Florencja (5%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁶	Albania, Maroko, Rumunia
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	319.300
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁸	Łączenie rodzin (63,3 %)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁹	10.110
Studenci zagraniczni (2004) ¹⁰	27.660
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	52,9%
W porównaniu do obywateli	-5%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006)	N/D
W porównaniu do obywateli	N/D
Nabycie obywatelstwa (2004) ¹²	11.934
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹³	Maroko, Albania, Rumunia

Historia polityki integracji

12/05

Stworzenie Narodowego Biura do Zwalczania Rasizmu (UNFR) oraz wykaz organizacji upoważnionych do występowania w imieniu ofiar rasowej dyskryminacji

26/01/2006

Poprawki do ustawy kk nr. 3538 w wyniku których rozszerzono ochronę przed obrazą religijną do wszystkich wyznań, jednocześnie zredukowano kary za przestępstwa motywowane rasizmem i dotyczące podburzania do nienawiści na tle rasowym

04/08/2006

Propozycja ustawy o naturalizacji

30/10/2006

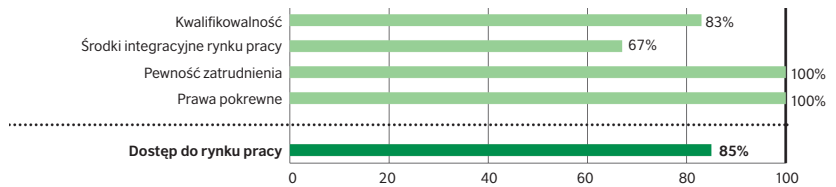
Nowa ustawa imigracyjna zaproponowała ułatwiony dostęp dla profesjonalistów i robotników niewykwalifikowanych

28/11/2006

Minister Solidarności Społecznej zaproponował, aby migranci mogli zwrócić się po nowe tymczasowe pozwolenie na pobyt stały w zamian za dowód, że posiadają 2.000 EUR, aby się utrzymać podczas poszukania pracy. Propozycja ta miała na celu zlikwidowanie sytuacji, w której imigranci musieli zapłacić analogiczną sumę, aby ich przemycano nielegalnie do Włoch

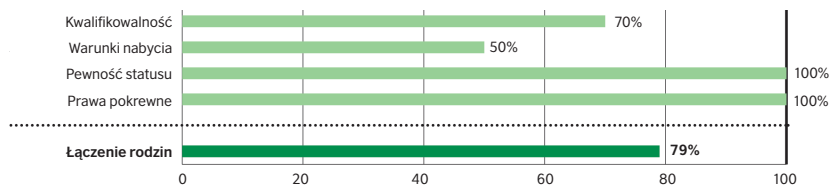

Dostęp do rynku pracy

Włochy przyznają robotnikom sezonowym drugie pod względem korzyści uprawnienia dostępu do rynku pracy po SE. Kraj ten uzyskuje taki sam wynik, jak ES, PT i CH. Migranci spoza UE mają taki sam dostęp do zatrudnienia i samozatrudnienia, jak obywatele UE. Włochy osiągnęłyby najlepszą praktykę w obszarze uprawnień, gdyby uznawano umiejętności i kwalifikacje migrantów według tych samych procedur, które dotyczą obywateli EOE. Mimo że Włochy przygotowują programy dla krajów pochodzenia migrantów, **środki integracji pracowniczej** są raczej słabe. Jednakże migranci cieszą się jednakowym dostępem do przyuczenia do zawodu i do stypendiów naukowych, co obywatele UE. Po znalezieniu zatrudnienia robotnicy sezonowi mają takie same **gwarancje** i **prawa**, jak robotnicy. W obydwu obszarach kraj ten wypracował najlepszą praktykę. Tak samo dzieje się w siedmiu innych krajach Indeksu.

Łączenie rodzin

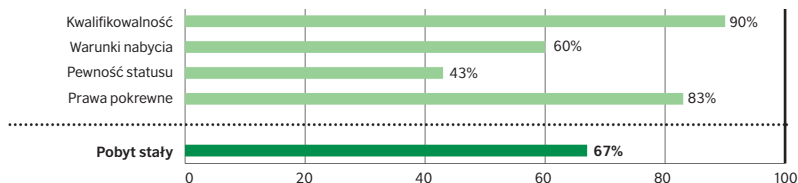

Po co najmniej rocznym legalnym pobycie we Włoszech migranci **mają prawo** do sponsorowania niektórych krewnych w ramach łączenia rodzin. Nie mogą sponsorować zarejestrowanego partnera, dzieci pozamałżeńskich lub dorosłych, chyba że te ostatnie mają poważne problemy ze zdrowiem. **Warunki** łączenia rodzin są dosyć obszerne, ale cenowo przystępne. Obejmują udowodnienie przychodów i odpowiednich warunków mieszkaniowych. W późniejszym okresie podanie może być odrzucone tylko wtedy, gdy władze stwierdzą, że podczas składania wniosku o połączenie rodziny popełnione zostało oszustwo lub gdy osoby takie stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku publicznego. Nawet w takich wypadkach przyczyny rodzinne - np. siła ich więzi rodzinnych, okres pobytu sponsora i ich powiązania z Włochami - są brane pod uwagę. Pozwolenia rodzinne umożliwiają pobyt w kraju pod warunkiem, że ich sponsor w nim mieszka. Wszyscy członkowie rodziny, podobnie jak sponsor, mają jednakowy dostęp do wielu obszarów życia. i mogą zachować autonomię od statusu sponsora. Włochy są jedynym z 28 krajów Indeksu, który osiągnął najlepszą praktykę w dziedzinach **bezpieczeństwa i praw związanych**.

Lepsze prawo dla pobytu długoterminowego.

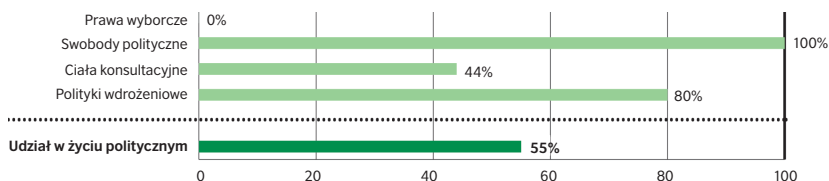
Od 2004 r. włoski wynik MIPEX w dziedzinie pobytu długoterminowego poprawił się, z powodu zmian w prawie i uzyskał dobry wynik w dwóch nowych wskaźnikach. Poprzednio migranci musieli być mieszkańcami przez sześć lat przed złożeniem podania. Razem z wprowadzeniem dyrektywy EK dot. pobytu długoterminowego zgodnie z prawem nr 3 z 8 Stycznia 2007 r., migranci muszą czekać pięć lat, aby złożyć podanie, które musi być przyjęte nie później niż po upływie 90 dni. Migranci mogą zaliczyć do tych pięciu lat cały okres studiów we Włoszech lub oczekiwanie na decyzję o azylu. Włochy mogłyby osiągnąć najlepszą praktykę w dziedzinie uprawnień, gdyby migranci mogli opuszczać granice kraju przez dłuższe okresy, zanim złożą podanie.

Pobyt stały

Migranci **mogą się ubiegać** o pozwolenia na pobyt długoterminowy na warunkach, które są najlepsze z zaproponowanych w grupie 28 krajów Indeksu (patrz tab.). Kandydaci muszą udowodnić, że mają wystarczający dochód i ubezpieczenie. **Warunki** nie narzucają testu integracji. **Bezpieczeństwo** migrantów długoterminowych plasuje się w połowie drogi do najlepszych praktyk. Według prawa migranci nie mogą opuszczać UE na okres powyżej roku. Przy podejmowaniu decyzji o wydaleniu brane są pod uwagę tylko niektóre aspekty osobistego życia migrantów. Nawet dzieci i osoby urodzone i uspołecznione we Włoszech mogą zostać wydalone. Włochy doszłyby do najlepszej praktyki w tej dziedzinie, gdyby długoterminowi mieszkańcy mogli uzyskiwać długoterminowe pozwolenia na pobyt stały w innych państwach członkowskich UE.

Udział w życiu politycznym

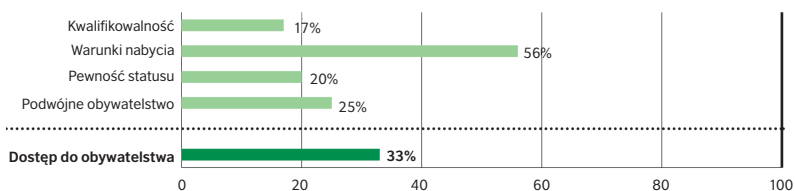

Włochy, podobnie jak osiem innych krajów Indeksu, wliczając w to CA, FR, i DE, wypracowały najlepszą praktykę w dziedzinie **swobody politycznej** dla migrantów. Poważnie zaniedbano jednak **prawa wyborcze**. Migrant może zapisać się do partii politycznej, ale nie może głosować czy też kandydować w wyborach lokalnych bądź regionalnych. Migranci mogą zakładać własne stowarzyszenia, które wybierają przedstawicieli (przy udziale państwa) do krajowych, lokalnych i regionalnych **organów doradczych**. Na szczeblu krajowym przedstawiciele nie są wybierani w wyniku głosowania, lecz wyznaczeni przez państwo. Ci przedstawiciele są konsultowani wyłącznie dorywczo. Państwo pomaga migrantom aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym przez finansowanie ich stowarzyszeń, ale nie informuje ich aktywnie o ich politycznych prawach.

Ustawa naturalizacji: lepsza czy gorsza?

Oprócz skracania okresu pobytu dla pierwszej generacji, ustawa naturalizacji z 4 sierpnia 2006 wprowadziła byście pojęcie jus soli, według którego wszystkie dzieci urodzone we Włoszech automatycznie uzyskiwałyby obywatelstwo, ale tylko wtedy, gdy ich rodzice migranci spełniliby pewne dodatkowe wymogi. Musieliby oni być długoterminowymi rezydentami i posiadać odpowiedni dochód. Jeśli ich dzieci urodzone we Włoszech się nie naturalizują, oni również muszą udowodnić odpowiedni dochód dla ich dzieci, wnuków migrantów, aby przy narodzinach dzieciom zostało nadane obywatelstwo włoskie. Ustawa może pogorszyć warunki przez wprowadzenie oceny znajomości języka oraz tematyki integracji w połączeniu z obecnymi ustaleniami dotyczącymi aktualnego ubezpieczenia zdrowotnego, przychodów i warunków niekaralności.

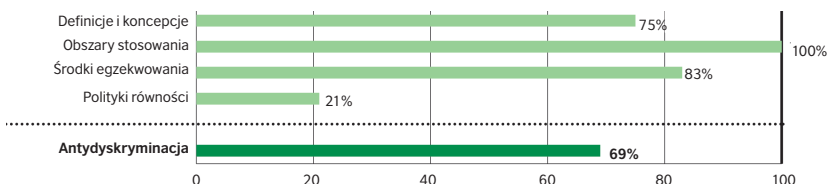
Dostęp do obywatelstwa

Uprawnienia migranta ubiegającego się o obywatelstwo włoskie plasują się na trzeciej pozycji od końca spośród 28 krajów Indeksu - wraz AT, DK, EE, i SI.

Zgodnie z przepisami z roku 1992 r., migranci w pierwszym pokoleniu mogą złożyć podanie po dziesięciu latach nieprzerwanego pobytu, który to okres w myśl nowej ustawy uległby skróceniu do pięciu lat (patrz tab.). Potomkowie migrantów urodzeni we Włoszech musieli mieszkać we Włoszech nieprzerwanie przez okres 18 lat. Jednak małżonkowie Włochów są uprawnieni do przyjęcia obywatelstwa po sześciu miesiącach pobytu albo trzech latach małżeństwa bez pobytu. Naturalizowani migranci są prawnie słabo **zabezpieczeni**, gdyż ich włoskie obywatelstwo może zostać cofnięte w dowolnym momencie z wielu powodów, takich jak praca dla zagranicznego rządu państwa będącego wrogiem Włoch. Poprzednio państwo sugerowało, że naturalizujący się migranci powinni się pozbyć swojego pierwotnego obywatelstwa; coraz częściej państwo stanowczo o to prosi. Dzieci obywateli niektórych państw mogą posiadać **podwójne obywatelstwo**.

Antydyskryminacja

Gdyby prawo zakazało dyskryminacji przez asocjacje lub na podstawie z góry założonych cech, Włochy posiadałyby najlepszą praktykę w dziedzinie antydyskryminacyjnych **definicji i koncepcji**. Tak jak dziewięć innych krajów Indeksu, Włochy charakteryzują się obecnie najlepszą praktyką w dziedzinie **stosowania sankcji** za dyskryminację rasową, etniczną, religijną i na podstawie obywatelstwa w wielu obszarach życia. Te definicje i obszary są skutecznie **egzekwowane**. Migrantom oferuje się możliwość składania skarg, dostęp do różnych procedur, pomoc prawną i dostęp do szerokiego zakresu możliwych sankcji. Jednak **polityka równości** w tym zakresie nadaje zbyt małe uprawnienia Krajowemu Biuru Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, nie wymusza również na państwie, aby zachowywało prawa równości w obszarze własnej pracy. Włoski wynik poprawiłby się, gdyby Agencja ds. Równości mogła udzielać pomocy ofiarom dyskryminacji z tytułu obywatelstwa i religii przez prowadzenie śledztw i zaangażowanie w przebieg postępowania. Przykładowo, państwo powinno rozpowszechniać informacje, prowadzić dialog i wprowadzać pozytywne środki działania.

Opinia społeczna¹⁴

Trzech Włochów na czterech sądzi, że dyskryminacja etniczna jest rozpowszechniona. Ponad połowa respondentów sądzi, że dyskryminacja wzrosła i że cudzoziemcy mają we Włoszech mniejszą szansę na znalezienie pracy oraz ograniczony dostęp do szkoleń lub awansów. Niemal dwie trzecie respondentów zdecydowanie popiera działania naprawcze w tych kwestiach, podczas gdy tylko jedna czwarta respondentów jest świadoma, że prawo karzące etniczną dyskryminację na rynku pracy już istnieje. Połowa populacji - najwyższy wynik po Malcie i Grecji, sądzi, że bezrobotni imigranci powinni być deportowani. Mimo to Włosi wyrażają najwyższe poparcie w UE-25 dla równych praw społecznych dla legalnie przebywających długoterminowych rezydentów z państw trzecich (71.1%) i prawa do łączenia rodzin.

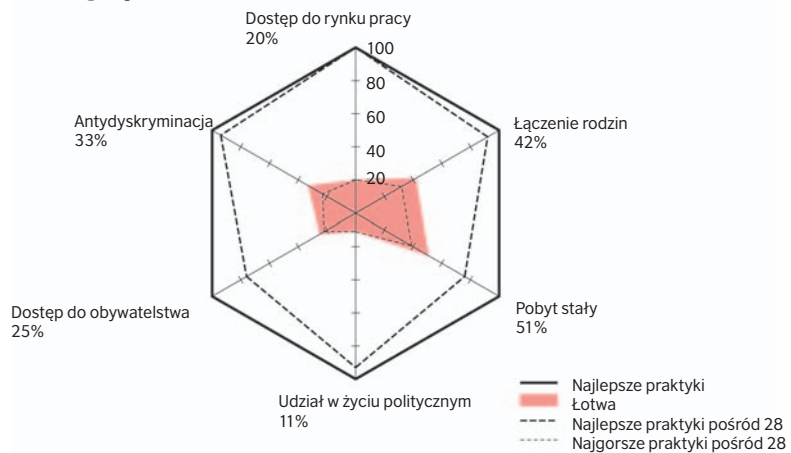
¹⁴ Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badań nt. dyskryminacja w UE 65.4 (2006)

Łotwa

Drogi do obywatelstwa dla rosyjskich i bezpieczeństwa mieszkańców Łotwy.

Tak jak w EE, największa grupa osób legalnie mieszkających bez obywatelstwa to nie migranci, którzy przekroczyli międzynarodową granicę, ale etniczni Rosjanie, którzy się przenieśli wewnątrz ZSRR po drugiej wojnie światowej i nie mieli prawa do łotewskiego obywatelstwa w 1991 r. Od 1995 r., naturalizacja była uwarunkowana zdaniem egzaminu z języka łotewskiego i testu z historii. W 2004 r., 28.8% populacji Łotwy to byli etniczni Rosjanie, z których 50% stało się obywatelami łotewskimi, 47% było bezpaństwowcami, a 3% miało zagraniczne obywatelstwo. Aby dowiedzieć się więcej, patrz Gelazis, Unia Europejska i Problem Bezpaństwowości w Państwach bałtyckich, Europejskie Czasopismo Migracji i Prawa (Nijhoff, Vol. 6, nr 3, Nijmegen, NL, 2004) 225-242.

Przegląd

Osoby, nowoprzybyłe na Łotwę to przeważnie członkowie rodzin łotewskich nie-obywateli (patrz tab.), którzy pochodzą z krajów WNP. W świetle spadającej liczby ludności i niedoboru na rynku pracy, kilka programów badań i kongresów zajęło się badaniem doświadczeń łotewskich emigrantów w Irlandii. Celem było wyciągnięcie wniosków z procesu transformacyjnego, jaki nastąpił w Irlandii, kraju imigracji pracowniczej. Program Projektowania Kompleksowego Systemu Zarządzania Migracją i Azylem 2005-9 r. dążył do tego, aby uzgodnić wymogi KE dot. migracji z narodowymi interesami Łotwy. W sprawie transpozycji dyrektywy KE o antydyskryminacji doszło do kontrowersyjnej debaty.

Łotwa jest krajem z najniższym wynikiem w dwóch z sześciu obszarów polityki integracji migrantów, ocenionych przez Indeks. Dziedziny te to: **dostęp do rynku pracy** i **udział w życiu politycznym**. Polityka dotycząca kwestii **obywatelstwa** oceniana jest w klasyfikacji na drugie miejsce od dołu, przed AT, a rozwiązania dotyczące praw **antydyskryminacyjnych** plasują się na trzecim miejscu, przed EE i CZ oraz są porównywalne z DK i CH. Nawet w najwyższych punktowanych obszarach dotyczących **łączenia rodzin i pobytu długoterminowego**, polityka Łotwy znajduje się zaledwie w połowie drogi do najlepszej praktyki. Z 28 krajów Indeksu obywateli krajów trzecich (dalej migranci) na Łotwie mają najmniej korzystne prawne gwarancje jako pracownicy, członkowie rodzin, długoterminowi mieszkańcy i naturalizowani obywatele.

- 1 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 2 UN Population Estimates (01.01.2005)
- 3 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 4 Urban Audit (spoza UE-15)
- 5 Centralne Biuro Statystyczne Łotwy
- 6 Eurostat (spoza UE-15)
- 7 Biuro do Spraw Obywatelstwa i Migracji
- 8 UNHCR, na podstawie podań o azyl
- 9 OECD, *Education at a Glance*, 2006 (spoza UE-25)
- 10 European Labour force Survey 2006q2)
- 11 Eurostat
- 12 Eurostat

Kluczowe wnioski

Korzystne

Prawa powiązane z długoterminową rezydencją

Niekorzystne

Prawo do narodowości

Polityka partycypacji politycznej

Uprawnienia i środki integracji dostępu do rynku pracy

Definicje i pojęcia i mechanizmy egzekwowania antydyskryminacji

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Wyborcze prawa i ciała doradcze dot. partycypacji politycznej

Gwarancja zatrudnienia, łączenia rodzin i obywatelstwo

Profil migracyjny

Obywatele spoza UE jako część populacji (2006) ¹	19,7%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2005) ²	19,5%
Populacja spoza UE (2006) ³	451.268
Miasta z największą populacją spoza UE (2001) ⁴	Liepaja (7%), Riga (6%)
Największe państwa pochodzenia spoza UE (2005) ⁵	Bezpaństwowcy, Rosja, Białoruś
Imigracja obywateli spoza UE (2004) ⁶	543
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁷	Łączenie lub formacja rodzin (60,3%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁸	10
Studenci zagraniczni (2004) ⁹	Nie dot.
Stopa zatrudnienia obywateli spoza UE (2006) ¹⁰	74,4%
W porównaniu do obywateli	+9,0%
Stopa bezrobocia obywateli spoza UE (2006)	Brak danych
W porównaniu do obywateli	Brak danych
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹¹	20.106
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹²	Rosja, Bezpaństwowcy, Białoruś

Historia polityki integracji

15/08/2005

Rozpoczęto Program Projektowania Kompleksowego Systemu Kierowania Migracją i Azylem 2005-9 r.

24/11/2005

Poprawki do prawa imigracyjnego dotyczące kryteriów aresztu i prawa odwoławczego

12/2005

Łotewskie Narodowe Biuro Praw Człowieka uznane odpowiedzialnym za zagadnienia dotyczące równości.

01/2006

Łotewski prezydent zleca przygotowanie dokumentu "Łotwa i wolny przepływ osób na przykładzie Irlandii".

22/06/2006

Transpozycja dyrektywy EU odnośnie długoterminowych mieszkańców rozpoczęła debatę o statusie nie-obywateli

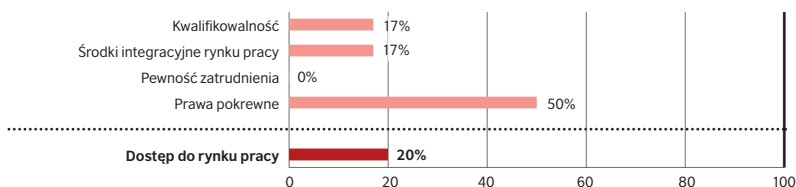
01/2007

Rząd złagodził ograniczenia co do zagranicznych robotników pod wpływem nacisku wywieranego przez pracodawców zmagających się z problemem braku siły roboczej.

Gwarancja zatrudnienia poważnie osłabiona.

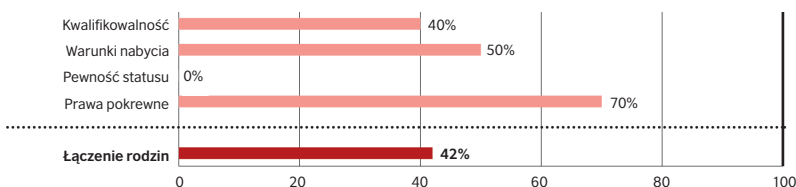
Nawet jeżeli nie-obywatel znajdzie pracę, ma nikłą gwarancję zatrudnienia. Pracownicy, którzy nie mają pozwolenia na pobyt długoterminowy, nie mogą wznawiać zezwolenia pracy, nawet jeżeli ich pracodawca chce ich zwolnić. Jeśli tracą pracę, automatycznie tracą zezwolenie na pracę niezależnie od tego, ile lat pracowali w Łotwie. Aby przyjrzeć się najlepszej praktyce, patrz: IE, str. 94.

Dostęp do rynku pracy

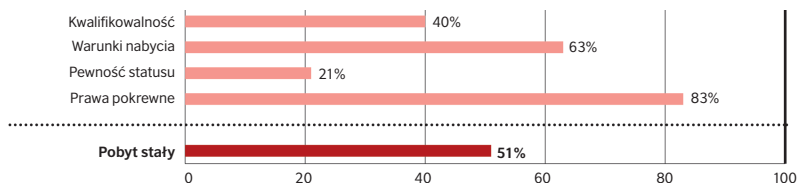
Dostęp do **ryнку pracy i środków integracji** dla nie-Łotyszów jest ograniczony. Tylko długoterminowi mieszkańcy mają **uprawnienia** do większości prac i przyuczeń do zawodu, tak jak obywatele UE. Nie-Łotysze są również wykluczeni z pewnych zawodów, pracując na własny rachunek. Przykładowo, tylko obywatelom UE wolno być prawnikami w Łotwie. Państwo nie stawia sobie celów politycznych służących redukcji bezrobocia nie-Łotyszów. Nie podejmuje również działań ułatwiających znalezienie zatrudnienia poprzez zapewnienie dostępu do nauczania języka łotewskiego. Pracownicy nie-Łotysze mają **prawo** zapisywać się do związków zawodowych, ale nie mogą zmieniać pracodawcy, pracy, gałęzi przemysłu albo kategorii pozwolenia bez względu na to jak długo pracowali na Łotwie.

Łączenie rodzin

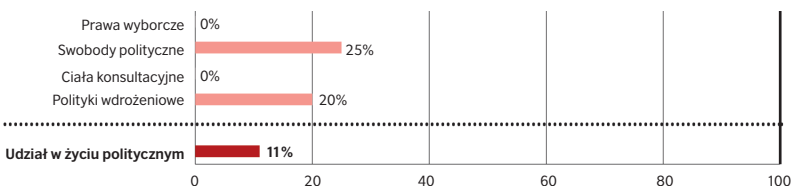
Po mniej niż roku prawni mieszkańcy są **uprawnieni** do sponsorowania małżonków i niezamężnych dzieci. Rodziny muszą wówczas spełnić **warunki** będące w połowie drogi do najlepszej praktyki. Nim będą mogli być połączeni, muszą przejść przez kosztowną procedurę, aby udowodnić, że mają odpowiedni kwaterunek oraz wystarczające fundusze. Po połączeniu rodziny są **poważnie niepewne** (patrz tab. o w dostępie do obywatelstwa). Jednakże krewni mają te same prawa, co ich sponsorzy, do zatrudnienia, edukacji, szkoleń, zasiłków, świadczeń socjalnych, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa. Łotwa doszłaby do najlepszej praktyki, jeśli wszyscy członkowie rodzin mogliby zdobyć pozwolenie na pobyt stały we własnym imieniu po trzech latach, jak to jest w przypadku dziewięciu krajów Indeksu, wliczając w to PL, SE i ES.

Pobyt stały

Nie-obywatele mogą **starać się o pozwolenie** na pobyt stały po okresie pięciu lat mieszkania i pracy w Łotwie. Warunki uzyskania pozwolenia pozwalają im na sześciomiesięczną nieobecność w kraju, w przypadku każdego wyjazdu. Jeśli nieobecność wynosi przeszło trzy miesiące, istnieje ryzyko utraty tymczasowego pozwolenia na pobyt. Kandydaci muszą sprostać warunkom, które należą do najkorzystniejszych w UE-10. Warunki stanowiłyby najlepszą praktykę, gdyby kandydaci nie musieli zdawać testu z języka na wysokim poziomie lub udowadniać posiadania wystarczającego dochodu. Długoterminowi mieszkańcy mają tylko częściową **pewność** w ramach nowego statusu (patrz tab. o obywatelstwie). Zezwolenie umożliwiałoby im jednakże równy dostęp, tak jak Łotyszom, do zatrudnienia, samozatrudnienia, zasiłków, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa. Łotwa zastosowałaby najlepszą praktykę w dziedzinie **praw związanych**, gdyby długoterminowi mieszkańcy mogli poruszać się, mieszkać i zatrzymywać pozwolenia na pobyt stały w innych Państwach członkowskich UE.

Udział w życiu politycznym

Prawa wyborcze są poważnie ograniczone, jako że nie-obywatele UE nie mają nawet prawa głosować na poziomie lokalnym, co jest z kolei w pełni możliwe w ośmiu krajach Indeksu, wliczając HU, IE i SE. Pięć innych krajów Indeksu (CZ, EE, LT, SK, i SI) otrzymuje taki sam częściowo nieprzychylny wynik w dziedzinie **swobód politycznych**. Pozostałe 22 kraje mają najlepszą praktykę. Łotwa ogranicza prawa nie-łotewskich mieszkańców do zakładania politycznych stowarzyszeń lub do zapisania się do partii politycznych. Inny krytyczny obszar dotyczy braku **konsultacji** pomiędzy rządem a nie-Łotyszami w sprawie polityki będącej w obszarze ich zainteresowania. Tylko na szczeblu krajowym stowarzyszenia nie-Łotyszy otrzymują pomoc finansową z kasy państwowej i poparcie, według takich samych warunków jak stowarzyszenia łotewskie.

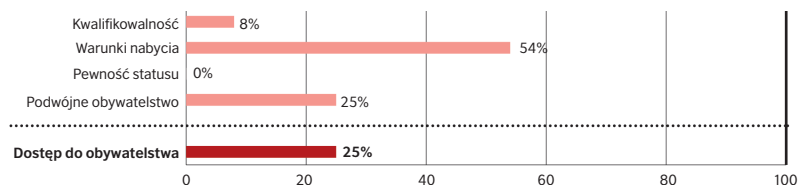
Bezpieczeństwo w zakresie statusu obywatelstwa krytycznie niskie.

Nie obywateli na Łotwie mają najniższy poziom gwarancji spośród wszystkich 28 MIPEX krajów. Mieszkańcy długoterminowi mogą ubiegać się o zezwolenie pisząc podanie. Członkowie rodzin ponawiają tę procedurę nawet co sześć miesięcy. Państwo może odmówić odnowienia pozwolenie na pobyt stały z wielu przyczyn. Podejmując decyzję, państwo nie musi brać pod uwagę osobistych okoliczności konkretnych osób. Członkowie rodziny, długoterminowi mieszkańcy, naturalizowani Łotysze mają niewiele prawnych gwarancji i możliwości odwoływania się od negatywnej decyzji. Długoterminowi mieszkańcy mogą być wydalani, nawet jeżeli są dziećmi, urodzili się w na Łotwie albo przebywali tam przez okres 20 lat. Naturalizowani Łotysze mogą stracić obywatelstwo bezterminowo, nawet jeżeli zostają bezpaństwowi, co nie ma miejsca w FI, PL and SE. Najlepsza praktyka w tym obszarze, patrz SE str.174.

Definicje i egzekwowanie prawa antydyskryminacyjnego na najniższym poziomie w grupie 28 krajów.

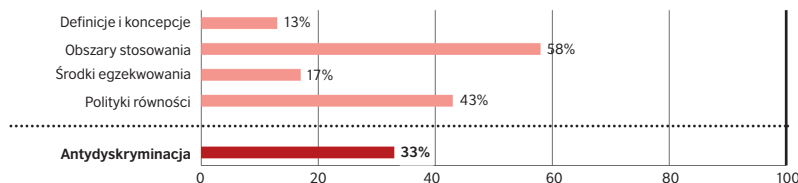
Definicje i pojęcia oraz egzekwowanie prawa antydyskryminacyjnego są najmniej korzystne w Łotwie z 28 krajów Indeksu. Prawo chroni mieszkańców przed bezpośrednią i pośrednią dyskryminacją i nękaniami opartym na rasie/etniczności i religii/wiary. Nie wspomina jednak wyraźnie o narodowości lub dyskryminacji przez asocjacje albo na podstawie rzekomych cech. Prawo nie chroni wyraźnie skarżącego przed prześladowaniem we wszystkich obszarach. Nie stworzono możliwości dostępu do pomocy prawnej czy też do ubiegania się o odszkodowanie. Najlepsza praktyka w tym obszarze, patrz: FI, str.66, UK, str.186, i NL, str.132.

Dostęp do obywatelstwa

Warunki otrzymania obywatelstwa Łotwa według klasyfikacji Indeksu znajduje się na drugim miejscu od końca, razem z HU i PL. Migranci, którzy są już długoterminowymi mieszkańcami, muszą czekać dalszych pięć lat, aby uzyskać **możliwość ubiegania** się o obywatelstwo. Ich dzieci i wnukowie również muszą czekać, chyba że się urodzili na Łotwie po tym, jak odzyskała niepodległość i spełniają wiele innych kryteriów. Małżonkowie Łotyszów muszą być w stanie małżeńskim przez pięć lat, aby zostać długoterminowymi mieszkańcami, a następnie czekać pięć lat, aby zdobyć prawo do naturalizacji. Procedura spełnienia warunków obywatelstwa jest dosyć krótka, a koszty niewysokie. Osoby te muszą jednakże zdać test z ustnego i pisemnego języka na wysokim poziomie oraz test obywatelstwa dotyczący konstytucji i tekstu hymnu narodowego. Poza tym, wniosek kandydata z wyrokiem za przestępstwo jest odrzucany. Status naturalizowanych Łotyszów nie jest **zagwarantowany** (patrz tab.). **Podwójne obywatelstwo** nigdy nie przysługuje dzieciom cudzoziemców i tylko czasami jest dozwolone dla naturalizujących się obywateli.

Antydyskryminacja

Na Łotwie **definicje i koncepcje** antydyskryminacji (patrz tab.) w wielu **aspektach** życia codziennego nie chronią ofiar dyskryminacji narodowościowej. Jednak każda osoba umieszczona w rejestrze ludności, wliczając w to nie-obywateli, jest chroniona przed dyskryminacją w opiece zdrowotnej. W edukacji posiadacze paszportów nieobywatelskich i długoterminowych pozwoleń na pobyt długoterminowy podlegają ochronie. Prawo to nie dotyczy jednak wszystkich nie-obywateli. Łotewskie prawo antydyskryminacyjne jest egzekwowane (patrz tab.) przez Krajowe Biuro Praw Człowieka, które ma szerokie pełnomocnictwo, prawną pozycję i możliwość **egzekwowania** prawa. Jednakże nie może prowadzić własnego śledztwa albo wprowadzać w życie swoich orzeczeń. Ponadto, państwo nie gwarantuje, że ustawodawstwo i organy władzy przestrzegają antydyskryminacji i promują **równość**.

Opinia społeczna¹³

61,1% Łotyszów sądzi, że kraj powinien zrobić więcej w kierunku zwalczania dyskryminacji. Jest to czwarta pod względem większości procentowej grupa w UE-27 po SE, PL i FR. Jednakże, niewielu Łotyszów (29,3%) uważa, że etniczna dyskryminacja jest szeroko rozpowszechniona w ich kraju. Istnieje również małe prawdopodobieństwo, aby wyrażali sąd, że cudzoziemcowi jest trudniej uzyskać zatrudnienie, dostęp do szkolenia albo awansu. Łotysze należeli do grupy, w której najmniej respondentów wiedziało o tym, że prawo kara etniczną dyskryminację na rynku pracy. Prawie 40% zgadzało się z opinią, że bezrobotni legalnie-mieszkający nie obywatele UE powinni być deportowani. Większość respondentów popiera równe społeczne prawa dla legalnie uznanych imigrantów spoza UE; 46,3% popiera prawo łączenia rodzin; około 37% na Łotwie (podobnie w UK, BE i SE) sądzi, że nie- obywatele powinni mieć łatwy dostęp do naturalizacji.

¹³ Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badania nad dyskryminacją w UE 65.4 (2006)

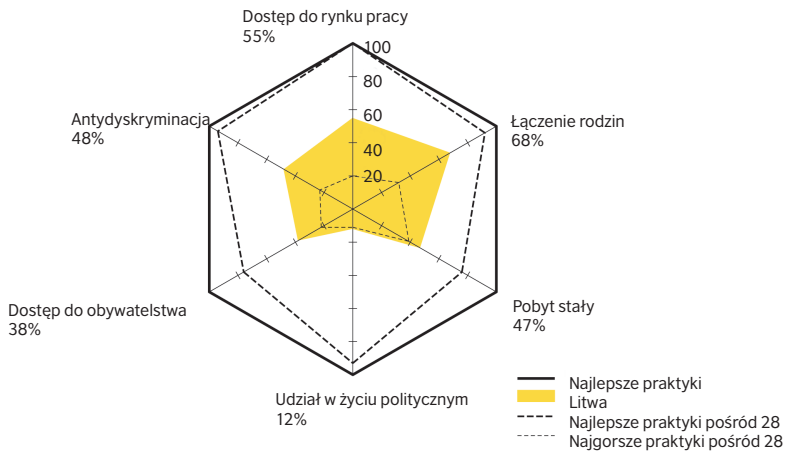
Litwa

Drogi do obywatelstwa dla mieszkańców epoki sowieckiej.

Po drugiej wojnie światowej Rosjanie emigrowali w granicach ZSRR na Litwę, ale w znacznie mniejszej liczbie niż do LV albo EE. Rodowici Rosjanie tworzyli jedynie 9,4% populacji w 1989 r. Prawo obywatelskie z 3-ego listopada 1989 r. umożliwiło wszystkim mieszkańcom uzyskanie obywatelstwa; niezależnie od tożsamości etnicznej, języka albo religii. Wyżej wymienione prawo oraz inne mechanizmy sprzyjające uzyskaniu obywatelstwa zachęciły niemal 90% wszystkich stałych mieszkańców, aby zostali litewskimi obywatelami. W 2006 r. jedynie 0,9% populacji było obywatelami spoza UE.

Aby dowiedzieć się więcej, patrz: Gelazis, Nida M. Unia Europejska i Problem Bezpieczeństwa w Państwach Bałtyckich, Europejskie Czasopismo z Migracji i Prawa (Nijhoff, Vol. 6, nie. 3, Nijmegen, NL, 2004) 225-242.

Przegląd

W ostatnich latach można dostrzec tendencje, że Litwa, staje się krajem wzmoczonej emigracji, z najwyższym procentem emigrantów z UE-25. W 2005r. liczba litewskich obywateli wracających z zagranicy była dwukrotnie wyższa od liczby przybywających obywateli z krajów trzecich (w dużej mierze Rosjanie, Białorusini, Ukraińcy i bezpaństwowcy). Niedawne debaty medialne o liberalizowaniu procedur zatrudnienia dla nie-UE obywateli nasiliły się na tle obaw, że rosnący niedobór na rynku pracy mógł zbytnio uaktywnić rynek pracy. Mimo to rząd kładzie większy nacisk na zarządzanie migracją niż na reformę surowych przepisów.

Łączenie rodzin to najsilniejszy obszar spośród sześciu dziedzin polityki zmierzonych przez Indeks. Litwa znajduje się na drugim miejscu w rankingu w UE-10, po SI. Jednakże uzyskuje wynik plasujący się na drugiej pozycji za IE w kategorii najmniej korzystnych w grupie 28 krajów Indeksu w dziedzinie pobytu **długoterminowego** i w dziedzinie **partycypacji politycznej**, po LV. Polityka dotycząca dostępu do obywatelstwa uzyskuje raczej słaby wynik, porównywalny z DE i wyższy niż EE i LV. Prawa **antydyskryminacyjne** dotyczące pracy są mniej więcej w połowie drogi do najlepszej praktyki. W Indeksie 28 Litwa pozostawia obywateli krajów trzecich (dalej migrantów), mających status pracowników, członków rodzin, długoterminowych mieszkańców i naturalizujących się obywateli z największym brakiem prawnego bezpieczeństwa.

1 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)

2 Szacunki Wydziału Ludności ONZ

3 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)

4 Urban Audit (spoza UE-15)

5 Lietuvos gyventoju tarptautine migracija, Wilno 2006

6 OECD, *SOPEMI*, 2007

7 Rocznik Migracji 2004, <http://www.migracja.lt/index.php?668268852>

8 UNHCR, w oparciu na podaniach o azyl

9 OECD, *Education at a Glance*, 2006

(spoza UE- 25)

10 Niesolidne dane

11 Eurostat (obejmuje obywateli UE)

12 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Obszary powiązane z dostępem do rynku pracy i łączenia rodzin

Korzystne

Definicje i koncepcje prawa antydyskryminacyjnego
Wprowadzenie polityki dotyczącej partycypacji politycznej
Prawo antydyskryminacyjne

Niekorzystne

Gwarancje obywatelstwa
Polityki partycypacji politycznej

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Gwarancja zatrudnienia
Podwójne obywatelstwo
Ciała konsultacyjne i instrumenty wdrażające partycypację polityczną

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ¹	0,9%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ²	4,8%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ³	30.946
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁴	Wilno (1%) i Kaunas (0,5%)
Największe państwa trzeciego pochodzenia (2005) ⁵	Białoruś, Rosja, Ukraina
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁶	1.601
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁷	Łączenie rodzin (40,0%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁸	39.315
Studenci zagraniczni (2004) ⁹	Nie dot.
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹⁰	77,6%
W porównaniu do obywateli	+ 14%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2005) ¹¹	Nie dot.
W porównaniu do obywateli	Nie dot.
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹²	435
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹³	Bezpaństwowcy, Rosja, Białoruś

Historia polityki integracji

01/09/2005

Ustawa zaproponowała usunąć obowiązek pisania wszystkich imion i nazwisk w litewskiej ortografii.

01/09/2006

Narodowy Program Antydyskryminacji 2006-2008 reprezentuje pierwsze działania wyraźnie podejmujące tematykę dyskryminacji.

13/11/2006

Sąd Konstytucyjny stwierdził, że podwójne obywatelstwo dla etnicznych Litwinów jest niezgodne z konstytucją.

28/11/2006

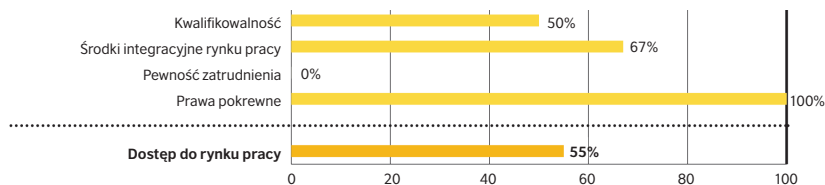
Poprawki do ustawy o statusie prawnym cudzoziemców transponowały liczne dyrektywy KE, w tym o łączniu rodzin.

01/02/2007

Długoterminowym mieszkańcom pozwolono głosować i kandydować do miejskich rad; kilka partii przedstawiło kandydatów, ale żaden nie został wybrany.

Gwarancja zatrudnienia poważnie osłabiona.

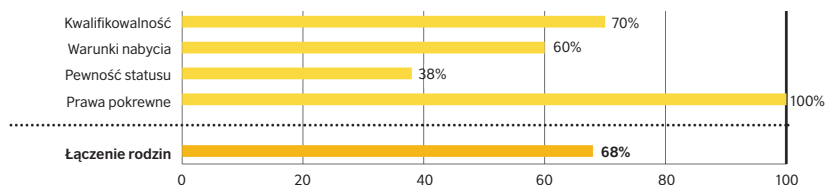
Na Litwie i LV migranci znalazłszy pracę, nie zyskują gwarancji zatrudnienia. Jeśli ich kontrakt zostaje zakończony, tracą pozwolenie na pracę. Nie bierze się wówczas pod uwagę przebiegu kariery zawodowej czy też wpłat z tytułu świadczeń socjalnych. Nawet jeżeli pracodawca wyraża chęć zatrzymania pracownika, państwo w zasadzie odmawia odnowienia pozwolenia na pracę. Najlepsza praktyka w tym obszarze, patrz: patrz IE str. 94.

Dostęp do rynku pracy

Litwa otrzymuje wyniki zarówno w kategorii najlepszej praktyki, jak i najgorszej praktyki w tej dziedzinie (patrz tab.). Nie ważne od jak dawna migranci pracowaliby na Litwie, nie mogą mieć takiego dostępu do zatrudnienia, jak obywatele UE. Kraj doszedłby do najlepszej praktyki w dziedzinie integracji rynku pracy, gdyby państwo wprowadziło rozwiązania polityczne służące redukcji bezrobocia wśród migrantów. Państwo mogłoby również uzyskać najniższe wyniki poprzez promocję przyuczania do zawodu i zainwestowanie w poprawę znajomości języka litewskiego przez emigrantów. Robotnicy sezonowi na Litwie, tak jak w 14 innych krajach Indeksu, korzystają z **uprawnień**, które stanowią najlepszą europejską praktykę: Mogą wstępować do związków zawodowych i mogą zmieniać pracodawcę, pracę albo kategorię pozwolenia na pracę po okresie poniżej jednego roku.

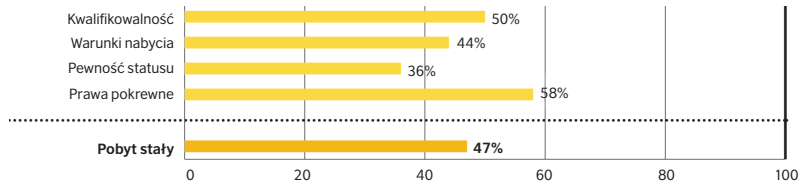
Najlepsza praktyka w dziedzinie praw związanych z łączeniem rodzin.

Członkowie rodziny na Litwie, jak w CA, IT, NL, i SE mogą mieszkać niezależnie od statusu sponsora po co najmniej trzech latach. Z litewskim tymczasowym pozwoleniem na pobyt stały, mają taki sam dostęp, jak ich sponsorzy, do zatrudnienia, kształcenia, edukacji, zasiłków, świadczeń społecznych, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa.

Łączenie rodzin

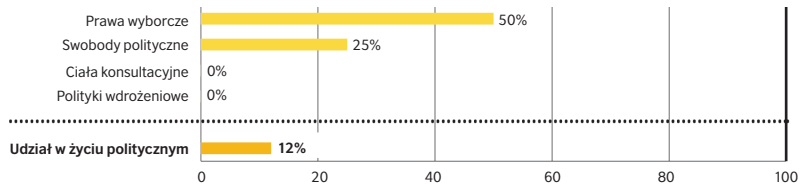
Po wprowadzeniu poprawki z 28 listopada 2006 r. do ustawy o statusie prawnym cudzoziemców, transponującej dyrektywę KE odnośnie łączenia rodzin, polityka łączenia rodzin na Litwie uległa nieznacznej poprawie. Migranci mogą sponsorować członków rodziny w szerokim zakresie, ale tylko po dwóch latach zamieszkiwania. W tym czasie krewni mogą odwiedzać Litwę wyłącznie w charakterze turystów (90 dni w ciągu pół roku). Trzeci najbardziej sprzyjający czynnik w 28 krajach Indeksu: **warunki** łączenia rodzin nadal obejmują posiadanie adekwatnej kwatery i przychodów i wiążą się z długim czasem oczekiwania. Ponownie połączone rodziny nie mają w pełni **bezpiecznego** statusu. Wiąże się to z faktem, że państwo może odrzucać podanie migrantów albo cofnąć ich zezwolenie bez brania pod uwagę wielu okoliczności rodzinnych. Ponownie połączone rodziny mogą jednakże zostawać ze swoimi sponsorami tak długo, jak pozostają na Litwie. Rodziny cieszą się wówczas prawami, które osiągnęły najlepszą praktykę (patrz tab.).

Pobyt stały

Na Litwie polityka obejmująca długoterminowy pobyt sytuuje się na drugiej pozycji spośród najmniej korzystnych w grupie 28 krajów Indeksu za IE. Migranci mają **prawo** stać się długoterminowymi mieszkańcami po pięciu latach nieprzerwanej pracy i zamieszkiwania. Aby stać się długoterminowym mieszkańcem, migrant musi spełniać **warunki**, pośród których między innymi wymaga się przedstawienia dowodu dochodu i ubezpieczenia. Migrant musi również zdać pisemny test z języka litewskiego i znajomości konstytucji. Rząd nie dostarcza wskazówek, w jaki sposób przygotować się do testu. Długoterminowe pozwolenia na pobyt stały są ważne przez pięć lat. W tym czasie posiadacz pozwolenia ma prawo wyjechać z UE na okres jednego roku. Podejmując decyzję nie bierze się pod uwagę wielu elementów osobistego życia migrantów. Długoterminowi mieszkańcy cieszą się takimi samymi **prawami** do zatrudnienia, pracy na własny rachunek, warunków pracy, zasiłków, świadczeń społecznych, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa, jak Litwini. Jednakże, gdy tylko migranci przechodzą na emeryturę, tracą prawo do mieszkania na Litwie.

Udział w życiu politycznym

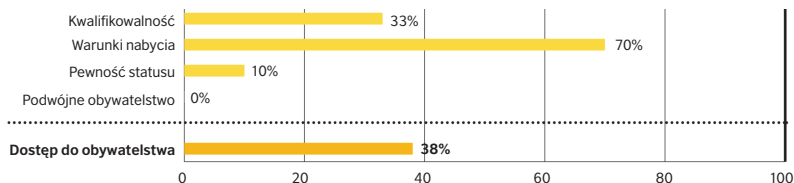

Długoterminowi mieszkańcy mają prawo głosować i kandydować w wyborach lokalnych od czerwca 2002 r. **Wyborcze prawa** znajdują się na drugim miejscu w kategorii najmniej korzystnych w UE-10, po HU. Osiągnięto by najlepszą praktykę, gdyby wszyscy pełnoprawni mieszkańcy, zamieszkujący od pięciu lat lub mniej na terenie Litwy, a nie tylko długoterminowi mieszkańcy, mogliby głosować. Litwa daje migrantom najmniej **politycznych uprawnień** z wszystkich krajów Indeksu (podobnie jest w przypadku pięciu innych krajów). Tylko litewscy obywatele mogą zakładać polityczne organizacje albo zapisywać się do partii politycznej. Migranci na Litwie (podobnie jak w GR, HU, PL i SK) nie mają żadnego dostępu do **ciał doradczych** albo do polityki wdrożeniowej, co można uznać za poważną słabość w dziedzinie partycypacji politycznej. Władze nie dysponują ciałem doradczym dla potrzeb konsultowania się z migrantami w kwestiach **rozwiązań politycznych**. Państwo nie podejmuje proaktywnych działań w kierunku informowania migrantów o ich politycznych prawach i w praktyce nie udziela pomocy finansowej ich stowarzyszeniom.

Dostęp do podwójnego obywatelstwa poważnie osłabiony.

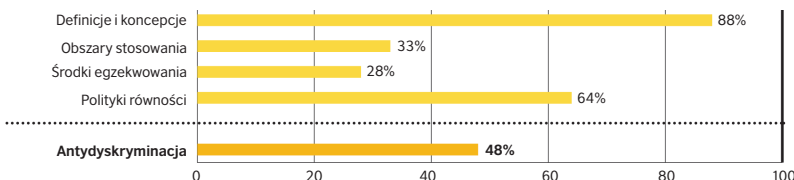
Migranci i ich dzieci urodzone na Litwie nie mają zezwolenia na posiadanie podwójnego obywatelstwa w żadnych okolicznościach. Litewskie władze jednakże proponowały podwójne obywatelstwa, aby zachęcać do powrotu etnicznych Litwinów, którzy wyemigrowali w czasach socjalizmu i od tego czasu naturalizowali się w innych krajach. Prezydent Litwy był wybitnym zwolennikiem takiego podejścia, sam musiał się zrzec swojego obywatelstwa USA przed objęciem urzędu. W 2002 r. ustawa o obywatelstwie umożliwiła dostęp do podwójnego obywatelstwa etnicznym Litwinom. Sąd Konstytucyjny, jednakże, uważa prawo za bardzo kontrowersyjne, niespójne, i wywołujące dezorientację. Reguły dotyczące podwójnego obywatelstwa były uznane za niekonstytucyjne, ale wykluczenie nie etnicznych Litwinów nie zostało uznane za niezgodne z konstytucją. W wyniku powyższej decyzji doszło do wzmożonej debaty w mediach i w Parlamencie. Obecnie rysują się dalsze działania w tym kierunku.

Dostęp do obywatelstwa

Migranci mają **prawo** ubiegać się o obywatelstwo dopiero po dziesięciu lat stałego pobytu. Małżonkowie obywateli muszą być w stanie małżeńskim i musieli mieszkać na Litwie przez pięć lat. Dzieci migranta urodzone na Litwie mogą zostać litewskimi obywatelami na żądanie przed ukończeniem 15 roku życia. Zwykłe **warunki** obejmują ustny i pisemny test z podstaw języka litewskiego, litewskiej konstytucji, historii oraz hymnu państwowego. Naturalizowani obywatele mają drugą najniższą **gwarancje statusu** na Litwie, po LV i na równi z SK, ponieważ państwo może w każdej chwili cofnąć ich obywatelstwo, nie biorąc pod uwagę ich osobistych okoliczności. Naturalizowani migranci są chronieni przez prawne gwarancje i prawo do apelacji, ale nie mogą zwrócić się w swojej sprawie do niezależnego sądu. Migranci naturalizują się w kraju, gdzie polityka dotycząca **podwójnego obywatelstwa** jest znacznie osłabiona, tak jak w EE i LU (patrz tab.).

Antydyskryminacja

Szerokie **definicje i koncepcje** etniczności, rasy, religii i dyskryminacji narodowościowej są stosowane w **obszarach** zatrudnienia, przyzuczenia do zawodu oraz zatrudnienia, ale nie w socjalnej ochronie, świadczeniach społecznych i dostępie do mieszkalnictwa i zdrowia. **Mechanizmy egzekwowania** zajmują drugie miejsce spośród najmniej korzystnych w grupie 28 krajów Indeksu, po LV. Przykładowo, tylko w przypadku dyskryminacji płciowej migranci mogą liczyć na zmianę w ciężarze dowodu albo ochrony przed prześladowaniem (tylko w kontekście zatrudnienia). Organizacje pozarządowe (osoby prawne czerpiące uzasadnione korzyści z działalności na rzecz obrony równości) nie mogą popierać ofiar przez odsyłanie sprawy do sądu. Jedyne sankcje dostępne wobec sprawców to grzywny, które są przekazywane do budżetu państwa, nie na rzecz ofiary. Litewska **polityka równości** mogłaby być oceniana w kategorii najlepszej praktyki, gdyby Rzecznik Równości miał możliwość pójść do sądu w imieniu ofiary, i gdyby państwo musiało informować ludzi o ich prawach i prowadzić publiczną debatę o dyskryminacji.

Opinia społeczna¹³

Litwini są najliczniejszymi zwolennikami koncepcji łatwej naturalizacji w grupie UE-27 (63,5% są za). Aprobata wyrażają ponadto CZ i PL. Jednakże Litwa jest jednym zaledwie pięciu krajów w grupie UE-27, gdzie mniejszości (47,8%) popierają równe społeczne prawa dla mieszkających legalnie obywateli trzecich krajów. 39,7% Litwinów popiera prawo do łączenia rodzin (39,7%).

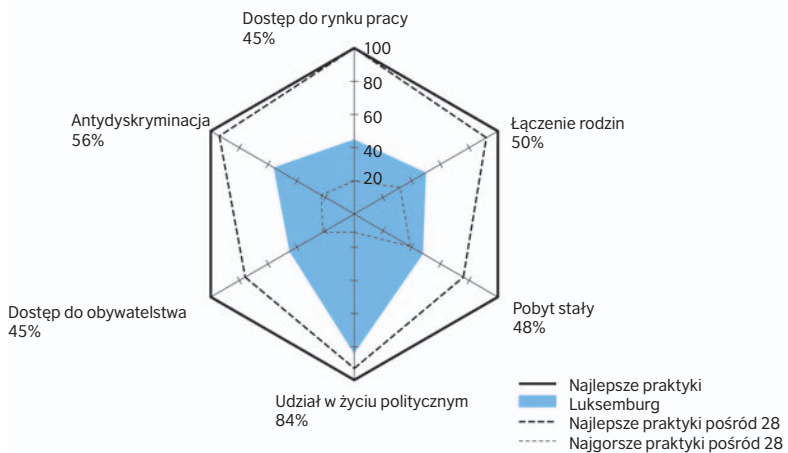
51,9% Litwinów sądzi, że etniczna różnorodność wzbogaca kulturę narodową, pomimo że aż 11% nie wyraziło sądu. Większość uważa, że można by zrobić więcej w kierunku zwalczania dyskryminacji. Większość badanych twierdzi, że nie zna praw, przysługujących ofierze dyskryminacji. Tyle 19,5% wiedziało, że etniczna dyskryminacja na rynku pracy jest nielegalna. Litwini i Łotysze są znacznie mniej niż inne populacje UE-27 skłonni uważać, że etniczna dyskryminacja jest rozpowszechniona, albo że cudzoziemcy są traktowani niesprawiedliwie na rynku pracy.

¹³ Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badania nad dyskryminacją w UE 65.4 (2006)

Luksemburg

Przegląd

Większość zagranicznych mieszkańców Luksemburga to młode pracowniczki sezonowe z innych państw członkowskich UE (PT, IT, FR). Dojeżdżający dziennie przez granicę stanowią 40 procent siły roboczej. Obywatele państw trzecich, (dalej migranci) tworzą jedynie 5,5% populacji. Są to wysokowyzkwalifikowani pracownicy z Ameryki Północnej, uchodźcy z wojen bałkańskich, dawni robotnicy (w statusie gościa) i członkowie ich rodzin. Jednym z głównych celów polityki integracji w ostatnim czasie miałyby być promowanie partycypacji politycznej z udziałem cudzoziemców. Pomimo posiadania najwyższego odsetka mieszkańców urodzonych za granicą z 28 krajów, Luksemburg ma jeden z najniższych odsetków naturalizacji¹. Nowe debaty o integracji zagranicznych dzieci w edukacji oraz polityce dotyczącej wielojęzyczności pojawiły się z powodu niekorzystnego rankingu w programie OECD dla Międzynarodowej Oceny Studentów (PISA).

W Luksemburgu **partycypacja w polityce** osiąga zdecydowanie dobre wyniki i zajmuje trzecie miejsce wśród najlepszych rozwiązań w rankingu w UE-25. Jednakże pozostałe pięć obszarów Indeksu; **dostęp do rynku pracy, łączenie rodzin, pobyt długoterminowy, dostęp do obywatelstwa i antydyskryminacja** są tylko w połowie drogi do najlepszej praktyki.

- 1 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 2 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie-obywatele i obywatele urodzeni za granicą)
- 3 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 4 Urban Audit (spoza UE-15)
- 5 Eurostat 2005 Statec
- 6 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 7 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2007
- 8 Ilość dotacji wydana przez (źródło) Ministerstwo Wyższej Edukacji 2004 - 2005
- 9 European Labour Force Survey (2006q2)
- 10 European Labour Force Survey (2006q2)
- 11 Eurostat (obejmuje obywateli UE)
- 12 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Swobody polityczne dla partycypacji politycznej

Korzystne

Doradcze ciała i polityka wdrożeniowa

Niekorzystne

Prawa powiązane z łączeniem rodzin

Gwarancje obywatelstwa

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Podwójne obywatelstwo

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ¹	5,9%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ²	33,1%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ³	26.964
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁴	Luxembourg (8%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2001) ⁵	Serbia i Czarnogóra, Bośnia, Cape Verde
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁶	2.678
Największa kategoria migracji długoterminowej	Nie dot.
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁷	464
Studenci zagraniczni (2004) ⁸	185
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich ⁹	47,3%
W porównaniu do obywateli	-13,6%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich ¹⁰	21,1%
W porównaniu do obywateli	+18%
Nabycie obywatelstwa ¹¹	954
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo ¹²	Serbia i Czarnogóra, Cape Verde, Bośnia i Hercegowina

Historia polityki integracji

01/09/2005

Komisja Rządowa dla Cudzoziemców zapoczątkowała kampanię dotyczącą świadomości dyskryminacji

10/2005

Wzrost rejestracji wyborców dla wszystkich zagranicznych mieszkańców (1/9), ale tylko 1/20 dla mieszkańców spoza UE

28/11/2006

W wyniku krytyki wystosowanej przez Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w lutym i październiku 2005 przyjęto prawo, które transponowało dwie dyrektywy KE odnośnie antydyskryminacji.

12/10/2006

Gospodarcza i Społeczna Rada (CES) zaleciła proaktywną politykę integracji z lepszymi i szybszymi procedurami dla pozwoleń na pracę.

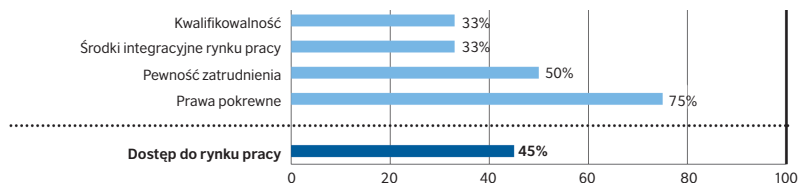
07/10/2006

Proponowana ustawa o narodowości zezwoliłaby na podwójne obywatelstwo, ale wprowadziłaby mniej sprzyjające prawo i warunki, obejmujące test języka luksemburskiego.

01/03/2007

Organ ds. równości jeszcze nie utworzony

Dostęp do rynku pracy

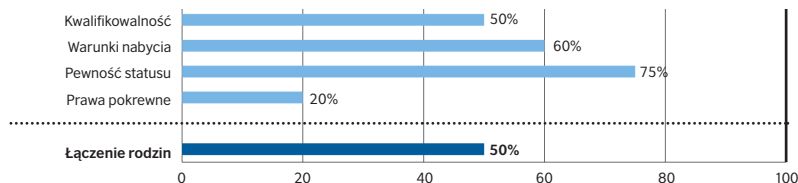

Pracownicy - migranci w Luksemburgu nie mają **uprawnień**, aby mieć taki sam dostęp do zatrudnienia, jak obywatele UE, ponieważ ich dostęp do rynku pracy jest ograniczony. W 2006 r. obywatel spoza UE spotyka się z trzykrotnie większym ryzykiem bezrobocia niż obywatel UE i ponad sześciokrotnie większym ryzykiem niż obywatel Luksemburga¹³. Mimo tego państwo nie próbuje zwiększyć liczby pracowników albo udzielić pomocy w nauce języka, aby ułatwić podjęcie pracy. Państwo oferuje równomierny dostęp do przyuczania do zawodu i dotacji do nauki, ale nie pomaga w uznaniu istniejących umiejętności i kwalifikacji robotników migrantów. Po znalezieniu pracy robotnicy sezonowi dysponują częściowymi **gwarancjami** prawnymi: mogą odnawiać większość pozwoleń na pracę, ale tracą pozwolenia, jeśli ich kontrakt się kończy, niezależnie od tego jak długo pracowaliby w Luksemburgu. Robotnicy sezonowi mają **prawo** zapisywać się do związków zawodowych, ale muszą długo czekać na zmianą statusu albo pozwolenie na pracę.

Prawa dotyczące łączenia rodzin są najmniej korzystne w grupie 28 krajów Indeksu.

Luksemburg ma najniższe wyniki w obszarze łączenia rodzin. Ponieważ Luksemburg nie ma żadnych podstaw prawnych do łączenia rodzin, rząd ma dużą swobodę działania. Rodziny nie mają jednakowego dostępu do zasiłków i świadczeń społecznych, opieki zdrowotnej lub mieszkalnictwa. Luksemburg jest jedynym krajem w Indeksie, który odmawia osobom dorosłym równego dostępu do edukacji i kształcenia. Rodzice i dzieci powyżej 18 życia mają ograniczoną autonomię wobec sponsora. Każdy inny członek rodziny, który chce pozostać w Luksemburgu, musi zachowywać zezwolenie powiązane ze sponsorem. Aby zobaczyć najlepszą praktykę patrz LT, str. 112, i PT, str. 148.

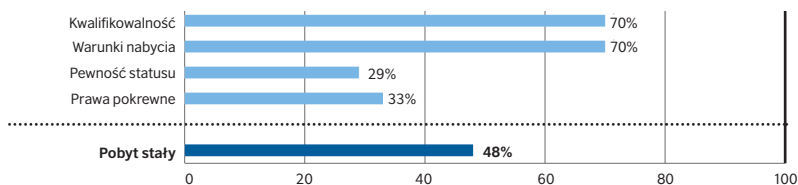
Łączenie rodzin

Pomimo że Luksemburg nie ma oddzielnego prawa dotyczącego łączenia rodzin, obecna praktyka administracyjna znajduje się w połowie drogi do osiągnięcia najlepszych wyników. Po dwóch latach prawni mieszkańcy są **uprawnieni**, aby sponsorować członków rodziny, w tym małżonka albo zarejestrowanego partnera, krewnych na utrzymaniu i niezamężne małoletnie dzieci. Pomimo tego, że nie ma żadnego testu integracji, sponsorzy muszą udowodnić, że mają odpowiedni kwaterunek i dochód, aby spełnić **warunki** łączenia rodzin. Kiedy połączenie rodzin w Luksemburgu staje się faktem, istnieje tylko kilka powodów, dla których pozwolenie mogłoby być cofnięte. Prawo chroni rodziny, które chcą odwoływać się od negatywnych decyzji. Jednakże państwo nie musi brać pod uwagę jakichkolwiek okoliczności rodzinnych w podejmowaniu decyzji. Stąd, chociaż rodziny mają **zagwarantowany** status, nie mają wielu praw (patrz tab.).

¹³ Więcej danych kontekstualnych o legalnie do rynku pracy znajdziesz na www.integrationindex.eu

Pobyt stały

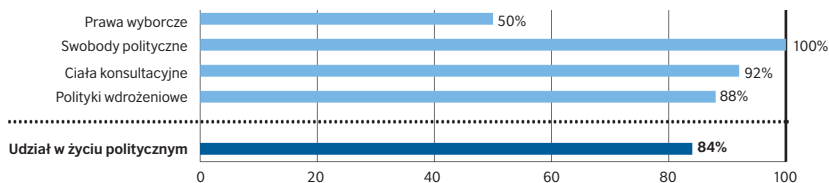

Do 1 marca 2007 r. Luksemburg nie przetransponował dyrektywy KE o pobycie długoterminowym. Migranci mają **prawo** ubiegać się o pozwolenie na pobyt długoterminowy po około pięciu latach życia i pracy w Luksemburgu. Wlicza się czas studiów lub okres oczekiwania na decyzję o azylu. **Warunki** uzyskania pozwolenia na pobyt długoterminowy są podobne do tych, dotyczących łączenia rodzin. Gwarancje prawne długoterminowego pobytu są mocno nadwyrężone. Wynika to z istnienia licznych podstaw do wycofania pozwolenia, **braku zabezpieczenia** przed wydaleniem i niewielu dostępnych gwarancji prawnych. Prawo jest częściowo nieprzychylnie w stosunku do długoterminowych mieszkańców. Po przejściu na emeryturę migranci mogą stracić **prawo** do zamieszkiwania w Luksemburgu. W kraju tak uwikłanym w ekonomię graniczną, prawo nie gwarantuje długoterminowym mieszkańcom swobody poruszania się i zamieszkiwania w UE. Nie istnieje prawo umożliwiające zatrzymanie pozwolenia na długoterminowy pobyt w drugim państwie członkowskim.

Formalnie działalność Luksemburgu w dziedzinie konsultacji z migrantami mieści się w obszarze najlepszej praktyki

Na mocy ustawy koalicja rządowa i 95% miast muszą się konsultować z zamieszkującymi cudzoziemcami za pomocą struktur. Zarówno organy lokalne, jak i krajowe mają tę samą ilość cudzoziemców i Luksemburczyków. W każdym wypadku przewodniczący musi być Luksemburczykiem; w organach lokalnych musi to być członek z rady miejskiej, a w organach krajowych urzędnik Ministerstwa Rodziny. Cudzoziemcy lokalnie wybierani są przez radę miejską. Na szczeblu krajowym migranci wybierają przedstawicieli bez interwencji państwa. Transparentność i skuteczność tych organów zostały zakwestionowane. Większość lokalnych organów doradczych nie ponosi konsekwencji karnej za zaniedbanie spotkań (wymagane są cztery spotkania do roku). W rzeczywistości koalicja rządowa rzadko zasięga porady organu doradczego. Propozycje i reformy, aby usprawnić podstawy prawne nie przyniosły znaczącego efektu.

Udział w życiu politycznym

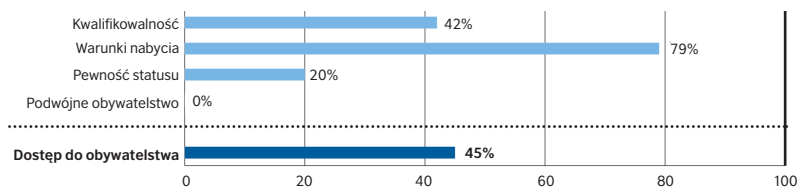

Migranci, którzy żyją w Luksemburgu przez pięć lat, mogą głosować w wyborach lokalnych, ale nie mogą kandydować. Traktat z Maastricht umożliwił Luksemburgowi skorzystanie ze zwolnień dotyczących praw wyborczych w miejskich wyborach dla obywateli UE. **Swobody polityczne** odpowiadają najlepszej praktyce, tak jak w 21 innych krajach Indeksu. Migranci są **konsultowani** w strukturalny sposób przez przedstawicieli, którzy są wybrani w wolnych wyborach (patrz tab.). Usprawienie rozwiązań politycznych miałyby miejsce, gdyby zaadoptowano kompleksową politykę narodową informującą obcokrajowców o ich politycznych prawach. Przyniosłoby to większy efekt niż poleganie tylko na kampaniach informacyjnych *ad hoc*.

Status podwójnego obywatelstwa znacznie osłabiony.

Razem z EE i LT Luksemburg osiąga wynik 0% w dziedzinie podwójnej narodowości. Każdy kandydat do naturalizacji musi zrzec się swego pierwotnego obywatelstwa, niezależnie od praktycznych albo osobistych konsekwencji. Tylko dzieci, których jedno z rodziców jest Luksemburczykiem, drugie pochodzi z innego kraju, mogą uzyskać status podwójnego obywatelstwa. W wieku 18 lat, muszą dokonywać wyboru które obywatelstwo zamierzają zatrzymać. Najlepsza praktyka w tym obszarze, patrz: CA, str. 36 i FR, str.72.

Dostęp do obywatelstwa

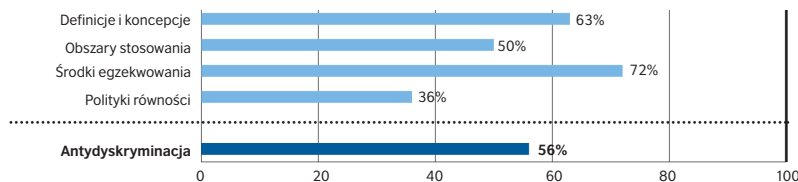

Migranci z pierwszego pokolenia są **uprawnieni** do luksemburskiego obywatelstwa pod warunkiem, że zamieszkiwali w kraju przez pięć lat. Dzieci migrantów i wnukowie nie stają się automatycznie Luksemburczykami, muszą sprostać pewnym wymogom. Poza wymogiem zdania prostego testu językowego w formie nie strukturyzowanego wywiadu, żadnych innych **warunków** z tych mierzonych przez Indeks się nie narzuca. Jednakże kandydatom proponuje się prosty formularz dotyczący zmiany nazwiska, który proponuje aby zastąpić ich imię Luksemburskim odpowiednikiem. Naturalizowani obywatele nie mają **Częściowo słabi** prawnej, ponieważ ich obywatelstwo może zostać cofnięte o każdej porze, nawet jeżeli skutkuje statusem bezpaństwowości. Ten ostatni punkt jest szczególnie znaczący, ponieważ zmusza do wyrzeczenia się pierwotnego obywatelstwa w wyniku naturalizacji (patrz tab.).

Polityka antydyskryminacji usprawniona.

Wyniki Luksemburgu w dziedzinie antydyskryminacji poprawiły się w 2004 r., kiedy nastąpiła późna transpozycja dwóch dyrektyw KE z 2000r. odnośnie antydyskryminacji. Aspekt rasy/etniczności oraz religii/wiary jest uwzględniony w edukacji, kształceniu się, ochronie społecznej i dostępie to publicznych dóbr i usług takich, jak mieszkalnictwo. Wskaźniki Indeksu ukazują również, że usprawniono mechanizmy egzekwowania prawa. Ofiary dyskryminacji mają obecnie lepszy dostęp do procedur, do możliwości zmiany w ciężarze dowodu, ochrony przeciwko prześladowaniu, a także do szerszej gamy sankcji. Plany dla wyspecjalizowanej agencji równości budza obawy w tej dziedzinie, ponieważ zgodnie z obecnym planem prezes agencji otrzymałby 850 EUR miesięcznie, a członkowie zaledwie 280 EUR miesięcznie.

Antydyskryminacja

Definicje i koncepcje prawa antydyskryminacyjnego w Luksemburgu należą do sprzyjających. Prawo dotyczy sektora publicznego i prywatnego, ale tylko w kontekście rasy/etniczności i religii/wiary. Prawo karne nie obejmuje dyskryminacji z powodu narodowości, do której dochodzi w wielu innych **dziedzinach** życia. **Egzekwowanie** antydyskryminacyjnego prawa jest tylko częściowo sprzyjające. Na przykład ochrona przed prześladowaniem obejmuje zaledwie aspekt zatrudnienia i przyuczenia do zawodu. W pewnym stopniu nieprzychylny wynik Luksemburgu w dziedzinie **polityki równości** można częściowo wyjaśnić ograniczonymi możliwościami agencji specjalizującej się równością, (do 1 marca 2007 r. nie prowadziła jeszcze działalności). Ponadto, państwo nie informuje mieszkańców o ich prawach, jeśli stają się ofiarami dyskryminacji. Nie wyrażają również zapewnienia, że prawa oraz organy publiczne stosują się do reguł antydyskryminacji i promocji równości.

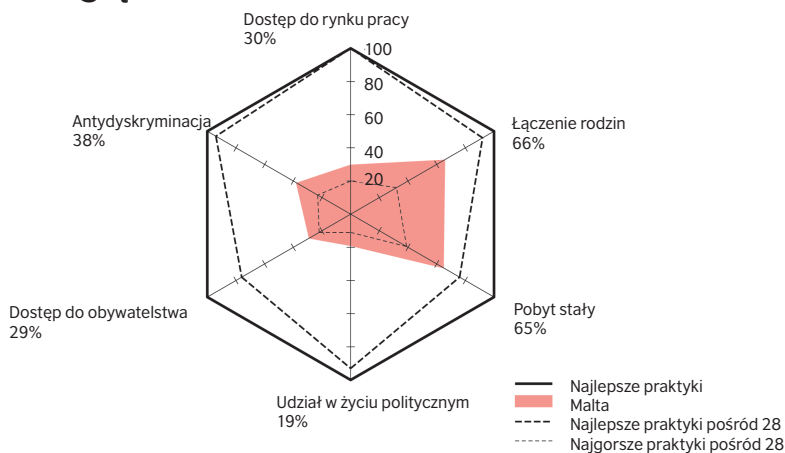
Opinia społeczna¹⁴

Tylko 38,1% uważa, że nie-Luksemburczycy stoją przed nierównymi szansami na rynku pracy w Luksemburgu. Ponad dwie trzecie popiera wprowadzenie zdecydowanych środków działania, opartych na tożsamości etnicznej na rynku pracy. Luksemburczycy stanowczo popierają równe prawa społeczne dla migrantów spoza UE mieszkających legalnie. Większość (72,1%) popiera również prawo migrantów do łączenia rodzin. Nieco mniejsza liczba respondentów (46,5%) myśli, że migranci powinni mieć łatwy dostęp do naturalizacji. Pomimo że stosunkowo niewiele badanych (15,9%) myśli, że wszyscy powinni być deportowani, ta liczba zwiększa się do 43% w przypadku bezrobotnych migrantów. Mniejszość (44,5%) wyraża opinię, że podejmuje się niewiele działań, aby zwalczać wszelkie formy dyskryminacji. Podobna liczba badanych wyraża opinię, że etniczna dyskryminacja jest dosyć rozpowszechniona. Niewiele więcej osób wyraża sąd, że wzrosła pomiędzy 2001 r. a 2006 r. Tylko 27,9% Luksemburczyków wiedziało o prawie karania etnicznej dyskryminacji na rynku pracy.

14 Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badania dyskryminacji w UE 65.4 (2006)

Malta

Przegląd

Na Malcie obywatele innych krajów UE przewyższają liczebnie legalnie mieszkających nie-obywateli UE z pobytem stałym (dalej zwanych migrantami) w proporcji 2 na 1. Legalna imigracja obywateli trzecich krajów wyniosła tylko 1.913 w 2004 r. Rząd szacuje, że w 2005 r. taka sama liczba przyjechała na Malte nielegalnie. Rosnąca populacja poszukiwaczy azylu i uchodźców na Malcie jest jednak nadal skromna, ale dotyczy znacznego procentu populacji w porównaniu z innymi krajami europejskimi.

Nielegalny przepływ migrantów i prawo morskie wywoływały alarm w mediach i publicznych debatach. Malta ostatnio wprowadziła politykę integracji, która w znacznym stopniu była skierowana do uchodźców. Rząd dokonał wiele w tej kwestii, kiedy wymagano by transponował dyrektywy KE dotyczące antydyskryminacji i długoterminowego pobytu. Wezwanie do ustanowienia wyższych kar dla rasowo i religijnie motywowanych przestępstw jest szczególnie właściwe w obliczu kilku ksenofobicznych ataków z podpaleniem.

Łączenie rodzin i pobyt długoterminowy należą do obszarów najlepszych rozwiązań politycznych na Malcie. **Dostęp do obywatelstwa** osiąga pozycję 24 w rankingu 28 krajów Indeksu. Jedynie LV ma wyniki gorsze od Malty, jeśli chodzi o **dostęp do rynku pracy i antydyskryminację**. **Partycypacja w polityce** zajmuje ostatnie miejsce w rankingu, tak jak i w przypadku kilku innych krajów europejskich.

- 1 Eurostat (szacunki rozmieszczenia obywateli i nie-obywateli)
- 2 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie-obywatele oraz obywatele urodzeni za granicą)
- 3 Eurostat (szacunki rozmieszczenia obywateli i nie-obywateli różnią się od poprzednio przygotowanych cyfr)
- 4 Urban Audit (poza UE-15)
- 5 Eurostat (poza UE-25)
- 6 National Statistics Office, Demographic Review 2004
- 7 OECD, *SOPEMI*, 2007, (w tym obywatele UE)
- 8 UNHCR, na podstawie podań o azyl
- 9 National Statistics Office, Education Statistics, 2005, Education of Malta
- 10 European Labour Force Survey (2006 2-i kw.) (dane nie są wiarygodne)
- 11 2005, Pytanie Parlamentarne nr. 15796 z 24-ego stycznia 2006 r.
- 12 2005, Pytanie Parlamentarne nr. 15796 z 24-ego stycznia 2006 r.

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Swobody polityczne dla partycypacji politycznej

Korzystne

Uprawnienia i prawa powiązane z długoterminowym pobylem.

Niekorzystne

Polityki partycypacji w polityce, a szczególnie ciała konsultacyjne
Obszary dostosowania prawa antydyskryminacyjnego
Gwarancje obywatelstwa

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Środki integracji rynku pracy
Uprawnienia dostępu do obywatelstwa
Prawa wyborcze oraz instrumenty wdrażające partycypację polityczną

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ¹	1%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ²	Nie dotyczy
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ³	4.000
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁴	Nie dotyczy
Największe państwa trzeciego pochodzenia (2005) ⁵	Australia, Kanada, USA
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁶	1.913
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁷	Nie dotyczy
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁸	1.270
Studenci zagraniczni (2004) ⁹	321
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich ¹⁰	46,9%
W porównaniu do obywateli	-7,4%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich	Nie dotyczy
W porównaniu do obywateli	Nie dotyczy
Nabycie obywatelstwa ¹¹	72
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹²	Bezpaństwowcy, Libia, USA, Iran Australia

Historia polityki integracji

10/2005

Krajowy program reform i Strategia Rozwoju i Pracy zaproponowały krótki kurs integracji rynku pracy i ponowną ocenę polityki zatrudnienia dla przesiedleńców opartą o potrzeby rynku pracy

26/10/2005

Wprowadzono w fazie projektu ustawę wprowadzającą dyrektywy KE odnośnie długoterminowych mieszkańców i o łączeniu rodzin

17/11/2006

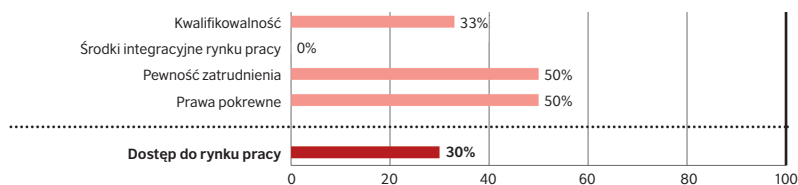
Wprowadzono w życie ogłoszenie sądowe 278 z 2006 r. o statusie długoterminowych mieszkańców

02/2007

Ministerstwo dla Rodziny i Społecznej Solidarności zainaugurowało działalność Organizacji dla Integracji i Dobra Azylantów (OIWAS)

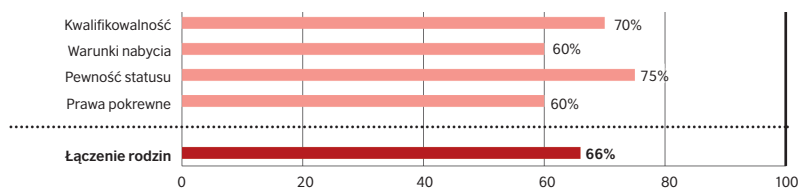

Dostęp do rynku pracy

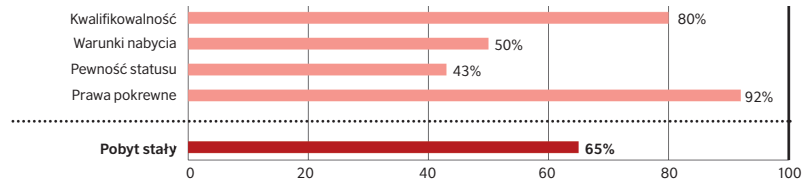
Tylko długoterminowi mieszkańcy są **uprawnieni** do szukania zatrudnienia lub samozatrudnienia na tych samych zasadach jak obywatele UE. Wszyscy migranci na Malcie mają te same prawa, jak obywatele OEO, do uznania ich umiejętności i kwalifikacji. Mimo to państwo niewiele robi, aby ułatwić uznanie umiejętności uzyskanych poza UE. Krajowa **polityka integracji rynku pracy** jest poważnie osłabiona na Malcie, tak jak w AT, CZ i PL (istnieje tylko jeden projekt pilotażowy dla azylantów dotyczący szkoleń z umiejętności życiowych oraz językowych). Osoby, które znalazły pracę, cieszą się **bezpieczeństwem i uprawnieniami**, które są w połowie drogi do najlepszej praktyki. Mogą przedłużać swoje zezwolenie, ale tracą je automatycznie, jeśli stracą pracę. Muszą ponowić procedurę, jeśli chcą zmienić pracę, pracodawcę albo przemysł.

Łączenie rodzin

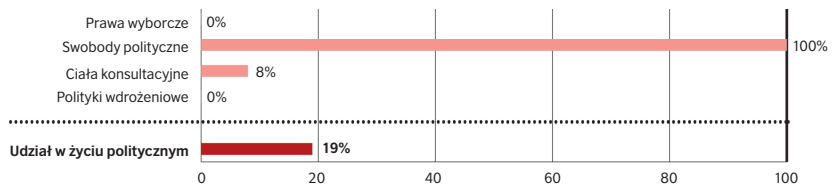
Pomimo że Malta nie wprowadziła dyrektywy KE z 1 marca 2007 r. odnośnie łączenia rodzin, oceniana jest w pewnej mierze przychylnie. Sponsorzy są zmuszeni czekać dwa lata lub więcej na pozwolenie. Jeśli spełnią niezbędne **warunki**, wtedy wolno im ponownie połączyć się z członkami rodzin. Warunki otrzymania pozwolenia stanowiłyby najlepszą praktykę w grupie 28 krajów Indeksu, gdyby szybka procedura nie była tak kosztowna (patrz: DK) i nie wymagała warunku minimalnego dochodu (patrz: BE i SE). **Bezpieczeństwo** statusu, najlepsza w UE-10, oceniana by była jako najlepsza praktyka, gdyby państwo musiało brać pod uwagę liczne okoliczności rodzinne, zanim podjęłoby decyzję o odmowie przyjęcia podania albo cofnięciu ich statusu (tak jak ma to miejsce w połowie krajów ujętych w Indeksie). Malta osiągnęłaby najlepszą praktykę w dziedzinie **powiązanych praw**, gdyby wszyscy członkowie rodziny mogli zachować autonomię wobec statusu swoich sponsorów po trzech latach lub w krótszym czasie (tak jak w dziewięciu krajach Indeksu).

Pobyt stały

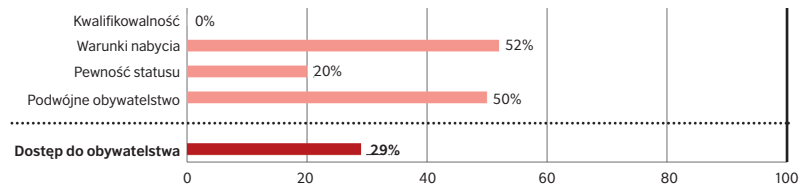
Większość migrantów otrzymuje **uprawnienia** do pozwolenia na pobyt długoterminowy po pięciu latach, podczas gdy uchodźcy mogą ubiegać się, jak tylko zostaną uznani. Najlepsza w UE-10 Malta doszłaby do najlepszej praktyki, jeśli, tak jak w AT, DK, i UK, kandydaci nie zostaliby zdyskwalifikowani za opuszczenie granic kraju na ponad sześć miesięcy przez okres sześciu miesięcy albo dziesięciu miesięcy łącznie. Długoterminowi mieszkańcy, tak jak rodziny, są chronieni prawnymi gwarancjami i prawem do apelacji wobec decyzji wycofującej zezwolenie na pobyt albo odmawiającej zezwolenia. Państwo nie musi brać pod uwagę zaistniałych okoliczności. Od czasu Legalnego Oświadczenia 278, długoterminowi mieszkańcy na Malcie mają najbardziej sprzyjające **uprawnienia** według Indeksu, na równi z GR, NO i PT. Malta osiągnęłaby najlepszą praktykę, gdyby długoterminowi mieszkańcy z innych państw członkowskich nie musieli zdawać testu z języka maltańskiego.

Udział w życiu politycznym

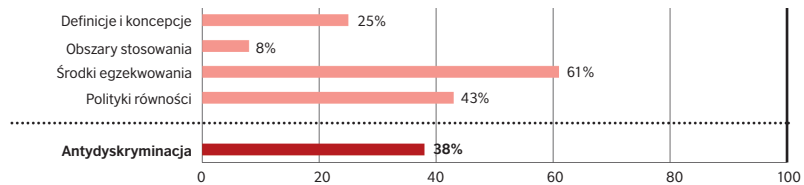
Malta przyznaje przesiedleńcom **swobody polityczne**, które osiągają najlepszą praktykę, podobnie jak w 21 innych krajach Indeksu. Jednakże **prawa wyborcze** są poważnie ograniczone. Uległyby poprawie, gdyby Malta, tak jak ES, doprowadziła do podpisania umowy wzajemności z głównymi krajami pochodzenia jej napływowej populacji, która by pozwoliła głosować i kandydować w wyborach lokalnych. Do tej pory było to możliwe w krajach Rady Europy i w rzeczywistości podpisano umowy tylko z UK. Narodowy rząd sporadycznie konsultuje się z przedstawicielami stowarzyszeń, które pracują z migrantami. Nie ma żadnych **oficjalnych organów** doradczych służących kontaktom ze związkami migranckimi. **Polityka wdrożeniowa** jest poważnie osłabiona, bo związki migrantów nie mogą zdobywać konkretnej pomocy finansowej z kasy państwowej na jakimkolwiek szczeblu rządowym.

Dostęp do obywatelstwa

Maltańska ustawa o obywatelstwie z 2000 r. ogranicza naturalizację do dzieci i potomków tych, którzy są, byli albo stali się maltańskimi obywatelami. Nie spełniwszy powyższych warunków, migranci mają **prawo** do naturalizacji, jeśli rząd, całkowicie wedle swego uznania, wyrazi zgodę w oparciu o przesłanki humanitarne. W takich przypadkach migranci i bezpaństwowcy musieliby mieszkać legalnie na Malcie przez pięć lat. **Warunki** zdobycia pozwalają władzom ocenić, czy nieliczebni przesiedleńcy, którzy kwalifikują się do maltańskiego obywatelstwa mają odpowiednią znajomość języka angielskiego lub maltańskiego, posiadają dobrą reputację, i byłiby odpowiednimi kandydatami na obywateli Malty. Wysoki stopień dyskrecji oznacza, że naturalizowani obywatele są **niepewni** swojego nowego obywatelstwa. Ich podanie może zostać odrzucone albo ich obywatelstwo cofnięte z wielu powodów. Państwo zazwyczaj może wydalic naturalizowanego migranta niezależnie od tego, przez jaki czas posiadał maltański paszport i mimo ewentualnego uzyskania statusu bezpaństwowca. Licznej grupie osób, które otrzymały pozwolenie na naturalizację, przysługuje również status **podwójnego obywatelstwa**.

Antydyskryminacja

Migranci na Malcie są narażeni na dyskryminację z powodu narodowości. Nawet ofiary dyskryminacji rasowej bądź religijnej nie mogą dochodzić sprawiedliwości na wielu płaszczyznach życia. **Definicje i obszary** antydyskryminacji uzyskują drugi najgorszy wynik z 28 krajów Indeksu. Prawo jest **egzekwowane** poprzez wyznaczanie surowszych kar tym, którzy dyskryminują rozmyślnie. Jednakże tylko wąski zakres sankcji jest dostępny. Podczas realizacji procedur, które mogą przeciągnąć się do roku, powodowie otrzymują prawną pomoc, ale nie są zabezpieczeni przed prześladowaniem. Specjalistyczna Agencja Równości niebawem będzie udzielać migrantom konsultacji prawnych, przeprowadzać niezależne śledztwa i prowadzić w ich imieniu sprawy w sądzie. Jednak państwo nie informuje mieszkańców, jakie prawa przysługują ofiarom dyskryminacji, nie wyrażają również zapewnienia, że ustawodawstwo i organy publiczne stosują się do reguł antydyskryminacji.

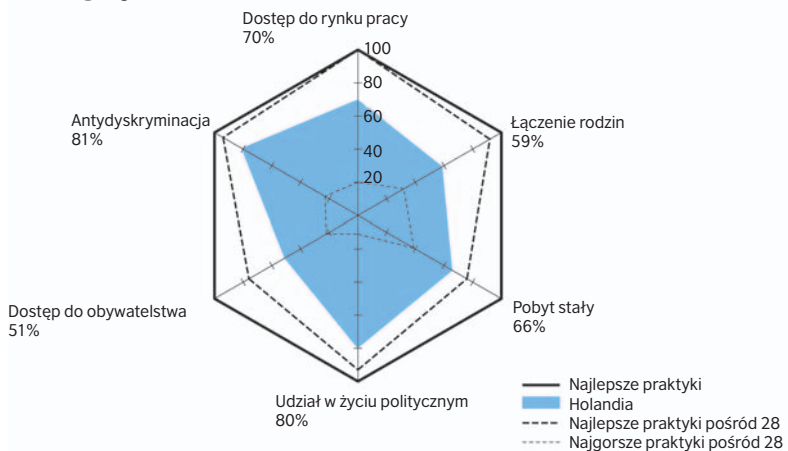
Opinia społeczna¹³

Malta jest jednym z zaledwie czterech krajów, gdzie mniejszość respondentów wyraża sąd, że etniczna różnorodność wzbogaca kulturę narodową (31,7%). Maltańczycy konsekwentnie w najmniejszym stopniu popierają prawa migrantów w UE-27, zarówno w przypadku równych praw społecznych, prawa łączenia rodzin czy też ułatwionej naturalizacji. Maltańczycy są najbardziej w UE-25 przychylni deportowaniu legalnie uznanych obywateli państw trzecich (35%), szczególnie jeśli są bezrobotni (63,6%). Ponad dwie trzecie Maltańczyków sądzi, że etniczna dyskryminacja jest rozpowszechniona i większość respondentów uważa, że do wzrostu doszło w latach 2001 - 2006. Populacja jest podzielona w temacie czy kraj powinien robić więcej, aby walczyć z dyskryminacją. Tylko 18,7% pytanym wiedziało o istnieniu prawa, które karze etniczną dyskryminację na rynku pracy.

13 Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badania nad dyskryminacją w UE 65.4 (2006)

Holandia

Przegląd

Holandia jest historycznie krajem imigracji postkolonialnej i robotników-gości. Przepływy migracji są teraz na tym samym poziomie, jak było w latach 1980-tych, szczególnie dla tureckich i marokańskich członków rodziny. Legalni-mieszkańcy, obywatele państw trzecich (dalej migranci) są trzy razy bardziej narażeni na bezrobocie niż obywatele. Wśród kobiet migrantek poziom zatrudnienia jest znacznie niższy niż w przypadku kobiet holenderskich¹.

Przedsięwzięto kroki, aby przyciągnąć wysokowyznaczonych migrantów i zachęcić międzynarodowych studentów, by pozostali w kraju i podejmowali pracę. Liberalna Koalicja Chrześcijańsko-Demokratyczna wywołała poruszenie w obszarze polityki integracji, wprowadzając liczne zobowiązania. Koalicja stawia sobie za cel umożliwienie migrantom podjęcia działalności gospodarczej i większych dofinansowań dla lokalnych biur antydyskryminacyjnych.

Według Indeksu holenderska polityka integracji otrzymuje w dużej mierze wynik pozytywny, pomimo znacznych słabości w konkretnych obszarach polityki.

Polityka rynku pracy jest w sumie sprzyjająca, pomimo częściowo nieprzychylnych warunków uprawnienia. Polityka dotycząca **łączenia rodzin** oraz zagadnień związanych z **obywatelstwem** mieści się w połowie drogi do najlepszej praktyki. Zarówno strategia **udziału w życiu publicznym**, jak i prawa **antydyskryminacyjne** są na piątym miejscu w krajach Indeksu.

1 Aby zobaczyć więcej danych kontekstualnych patrz: www.integrationindex.eu
 2 Eurostat (spoza UE-27, 1.01.2006)
 3 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie-obywatele i urodzeni za granicą)
 4 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
 5 Urban Audit (spoza UE-15)
 6 Eurostat 2005 (spoza UE-25)
 7 OECD, *SOPEMI*, 2007
 8 OECD, *SOPEMI*, 2007
 9 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2006 (Cyfry zawierają też powtórne wnioski)
 10 OECD, 2004 *Education at a Glance*
 11 European Labour Force Survey (2006q2)
 12 European Labour Force Survey (2006q2)
 13 Eurostat (w tym obywatele UE)
 14 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Prawa powiązane z łączeniem rodzin
Mechanizmy egzekwowania prawa antydyskryminacyjnego
Środki integracji rynku pracy i gwarancje zatrudnienia

Korzystne

Uprawnienie do pobytu długoterminowego
Udział w życiu publicznym, szczególnie instrumenty wdrożeniowe

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Niekorzystne warunki zdobycia uprawnień do łączenia rodzin narzucone na migrantów z trzecich krajów.

Zmiana od 2004 r.

Mniej korzystne warunki integracji dla łączenia rodzin
Mniej korzystne warunki zdobycia pobytu długoterminowego

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ²	2,89%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ³	10,6%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁴	457.490
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Amsterdam (9%), Rotterdam (8%), Haga (8%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁶	Turcja, Maroko, USA
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	39.821
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁸	Łączenie rodzin (49,8%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁹	14.465
Studenci zagraniczni (2004) ¹⁰	10.172
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	46,6%
W porównaniu do obywateli	-28,4%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006) ¹²	12,2%
W porównaniu do obywateli	+ 8,5%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹³	28.488
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹⁴	Maroko, Turcja, Surinam

Historia polityki integracji

01/2006

Wyniki ankiety TNS NIPO pokazały, że użytkownicy usług imigracyjnych i naturalizacyjnych wyrazili zadowolenie z zycziwej obsługi klienta i ich wiedzy. Mniejszą satysfakcją wywoływał termin rozpatrywania spraw. Zwrócono też uwagę na brak informacji o statusie podania

15/03/2006

Miejska Integracja za Granicą rozpoczęła działalność, wprowadzając obowiązkowy test integracji w kraju pochodzenia dla wnioskujących o łączenie rodziny

24/08/2006

Przeprowadzono pierwszą obowiązkową ceremonię naturalizacji

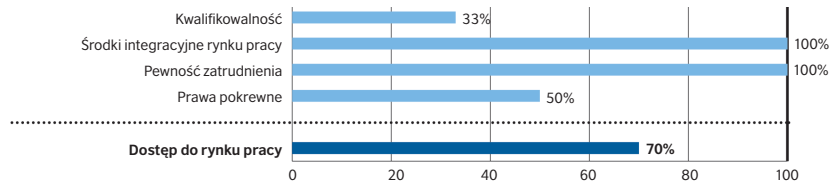
22/11/2006

Wyborcy pochodzenia imigranckiego biorą udział w ustawodawczych wyborach z frekwencją 70%, w porównaniu z 58% w marcowych wyborach lokalnych

01/01/2007

Wchodzi w życie nowa miejska ustawa o integracji

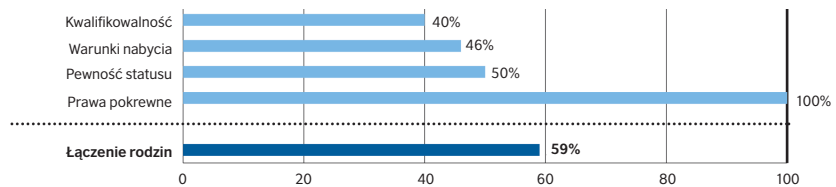
Dostęp do rynku pracy

Nawet po wielu latach pracy w Holandii, migranci nie mają **prawa dostępu** do zatrudnienia, tak jak inni obywatele UE, i musieliby spełniać dodatkowe **warunki**, aby zakładać biznes bez pozwolenia na pracę. Jako pracownicy, migranci mają **gwarancje** pracy, które osiągają najlepszą praktykę. Najlepsze praktyki w dziedzinie **integracji pracy rynkowej** są na przykład osiągnięte przez NL and SE i dążą do tego, aby zredukować bezrobocie między migrantami, poprawić ich znajomość języka holenderskiego, uznać ich umiejętności i kwalifikacje oraz zapewniać równomierny dostęp do przyuczenia do zawodu. **Prawa** robotników sezonowych, są jednakże tylko w połowie drogi do najlepszej praktyki i mają najniższe wyniki z 28 krajów Indeksu. Nawet po trzech latach pracy migranci stoją przed ograniczeniami ich praw w obszarze zmiany zawodu lub pracy.

Nieprzychylny warunki dla zdobycia prawa do łączenia rodzin uchylone dla przedsiębiorców z krajów rozwiniętych gospodarczo. Mniej sprzyjające warunki integracji obejmują kandydatów do łączenia rodzin z krajów, w których Holandia wymaga autoryzacji na tymczasowy pobyt (MVV). W powiązaniu z wizą te warunki są uchylone w przypadku łączenia rodzin z Australii, Kanady, OEO, Japoni, Monako, Nowej Zelandii, Południowej Korei, Szwajcarii, USA, i Watykanu.

Łączenie rodzin

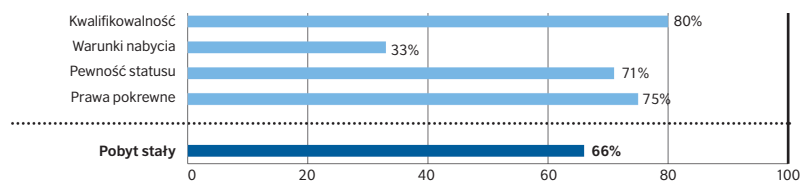

Rozwiązania dotyczące **warunków i bezpieczeństwa** łączenia rodzin osiągają poziom plasujący Holandię w połowie drogi do najlepszej praktyki, natomiast uprawnienia są do pewnego stopnia nieprzychylny. Pomimo że migranci mają prawo sponsorować krewnych już po roku, członkowie rodzin muszą spełniać liczne warunki, aby przeprowadzić się do Holandii. Rodziny muszą **udowodnić**, że ich dochód jest wystarczający i zaliczyć wstępny test integracji (patrz tab.). Ponownie połączone rodziny mogą być wydalone z wielu przyczyn. Nie bierze się wówczas pod uwagę wszelkich zaistniałych okoliczności. Jednakże rodziny mają **zagwarantowane** prawo do uzasadnionych decyzji i odwołań. Zależnie od uprawnienia mieszkaniowego sponsora, członkowie połączonych rodzin mogą otrzymać autonomiczne prawo pobytu po trzech latach. Mają również takie same, jak sponsorzy, **prawo** do edukacji, kształcenia się, zatrudnienia, zasiłków, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa.

Nieprzychylny warunki dla rezydentów stałych wymagają kursy dla imamów i testy integracji.

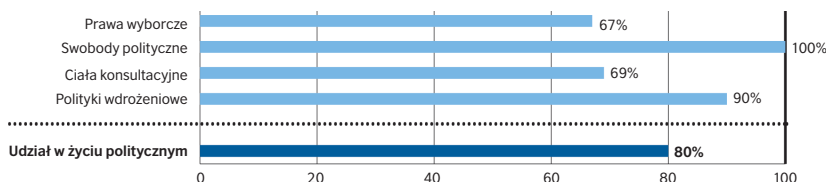
Od 1 stycznia 2007 r. migranci mają o dużo mniej korzystne warunki aby zostać rezydentami stałymi. Według nowego regulaminu 'Intgeracji Obywatelskiej', muszą zapłacić aby zdawać pisemny test z języka oraz integracji. Mogą kupić przewodnik rzadowy albo podjąć dobrowolny kurs integracji, który jest obowiązkowy dla duchowych przywódców np. imamów. Wnioskodawcy którzy już zdali test integracyjny muszą zdać ten drugi test w przeciągu trzech i pół lat od przyjazdu. Ci którzy nie zdali, np. Oudkomers (migranci zasiedleni poprzednio) oraz azylanci muszą go zdać w przeciągu 5-ciu lat. Holandia zdecydowała się wstawić klauzulę derogacyjną w transpozycji Dyrektywy w sprawie stałych rezydentów i wymaga tylko proste ubezpieczenie zdrowia jako warunek stałego pobytu. Po najlepszą praktykę, patrz ES, str.167.

Pobyt stały

Migranci mogą złożyć podanie o pozwolenie na pobyt długoterminowy po pięciu latach pobytu, który obejmuje czas studiów albo okres oczekiwania na decyzję azylu. Holandia zyskuje wyniki drugie po IT, jeśli chodzi o **prawo**, ale 23-cie, jeśli chodzi o **warunki**. Obejmują dowód wystarczającego dochodu i test integracji (patrz tab.), jako część krótkiej, ale kosztownej procedury. Długoterminowi mieszkańcy są częściowo **zabezpieczeni** prawnie. Dzieci, ludzie urodzeni albo ujęci w Holandii i mieszkańcy, którzy mieszkali w kraju ponad 20 lat, nie mogą zostać wydalen. Transpozycja dyrektywy KE dla długoterminowych mieszkańców zmieniła **warunki** (patrz tab.) i **bezpieczeństwo statusu** na lepsze, ale również na gorsze od 2004 r. Jeśli chodzi o bezpieczeństwo statusu, więcej elementów osobistego życia długoterminowych mieszkańców bierze się pod uwagę, podejmując decyzje wycofania. Długoterminowi holenderscy mieszkańcy nie mogą jednakże spędzić więcej niż jeden rok poza UE. Mają równe **prawo** do zatrudnienia, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa; mogą poruszać się i żyć swobodnie w UE i mogą pozostawać w Holandii po emeryturze.

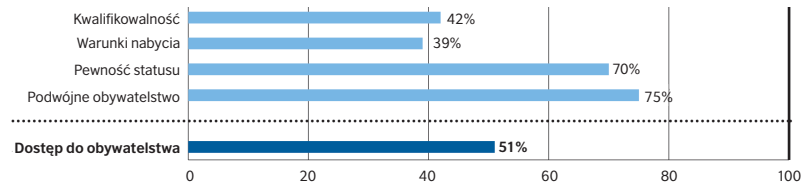
Udział w życiu politycznym

Prawa wyborcze umożliwiają migrantom głosowanie i kandydowanie w lokalnych (ale nie regionalnych) wyborach po pięciu latach nieprzerwanego prawnego pobytu. Tak jak 21 innych krajów Indeksu, najlepsza praktyka w dziedzinie **swobód politycznych** pozwala wszystkim zagranicznym mieszkańcom zakładać stowarzyszenia i zapisywać się do partii politycznych. Strukturyzowane i **konsultacyjne organy** wybrane w wolnych wyborach istnieją na poziomie krajowym. Konsultacje na innych poziomach są podejmowane doraźnie w wyniku interwencji państwowej. Organizacje emigracyjne, które uczestniczą w tych konsultacjach, mogą otrzymywać wsparcie finansowe bez potrzeby spełniania dalszych warunków w ramach korzystnej **polityki wdrożeniowej**, mieszczącej się na trzecim miejscu w rankingu 28 krajów, razem DE i NO.

Dostęp do obywatelstwa

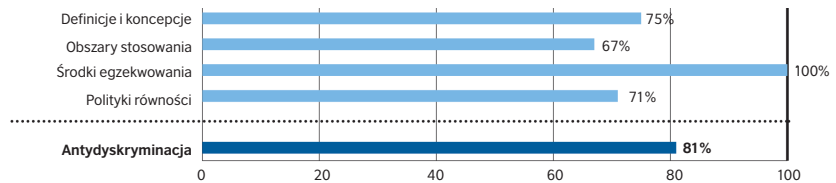

Małżonkowie obywateli mają **uprawnienie** do holenderskiego obywatelstwa prędzej niż partnerzy wspólnie mieszkający lub inni migranci w pierwszym pokoleniu. Aby się znaturalizować, kandydaci muszą spełnić podobnie rygorystyczne **warunki**, jak długoterminowi mieszkańcy. Jednakże obywatelstwo nie jest ograniczone tylko do osób, które potrafią udowodnić wystarczających dochód. Kandydatom można odmówić obywatelstwa, jeśli nie byli obecni na nowej, obowiązkowej ceremonii Dnia Naturalizacji, która pierwszy raz świętowana była 24 sierpnia 2006 r. Naturalizowani holenderscy obywatele mają zatem gwarancję bezpieczeństwa statusu plasującą się na trzecim miejscu w grupie najbardziej bezpiecznych spośród 28 krajów, za SE i CZ. Do utraty obywatelstwa może dojść w przypadku, gdy zostało uzyskane w sposób nieuczciwy. Taki wyrok może być zakwestionowany poprzez procedurę odwoławczą i przedstawicielstwo w sądzie. Holandia godzi się z **podwójnym obywatelstwem** dla dzieci urodzonych w kraju innym niż kraj rodziców. Pomimo że naturalizujący się obywatele muszą się zrzec pierwotnego obywatelstwa, ważne wyjątki brane są pod uwagę.

Najlepsza praktyka w dziedzinie mechanizmów egzekwowania prawa antydyskryminacyjnego.

Ofiary dyskryminacji we wszystkich tych dziedzinach mogą wykorzystywać alternatywne rozwiązanie sporu oraz procedury cywilne i administracyjne sądów. W tym przypadku zmiany w ciężarze dowodowym i motywacja dyskryminująca są potraktowane jako okoliczności obciążające. Osoby prawne z uzasadnionym zainteresowaniem w promowaniu równości również mogą pomagać ofiarom na wiele sposobów. Powodowie są chronieni przed prześladowaniem w wielu obszarach życia. Średni okres trwania sprawy nie przekracza sześciu miesięcy. Państwo oferuje ofiarom z niskimi dochodami pomoc prawną i usługi tłumaczy. Sądy mają do dyspozycji szeroki zakres sankcji służących uzyskaniu dla ofiar stosownej rekompensaty, aby karać winnych jak najskuteczniej.

Antydyskryminacja

Holenderskie **definicje** dyskryminacji obejmują bezpośrednią i pośrednią dyskryminację i publiczne podburzanie do przemocy albo nienawiści w trzech dziedzinach rasy/etniczności, religii/wiary i obywatelstwa. Jednakże dyskryminacja przez asocjacje jeszcze nie została potwierdzona przez prawo zwyczajowe w Komisji Równouprawnienia i sądach. Prawo **antydyskryminacyjne** stosuje się we wszystkich trzech dziedzinach: zatrudnieniu, przyuczeniu do zawodu i dostępie do publicznych dóbr i usług. W dziedzinie świadczeń społecznych, ochrony i bezpieczeństwa prawo nie gwarantuje bezpieczeństwa ofiarom dyskryminacji z powodu religii/wiary lub narodowości. Holandia jest jedynym krajem w Indeksie osiągniętych najlepszą praktykę, jeśli chodzi o sposób **egzekwowania** prawa antydyskryminacyjnego (patrz tab.). Częściowo sprzyjająca **polityka równości** daje upoważnienia Wyspecjalizowanej Agencji Równości. Państwo, jednakże, nie jest zobowiązane do prowadzenia rozmów na temat antydyskryminacji, czy też wprowadzania polityki antydyskryminacyjnej w główne nurty swojego funkcjonowania.

Opinia społeczna¹⁵

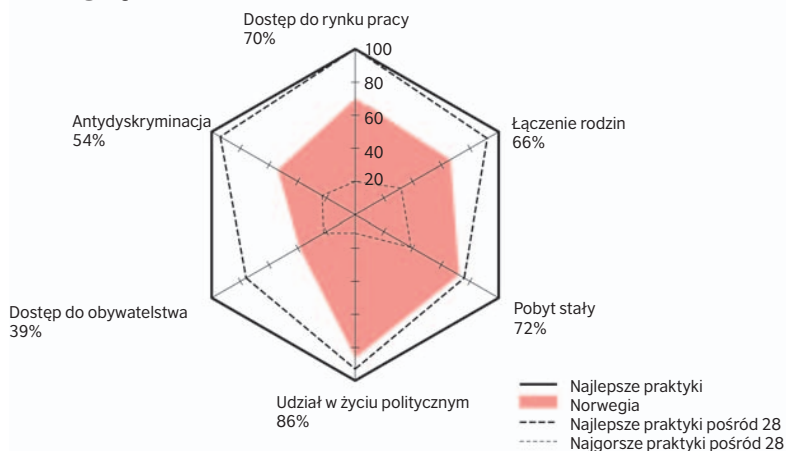
Nieznaczną mniejszość (43,2%) sądzi, że Holandia powinna robić więcej, aby zwalczać dyskryminację. Znaczna większość sądzi, że etniczna dyskryminacja jest dosyć rozległa. 76,7% badanych, największy procent w UE-27, sądzi że uległa wzrostowi między 2001 r. a 2006 r. Tylko w Holandii i w trzech innych krajach UE-27 większość badanych wiedziała o ustawodawstwie zwalczającym etniczną dyskryminację na rynku pracy.

71,9% Holenderów, których ankietowano, sądziło że cudzoziemcy mają mniejszą szansę na znalezienie pracy lub awans, czy przyjęcie na szkolenie. 36% wyraziło pogląd, że bezrobotni legalnie uznani imigranci spoza UE powinni być deportowani. Jednocześnie Holendrzy mocno popierali równe społeczne prawa dla imigrantów. Tylko nieznaczną mniejszość popierała prawo do łączenia rodzin i 39,7% wyraziło sąd, że powinni mieć możliwość korzystania z łatwych procedur naturalizacyjnych.

¹⁵ Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badań dot. dyskryminacji w UE 65.4 (2006)

Norwegia

Przegląd

Norweska polityka migracyjna jest częściowo porównywalna ze strategią praktykowaną w UE. Wynika to z faktu, że Norwegia jest członkiem Europejskiego Obszaru Ekonomicznego, sygnatariuszem Ugody z Schengen o swobodnym przemieszczaniu się i Konwencji Dublińskiej dotyczącej azylu. Norwegia ma również wiele wspólnego z państwami nordyckimi: dynamiczne rynki pracy, silne zaangażowanie w ochronę humanitarną i równe prawa społeczne dla cudzoziemców. Migranci spoza UE przybywają raczej jako członkowie rodzin migranckich pracowników, wysokowkwalifikowanych specjalistów i poszukiwacze azylu, jednak ta ostatnia kategoria wciąż maleje. Poziom zatrudnienia migrantów z zewnątrz UE jest o 18,6 punktów procentowych niższy niż w przypadku Norwegów. Niedawne ustawodawstwo było skupione na wszechstronnych programach wdrożeniowych, zmniejszeniu liczby małżeństw zawartych pod przymusem, reformacji prawa dotyczącego obywatelstwa i wzmocnieniu działalności w obszarze antydyskryminacji oraz polityki równości.

Obywatele spoza UE (dalej migranci) w Norwegii mają sprzyjające warunki do **partycypacji politycznej**. Warunki te znajdują się na drugim miejscu spośród najbardziej sprzyjających w grupie 28 krajów Indeksu, po SE. Norwegia mieści się w rankingu na trzecim miejscu, za SE i BE, jeśli chodzi o **długoterminowy pobyt**. **Łączenie rodzin** i polityka **dostępu do rynku pracy** są częściowo sprzyjające w integracji migrantów. Prawa **antydyskryminacyjne** znajdują się w połowie drogi do najlepszej praktyki, podczas gdy **dostęp do obywatelstwa** norweskiego to na pewno obszar wymagający wzmocnienia.

- 1 Statistics Norway (styczeń 2006)
- 2 Statistics Norway
- 3 Statistics Norway
- 4 Urban Audit (spoza UE-15)
- 5 Eurostat (spoza UE-25)
- 6 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 7 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 8 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2006
- 9 OECD, *Education at a Glance*, 2006 (spoza UE-25)
- 10 European Labour Force Survey (2006q2)
- 11 European Labour Force Survey (2006q2)
- 12 Eurostat (w tym obywatele UE)
- 13 Eurostat

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Prawa wyborze i swobody polityczne
Gwarancje zatrudnienia prawa powiazane z dostepem do rynku pracy

Korzystne

Uprawnienie do laczenia rodzin i dlugoterminowego pobytu
Udzial w zyciu publicznym, szczegolnie instrumenty wdrozeniowe

Niekorzystne

Uprawnienia dostepu do obywatelstwa

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ¹	4,7%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ²	7,8%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ³	380.400
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁴	Oslo (10,4%), Stavanger (6,4%), Drammen (6,2%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁵	Irak, Somalia, USA
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁶	16.800
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁷	Łączenie rodzin (55,2%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁸	5.320
Studenci zagraniczni (2004) ⁹	7.972
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹⁰	56,9%
W porównaniu do obywateli	-18,6%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	13,1%
W porównaniu do obywateli	+9,3 %
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹²	12.655
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹³	Irak, Somalia, Serbia i Czarnogóra

Historia polityki integracji

12/2005

Od firm państwowych wymaga się, by na każde wolne stanowisko przeprowadziły rozmowę kwalifikacyjną z jednym kandydatem o statusie migranta

01/2006

Weszła w życie norweska ustawa o obywatelstwie

01/2006

Weszła w życie ustawa antydyskryminacyjna

01/2006

Zwrócono uwagę na alarmująca sytuacje dotyczaca Pakistanczykow, ktorzy rozwodzą się z żonami, zanim otrzymają one prawo ubiegania się o niezależne pozwolenia na pobyt

10/2006

Plan działania dla integracji i społecznego włączenia populacji imigrantów

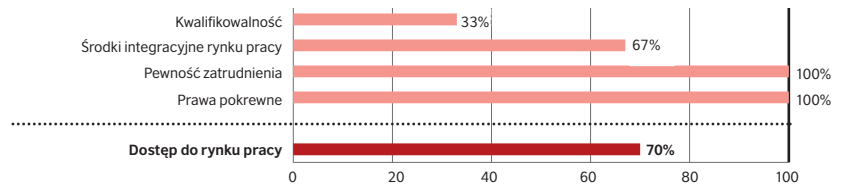
02/2007

Ulepszenie ustawy imigracyjnej o małżeństwie i łączeniu rodzin pod kontem zwalczania wymuszonych małżeństw

02/2007

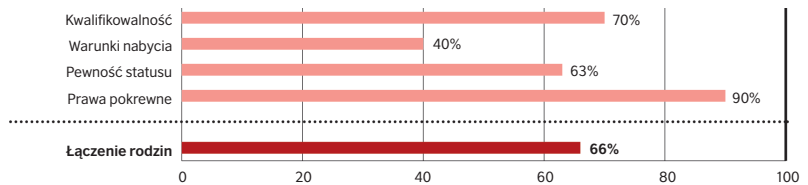
Partia Postęp (druga największa partia w kraju) wzywa do wycofania zasiłków dla imigrantów, którzy nie uczą się norweskiego i zakazania zamieszkiwania w Oslo

Dostęp do rynku pracy

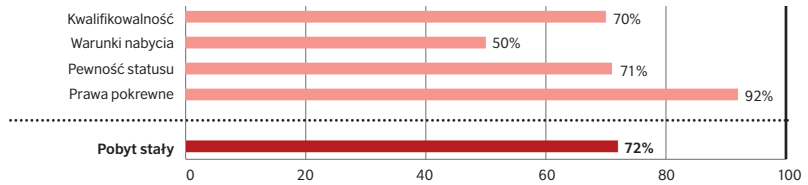
Tylko długoterminowi mieszkańcy mają takie same **uprawnienia**, jak obywatele UE, do równomiernego dostępu do zatrudnienia w większości sektorów, pomimo że wszyscy migranci mają równomierny dostęp do samozatrudnienia. Kwalifikacje obywateli UE są uznawane, podczas gdy kwalifikacje innych przemieszczających się nie są traktowane na równi z tymi, nawet jeżeli osoby studiowały w tej samej instytucji. Państwo dąży do ułatwienia tych procedur oraz podejmuje **inne kroki**, w celu wsparcia przemieszczających się w dostosowywaniu się do językowych i fachowych wymagań rynku pracy. Ten obszar można by było usprawnić, gdyby migranci mieli równomierny dostęp do stypendiów naukowych. **Gwarancje zatrudnienia i powiązane prawa** są na poziomie najlepszej praktyki, tak jak w siedmiu innych krajach Indeksu. Migranci mogą odnawiać wszystkie oprócz sezonowych pozwoleń na pracę. Po krótkim okresie mogą zmienić pozwolenie, pracę albo przemysł i mogą nadal mieszkać i pracować w Norwegii, nawet po rozwiązaniu umowy.

Łączenie rodzin

Migranci mogą po krótkim czasie uzyskać status sponsora. Małoletnie dzieci, rodzice i dziadkowie są **uprawnieni** bez stawiania im żadnych warunków, ale małżonkowie muszą mieć ukończone 18 lat i dorosłe dzieci muszą spełniać dodatkowe **warunki**. Pod trochę nieprzychylnymi warunkami, wszystkie osoby dorosłe muszą podejmować obowiązkowy kurs integracji albo zdać prosty test z języka. Sponsor musi udowodnić, że posiada wystarczające środki na utrzymanie. Podanie może zostać odrzucone z wielu powodów, na przykład w przypadku podejrzenia wymuszenia małżeństwa. Jednak, przykładowo, podejmując decyzję o cofnięciu zezwolenia na połączenie rodziny, państwo musi rozważyć wiele okoliczności rodzinnych, na przykład przypadki przemocy w rodzinie. Członkowie rodziny mają **prawo** do niezależnego pozwolenia na pobyt stały w przeciągu trzech lat. Mają taki sam dostęp, jak ich sponsor, do wielu dóbr i usług, z wyjątkiem edukacji i kształcenia, (wówczas wymaga się spełnienia innych warunków).

Pobyt stały

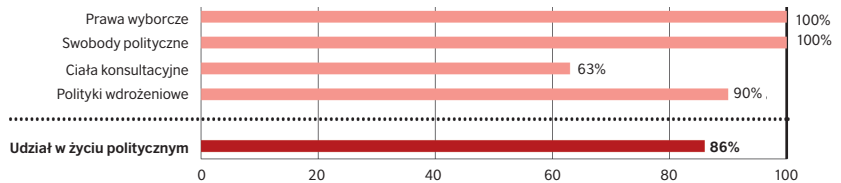

Większość prawnych mieszkańców posiada **prawo** do zezwolenia na osiedlenie się, co jest równoznaczne z pozwoleniem na pobyt długoterminowy, po trzech latach zamieszkiwania w Norwegii. Warunki zezwolenia są podobne do warunków na zezwolenie łączenia rodzin, jednak procedura jest zazwyczaj szybsza. Kandydaci nie muszą wykupywać ubezpieczenia, tak jak muszą w 13 krajach Indeksu. Mają trzecią najlepszą **gwarancję** w Norwegii, na równi z FI, FR, NL i ES. **Prawa połączone** z pobytem długoterminowym wyróżniają się jako najlepsze z 28. Prawa te szczególnie sprzyjają integracji, ponieważ umożliwiają długoterminowym mieszkańcom jednakowy dostęp do zatrudnienia i zasiłków, tak jak obywatelom. Mieszkańcy o tym statusie mają również jednakowe prawo przemieszczania się, zamieszkiwania i zatrzymania długoterminowego pozwolenia na pobyt w obszarze Schengen.

Najlepsza praktyka w dziedzinie praw wyborczych.

Od 1981 migrant spoza UE mieszkający ponad trzy lata, może głosować oraz kandydować w wyborach lokalnych, bez specjalnej rejestracji. Liczba imigrantów na stanowiskach politycznych wzrasta przy każdych wyborach lokalnych, specjalnie w miastach z dużą grupą migrantów. Frekwencja wyborców wśród imigrantów spełniających niezbędne warunki pozostaje niska przy 45%, w porównaniu z krajową średnią 78%. Rząd konsekwentnie finansował projekty i kampanie, aby zwiększyć frekwencję imigrantów wyborców latach wyborczych 1999, 2003, 2005 i 2007.

Udział w życiu politycznym

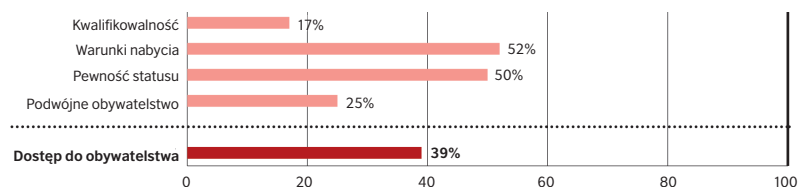

W Norwegii partycypacja polityczna jest najsilniejszą z sześciu dziedzin polityki integracji mierzonych przez Indeks. Najlepszą praktykę osiągnięto w dziedzinie **praw wyborczych**, tak jak w czterech innych krajach Indeksu (patrz: tab.) i **swobód politycznych**, tak jak w 21 pozostałych krajach. Rząd miasta Oslo prowadzi systematyczne konsultacje z migrantami poprzez wybranych przedstawicieli. Jednak na innych szczeblach rządu konsultacje z przesiedleńcami przebiegają mniej regularnie i niekoniecznie pozwalają im swobodnie wybierać własnych przedstawicieli. **Instrumenty wdrażające**, które osiągają drugi najwyższy wynik 28, razem z DE i NL, służą informowaniu przesiedleńców o ich politycznych prawach przez czynną politykę informacji. Organizacje przesiedleńcze otrzymują środki finansowe od rządu, od rządów dwóch miast z największą ilością cudzoziemców, i od niektórych regionów.

Warunki obywatelstwa uległy pogorszeniu.

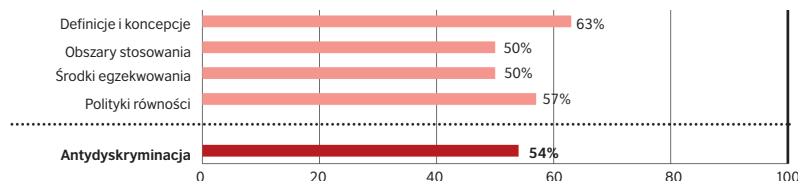
Nowa ustawa o obywatelstwie, która weszła w życie we wrześniu 2006 r., również obniżyła punktację Norwegii w dziedzinie warunków naturalizacji. Od pierwszego września 2008 r., kandydaci muszą przejść 300-godzinny kurs językowy albo udokumentować swoją znajomość języka norweskiego albo Saami. Dobrowolna ceremonia naturalizacji i przysięga zostały ponownie wprowadzone w grudniu 2006 r. po 30 latach nieobecności, ale popytu wśród naturalizujących się obywateli był niewielki. Aby zapoznać się z najlepszą praktyką patrz: PT, str.174.

Dostęp do obywatelstwa

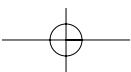
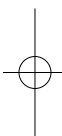
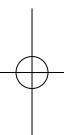

Większość migrantów w Norwegii musi sprostać nieprzychylnym warunkom **uprawnienia**, aby zostać obywatelami, tak jak w AT, DK i EE. Norwegia osiągnęłaby najlepszą praktykę, gdyby korzystne zasady dotyczące nordyckich obywateli i uchodźców obowiązywały wszystkich migrantów. Obecnie obywatele nordyccy muszą czekać dwa lata, uchodźcy i bezpaństwowcy trzy lata, a wszyscy inni migranci siedem z przeszłych 10 lat. Również dzieci, których rodzice są migrantami, stałyby się Norwegami, tak jak dzieci urodzone z jednego rodzica migranta mogą to uczynić, po tym jak nowa ustawa o obywatelstwie weszła w życie 1 września 2006 r. (patrz tab.). Podania migrantów mogą zostać odrzucone. Mogą również zostać zmuszeni do czekania przez dodatkowy okres kwarantanny, jeśli zostali uznani winnymi przestępstwa, zostali ukarani grzywną albo musieli się poddać psychiatrycznemu leczeniu. Decyzja cofnięcia norweskiego paszportu musi uwzględniać osobiste okoliczności obywatela, wliczając w to ewentualną bezpaństwowość **Podwójne obywatelstwo** jest dozwolone tylko w przypadku naturalizujących się mieszkańców, którzy nie mogą się zrzec pierwotnego obywatelstwa.

Antydyskryminacja

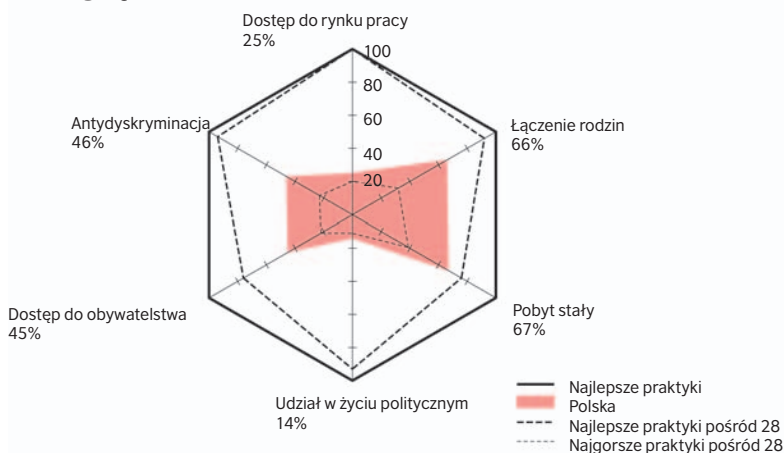
Wśród nordyckich krajów, raczej mierny wynik Norwegii w dziedzinie antydyskryminacji jest bliższy DK niż SE. Od stycznia 2006 ustawa antydyskryminacyjna obejmuje dyskryminację z powodu rasy/etniczności, religii/wiary, kraju pochodzenia, pochodzenia, koloru, języka. **Definicje** nie uwzględniają zakazu dyskryminacji z powodu narodowości. Powodowie otrzymują wsparcie w razie zmiany w ciężarze dowodowym i otrzymują ochronę przed prześladowaniem. Prawo nie przewiduje jednak pewnych decydujących sankcji, jak na przykład kary za przestępstwo. Sprawy dotyczące dyskryminacji etnicznej nie są traktowane priorytetowo przez prawników albo tłumaczy. Ustawa powołała instytucję Rzecznika Trybunału Równości i Antydyskryminacji, która udziela niezależnych konsultacji prawnych ofiarom i przeprowadza śledztwa w ich przypadkach. Nie ma jednak uprawnień, aby podawać sprawy do sądu w imieniu ofiary, albo przeprowadzać sprawę we własnym imieniu. Państwo promuje **równość** przez kampanie informacyjne, debaty publiczne przy użyciu zdecydowanych środków działania.

Polska

Przegląd

Imigracja obywateli krajów trzecich do Polski jest niska, ale zauważa się tendencje wzrostowe. Emigracja młodych pracowników po wejściu do UE zdominowała debaty polityczne o migracji. Wywołała również nasilenie niedoboru rynkowego. Pewne ograniczenia dla robotników sezonowych z sąsiedniej Białorusi, Rosji i Ukrainy zostały złagodzone. Polska przyjmuje niewielu azylantów, jednak wielu (przeważnie Czechoficy) przejeżdża przez Polskę w drodze do Europy Zachodniej. Niedawne inicjatywy polityczne zainicjowano ze względu na potrzebę dostosowania się do dyrektyw KE, żeby sprostać priorytetom UE o ochronie uchodźców i kontroli granicznej.

Polska polityka integracji według wskaźników Indeksu osiąga zróżnicowane wyniki w zależności od badanego obszaru. Najlepsze w dwóch dziedzinach pierwsze; tworząc warunki sprzyjające **długoterminowemu zamieszkaniu** i, zajmując miejsce w grupie UE-10. Podobnie jest w przypadku łączenia rodzin (trzecie najlepsze miejsce po SI i LT). Wyniki osiągnięte w dziedzinie **dostępu do obywatelstwa** to również trzecie najlepsze miejsce w grupie UE-10. Jest to jednak połowa drogi do najlepszej praktyki, (podobne efekty uzyskujemy w obszarze **antydyskryminacji**). **Polityka udziału** w życiu politycznym jest nieprzychylna integracji (trzecie najgorsze w 28 krajach Indeksu, po LV i LT). **Dostęp do rynku pracy** jest drugi z najgorszych w grupie 28 krajów, po LV.

- 1 Eurostat (spoza UE-27, 1.01.2006)
- 2 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie-obywatele i urodzeni za granicą)
- 3 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 4 Urban Audit (spoza UE-15)
- 5 OECD, *SOPEMI* Polska, 2006
- 6 Eurostat (spoza UE-15)
- 7 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2007
- 8 OECD, *Education at a Glance*, 2006 (spoza UE-25)
- 9 European Labour Force Survey (2006q2)
- 10 Eurostat (w tym obywatele UE)
- 11 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Polityczne swobody w obszarze partycypacji politycznej

Korzystne

Uprawnienie do długoterminowego pobytu

Niekorzystne

Uprawnienia dostępu do rynku pracy

Uprawnienia dostępu do obywatelstwa

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Obszary dostosowania antydyskryminacji

Prawa wyborcze, ciała konsultacyjne i instrumenty wdrażające mechanizmy udziału w życiu publicznym

Środki integracji rynku pracy

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ¹	1,8%
Urodzeni za granicą jako część populacji (2004) ²	1,6%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ³	684.995
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁴	Warszawa (0,3%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁵	Ukraina, Rosja, Białoruś
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁶	9.495
Największa kategoria migracji długoterminowej (2002)	Nie dotyczy
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁷	3.764
Studenci zagraniczni (2004) ⁸	6.595
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ⁹	47,7%
W porównaniu do obywateli	-6,3%
Stopa bezrobocia obywateli państw trzecich	Nie dotyczy
W porównaniu do obywateli	Nie dotyczy
Nabywanie obywatelstwa (2005) ¹⁰	2.886
Największe grupy z państw trzecich nabywające obywatelstwo (2005) ¹¹	Ukraina, Białoruś, Rosja

Historia polityki integracji

14 /01/2006

Poprawka do ustawy o świadczeniach rodzinnych dotycząca usunięcia zasiłków rodzinom cudzoziemców z tolerowanym statusem, którzy mieszkają w Polsce mniej niż rok

30/08/2006

W wyniku regulacji zniesiono wymaganie pozwolenia na pracę w wielu sektorach, w tym dla robotników sezonowych z trzymiesięcznym pozwoleniem na pracę oraz dla Białorusinów, Rosjan, i Ukraińców

10/2006

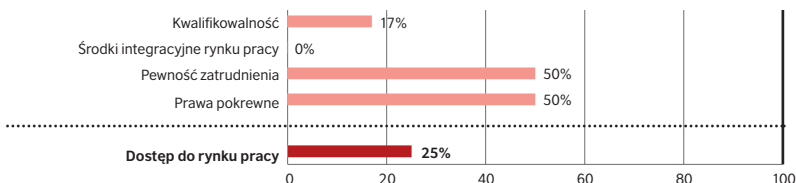
Stowarzyszenie Interwencji Prawnej zakłada Ośrodek Pomocy Społecznej Warszawa w celu udzielania porad przesiedleńcom i oferowania konsultacji z doradcami wielokulturowymi i doradcami ds. integracji

01/03/2007

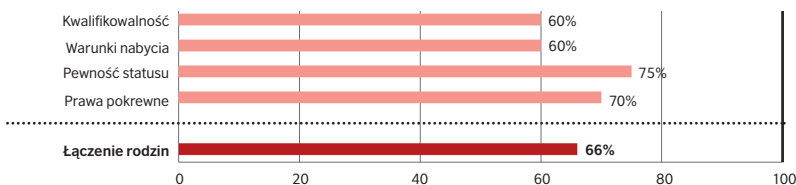
KPMG, globalna firma usług zawodowych, zasygnalizowała że 52% polskich przedsiębiorstw stoi w obliczu braku sił roboczych i 22% wyraża niepokój, że problem ten będzie się utrzymywał

Środki Integracji rynku pracy i poważnie osłabione.

Zdobywając punktację 0%, Środki Integracji rynku pracy w Polsce osiągają krytycznie niski poziom. Państwo nie udziela pomocy migrantom w uznaniu ich kwalifikacji np. poprzez dostarczenie informacji o tym, jak powinny funkcjonować procedury, albo o szkoleniu i dostępnych kursach językowych. Nawet jeżeli migranci wyrażają chęć podjęcia kursu, aby poprawić swoje umiejętności, będą mieli ograniczony dostęp do edukacji i kształcenia. Najlepszej praktyka w tym obszarze, patrz: NL, str.130 i SE, str.172

Dostęp do rynku pracy

W dziedzinie dostępu do rynku pracy warunki migrantów w Polsce oceniane są na drugim miejscu po FR w kategorii najmniej sprzyjających. Niezależnie od tego jak długo pracowali w Polsce, nie mają takiego samego dostępu, jak obywatele UE, do pracy na własny rachunek albo zatrudnienia w większości sektorów. Dotyczą ich również, w porównaniu z obywatelami UE, procedury obostrzające w przypadku zakładania biznesu. Większość pozwoleń na pracę jest odnawialna, ale migranci są tylko połowicznie zabezpieczeni, gdyż w przypadku utraty pracy, tracą pozwolenie niezależnie od tego, ile lat pracowali w Polsce. W Polsce środki **integracji rynku pracy** wspierające migrantów w znalezieniu pracy są znacznie ograniczone, tak jak w AT, CZ, i MT (patrz tab.). Robotnicy sezonowi mają **prawo** zapisywać się do związków zawodowych, ale nie mogą zmieniać pracy, pracodawcy albo zawodu bez zwracania się po nowe zezwolenie.

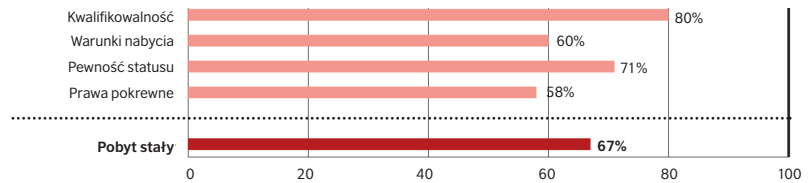
Łączenie rodzin

Migranci muszą czekać przynajmniej przez dwa lata, nim zyskają **uprawnienie** do sponsorowania krewnych, którzy mogliby dołączyć do nich w Polsce. Po spełnieniu niezbędnych warunków, muszą udowodnić posiadanie odpowiedniego miejsca zamieszkania i dochodu wystarczającego dla rodziny.

Warunki te dają Polsce trzeci najlepszy wynik spośród 28 krajów Indeksu, za SE i IE. Członkowie rodzin mogą zostać w Polsce tak długo, jak ich sponsor.

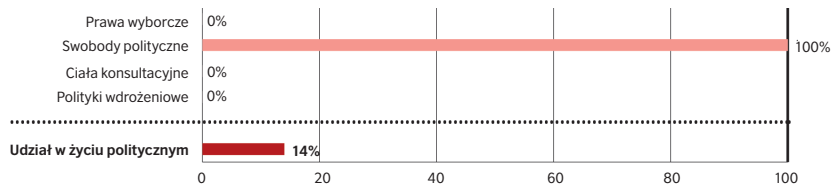
Jest niewiele powodów, dla których krewni mogą stracić zezwolenie, jeśli jednak państwo podejmuje decyzję o wydaleniu, nie musi wówczas brać pod uwagę takich czynników jak trwałość stosunków rodzinnych albo powiązań rodzinnych z Polską. Ponownie połączeni członkowie rodziny mogą zdobywać niezależne pozwolenia na pobyt długoterminowy w przeciągu trzech lat, ale ich prawa do edukacji, zatrudnienia, opieki społecznej, oraz opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa są ograniczone. Według Indeksu podobna sytuacja ma miejsce w HU, IE, i SK.

Pobyt stały

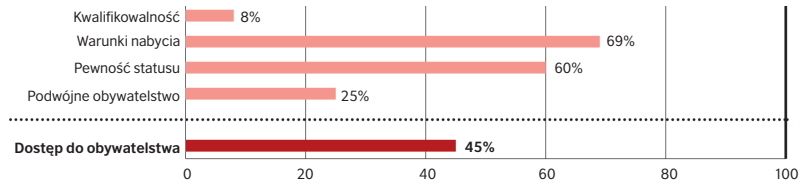
Migranci mają **prawo** do pozwolenia na pobyt długoterminowy po pięciu latach. Pozwolenie może obejmować czas spędzony w Polsce w trakcie starania się o azyl i połowę czasu spędzonego w Polsce w charakterze studenta. Polską jest na drugim miejscu po Włochach i na równi z CA, MT, i NL. Od kandydatów nie wymaga się zdawania testu integracji, ale muszą **udowodnić** wysokie gospodarcze zasoby. Długoterminowi mieszkańcy mają częściowo zagwarantowany status. W tym obszarze Polska zajmuje drugie miejsce po BE i SE. Państwo, zanim wyda decyzję o wydaleniu, musi wziąć pod uwagę okoliczności osobiste migrantów. Posiadacze pozwolenia na pobyt długoterminowy mają takie same **prawa** jak Polacy w dziedzinach: dostępu do zatrudnienia, świadczeń społecznych, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa. Ten wynik poprawiłby się, gdyby uzyskali również prawo do podróżowania, mieszkania i otrzymania pozwolenia na pobyt długoterminowy w innych państwach członkowskich UE.

Udział w życiu politycznym

Migranci w Polsce mają ograniczone możliwości udziału w życiu publicznym. Pomimo że Polska, tak jak 21 innych krajów Indeksu, ma najlepszą praktykę, jeśli chodzi o swobody **polityczne migrantów**, jednak osiąga wynik 0% w kategorii **praw wyborczych, organów doradczych i instrumentów wdrożeniowych**. Podobne wyniki dotyczą CY i GR. Migranci mogą zapisywać się do partii politycznych, ale nie mogą być kandydatami tych partii albo głosować w jakichkolwiek publicznych wyborach. Mają prawo zakładać związki, ale takie organizacje nie mają dostępu do konkretnych państwowych funduszy i nie są konsultowane przez rząd.

Dostęp do obywatelstwa

Wprowadzanie polityki równości w główne obszary życia.

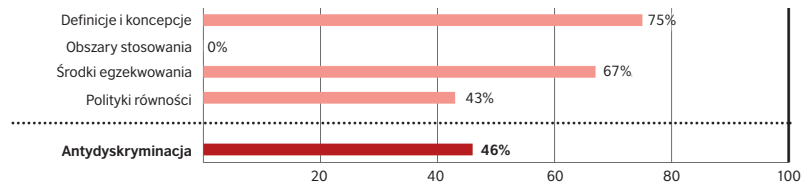
Tak jak CA i SE, Polska otrzymała 100% wynik za dwa wskaźniki polityki państwowej, wprowadzające równość w głównych obszarach życia. 18 maja 2004 r. Rada Ministrów wprowadziła w życie Krajowy Program Przeciwdziałania Rasowej Dyskryminacji, Ksenofobii i Związanej z Nimi Nietolerancji na lata 2004 - 2009. Program ten obowiązuje organy publiczne w zakresie rozpowszechniania informacji o antydyskryminacji i przeprowadzania antydyskryminacyjnych szkoleń personelu. Zaplanowano zastosowanie wybranych środków zaradczych. Jest to, przykładowo, specjalna droga szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek Romów oraz włączenie przedstawicieli grup mniejszościowych do publicznych radiostacji.

Obszary dostosowania prawa antydyskryminacyjnego poważnie zaniedbane.

Migranci, którzy padają ofiarą dyskryminacji jako robotnicy, studenci i użytkownicy publicznych dóbr oraz usług, nie mogą się opierać na jakiegokolwiek konkretnej klauzuli dotyczącej antydyskryminacji, tylko na niejasnych zapisach konstytucyjnych. Formalnie rzecz biorąc, obywatele mogą apelować bezpośrednio do państwowych sądów, aby wymagać, by międzynarodowe prawo antydyskryminacyjne (które Polska ratyfikowała) utrzymano w mocy. W praktyce, potrzebna by była wcześniejsza sądowa interpretacja. Aby zapoznać się z najlepszą praktyką patrz: FI, str. 66, FR, str. 73, HU, str. 90 i SI, str. 162.

Migranci mają prawo **zostać** obywatelami Polski według warunków, które zajmują drugie miejsce spośród najmniej przychylnych po MT razem z HU i LV. Muszą przebywać w Polsce przez co najmniej pięć lat, jako stali mieszkańcy, co oznacza, że muszą czekać co najmniej dziesięć lat, nim spełnią warunki przyjęcia polskiego obywatelstwa. Nawet dzieci migrantów urodzone w Polsce oraz wnukowie muszą sprostać różnym wymogom, aby zakwalifikować się do obywatelstwa. Polskie **warunki zdobycia obywatelstwa** poprawiłyby się, gdyby kandydaci nie musieli dowieść minimalnego dochodu albo przejść surowego badania pod kątem karalności. Państwo może odmówić obywatelstwa bez obowiązku uwzględnienia osobistych okoliczności czy zapewnienia prawnych gwarancji, jak również możliwości wniesienia apelacji w stosunku do decyzji. Osobom, którym przyznano obywatelstwo, nie można go następnie cofnąć. Państwo może, wedle decyzji Prezydenta, wymagać, nie podając przy tym konkretnego powodu, by naturalizujący się kandydat zrezygnował z pierwotnej narodowości.

Antydyskryminacja

Polskie prawo antydyskryminacyjne dotyczy wielu form etnicznej, rasowej, religijnej i narodowościowej dyskryminacji. Słabym ogniwem jest dyskryminacja przez asocjacje lub na podstawie rzekomych cech, które wciąż czekają na sądową interpretację. Ponieważ nadal brakuje sądowej interpretacji, Polska jest jedynym krajem UE, który zdobył krytycznie niski wynik 0% za **obszar zastosowania** (patrz tab.). Niemniej, wprowadzone **prawo** jest częściowo korzystne. Powodowie mają dostęp do licznych procedur, które dają szeroki zakres możliwych kar dla sprawcy. Pomimo tego są chronieni przed prześladowaniem w pracy i mogą korzystać ze zmiany w ciężarze dowodu w prawach odnoszących się do zatrudnienia. Państwo promuje **równość** w obszarze swojej działalności (patrz tab.). Jednak Specjalizowana Agencja Równości, która jest faktycznie departamentem wewnątrz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, nie może dawać ofiarom niezależnych porad prawnych, badać okoliczności sprawy, albo zajmować się przebiegiem wydarzeń w ich imieniu.

Opinia społeczna¹³

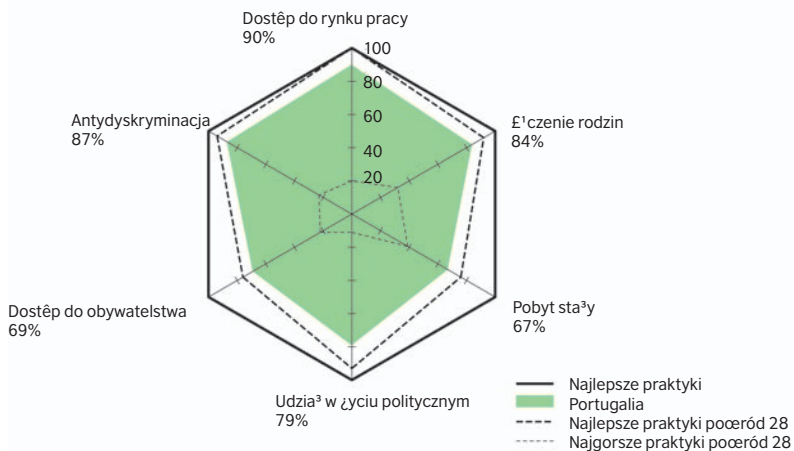
Dwóch Polaków na trzech sądzi, że zróżnicowanie jest wzbogacające, pomimo że jeden na dziesięciu badanych nie wyraził opinii. Jedna trzecia Polaków wierzy, że etniczna dyskryminacja szerzyła się w 2006 r. i 22,3% stwierdza, że sytuacja uległa pogorszeniu od 2001 r. 37,4% sądzi, że jest mniejsze prawdopodobieństwo, że cudzoziemiec zostanie zaakceptowany do pracy, szkolenia albo awansu niż Polak. 68,3% sądzi, że Polska powinna robić więcej, aby zwalczać dyskryminację. Niespełna ćwierć respondentów wiedziała, że prawo karze etniczną dyskryminację na rynku pracy.

69,3% Polaków popiera równe społeczne prawa dla legalnie-uznanych imigrantów spoza UE. Podobne tendencje zauważa się w Centralnej i Wschodniej Europie. Polacy byli najmniej skłonni w UE-27 do deportowania wszystkich imigrantów, pomimo że 26,7% zgodziło się, że bezrobotni migranci powinni być wydaleny z kraju. 70,3% Polaków popiera prawo migrantów do łączenia rodzin i większość sądzi, że migranci powinni mieć ułatwiony dostęp do uzyskania obywatelstwa.

¹³ Patrz Eurobarometer 59.2 (2003) i Specjalny Eurobarometer badań nt. dyskryminacja w UE 65.4 (2006)

Portugalia

Przeegl' d

W Portugalii zanotowano spadek migracji pracowniczej i niewielki wzrost migracji w ramach studiów i ³iczenia rodzin. Nowoprzybyli, z których wiêkszoœæ stanowi¹ kobiety, pochodz¹ g³ównie z by³ych kolonii portugalskich oraz Europy Èerodkowej i Wschodniej¹. Migranci spoza UE maj¹ nieco wiêksz¹ szansê na zatrudnienie ni¿ obywatele portugalscy².

Przez Portugalie przetoczy³a siê fala debat i dzia³añ legislacyjnych dotycz¹cych migracji i integracji. Proponowane nowe ustawy dotycz¹ce migracji i obywatelstwa mia³y na celu uproszczenie i umo¿liwienie legalnie rezyduj¹cym obywatelom pañstw trzecich (dalej zwanych "migrantami") i ich dzieciom urodzonym w Portugalii dostêpu do ³iczenia rodzin, pobytu d³ugoterminowego i obywatelstwa.

Jako stosunkowo nowy kraj imigracji, Portugalia stworzy³a ramy prawne integracji z³o¿one z korzystnych polityk i najlepszych praktyk. Portugalia mo¿e szybko usprawniaæ **dostêp do rynku pracy**, **³iczenia rodzin** i **antydyskryminacji**, z których wszystkie osi¹gnê³y drugi wynik w grupie 28 krajów Indeksu. W niewielkim stopniu korzystna jest polityka dotycz¹ca **rezydencji d³ugoterminowej** (czwarta w UE-25), podczas gdy polityka **dostêpu do obywatelstwa** jest trzecia.

- 1 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 2 Wiêcej danych kontekstualnych o rynku pracy znajdziesz na www.integrationindex.eu
- 3 Eurostat (szacunki na podstawie wczeœniej publikowanych danych nt. podzia³u obywateli i nie-obywateli)
- 4 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie bêd¹cy obywatelami oraz obywatele urodzeni za granic¹)
- 5 Eurostat (szacunki na podstawie wczeœniej publikowanych danych nt. podzia³u obywateli i nie-obywateli)
- 6 Urban Audit (spoza UE-15)
- 7 Serviço de Estrangeiros e Fronteiras
- 8 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 9 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 10 Biuro Wysokiego Komisarza NZ do Spraw Uchod¿yców (na podstawie iloœci z³o¿onych podañ o azyl)
- 11 OECD, *Szkolnictwo w Skr³ócie* 2006 (spoza UE-25)
- 12 Europejskie Badanie Aktywnoœci Ekonomicznej Ludnoœci (2006 drugi kwarta³)
- 13 Europejskie Badanie Aktywnoœci Ekonomicznej Ludnoœci (2006 drugi kwarta³)
- 14 OECD, *SOPEMI*, 2007 (obejmuje obywateli UE)
- 15 OECD, *SOPEMI*, 2007

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Uprawnienie do i prawa powi¹zane z ³¹czeniem rodzin
Swobody polityczne i polityki wdrożeniowe partycypacji politycznej
Podwójne obywatelstwo

Korzystne

Dostęp do rynku pracy, szczególnie uprawnienia i oerodki integracyjne
£¹czenie rodzin, zw³aszcza gwarancja statusu
Prawa powi¹zane z rezydencj¹ d³ugoterminow¹
Warunki nabycia obywatelstwa
Prawo antydyskryminacyjne, szczególnie mechanizmy egzekwowania

Zmiana od 2004 r.

Korzystniejsze uprawnienia do ³¹czenia rodzin i uprawnienia
oraz warunki nabycia obywatelstwa

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako czêœæ populacji (2006) ³	1,8%
Urodzeni za granic ¹ jako czêœæ populacji (2004) ⁴	6,8%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁵	195.444
Miasta z najwiêksz ¹ populacj ¹ obywateli państw trzecich (2001) ⁶	Setúbal (3%), Lizbona (3%), Aveiro (2%)
Najwiêksze państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁷	Brazylia, Ukraina, Cape Verde
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁸	12.637
Najwiêksza kategoria migracji d ³ ugoterminowej (2004) ⁹	Praca (48,2%)
Zarejestrowani staraj ¹ cy siê o azyl (2006) ¹⁰	690
Studenci zagraniczni (2004) ¹¹	13.581
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹²	72,6%
W porównaniu do obywateli	+4,6%
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹³	10,4%
W porównaniu do obywateli	+2,8%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹⁴	939
Najwiêksze grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa (2005) ¹⁵	Wenezuela, Brazylia, Cape Verde

Historia polityki integracji

02/2006

Rozporz¹dzenia n.° 41/2006 i 42/2006 przyzna³y równe prawa do zasi³ków rodzinnych i zasi³ków "social insertion income" oraz zwiêkszy³y rolê ogólnokrajowych i lokalnych centrów wsparcia imigrantów,

17/04/2006

Nowe prawo o obywatelstwie, Lei Orgânica n.° 2/2006 poszerzy³o uprawnienia.

08/08/2006

Rozporz¹dzenie n 244/98, dokonuj¹ce transpozycji dyrektyw Komisji Europejskiej w obszarze ³¹czenia rodzin i rezydencji d³ugoterminowej, zaprezentowane i zaakceptowane w 2007r.

2006

Gulbenkian Migration Forum wypromowa³o rozwi¹zania polityczne i wymianê kulturaln¹ w ramach migracji i integracji, ³¹czenie z podpisaniem "Platform on integration and reception policies".

18/12/2006

Trzyletni plan integracyjny, póŹniej zaakceptowany w marcu 2007, ze 123 oerodkami s³uż¹cymi poprawie dostêpu do szkoleñ, ³¹czenia rodzin, mieszkalnictwa, opieki zdrowotnej, dotacji dla organizacji, antydyskryminacyjnych mechanizmów egzekwowania i polityki równociesowej.

Dostęp do rynku pracy

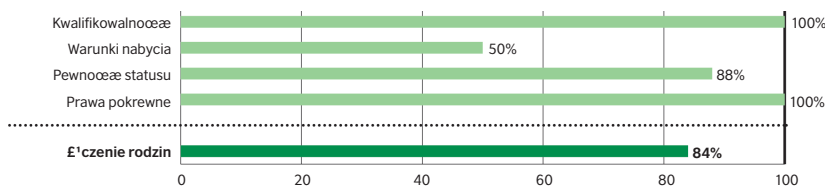
Portugalia jest bliska osiągnięcia najlepszych praktyk w obszarach **uprawnienia i ośrodków integracyjnych rynku pracy**. Po roku lub mniej pracy w Portugalii, migranci są uprawnieni do przyjęcia większości prac, dokładnie tak, jak obywatele UE. Jeżeli mają wykonalny biznesplan, mogą utworzyć przedsiębiorstwo. Centra integracyjne mają na celu redukcję bezrobocia wśród migrantów, promocję szkolenia zawodowego i podniesienie poziomu znajomości języka portugalskiego migrantów. Jednakże, w zależności od kraju ich pochodzenia, umiejętności i kwalifikacje migrantów uznaje się w drodze procedur, które często są długie, kosztowne i silnie biurokratyzowane. Gdy już znajdą pracę, migranci mogą dalej pracować w kraju, z prawem do odnowienia wszystkich zezwoleń na pracę. Państwo niekoniecznie wycofa prawa migrantów do pobytu i pracy, gdy zostaną bezrobotni. **Gwarancje** zatrudnienia i **prawa** pracowników-migrantów są już na poziomie najlepszych praktyk.

Zwiększenie uprawnień do

31 czenia rodzin, teraz najkorzystniejsze z 28

Prawo imigracyjne z 2006, dokonując transpozycji dyrektywy Komisji Europejskiej w obszarze 31 czenia rodzin zwiększyło uprawnienia migrantów w czterech z pięciu wskaźników. Legalni rezydenci muszą teraz posiadać przez rok zezwolenie na pobyt, by poręczać za rodzinę; lecz wymóg ten uchyla się dla tych, którzy posiadają zezwolenia na pracę od trzech lat, a zezwolenia na pobyt przez pięć lat. Po 31 czona rodzina może obejmować ma 3 oletnie dzieci, krewnych na utrzymaniu w linii prostej i dorosłe dzieci na utrzymaniu, tak długo jak ich wjazd i pobyt w Portugalii jest sta 3 y.

31 czenie rodzin

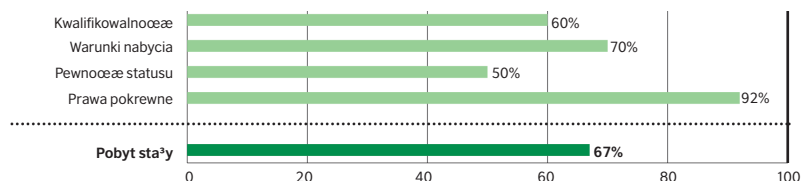

Uprawnienie do 31 czenia rodzin odpowiada najlepszym praktykom w Portugalii, podobnie jak w CA i SE (zobacz tab.). Uprawnieni migranci napotykają warunki, które plasują się w połowie drogi do najlepszej praktyki. Aby po 31 czyać swe rodziny, migranci muszą dowiedzieć wystarczającego zakwaterowania i przychodów podczas kosztownej procedury. Po 31 czona rodzina ma **gwarancję** zgodnie z prawem, które zajmuje drugie miejsce po IT; rodzina ta może zostać w kraju tak długo, jak jej sponsor/poręczyciel, lecz członkowie rodziny mogą stracić swoje zezwolenia, jeżeli wię 3 rodzina zostanie zerwana. Jednakże, jeżeli zerwanie to następuje z przyczyny rozwodu lub śmierci poręczyciela, ma 3 onkowie, dzieci i inni członkowie rodziny mają prawo mieszkać w kraju niezależnie od swego sponsora/poręczyciela. Wszyscy członkowie rodziny nabywają to prawo po dwóch latach. Członkowie rodziny mają te same **prawa**, co ich sponsorzy/poręczyciele do podjęcia pracy, edukacji, ubezpieczeń społecznych i pomocy socjalnej.

Najkorzystniejsze prawa powi³zane z rezydencj¹ d³ugoterminow¹

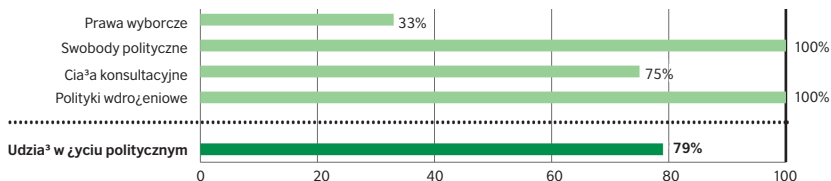
Rezydenci d³ugoterminowi maj¹ prawo do równego dostępu do zatrudnienia, takich samych warunków pracy i prawo do pobytu w Portugalii po przejœciu na emeryturê. Jeœli ma miejsce ci¹¿a, choroba lub bezdomnoœæ, rezydenci mog¹ liczyæ na równy dostêp do ubezpieczeñ spo³ecznych, pomocy socjalnej, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa. Podobnie jak obywatele, mog¹ te¿ przemieszczaæ siê, przebywaæ i posiadaæ zezwolenia na rezydencjê d³ugoterminow¹ w innych pañstwach cz³onkowskich UE. Portugalia osi¹gnê³aby najlepsze praktyki, gdyby wszystkim rezydentom d³ugoterminowym, bez wzglêdu na kraj ich pochodzenia, uznawano ich kwalifikacje akademickie i zawodowe, wed³ug tej samej procedury, co obywatelom EEA.

Pobyt sta³y

Portugalski wynik w obszarze **uprawnienia** by³by lepszy, gdyby krótszy, piêcioletni okres rezydencji dla migrantów z krajów portugalskojêzycznych dotyczy³ obywateli ze wszystkich pañstw trzecich. Wynik wzrós³by tak¿e, gdyby byli studenci mieli mo¿liwoœæ wliczania okresu studiów w Portugalii (tak jak uchodŹcy mog¹ obecnie wliczaæ ca³y okres oczekiwania na decyzjê o azylu). Portugalia osi¹gnê³aby najlepsze praktyki w sferze uprawnienia, gdyby migranci mogli opuszczaæ Portugalijê na d³u¿szy okres czasu przed z³o¿eniem podania. **Warunki** uzyskania przez migrantów zezwoleñ na pobyt obejmuj¹ udowodnienie przychodów, ale nie obejmuj¹ testu integracyjnego lub jêzykowego. Rezydenci d³ugoterminowi maj¹ czêœciow¹ **gwarancjê**, zgodnie z prawem, które zajmuje 17 miejsce. Zezwolenia musz¹ byæ odnawiane co piêæ lat, a rezydenci nie mog¹ opuszczaæ Portugalii na d³u¿ej ni¿ 30 miesiêcy w ci¹gu trzech lat. **Prawa**, którymi ciesz¹ siê rezydenci d³ugoterminowi, s¹ najbli¿sze najlepszym praktykom w Portugalii, podobnie jak w GR, MT, i NO (zobacz tab.).

Udzia³ w ¿yciu politycznym

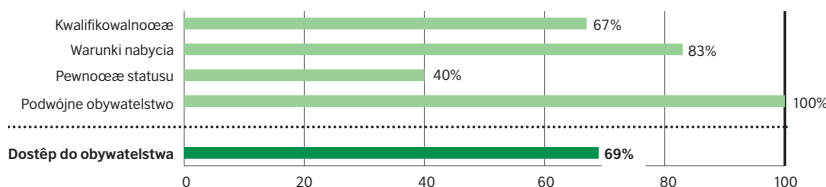

Tylko obywatele dziesiêciu krajów, które podpisa³y z Portugalij¹ umowy wzajemne, s¹ uprawnieni do g³osowania w lokalnych wyborach po trzech latach pobytu. Obywatele z krajów portugalskojêzycznych s¹ uprawnieni po dwóch latach pobytu. Rezydenci z czterech pañstw mog¹ kandydowaæ, lecz tylko brazylijscy migranci z przyznan¹ "specjaln¹ ustawow¹ równoœci¹ praw politycznych" mog¹ g³osowaæ w wyborach krajowych. Portugalia i 21 innych krajów Indeksu osi¹gaj¹ najlepsze praktyki w dziedzinie **swobód politycznych**. Choœ organizacje do krajowego **oœrodka konsultacyjnego** wybierane s¹ w wolnych wyborach, w wiêkszoœci regionów i miast dochodzi do nieregularnych konsultacji z migrantami. W Lizbonie nie konsultowano siê z migrantami od 2001 r. Jednak w Portugalii zajmuj¹ drugie miejsce poœród wszystkich 28 krajów Indeksu, po LU. Portugalia, podobnie jak SE, osi¹ga najlepsze praktyki w obszarze funkcjonowania **organów ds. wdra¿ania**. Pañstwo aktywnie informuje migrantów, którzy maj¹ prawa polityczne, a organizacje migrantów mog¹ otrzymaæ dotacje pañstwowe pod tymi samymi warunkami, co inne organizacje.

Lepsze uprawnienia i warunki nabycia obywatelstwa.

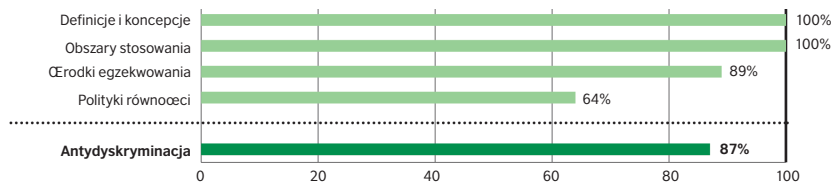
Nowe prawo o obywatelstwie z 17 kwietnia 2006 poprawiło wynik Portugalii w dziedzinie uprawnień. Każde dziecko staje się automatycznie Portugalczykiem jeżeli jego rodzic też urodził się w Portugalii i posiada status rezydenta w czasie narodzin dziecka. Prawo wyrównało wymóg rezydencji dla wszystkich migrantów pierwszej generacji (kiedyś 10 lat) do krótszego okresu, niegdysie zarezerwowanego dla migrantów z krajów portugalskojęzycznych (szesnaście lat). Warunki stały się korzystniejsze w jednym wskaźniku i mniej korzystne w innym. Cierodki integracyjne uległy poprawie od czasu publikacji bezpiecznej, ogólnodostępnej listy pytań do testu językowego. Chociaż migranci muszą zapłacić więcej za naturalizację, opłaty uchyla się aplikującym, którzy mogą udowodnić przychód równy

Dostęp do obywatelstwa

Pomimo reformy prawa o obywatelstwie 17 kwietnia 2006 (zobacz tab.), polityka dotycząca obywatelstwa wciąż może być usprawniana. Uprawnieni migranci muszą spełnić **warunki** obejmujące prosty test językowy, który bierze pod uwagę ich indywidualną zdolność uczenia się i może być przeprowadzany przez każdego oficjalnie portugalską instytucję edukacyjną. Podania migrantów, którzy popełnili przestępstwo podlegające karze trzech lat (lub więcej) pozbawienia wolności, są odrzucane. Kandydaci i znaturalizowani obywatele są według prawa czysto **bez gwarancji** statusu. Ich podanie może zostać odrzucone z wielu powodów. Przykładowo, że "nie udało mu się udowodnić silnej więzi ze społeczeństwem". Państwo może cofnąć ich obywatelstwo, bez względu na to, jak długo byli obywatelami, chyba że staliby się przez to bezpaństwowcami. Migranci mogą być w Portugalii **podwójnymi obywatelami**, zgodnie z najlepszymi praktykami, podobnie jak w BE, CA, FR, IE, i UK.

Antydyskryminacja

Portugalia, jak trzy inne kraje Indeksu, osiągnęła najlepsze praktyki w obrębie **definicji i pojęć** oraz **obszarów zastosowań**. Portugalia osiągnęła najlepsze praktyki **mechanizmów egzekwowania**, które zajmują drugie miejsce po NL, gdyby przeciwna długość procedur wynosiła poniżej sześciu miesięcy. Mechanizmy egzekwowania także poprawiłyby się, gdyby prawo pracy zezwalało organizacjom pozarządowym (konkretniej, legalnym jednostkom z prawnym interesem w promocii równości), a nie tylko związkom zawodowym, na prowadzenie działań w imieniu ofiar i jako wsparcie dla nich. Wyspecjalizowana agencja wspiera ofiary dyskryminacji etnicznej, rasowej, religijnej oraz ze względu na obywatelstwo, lecz posiada ograniczone uprawnienia. Państwo wprowadza pozytywne środki działania, lecz nie zapewnia promocii **równości** przez inne działania organów publicznych.

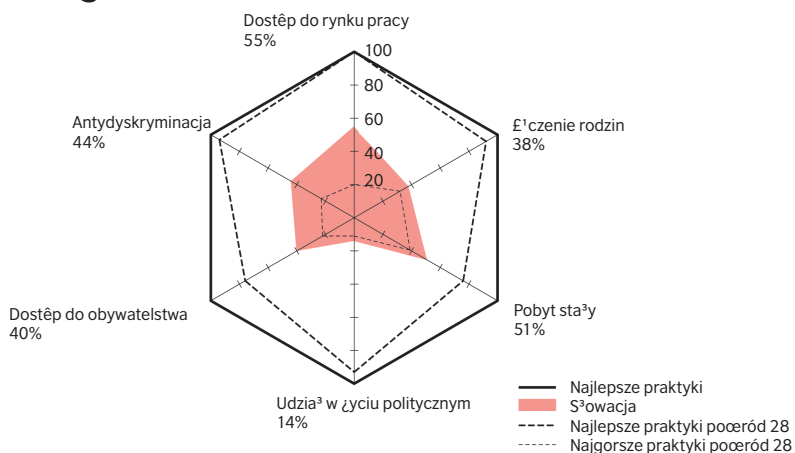
Opinia spo³eczna¹⁶

Portugalczyki wyrażają wysokie poparcie dla równych praw socjalnych dla migrantów (69,3%) i dla prawa do ³czenia rodzin (72,2%). 45,2% uważa, że migranci powinni mieć możliwość ³atwego dostępu do obywatelstwa portugalskiego. Szczęściu na dziesięciu Portugalczyków jest zdania, że różnorodność jest wzbogaceniem, choć znaczna część - jeden na dziesięciu respondentów - nie wyraził opinii. 32,2% nie wiedziało, że dyskryminacja na tle etnicznym na rynku pracy jest nielegalna. Tylko 37,8% uważa, że Portugalia nie podejmuje wystarczająco dużo działań w walce z dyskryminacją, chociaż szczęściu na dziesięciu stwierdzi, że dyskryminacja etniczna jest dość szeroko rozpowszechniona. Ludność była podzielona w kwestii, czy cudzoziemcy są traktowani nieuczciwie na rynku pracy. Osiągając wynik 85,9%, Portugalczyki zajmują pierwsze miejsce w grupie UE-27, jako kraj wspierający pozytywne środki działania na rynku pracy bazujące na pochodzeniu etnicznym.

¹⁶ Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i
"Special Eurobarometer survey on
discrimination in the EU" 65.4 (2006)

S³owacja

Przeegl' d

S³owacja uwaŹa siê mniej za kraj imigracji czy emigracji, a bardziej za kraj tranzytu i ruchu transgranicznego. Nieznaczny nap³yw imigracyjny podwoi³ siê od 2003 roku, podczas gdy nielegaln¹ migracjê i starania o azyl charakteryzuje tendencja spadkowa. Akcesja do UE nie doprowadzi³a do wielkich fal emigracji, jak dzia³o siê to w innych krajach UE-8. G³ównym krajem zarówno pochodzenia jak i docelowym pozostaj¹ Czechy.

Podobnie jak w³adze polskie, rz¹d s³owacki uwaŹa, Źe kluczowym problemem integracji jest brak zainteresowania osiedleniem siê w kraju ze strony uchodŹców i imigrantów¹. Mimo to, w 2005 rz¹d przyj¹³ "Plan polityki migracyjnej". Inne dzia³ania legislacyjne koncentrowa³y siê na uznawaniu umiejêtnoœci i zagranicznych kwalifikacji oraz obniŹaniu wymogów dotycz¹cych wiz i zezwoleñ na pobyt dla obywateli UE, EOG i OECD.

S³owacka polityka dotycz¹ca **dostępu do rynku pracy, rezydencji d³ugoterminowej, i antydyskryminacji** jest mniej wiêcej w po³owie drogi do najlepszej praktyki. Spoœród 28 krajów Indeksu, S³owacja uzyskuje trzeci od koñca wynik w sferze **udzia³u w Źyciu politycznym** i czwarty od koñca w obszarze **³czenia rodzin**.

- 1 Drugi Doroczny Raport nt. Migracji i Integracji
- 2 Eurostat (szacunki na podstawie wczeœniej opublikowanych danych)
- 3 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie bêd¹cy obywatelami oraz obywatele urodzeni za granic¹)
- 4 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 5 Urban Audit (spoza UE-15)
- 6 Eurostat (spoza UE-25)
- 7 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 8 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecieñ 2007
- 9 OECD, *Szkolnictwo w Skrócie* 2006 (spoza UE-25)
- 10 Eurostat (obejmuje obywateli UE)
- 11 Eurostat 2005 (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Prawa powiązane z dostępem do rynku pracy

Niekorzystne

Uprawnienia i gwarancja obywatelstwa
Partycypacja polityczna

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Centra konsultacyjne i polityki wdrożeniowe partycypacji politycznej

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ²	0,2%
Urodzeni za granic ¹ jako część populacji (2004) ³	3,9%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁴	11.522
Miasta z największą populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Banska Bystrica (4%), Kosice (4%), Bratislava (3%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁶	Ukraina, Rosja, Wietnam
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	2:891
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004)	N/D
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ⁸	2:864
Studenci zagraniczni (2004) ⁹	1:025
Stopa zatrudnienia migrantów	N/D
W porównaniu do obywateli	N/D
Stopa bezrobocia migrantów	N/D
W porównaniu do obywateli	N/D
Nabycie obywatelstwa ¹⁰	1.393
Największe grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa ¹¹	Ukraina, Rumunia, Serbia i Czarnogóra

Historia polityki integracji

18/10/2005

Trybunał Konstytucyjny uznał pozytywne środki działania i specjalne środki równości za niezgodne z konstytucją¹.

12/2005

Trzy poprawki do Act on Residence of Foreigners z 2002 r. dopuszczają zezwolenia na pobyt przy życiu członków rodzin i określone warunki rezydencji długoterminowej.

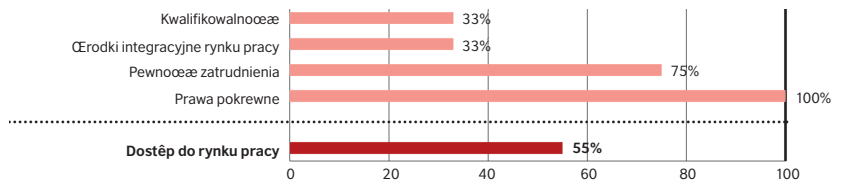
2006

Eurostat ustalił, że Słowacja jest jedynym krajem UE-8, w którym większość uznaje przemieszczanie się na dużym obszarze za korzystne dla jednostki.

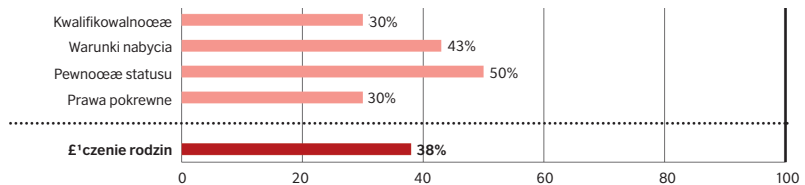
13/08/2006

Komisja Europejska wniosła sprzeciw w związku z "niepełną" definicją dyskryminacji w ustawie antydyskryminacyjnej

Dostęp do rynku pracy

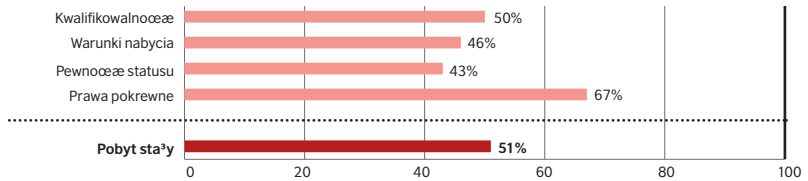
Tylko migranci będący rezydentami długoterminowymi są **uprawnieni** do takiego samego dostępu do zatrudnienia, jak obywatele UE. Migranci mogą otworzyć firmę tylko, jeżeli spełnią pewne dodatkowe kryteria. Nie są wspierani przez solidne **centra integracyjne rynku pracy**. Migranci mają równy dostęp do szkoleń zawodowych i stypendiów naukowych, lecz państwo nie dostrzega celowości w promowaniu ich szkolenia zawodowego, redukcji stopy bezrobocia, czy poprawy ich znajomości słownackiego. Państwo nie ułatwia uznawania zagranicznych kwalifikacji migrantów poprzez dostarczanie informacji o procedurach i kursach, czy poprzez zapewnianie uczciwych, terminowych i niekosztownych procedur. Po znalezieniu pracy, migranci cieszą się **prawami** pracowniczymi, które odpowiadają najlepszym praktykom, jak w czterech innych państwach INDEKSu. Aby zbliżyć się do najlepszych praktyk w obszarze **gwarancji**, państwo musiałoby stosować elastyczne kryteria, aby umożliwić migrantom, którym skończyły się kontrakty, dalszą pracę i życie na Słowacji.

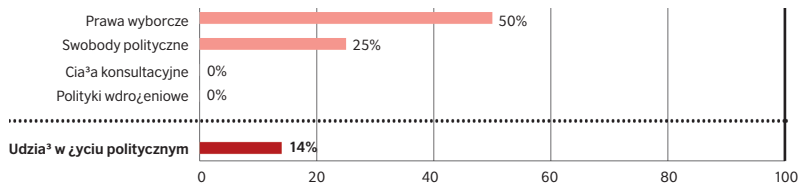
Łączenie rodzin

Prawo do łączenia rodzin przysuguje wraz z rezydencją długoterminową. Migranci muszą więc czekać co najmniej pięć lat, aby uzyskać **uprawnienia** do zamieszkiwania z rodziną. Potem mogą być poręczycielami dla wielu krewnych, lecz tylko pod pewnymi warunkami. Migranci muszą udowodnić, że mają wystarczające zakwaterowanie i przychód by utrzymać rodzinę oraz przejść ocenę integracyjną, której treść i kryteria określa policja w trybie administracyjnym. Państwo może odrzucić podanie lub cofnąć status bez brania pod uwagę osobistych uwarunkowań rodzinnych. Konieczność spełnienia dodatkowych warunków powoduje, że utrudnione jest **prawo** dostępu członków rodzin do szkoleń zawodowych, edukacji, zatrudnienia, ubezpieczeń społecznych, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa. Członkowie rodzin mogą otrzymać swoje własne zezwolenie na pobyt tylko, jeżeli staną się rezydentami długoterminowymi.

Pobyt sta³y

Wiêkszoœæ legalnych rezydentów musi czekaæ piêæ lat, aby zyskaæ **uprawnienie** do zezwolenia na rezydencjê d³ugoterminow¹. Studenci mog¹ wliczaæ po³owê okresu studiów, ale uchodŹcy nie mog¹ wliczaæ czasu oczekiwania na decyzjê o azylu. Migranci musz¹ nastêpnie spe³niæ **warunki**, w³¹cznie z dowodem wystarczaj¹cego przychodu, ubezpieczeniem i ocen¹ integracyjn¹. Status rezydentów d³ugoterminowych jest czêœciowo zagwarantowany. Rezydenci mog¹ zostaæ wydalenii nawet, jeœli urodzili siê lub uos³eczniilli na S³owacji. Przy podejmowaniu tej decyzji pañstwo nie ma obowi¹zku braæ pod uwagê na przyk³ad ich zachowania i istniej¹cych wiêzi ze S³owaci¹. Rezydenci d³ugoterminowi maj¹ takie same **prawa**, jak S³owacy, do zatrudnienia, œwiadczeñ socjalnych, mieszkalnictwa i opieki zdrowotnej. Jednak ich umiejêtnoœci i kwalifikacje nie s¹ uznawane tak samo, jak S³owaków, nie mog¹ te¿ swobodnie przemieszczaæ siê i mieszkaæ w innych pañstwach cz³onkowskich UE.

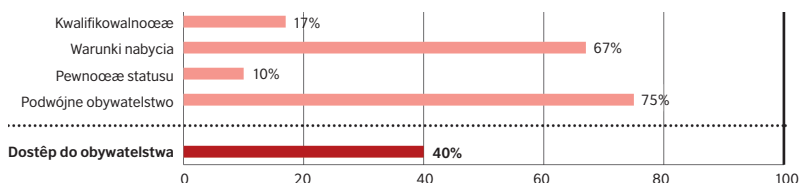

Udzia³ w Źyciu politycznym

Partycypacja polityczna to najs³abszy z szeœciu badanych przez MIPEX obszarów polityki integracyjnej, z krytycznie s³ab¹ ocen¹ 0% za **œrodk** konsultacyjne i **polityki wdro¿eniowe**. Pomimo "Planu polityki migracyjnej" stworzonego w 2005 r. w celu promowania integracji wszystkich obywateli pañstw trzecich, konsultacje i dotacje pañstwowe dla organizacji ograniczone s¹ do staraj¹cych siê o azyl i uchodŹców na szczeblu krajowym. S³owacja ogranicza **swobody polityczne** migrantów, nie przyznaj¹c Źadnych praw do tworzenia lub wstêpowania do partii lub ruchów politycznych. S³owackie **prawa wyborcze** osi¹gnê³yby najlepsze praktyki, gdyby nie tylko oficjalni rezydenci d³ugoterminowi, ale ka¿dy legalny rezydent od co najmniej piêciu lat, móg³ kandydowaæ i g³osowaæ w lokalnych wyborach.

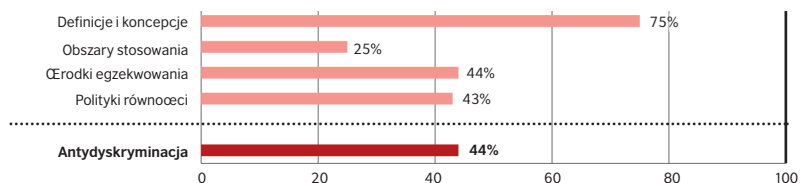

Dostęp do obywatelstwa

Większość migrantów musi być rezydentami długoterminowymi przez pięć lat, aby uzyskać uprawnienia do szwajcarskiego obywatelstwa. Oznacza to, że okres oczekiwania wynosi co najmniej 10 lat. Brak przepisów określających dopuszczalne przerwy w pobycie oznacza, że migranci nie wiedzą, jak długo mogą przebywać poza Szwajcarią, zanim zostaną zdyskwalifikowani. Wnioskodawcy muszą spełniać **warunki** takie, jak poddanie się drobiazgowej weryfikacji przeszłości kryminalnej i odbycie prostej rozmowy w języku szwajcarskim. Gwarancje oferowane naturalizującym się migrantom na Szwajcarii oceniane są na drugim miejscu wśród **najmniej korzystnych gwarancji** regulowanych prawem (wynik przewyższa osiągnięty w GR i LV i jest porównywalny z wynikiem LT). Ich obywatelstwo może zostać odebrane w każdym momencie. Państwo nie bierze pod uwagę okoliczności osobistych migranta, lecz raczej "interes publiczny" i "opinię zainteresowanych organów państwowych", takich jak policja. Polityka **podwójnego obywatelstwa** najkorzystniejsza w grupie UE-10, osiągnięta przez najlepszą praktykę, gdyby dzieci migrantów urodzone na Szwajcarii automatycznie nabywały podwójne obywatelstwo.

Antydyskryminacja

Szwajcarii osiągnięta najlepsza praktyka na polu **definicji i pojęć**, gdyby prawo wyraźnie karało dyskryminację. Co więcej, te definicje dyskryminacji stosują się tylko do ograniczonych sfer życia. Ofiary dyskryminacji z powodu obywatelstwa nie są w sposób przejrzysty chronione w żadnej sferze. Ofiary dyskryminacji religijnej nie są chronione w sferze dostępu do mieszkalnictwa, ochrony socjalnej i przywilejów socjalnych. Niepełne **mechanizmy egzekwowania** ograniczają typy procedur i możliwe kary. Osoby pokrzywdzone mają dostęp do pomocy prawnej i ochrony przed represjami. Wspecjalizowana agencja ds. **równości** może zaangażować się w działania w imieniu powoda, lecz nie może wniesić sprawy do sądu we własnym imieniu. Państwo nie rozpowszechnia informacji, nie wprowadza środków wyrównujących szanse, ani nie zapewnia promowania równości przez legislację i organy państwowe.

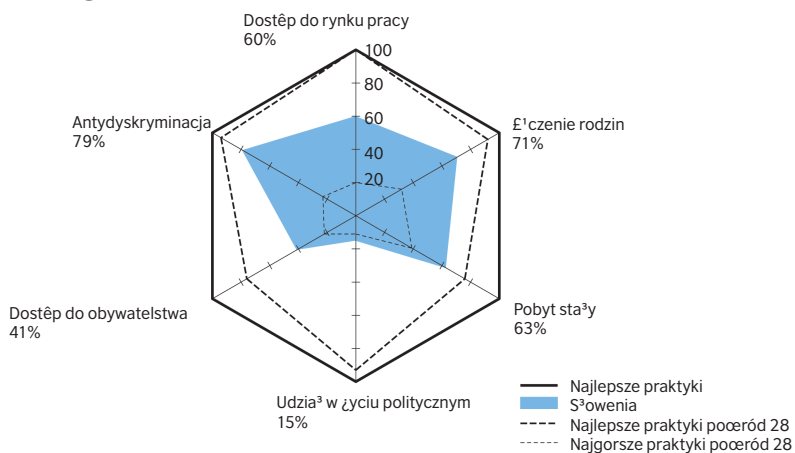
Opinia spo³eczna¹²

Wiêkszoœæ S³owaków uwaŹa, Źe róŹnorodnoœæ etniczna wzbogaca kulturê narodow¹. 60,5% popiera równe prawa socjalne dla imigrantów, lecz tylko 34% to zwolennicy ³atwiejszej naturalizacji, co stanowi najniŹszy wskaŹnik poparcia po Cyprze, Estonii i Danii. Jedna czwarta S³owaków jest zdania, Źe wszyscy bezrobotni legalni rezydenci powinni zostaæ deportowani. S³owacy s¹ podzieleni w kwestii czy migranci powinni mieæ prawo do ³1czenia rodzin. Podobnie podzieleni s¹ w kwestiach, czy podejmuje siê wystarczaj¹co duŹo dzia³añ w sprawie walki z wszelk¹ form¹ dyskryminacji, czy dyskryminacja etniczna jest szeroko rozpowszechniona oraz czy cudzoziemcy maj¹ mniejsz¹ szansê na zatrudnienie, awans lub szkolenia. Niemniej jednak, ponad trzy czwarte popiera œrodki wyrównuj¹ce szanse na rynku pracy ze wzglêdu na pochodzenie etniczne.

12. Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i
"Special Eurobarometer survey on
discrimination in the EU" 65.4 (2006)

S³owenia

Przeegl' d

Usuniêci

Kiedy S³owenia zyska³a niepodleg³oœæ, ka¿dy doros³y rezydent by³ uprawniony do obywatelstwa. 18,305 osób, które nie z³o¿y³y podania w terminie, utraci³y swój status rezydenta sta³ego. Ci "usuniêci" stali siê cudzoziemcami lub bezpañstwowcami.

Wiêkszoœæ migrantów w S³owenii ma silne wiêzi z krajem, bêd¹c wspó³obywatelami by³ej Jugos³awii. Uznani uchodŹcy wojen lat 90-tych stanowi¹ znaczny odsetek w tej grupie. W 2004 r. rz¹d po raz pierwszy zatwierdzi³ fundusze dla pracowników-migrantów. Niewielkie liczby przybywaj¹cych pochodz¹ najczêœciej z by³ej Jugos³awii i Albanii. Stopa zatrudnienia migrantów jest o 10,1 punktów procentowych ni¿sza ni¿ w przypadku S³oweñców, choœ różnica ta jest znacznie mniejsza w przypadku zatrudnienia kobiet. Migranci maj¹ ponad dwa razy wiêksze ni¿ S³owacy prawdopodobieñstwo zatrudnienia w pracy tymczasowej¹.

Deбаты polityczne kr¹¿¹ wokó³ praw i us³ug dla uchodŹców, egzekwowania prawa antydyskryminacyjnego i wielu decyzji Trybuna³y Konstytucyjnego w sprawie "usuniêtych". Choœ S³owenia osi¹ga raczej przeciêtne wyniki w porównaniu ze wszystkimi 28 krajami Indeksu, czêsto przewodzi UE-10. Polityka dotycz¹ca **rezydencji d³ugoterminowej** jest oceniana na trzeci¹ najlepsz¹ w UE-10. Polityka **dostêpu do rynku pracy** i dotycz¹ca **antydyskryminacji** znalaz³a siê na drugim miejscu wœród najlepszych, zaœ polityka **³¹czenia rodzin** zajmuje pierwsze miejsce wœród UE-10. Jednak¿e, najs³abszy obszar - **udzia³ w ¿yciu politycznym** - plasuje S³oweniê na pi¹tym miejscu od koñca wœród wszystkich 28 krajów Indeksu.

- 1 W celu uzyskania dalszych informacji, wejdŹ na stronê www.integrationindex.eu
- 2 Eurostat (s³oza UE-27, 01.01.2006)
- 3 G³ówny Urz¹d Statystyczny Republiki S³owenii
- 4 Eurostat (s³oza UE-27, 01.01.2006)
- 5 Urban Audit (s³oza UE-15)
- 6 Eurostat (s³oza UE-25)
- 7 OECD, SOPEMI, 2007
- 8 G³ówny Urz¹d Statystyczny Republiki S³owenii i Ministerstwo Spraw Wewnêtrznych (obejmuje wszystkie kategorie pracowników legalnych i sezonowych)
- 9 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecieñ 2007
- 10 G³ówny Urz¹d Statystyczny Republiki S³owenii (rok akademicki 2004/2005)
- 11 Europejskie Badanie Aktywnoœci Ekonomicznej Ludnoœci (2006 drugi kwarta³)
- 12 Europejskie Badanie Aktywnoœci Ekonomicznej Ludnoœci (2006 drugi kwarta³)
- 13 Eurostat (obejmuje obywateli UE)
- 14 Eurostat 2005 (s³oza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Obszary zastosowania prawa antydyskryminacyjnego.

Korzystne

Prawa powi1zane z 31czeniem rodzin.

Niekorzystne

Uprawnienia dostêpu do obywatelstwa.

Polityka partycypacji politycznej, w szczególnoœci polityka wdroŹeniowa.

PowaŹnie niekorzystne (wynik 0%)

Organy doradcze

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako czêœæ populacji (2006) ²	2,3%
Urodzeni za granic ¹ jako czêœæ populacji (2004) ³	10,9%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁴	46.428
Miasta z najwiêksz ¹ populacj ¹ obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Ljubljana (4%), Maribor (2%)
Najwiêksze państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁶	Boœenia i Hercegowina, Serbia i Czarnogóra, Chorwacja
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	8.362
Najwiêksza kategoria migracji d ³ ugoterminowej (2004) ⁸	Praca (69,3%)
Zarejestrowani staraj ¹ cy siê o azyl (2006) ⁹	518
Studenci zagraniczni (2004) ¹⁰	1.230
Stopa zatrudnienia migrantów (2006) ¹¹	57,1%
W porównaniu do obywateli	-10,1%
Stopa bezrobocia migrantów (2006) ¹²	N/D
W porównaniu do obywateli	N/D
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹³	2.684
Najwiêksze grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa(2005) ¹⁴	Boœenia i Hercegowina, Serbia i Czarnogóra, Chorwacja

Historia polityki integracji

07/11/2005

Poprawka do Employment and Work of Aliens Act wprowadzona i przygotowana w ci'gu 2006 i 2007 r.

02/2006

Przygotowano dekret o integracji obcokrajowców.

06/2006

Nowy Akt Ochrony Porz'dku Publicznego zwiêksza wyroki za brutalne lub obraŹliwe zachowanie lub niszczenie mienia pañstwowego dokonanego, by wzbudziæ nietolerancjê rasow¹, etnicz¹, religijn¹ czy z powodu obywatelstwa.

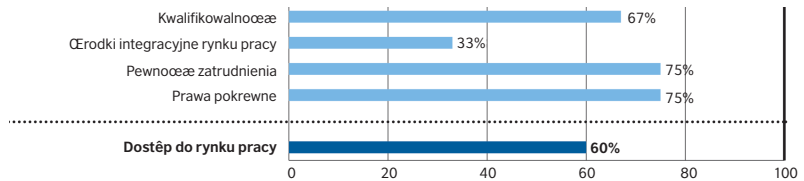
07/2006

Doroczny Raport Rzecznika Praw Obywatelskich zanotowa³ spadek pozwów w sprawie dyskryminacji, wskaza³ na nierozwi¹zan¹ kwestiê usuniêtych i skrytykowa³ niesatysfakcjonuj¹ce wdrazanie zabezpieczeñ dotycz¹cych mowy nienawioœci i nêkania.

12/2006

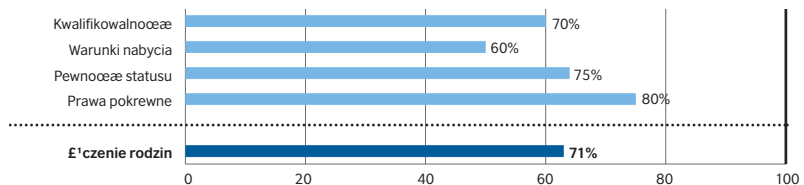
Integration House Dom Integracyjny dla uznanych uchodŹców kupiony w Ljubljanie. Planowane rozpoczêcie dzia³alnoœci w 2007 roku.

Dostęp do rynku pracy

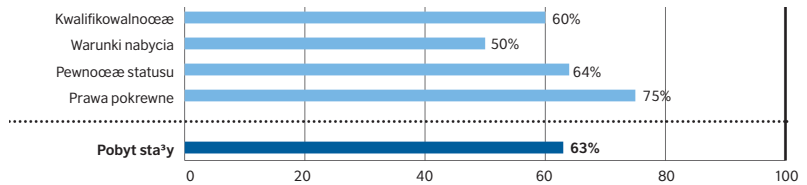
Środki integracyjne rynku pracy, jak widać, to sąaby punkt polityki rynku pracy w Słowenii. Zagraniczne kwalifikacje migrantów nie są uznawane na drodze tej samej procedury co kwalifikacje obywateli UE. Rzód nie zapewnia procedury, która byłaby sprawiedliwa, szybka i tania. Choć państwo ustanawia cele rozwinięcia szkoleń zawodowych migrantów, celem nie jest redukcja bezrobocia migrantów, ani poprawa możliwości językowych migrantów. Z drugiej strony, migranci są **uprawnieni** do takiego samego dostępu do zatrudnienia, jakim cieszą się obywatele UE. Mogą otworzyć własne przedsiębiorstwo jeżeli tylko spełnią kilka warunków. Słowenia osiągnęłaby najlepsze praktyki w obszarze **gwarancji zatrudnienia** i **praw powiązanych**, gdyby wprowadziła bardziej elastyczne kryteria, takie jak krótsze zezwolenia na pracę, aby migranci mogli zmieniać pracę lub zawód w ciągu roku.

Łączenie rodzin

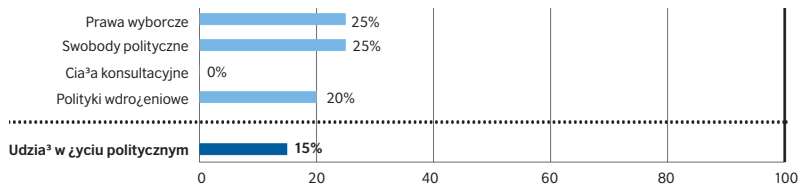
Migranci muszą czekać ponad rok by uzyskać **uprawnienia** do poręczenia za swoich członków i niezamężne małoletnie dzieci. Słowenia osiągnęłaby poziom najlepszej praktyki w sferze **warunków**, gdyby zredukowano wysoki opłatę (jak w DK i IE) i zlikwidowano wymóg zasobów finansowych (jak w BE i SE). Obszar dotyczący **gwarancji** statusu mógłby osiągnąć najlepszą praktykę, tak jak ma to miejsce w IT, gdyby członkowie rodzin i poręczyciele/sponsorzy otrzymywali zezwolenia na równy okres, które nie byłyby anulowane w przypadku rozpadu więzi rodzinnej. Jednakże, po maksimum trzech latach, niektórzy krewni (członek lub dorosłe dzieci) mogą uzyskać odrębne zezwolenia na rezydencję we własnym imieniu. Połączeni członkowie rodzin cieszą się takimi samymi **prawami** do edukacji, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej i zakwaterowania, jak ich poręczyciele, lecz w sferze pracy obowiązują ich restrykcje.

Pobyt sta³y

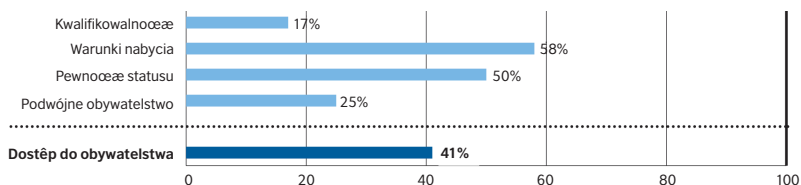
Migranci nabywaj¹ **uprawnienia** do zezwolenia na rezydencjê d³ugoterminow¹ dopiero po piêcioletnim okresie zamieszkiwania i przepracowaniu w S³owenii ponad piêciu lat. Rezydencjê d³ugoterminow¹ przyznaje siê staraj¹ cym siê o azyl, gdy tylko zostan¹ uznani jako uchodŹcy. Sk³adaj¹ c wnioski o rezydencjê d³ugoterminow¹ - jak teŹ w sprawie ³czenia rodzin - naleŹy udowodniæ wystarczaj¹ ce przychody podczas krótkiej, lecz kosztownej procedury. Prawo przyznaje rezydentom d³ugoterminowym niewielk¹ **gwarancjê**. Choæ rezydenci d³ugoterminowi nie musz¹ odnawiaæ swoich zezwoleñ, pañstwo moŹe je cofn¹ æ lub wydalæ rezydentów z wielu powodów. Nawet rezyduj¹ cy przez okres 20 lat oraz dzieci mog¹ byæ wydalen. Zezwolenia na rezydencjê d³ugoterminow¹ daj¹ ich posiadaczom takie same **prawa** dostêpu do ubezpieczeñ spo³ecznych, pomocy socjalnej, opieki zdrowotnej, mieszkalnictwa, zatrudnienia i swobodnego przemieszczania siê oraz pobytu w UE jak S³owencom. JednakŹe nie jest dozwolone równoczesne posiadanie zezwolenia z innego pañstwa cz³onkowskiego UE.

Udzia³ w Źyciu politycznym

Tylko rezydenci d³ugoterminowi (zamieszkali w S³owenii przez co najmniej piêæ lat) mog¹ g³osowaæ, lecz nie kandydowaæ, w lokalnych **wyborach**. S³owenia, wraz z czterema innymi krajami UE-10, przyznaje migrantom najmniej korzystne **swobody polityczne** poœród wszystkich 28 krajów Indeksu. Migranci nie mog¹ tworzyæ organizacji politycznych, ani byæ cz³onkami partii politycznych innymi niŹ cz³onkowie honorowi. W³adze krajowe i lokalne nie maj¹ **oœrodków konsultacyjnych**, w kt³orych mog³yby konsultowaæ z migrantami politykê, kt³ora wp³ywa na ich Źycie. Niekorzystna **polityka wdroŹeniowa** stanowi, Źe migranci dowiaduj¹ siê o swoich prawach poprzez kampanie informacyjne *ad hoc*. Ich organizacje otrzymuj¹ dotacje pañstwowe tylko na dzia³alnoœæ kulturaln¹ i pod warunkiem spe³nienia specjalnych, ustalonych przez pañstwo, kryteriów.

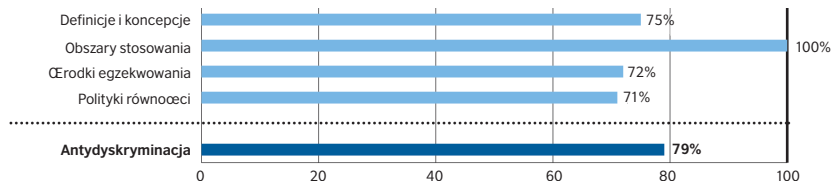
Dostęp do obywatelstwa

Przepisy określają, ce, którzy migranci s¹ **uprawnieni** do uzyskania obywatelstwa s³oweńskiego, otrzymuj¹ trzeci¹ najniższ¹ notę spośród 28 krajów Indeksu. Na ogó³ migranci musz¹ mieszkaæ w S³owenii przez 10 lat, choæ uproszczona procedura naturalizacji przys³uguje uchodŹcom, bezpaństwowcom i absolwentom s³oweńskich uniwersytetów. Poza wspomnianymi **warunkami** rezydencji d³ugoterminowej, aplikuj¹cy o naturalizacjê musz¹ dodatkowo udowodniæ, æe potrafi¹ mówiaæ po s³oweńsku na poziomie podstawowym i nie spêdzili wiêcej niê trzy miesi¹ce w wiêzieniu. Znaturalizowani obywatele maj¹ po³owiczn¹ **gwarancjê** swego statusu: państwo moæe wycofaæ ich obywatelstwo w kaŹdym momencie, nie musi przy tym braæ pod uwagê licznych aspektów ich Źycia prywatnego. Nie moæe jednak dopuœciæ by stali siê bezpaństwowcami i musi zaproponowaæ im prawo do odwo³ania siê od negatywnej decyzji. Polityka **podwójnego obywatelstwa** w rezultacie uniemoŹliwia naturalizuj¹cy siê obywatelom i dzieciom urodzonym w kraju utrzymanie obcego obywatelstwa.

Dyskryminacja zakazana w wielu sferach Źycia

The Principle of the Equal Treatment Act (IPETA), który wszed³ w Źycie 7 maja 2004, zakaza³ dyskryminacji z wielu przyczyn (obywatelstwo, pochodzenie rasowe lub etniczne, jêzyk, przekonania religijne lub inne.) w kaŹdej sferze Źycia spo³ecznego (dostêp do zatrudnienia, relacje zawodowe, cz³onkostwo w zwi³zkach zawodowych, edukacja, ubezpieczenia spo³eczne i dostêp oraz dostarczanie dóbr i us³ug). Mimo to, raport z 2006 nt. zrewidowanej europejskiej karty spo³ecznej wyrazi³ zaniepokojenie brakiem równego traktowania cudzoziemców w wielu kluczowych dziedzinach jak szkolenia, pomoc finansowa i zasi³ki rodzinne, gdzie wiele praw zaleŹy od klauzul wzajemnych, kwot i wymogów krajowych.

Antydyskryminacja

S³owenia osi¹gnê³aby najlepsze praktyki na polu **definicji i pojêæ**, gdyby prawo wyraŹnie zabrania³o dyskryminacji na podstawie zak³adanych cech. **Obszary zastosowañ** w S³owacji, jak w dziewięciu innych krajach Indeksu, odpowiadaj¹ najlepszym praktykom (zobacz tab.). **Mechanizmy egzekwowania** poprawi³yby siê dzięki krótszym procedurom, dostêpnym t³umaczom sadowym, szerszemu wachlarzowi moŹliwych sankcji i uprawnieniom organizacji pozarz³adowych (konkretniej: legalnych jednostek z prawnym interesem w promowaniu równoœci). **Polityka ds. równoœci** umoŹliwia rzecznikowi zasad równoœci (Advocate of the Principle of Equality) prowadzenie dochodzeñ w sprawach ofiar. Jednakæ, rzecznik nie moæe wniesæ sprawy do s¹du w imieniu ofiary. Państwo rozpowszechnia informacje i prowadzi publiczny dialog, lecz nie promuje równoœci w swoich dzia³aniach.

Opinia spo³eczna¹⁵

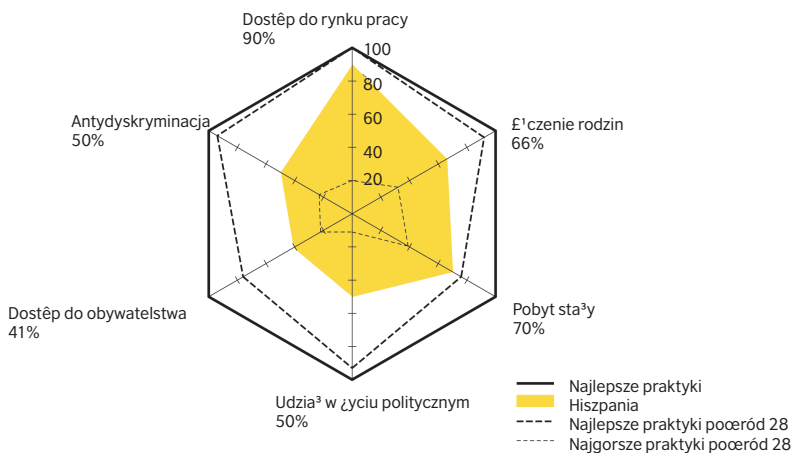
S³owenia jest jednym z zaledwie czterech krajów, w którym mniejszoœæ (48,1%) uwaŹa, iŹ róŹnorodnoœæ etniczna wzbogaca kulturê kraju. 55,4% respondentów s¹dzi, Źe dyskryminacja etniczna jest doœæ szeroko rozpowszechniona w spo³eczeñstwie i taka sama liczba jest zdania, Źe obcokrajowcy maj¹ nierówne szanse na rynku pracy. Mniej wiêcej jeden na czterech badanych wiedzia³ o prawie karaj¹cym dyskryminacjê etnicz¹ na rynku pracy. Ponad 60% S³oweñców popiera równe prawa socjalne dla legalnych imigrantów spoza UE. 40% wyraŹa poparcie dla ich prawa do ³¹czenia rodzin, podczas gdy niewiele wiêcej badanych uwaŹa, Źe dostêp do naturalizacji powinien byæ uproszczony.

15 Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i "Special Eurobarometer survey on discrimination in the EU" 65.4 (2006)

Hiszpania

Przeegl' d

Choœ Hiszpania niedawno sta³a siê krajem imigracji, szybko zyska³a status g³ównego kraju docelowego. W 2004 i 2005 zanotowano rekordowe nap³ywy migrantów - zarówno legalnych, jak i nielegalnych - z UE oraz spoza tego obszaru. Rumuni stanowili najwiêksz¹ grupê ostatnio przyby³ych migrantów. Najwiêksze grupy legalnych rezydentów z pañstw trzecich (dalej zwanych "migrantami") pochodz¹ z Maroka i by³ych kolonii hiszpañskich w Ameryce Po³udniowej. Migranci maj¹ wiêksze szanse na zatrudnienie ni¿ Hiszpanie, choœ prawdopodobieñstwo kontraktu tymczasowego jest w ich przypadku dwa razy wy¿sze.¹

Media skoncentrowa³y siê na kryzysach humanitarnych dotycz¹cych nielegalnych migrantów podró¿uj¹cych z Afryki. Wielu z nich zmar³o próbuj¹c dotrzeæ do enklaw Ceuta i Melilla lub na³odziach rybackich cayucos p³yn¹cych w stronê Wysp Kanaryjskich. Rz¹d odpowiedzia³ wzmo¿on¹ dwustronn¹ wspó³prac¹ z krajami pochodzenia i tranzytu w Afryce, programem legalizacji, wspólnymi dzia³aniami integracyjnymi i wezwaniami do wiêkszej wspó³pracy europejskiej w zakresie kontroli migracji, szczególnie przez graniczn¹ agencjê UE, FRONTEX.

Hiszpania plasuje siê na drugim miejscu wœród 28 krajów Indeksu w obszarze **dostêpu do rynku pracy**, na równi z PT. Polityka **³czenia rodzin i rezydencji d³ugoterminowej** jest odrobinê mniej korzystna. Najs³abszymi obszarami polityki Hiszpanii s¹ **udzia³ w ¿yciu politycznym** i **dostêp do obywatelstwa**, w których zajmuje 14 miejsce, i **antydyskryminacja**, w której jest na 17 pozycji.

- 1 Wiêcej danych o rynku pracy znajdziesz na www.integrationindex.eu
- 2 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 3 Instituto Nacional de Estadística (Padrón municipal: 1.1.2004)
- 4 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 5 Urban Audit (spoza UE-15)
- 6 Eurostat 2005 (spoza UE 25)
- 7 OECD, *SOPMI*, 2007
- 8 OECD, *SOPMI*, 2007 (oparte g³ównie na wystandaryzowanych danych o zezwoleniach na pobyt i pracê)
- 9 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecieñ 2007
- 10 OECD, *Szkolnictwo w Skrócie* 2006 (spoza UE-25)
- 11 Europejskie Badanie Aktywnoœci Ekonomicznej Ludnoœci (2006 drugi kwarta³)
- 12 Europejskie Badanie Aktywnoœci Ekonomicznej Ludnoœci (2006 drugi kwarta³)
- 13 Eurostat (obejmuje obywateli UE)
- 14 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Gwarancja i prawa powiązane z zatrudnieniem
Swobody polityczne w partycypacji politycznej

Korzystne

Uprawnienia i ośrodki integracyjne dostępu do rynku pracy
Prawa powiązane z 31czeniem rodzin
Warunki nabycia rezydencji długoterminowej

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ²	7,2%
Urodzeni za granic ¹ jako część populacji (2004) ³	8,6%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁴	3.166.778
Miasta z największ ¹ populacj ¹ obywateli państw trzecich (2001) ⁵	Madryt (9%), Barcelona (4%), Palma di Mallorca (4%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁶	Maroko, Ekwador, Rumunia
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁷	521.135
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ⁸	N/D
Zarejestrowani staraj ¹ cy się o azyl (2006) ⁹	5.266
Studenci zagraniczni (2004) ¹⁰	32.085
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹¹	71,9%
W porównaniu z obywatelami	+8,0%
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹²	12,2%
W porównaniu z obywatelami	+4,1%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹³	42.860
Największe grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa (2005) ¹⁴	Ekwador, Kolumbia, Maroko

Historia polityki integracji

30/12/2005

688:419 nielegalnych pracowników-migrantów zalegalizowanych

03/2006

Hiszpańskie Centrum Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii mające za zadanie proponować działania i promować równość.

10/2006

Badanie opinii publicznej wykazało, że Hiszpanie po raz pierwszy uznali imigrację za najistotniejszy problem.

15/11/2006

Departament Gospodarki zaraportowa, iż imigranci przyczynili się do 50%-owego wzrostu pracy i wzrostu przychodu per capita.

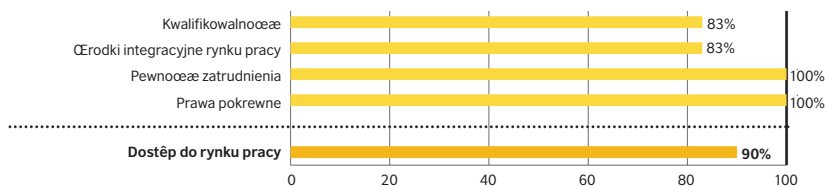
18/01/2007

Kataloński prezydent sprzeciwił się obowiązkowemu charakterowi kursów języka i kultury katalońskiej, proponowanych przez Catalan Law on Immigrants Reception

19/02/2007

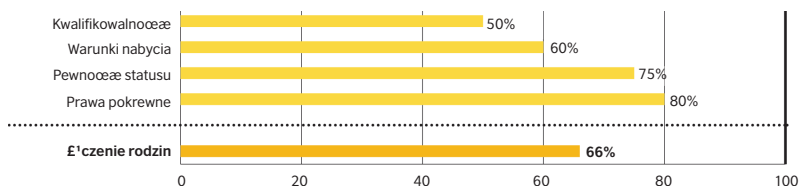
Pierwszy Strategic Plan on Immigration and Citizenship zaproponował 2 miliardy euro z przeznaczeniem na ośrodki integracji (do wykorzystania przez okres trzech lat).

Dostęp do rynku pracy

Hiszpania osiągnęła najlepsze praktyki w zakresie **gwarancji zatrudnienia i praw powiązanych**. Większość zezwoleń na pracę jest odnawialna, a migranci mogą zostać w Hiszpanii, aby szukać nowej pracy, gdy wygaśnie ich kontrakt. Mogą wstąpić do związku zawodowego i szybko zmieniać pracę, pracodawcę, profesję lub status zezwolenia. Hiszpania mogłaby osiągnąć najlepsze praktyki na polu dostępu do rynku pracy, wprowadzając niewielkie poprawki w zasadach **uprawnienia i ośrodków integracyjnych rynku pracy**, które to obszary otrzymują drugi wynik w grupie 28 krajów INDEKSU. Jedną z takich poprawek obejmowałaby ustanowienie przez państwo celów redukcji bezrobocia migrantów i promocji ich umiejętności językowych. Gdyby kwalifikacje migrantów były uznawane w oparciu o takie same procedury, co te stosowane wobec obywateli EOG, oraz gdyby migranci byli informowani o tym przez agencje i centra informacyjne, wynik Hiszpanii byłby wyższy.

Łączenie rodzin

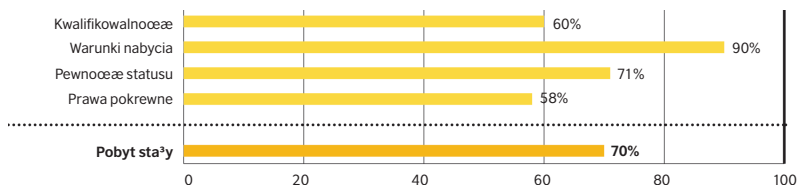

Migranci są **uprawnieni** do poręczenia za swych krewnych po roku legalnej rezydencji, jeżeli tylko mają zezwolenie na co najmniej rok pobytu. Migranci mogą poręczać za małżonka lub zarejestrowanego partnera, małoletnie dzieci i czasami za rodziców i dziadków na utrzymaniu. Aplikujący nie muszą zdawać testu integracyjnego, lecz ich poręczyciele muszą spełniać **warunki** takie, jak dowód wystarczającego przychodu i zakwaterowania dla rodziny. Połączone rodziny cieszą się siłą **gwarancji statusu** zgodnej z najlepszymi praktykami, gdyby państwo przyznało im gwarancje prawne i umożliwiło przywrócenie statusu w przypadku odrzucenia ich podania lub wycofania zezwolenia. Jeżeli członek rodziny nie otrzyma zezwolenia na pracę lub autoryzacji, musi mieszkać w Hiszpanii przez pięć lat, zanim będzie mógł otrzymać status odrębny od poręczyciela. Hiszpania osiągnęła najlepsze praktyki, gdyby ten okres skrócono do trzech lat, jak w ośmiu krajach INDEKSU.

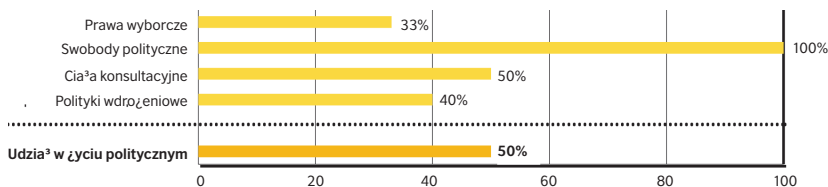
Bezwarunkowe prawo do rezydencji długoterminowej

Od czasu wprowadzenia dokumentu dotyczącego regulacji w sprawie obywateli państw trzecich z 1996, wszyscy obywatele państw trzecich mają bezwarunkowe prawo do statusu rezydencji długoterminowej po pięciu latach ciągłego legalnego pobytu. Państwo może odmówić zezwolenia na rezydencję długoterminową tylko, jeżeli migrant popełnił poważne przestępstwo. Migranci w ramach oficjalnych kursów integracyjnych mogą wybrać naukę języków oficjalnych lub dotyczyć wspólnych zasad podstawowych Hiszpanii. Hiszpania może osiągnąć najlepsze praktyki, gdyby krótka, trzymiesięczna procedura była darmowa, jak ma to miejsce w DK:

Pobyt stały

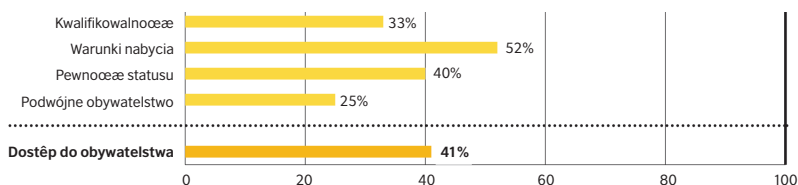
Wszyscy legalni rezydenci posiadają **uprawnienia** do uzyskania statusu rezydenta długoterminowego po pięciu latach. Jednak studenci nie mogą zaliczyć swojego okresu studiów, zaś uchodźcy mogą zaliczyć tylko część okresu oczekiwania na decyzję o azyl. **Warunki** zostania rezydentem długoterminowym otrzymują najwyższą punktację z 28 krajów Indeksu (zobacz tab.). Rezydenci długoterminowi w Hiszpanii cieszą się trzecią najlepszą **gwarancją** po BE i SE. Od 2004 r. mogą oni opuścić kraj na nieprzerwany okres 12 miesięcy zamiast 6. Wydalenie jest praktycznie niemożliwe w przypadku znacznej i zróżnicowanej grup osób bezbronnych. W innym przypadku, decyzja taka musi być poparta osobistymi uwarunkowaniami oraz oferować ochronę prawną i możliwość odwołania. Państwo nie bierze jednak pod uwagę degradacji ich statusu jako alternatywy. Rezydenci długoterminowi cieszą się takim samym dostępem do zatrudnienia, opieki socjalnej, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej i zakwaterowania, jak Hiszpanie. Nie mają jednak **prawa do swobodnego przemieszczania się, pobytu i posiadania zezwolenia na rezydencję długoterminową w innych państwach członkowskich UE.**

Udział w życiu politycznym

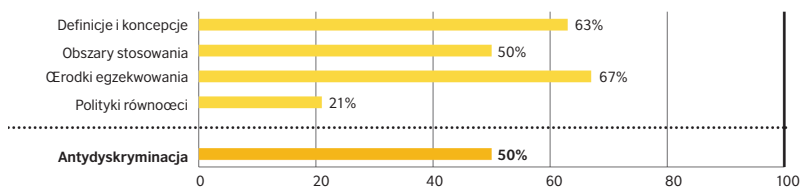
Hiszpańska konstytucja zezwala obywatelom państw trzecich na głosowanie i kandydowanie w lokalnych **wyborach** na zasadzie wzajemności. Obecnie stosuje się to tylko do Norwegów. W czerwcu 2006 r. rząd ogłosił zamiar podpisania umów wzajemnych z pięcioma krajami Ameryki Łacińskiej. Od tego czasu proponował także przyznanie obywatelom spoza UE takich samych praw wyborczych, jakie mają obywatele UE, co uprawniałoby do głosowania nawet dwa miliony osób. Hiszpania, jak i 21 innych krajów Indeksu, osiąga najlepsze praktyki w zakresie **swobód politycznych**. Rząd systematycznie **konsultuje się** z reprezentantami migrantów przez organy takie, jak krajowe Forum Integracji Społecznej Imigrantów (Forum for Social Integration of Immigrants). Reprezentanci są jednak wybierani i mianowani przez państwo. Te organizacje migrantów mogą uzyskać dotacje państwowe, lecz muszą spełniać określone kryteria.

Dostęp do obywatelstwa

Poza uprzywilejowanymi grupami takimi jak małżonkowie obywateli, uchodźcy lub obywatele byłych kolonii, migranci chcący się naturalizować muszą mieszkać w Hiszpanii przez 10 lat z krótkim okresem absencji. Państwo pozwala ich dzieciom i wnukom urodzonym w Hiszpanii ubiegać się o obywatelstwo bez konieczności spełnienia dodatkowych warunków. Jednak nie nabywają obywatelstwa hiszpańskiego automatycznie od urodzenia. Kandydaci muszą spełniać **warunki** obejmujące surową weryfikację przeszłości kryminalnej oraz prosty test językowy i obywatelski oparty na rozmowie. Państwo osiągnęłoby najlepsze praktyki na polu **gwarancji** dzięki kilku usprawnieniom. Jednym z nich mogłoby być działanie polegające na tym, że obywatelstwo nie byłoby odbierane tym, którzy byli obywatelami przez wiele lat lub tym, którzy w efekcie zostaliby bezpaństwowcami. Podobna sytuacja miałaby miejsce, gdyby państwo ograniczyło możliwe powody odmowy czy cofnięcia obywatelstwa i brało pod uwagę więcej elementów osobistych uwarunkowań migranta. Naturalizujący się migranci nie mogą posiadać **podwójnego obywatelstwa**. Ich dzieci urodzone w kraju mają takie prawo, lecz muszą spełniać pewne warunki.

Antydyskryminacja

Hiszpania osiągnęłaby najlepsze praktyki na polu **definicji i pojęć** oraz **obszarów zastosowań** prawa antydyskryminacyjnego, gdyby prawo karało dyskryminację z powodu obywatelstwa w wielu sferach życia oraz dyskryminację przez asocjacje i na podstawie zakładanych cech. **Środki egzekwowania** umożliwiają wnioskodawcom dostęp do wielu procedur i pomocy prawnej, przesunięcie ciężaru dowodowego oraz ochronę przed represjami. Jednakże ofiara może utknąć w długim procesie sądowym, z ograniczonymi możliwościami karami dla winnego. Ponieważ hiszpański wyspecjalizowany **organ ds. równości** jeszcze nie funkcjonuje, jego mandat, władza i uprawnienia są wciąż nie do końca zdefiniowane, co prowadzi do lekko niekorzystnego wyniku polityki.

Opinia spo³eczna¹⁵

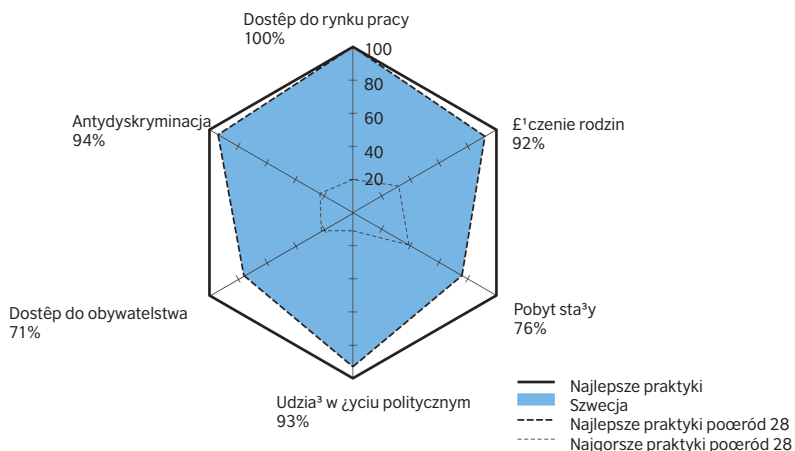
63% Hiszpanów uważa, że różnorodność wzbogaca ich kulturę. 71% s¹dzi, że dyskryminacja etniczna jest szeroko rozpowszechniona, a 61,5% uważa, że obcokrajowcy mają nierówne szanse na rynku pracy. Jednak tylko 39,9% uważa, że powinno się robić więcej, by zwalczać dyskryminację, a 30% wie, że prawo karze dyskryminację etniczną na rynku pracy. Po Portugalczykach, Hiszpanie (81,3%) wyrażają największe poparcie dla środków wyrównujących szanse ze względu na pochodzenie etniczne na rynku pracy.

Ponad dwie trzecie hiszpańskiego społeczeństwa popiera równe prawa społeczne dla legalnych rezydentów z państw trzecich, co stanowi jeden z najwyższych poziomów poparcia wśród UE-27. Trzy czwarte popiera prawo migrantów do s¹czenia rodzin, co równa się najwyższemu poparciu w Grecji (75,2%). 46,9% zgadza się, że powinni mieć możliwość naturalizacji. Jednak 42,1% hiszpańskich respondentów zgadza się z propozycją, że bezrobotni migranci powinni być deportowani, co stanowi ósmy wynik w UE-27.

¹⁵ Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i "Special Eurobarometer survey on discrimination in the EU" 65.4 (2006)

Szwecja

Przeegl' d

W 2005 r. migracja do Szwecji nadal ros³a we wszystkich kategoriach: pracy, studiów, ³łczenia rodzin i azylu¹. Nowoprzybyli spoza UE w dużej mierze korzystali z ³łczenia rodzin. Luka w zatrudnieniu pomiędzy Szwedami a obywatelami spoza UE to znacz¹ce 27,6 punktów procentowych, która to liczba zwiêksza siê jeszcze w przypadku kobiet i m³odych ludzi².

We wrzeczniu 2006 r. stworzona zosta³a nowa centro-prawicowa koalicja, a Szwedzka Rada ds. Integracji (Swedish Integration Board) zosta³a zamkniêta. Nowy minister ds. integracji skupi³ siê na integracji rynku pracy: stosowaniu anonimowych poda³o³ pracê w sektorze publicznym; nowym systemie nauczania jêzyka; funkcjonowaniu komisji parlamentarnej maj¹cej zwiêkszyæ migracjê za prac¹; oraz na tematyce dotycz¹cej "oceny umiejêtnoœci w miejscu pracy", "pracy w nowych zawodach" i "pracach us³ugowych z domu", obejmuj¹cych nowo przyby³ych. Dyskutowano nad kompleksow¹ legislacj¹ dotycz¹c¹ dyskryminacji.

Szwedzka polityka osi¹gnê³aby najwy¹szy wynik ze wszystkich 28 krajów w szeœciu obszarach polityki integracyjnej badanych przez Indeks. Szwecja osi¹gnê³a najleps¹ praktykê (wynik 100%) w zakresie **dostêpu do rynku pracy**. W obszarach **³łczenia rodzin, udzia³u w życiu politycznym i antydyskryminacji**, tylko niewielkie poprawki potrzebne s¹, by Szwecja osi¹gnê³a najleps¹ praktykê. Szwecja ma jeszcze wiele do osi¹gniêcia w obszarze polityki **pobytu d³ugoterminowego i obywatelstwa**.

- 1 OECD, *SOPEMI*, 2007
- 2 Wiêcej danych kontekstualnych o rynku pracy znajdziesz na www.integrationindex.eu
- 3 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 4 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie bêd¹cy obywatelami oraz obywatele urodzeni za granic¹)
- 5 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 6 Urban Audit (spoza UE-15)
- 7 Eurostat (spoza UE-25)
- 8 OECD, *SOPEMI*, 2007 (obejmuje obywateli UE)
- 9 OECD, *SOPEMI*, 2007 (oparte g³ównie na standaryzowanych danych o zezwoleniach na pobyt i pracê)
- 10 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecie³n 2006
- 11 OECD, *Szkolnictwo w Skrócie* 2006 (spoza UE-25)
- 12 Europejskie Badanie Aktywnoœci Ekonomicznej Ludnoœci (2006 drugi kwarta³)
- 13 Europejskie Badanie Aktywnoœci Ekonomicznej Ludnoœci (2006 drugi kwarta³)
- 14 Eurostat (obejmuje obywateli UE)
- 15 Eurostat (spoza UE-25)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Uprawnienia i prawa powiązane z ³¹czeniem rodzin
 Wszystkie wymiary antydyskryminacji, poza mechanizmami egzekwowania
 Wszystkie wymiary partycypacji politycznej, poza oœrodkami konsultacyjnymi
 Dostêp do rynku pracy

Korzystne

Prawa powiązane z rezydencj¹ d³ugoterminow¹
 Warunki i gwarancja statusu ³¹czenia rodzin i dostêpu do obywatelstwa
 Mechanizmy egzekwowania antydyskryminacji

Zmiana od 2004 r.

Korzystniejsze warunki ³¹czenia rodzin i dostêpu do obywatelstwa
 Korzystniejsza polityka w obszarze partycypacji politycznej

Profil migracyjny

Obywatele pañstw trzecich jako czêœœæ populacji (2006) ³	2,9%
Urodzeni za granic¹ jako czêœœæ populacji (2004) ⁴	12,2%
Populacja obywateli pañstw trzecich (2006) ⁵	266.731
Miasta z najwiêksz¹ populacj¹ obywateli pañstw trzecich (2001) ⁶	Malmö (7%), Göteborg (6%), Sztokholm (6%)
Najwiêksze pañstwa trzecie pochodzenia (2005) ⁷	Irak, Serbia i Czarnogóra, Turcja
Imigracja obywateli pañstw trzecich (2004) ⁸	31.624
Najwiêksza kategoria migracji d³ugoterminowej (2004) ⁹	£¹czenie rodzin (61,5%)
Zarejestrowani staraj¹cy siê o azyl (2006) ¹⁰	24.322
Studenci zagraniczni (2004) ¹¹	20.359
Stopa zatrudnienia obywateli pañstw trzecich (2006) ¹²	46,4%
W porównaniu do obywateli	-27,6%
Stopa zatrudnienia obywateli pañstw trzecich (2006) ¹³	22,9%
W porównaniu do obywateli	+15,1%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹⁴	39.573
Najwiêksze grupy z pañstw trzecich do nabycia obywatelstwa(2005) ¹⁵	Irak, Serbia i Czarnogóra, Iran

Historia polityki integracji

01/2006

Zmiany w ustawie o obywatelstwie Citizenship Act dopuœci³y cofniêcie statusu obywatelstwa, jeœli zosta³ oparty na nieprawdziwych, niekompletnych informacjach. Jednocześnie ciê¿ar wykroczenia, wp³yw na jednostkê i najlepszy interes dziecka musz¹ byœæ brane pod uwagê.

03/2006

Migrant Courts s¹dy migranckie zast¹pi³y Aliens Appeals Board komisjê odwo³awcz¹, aby umo¿liwiœæ ustne przes³uchanie w procedurze s¹dowej odwo³uj¹cym siê od decyzji

04/2006

Ustawa zakaza³a dyskryminacji i innego poni¿aj¹cego traktowania dzieci i uczniów szkó³

30/04/2006

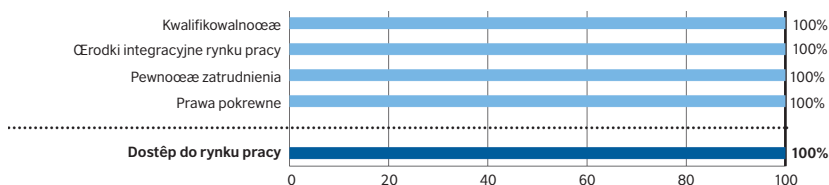
Poprawka do prawa o cudzoziemcach dokona³a transpozycji dyrektywy Komisji Europejskiej w obszarze rezydencji d³ugoterminowej

12/2006

Studium ILO/Swedish Integration Board szwedzkiej komisji integracyjnej wykaza³o, ¿e m³odzie¿ pochodzenia imigranckiego musi sk³adaœæ 3 razy wiêcej aplikacji, by znaleŹæ pracê

Dostęp do rynku pracy

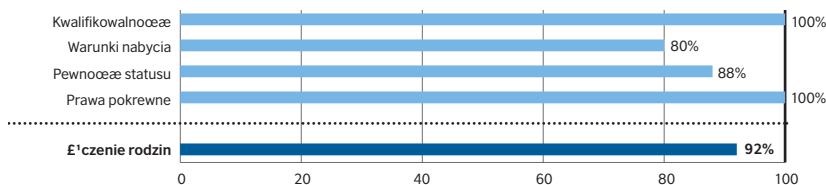

Migranci na szwedzkim rynku pracy korzystają z polityki odpowiadającej najlepszym praktykom INDEKSU. Każdy migrant z zezwoleniem na co najmniej rok posiada **uprawnienia** do pracy w większości sektorów lub do samozatrudnienia się na podstawie realistycznego biznesplanu, w równym zakresie jak obywatele UE. Państwo pomaga bezrobotnym migrantom poprzez organizację szkoleń z języka szwedzkiego i zawodowych. Poza tymi **centrami integracyjnymi** rynku pracy, wszyscy migranci, którzy mieszkali i pracowali (co obejmuje opiekę nad dziećmi poniżej 10 roku życia) w Szwecji przez dwa lata mają dodatkowo taki sam dostęp do stypendiów naukowych, jak Szwedzi. Migranci, którzy znaleźli pracę, mają **prawo** do zmiany swego zezwolenia, pracy i przemysłu po mniej niż roku. Migranci, którzy stracili pracę niekoniecznie tracą prawo do pozostania w Szwecji.

Lepsze warunki życia rodzin, teraz najkorzystniejsze w grupie 28 krajów.

Lepsze wyniki w dwóch wskaźnikach od 2004 oznaczają, że aplikujący w Szwecji doświadczają najkorzystniejszych warunków spośród 28 krajów INDEKSU. Szwecję dzieli jednak 20 punktów od najlepszej praktyki. W 2006 Migration Board komisja migracyjna wdrożyła uproszczoną procedurę dla członków rodzin nuklearnych i elastyczniejsze przepisy dotyczące procedur pisemnych i ustnych. Mając bardziej efektywny proces decyzyjny i mniejsze obciążenia, komisja/Board ustaliła nowe wskazówki, mówiące że wszystkie decyzje winny być podjęte w ciągu sześciu miesięcy. Obecnie 89% aplikujących otrzymuje decyzje

Życie rodzin

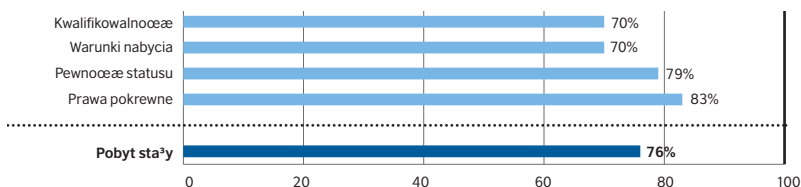

Szwecja osiągnęła najlepsze praktyki w zakresie przepisów dotyczących uprawnień, równe praktykom w CA i PT i najkorzystniejsze **warunki** w 28 krajach Indeksu, na równi z IE. Po roku legalnej rezydencji, migranci są uprawnieni do poręczenia za wielu członków rodziny, niezależnie od ich przychodu, ubezpieczenia zdrowotnego, zakwaterowania czy języka. Nowe wskazówki mają na celu skrócenie procedur (zobacz tab.). Szwecja osiągnęła najlepsze praktyki, gdyby opłaty wynosiły 1000 koron szwedzkich (około 108€) i 500 koron szwedzkich dla dzieci (około 54€) zostały zniesione dla wszystkich aplikujących. Rodziny cieszą się **gwarancją statusu**, odpowiadającą najlepszym praktykom, gdyby rozpad więzi rodzinnej podczas pierwszych trzech lat nie był powodem do cofnięcia uprawnień. Po trzech latach wszyscy członkowie rodziny mogą ubiegać się o zezwolenie na rezydencję we własnym imieniu. Cieszą się tymi samymi **prawami** do zatrudnienia, edukacji, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa, co ich poręczyciele.

Jedne z najlepszych warunków nabycia i gwarancji obywatelstwa

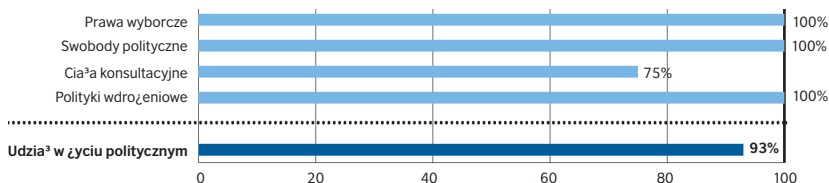
Chociaż Szwecja (i BE) oferuje swoim rezydentom d³ugoterminowym najlepsz¹ gwarancjê statusu, potrzebne s¹ zmiany w celu osi¹gniêcia najlepszej praktyki. Zezwolenia nie s¹ odnawiane automatycznie, a rezydenci mog¹ zostaæ wydaleni, jeœli poœród innych powodów, znajdzie siê wzmianka o tym, ¿e stanowi¹ zagro¿enie porz¹dku i bezpieczeñstwa publicznego. Od 2004 r. transpozycja dyrektywy Komisji Europejskiej w obszarze rezydencji d³ugoterminowej poprawi³a wyniki w dwóch wskaźnikach. Rezydenci mog¹ teraz opuszczaæ Szwecjê, aby spêdziæ nieprzerwanie do szeœciu lat w innym pañstwie cz³onkowskim lub jeden rok poza UE. Pañstwo nie mo¿e ju¿ wydalaa osób, które korzystaj¹ z tego "prawa do przebywania". Zobacz poprawki do prawa o cudzoziemcach (SFS 2006:

Pobyt sta³y

Migranci s¹ **uprawnieni** do zezwoleñ na rezydencjê d³ugoterminow¹ po piêciu latach legalnego pobytu, na poczêtk którego zaliczaj¹ okres studiów, lecz nie czas oczekiwania na pozytywn¹ decyzjê o azylu. Podczas tych piêciu lat nie mog¹ opuszczaæ Szwecji przez wiêcej ni¿ 10 nie nastêpuj¹cych po sobie lub 6 nastêpuj¹cych po sobie miesiêcy (co dozwolone jest w AT, DK i UK). **Warunki** rezydencji d³ugoterminowej obejmuj¹ kosztown¹ procedurê udowadniania¹c¹, ¿e aplikuj¹cy mo¿e op³acaæ koszty utrzymania i zamieszkiwania swojego gospodarstwa domowego. Wed³ug ma³o korzystnej gwarancji (zobacz tab.), rezydenci d³ugoterminowi nie mog¹ zostaæ wydaleni, jeœli s¹ na przyk³ad ma³oletni lub urodzeni w Szwecji. Ciesz¹ siê tymi samymi **prawami**, co Szwedzi, w kwestii zatrudnienia, ubezpieczeñ spo³ecznych, pomocy socjalnej, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa. Mog¹ siê przenieœc i rezydowaæ w innych pañstwach cz³onkowskich UE, lecz nie mog¹ posiadaæ w tych krajach kolejnego zezwolenia na rezydencjê d³ugoterminow¹.

Udzia³ w ¿yciu politycznym

Szwecja osi¹gnê³a ju¿ najlepsz¹ praktykê w obszarze **praw wyborczych, swobód politycznych i polityki wdro¿eniowej**. Ka¿dy legalny rezydent (po trzech latach rezydencji) mo¿e g³osowaæ w wyborach regionalnych i lokalnych, oraz kandydowaæ w lokalnych wyborach. Mog¹ wstêpowaa do partii politycznych i tworzyæ swoje w³asne organizacje, które mog¹ otrzymaæ dotacje pañstwowe czy wsparcie na wszystkich szczeblach rz¹dowych. Pañstwo aktywnie informuje migrantów o tych prawach i nie stawia ¿adnych dalszych warunków dotycz¹cych praw, dotacji ani wsparcia. Choæ organizacje migranckie mog¹ byæ wybierane w wolnych wyborach do **oœrodków konsultacyjnych** na wszystkich szczeblach rz¹dowych, Szwecja osi¹gnê³aby najlepsze praktyki, gdyby oœrodki te prowadzi³y formalne konsultacje w sprawie polityki, która ma największy wp³yw na ¿ycie migrantów.

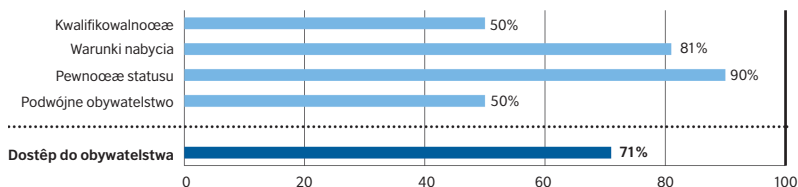
Najlepsze praktyki w obszarze warunków nabycia i gwarancji obywatelstwa

Wskazówki Swedish Migration Board/ Szwedkiej Komisji ds. Migracji z 2006 skróciły procedurę do ośmiu miesięcy. Obecny średni czas oczekiwania wynosi 1-6 miesięcy. Koszt jest jednak wciąż znaczny. Szwecja osiąga najlepsze praktyki we wszystkich innych wskaźnikach w tej dziedzinie. Nawet jeżeli aplikujący zostali skazani za poważne przestępstwo, uprawnionemu migrantowi nie odmawia się obywatelstwa. Państwo ustala raczej "okres kwalifikacyjny" przed akceptacją. Od czasu zmian w Citizenship Act ustawie o obywatelstwie w 2006, paszport może zostać wycofany, jeżeli zostanie uzyskany przy użyciu nieprawdziwych lub niekompletnych informacji. W tej sytuacji należy uwzględnić ciężar przestępstwa, wpływ na jednostkę i najlepszy interes dzieci.

Lepsza polityka równości.

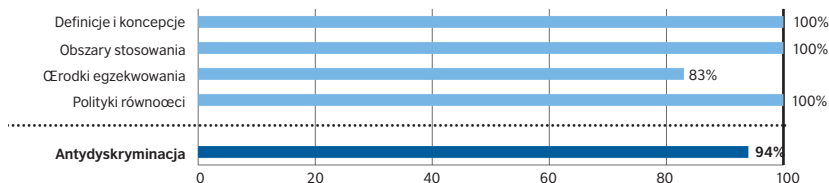
Specjalistyczne agencje równości są upoważnione aby pomagać ofiarom przez niezależne porady prawne i prowadzenie celedztwa albo przez wykonywanie procedur prawnych i administracyjnych w ich lub we własnym imieniu. Państwo też ma obowiązek rozpowszechniać informacje, prowadzić dialogi, wprowadzać pozytywne działania równości i zapewniać że ciążą ustawodawcze i publiczne szanują zasady nie-dyskryminacji. Dekret z 1 lipca 2006 r. zobowiązuje jednostki otrzymujące kontrakty publiczne aby szanowali zasady nie-

Dostęp do obywatelstwa

Choć wynik Szwecji w obszarze obywatelstwa jest najwyższym z wyników 28 krajów Indeksu, potrzebne są znaczne usprawnienia, aby osiągnąć w nim najlepsze praktyki. Najniższe oceny Szwecji dotyczą **uprawnienia** do dostępu do obywatelstwa i **podwójnego obywatelstwa**. Mażonek obywatela szwedzkiego może ubiegać się o naturalizację po mniej niż trzech latach rezydencji. Choć obywatele krajów skandynawskich mogą się ubiegać po dwóch latach, wszyscy pozostali migranci pierwszej generacji muszą czekać pięć lat. Potomkowie migrantów nie uzyskują obywatelstwa szwedzkiego automatycznie od urodzenia; mogą ubiegać się o obywatelstwo przed 15 rokiem życia, jeżeli rodzice są rezydentami długoterminowymi, lub w wieku 15-18 lat, jeżeli mieszkają w Szwecji od trzech lat. Szwecja zajmuje drugie miejsce w zakresie **warunków nabycia** po PT oraz najwyższe w sferze **gwarancji obywatelstwa wórod** 28 krajów Indeksu (zobacz tab.). Szwedzka polityka **podwójnego obywatelstwa** znajduje się w późnej drodze do najlepszej praktyki: wyjątkowo uwzględnia naturalizujących się obywateli i pod pewnymi warunkami dzieci migrantów urodzonych w Szwecji.

Antydyskryminacja

Szwecja, podobnie jak FI, PT i UK, osiągnęła najlepsze praktyki w zakresie **definicji i pojęć** oraz **obszarów zastosowań**. Prawo uznaje ofiary pośrednich i bezpośrednich dyskryminacji i nękania w sektorze państwowym i prywatnym na podstawie rasy/pochodzenia etnicznego, religii/przekonań i obywatelstwa. Prawa te uwzględniają migrantów w miejscu pracy, na szkoleniach, w edukacji oraz migrantów korzystających z ubezpieczeń społecznych, dóbr i usług publicznych. **Mechanizmy egzekwowania** osiągnęłyby najlepsze praktyki, gdyby osoby prawne uzyskiwały korzyści prawne w wyniku promowania równości mogły wnoszą sprawy do sądu pod nieobecność konkretnych ofiar. Dodatkowo, procedury antydyskryminacyjne w sądzie pracy mogą trwać przeciętnie osiem miesięcy. Tylko Szwecja i CA osiągnęły najlepsze praktyki w obszarze działania **organów ds. równości** (zobacz tab.).

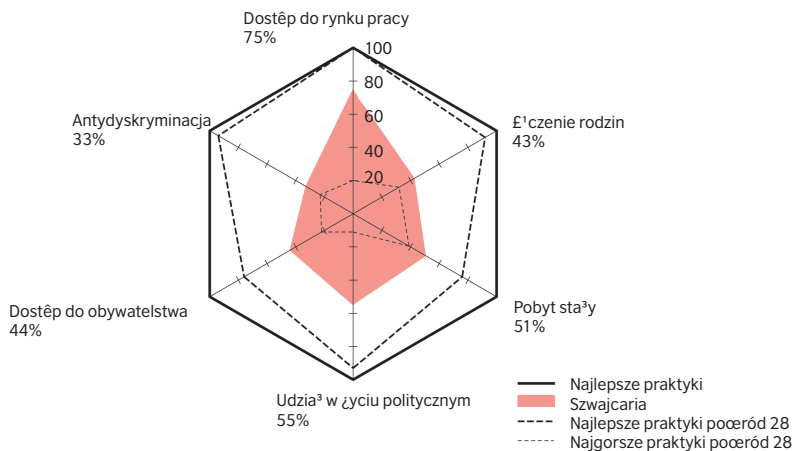
Opinia spo³eczna¹⁶

Dwie trzecie Szwedów jest zdania, że migrant powinien mieæ prawo do ³¹czenia rodziny i takie same prawa socjalne, jak Szwedzi. Tylko 16,1% uwa¼a, że bezrobotni migranci powinni byæ wydalen, co jest drugim najni¼szym wynikiem w UE-27, PO DK. 86,2%, najwy¼szy procent w UE-27, uwa¼a że ró¼norodnoœæ etniczna wzbogaca szwedzk¹ kulturê. Podobny procent s¹dzi, że dyskryminacja etniczna jest w Szwecji doœæ szeroko rozpowszechniona. 68,7% badanych s¹dzi, że kraj powinien podj¹æ wiêkszy wysi³ek w walce z dyskryminacj¹, a 67,3% popiera pozytywne œrodki dzia³ania na rynku pracy. W Szwecji (jak w NL, UK, FI) wiêkszoœæ badanych wiedzia³a, że prawo zabrania dyskryminacji etnicznej na rynku pracy i twierdzi³a, że zna swoje prawa w przypadku bycia ofiar¹ dyskryminacji.

16 Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i "Special Eurobarometer survey on discrimination in the EU" 65.4 (2006)

Szwajcaria

Przełd

Choœ Szwajcaria rozwija swoj¹ politykê migracyjn¹ niezale¿nie od UE, referenda da³y zgodê na przyst¹pienie do strefy Schengen i przyjêcie Konwencji Dubliñskiej w sprawie azylu. Inicjatywy polityczne mia³y na celu zachêcenie do migracji za prac¹ z UE-15, odsuniêcie w czasie imigracji z UE-8 i ograniczenie imigracji spoza UE w ogóle.

Nowo przybyli przyje¿d¿aj¹ g³ównie, by ³czyæ siê z krewnymi, studiowaæ lub staraæ siê o azyl, choœ liczba staraj¹cych siê o azyl wci¿ spada. Szwajcaria wzmocni³a ostatnio wspó³pracê w obszarze polityki integracji miêdzy szczeblem rz¹dów federalnych, kantonów i lokalnych. Wyborcy zaakceptowali tak¿e projekt ustawy o cudzoziemcach, który doprowadzi³ do pogorszenia w zakresie uprawnieñ, warunków i gwarancji rezydencji d³ugoterminowej oraz zezwoleñ na ³czenie rodzin.

Dostêp do rynku pracy dla obywateli spoza UE (dalej zwanych "migrantami") jest korzystny w niewielkim stopniu, podczas gdy polityka **³czenia rodzin, rezydencji d³ugoterminowej, udzia³u w ¿yciu politycznym i dostêpu do obywatelstwa** s¹ mniej wiêcej w pó³ drogi do najlepszej praktyki. Najs³abszy obszar polityki Szwajcarii dotyczy antydyskryminacji (**trzecie miejsce od koñca spoœród 28 krajów Indeksu, wy¿sze ni¿ CZ i EE**).

- 1 Bundesamt für Migration
- 2 OECD, *SOPEMI*, 2007 (wszyscy nie bêd¹cy obywatelami oraz obywatele urodzeni za granic¹)
- 3 Bundesamt für Migration
- 4 Federal Office for Statistics (grudnia 2005)
- 5 Eurostat (spoza UE-25)
- 6 Eurostat (spoza UE-15)
- 7 OECD, *SOPEMI*, 2007 (oparte g³ównie na wystandaryzowanych danych o zezwoleniach na poby³ i pracê, obejmuje ³czenie, formowanie i rodzinê towarzyszc¹)
- 8 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecieñ 2007
- 9 OECD, *Szkolnictwo w Skrócie* 2006 (spoza UE-25)
- 10 Eurostat
- 11 Eurostat
- 12 OECD, *SOPEMI*, 2007 (obejmuje obywateli UE)

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Swobody polityczne
Prawa powi'zane z dostêpem do rynku pracy

Korzystne

Uprawnienie dostêpu do rynku pracy

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Obszary zastosowań prawa antydyskryminacyjnego

Profil migracyjny

Obywatele spoza UE jako czêœæ populacji (2006) ¹	8,3%
Urodzeni za granic ¹ jako czêœæ populacji (2004) ²	23,5%
Populacja obywateli spoza UE (2006) ³	620.273
Kantony z najwiêksz ¹ populacj ¹ obywateli spoza UE (2005) ⁴	Basel-Stadt (13,9%), Geneva (12,9%), Saint-Gall (11,3%)
Najwiêksze kraje pochodzenia spoza UE (2005) ⁵	Serbia i Czarnogóra, Turcja, by ³ a Jugos ³ owiańska, Republika Macedonii
Imigracja obywateli spoza UE (2006) ⁶	42.731
Najwiêksza kategoria migracji d ³ ugoterminowej (2004) ⁷	E ¹ czenie rodzin (48,1%)
Zarejestrowani staraj ¹ cy siê o azyl (2006) ⁸	10.537
Studenci zagraniczni (2004) ⁹	13.359
Stopa zatrudnienia obywateli spoza UE (2006) ¹⁰	64,3%
W porównaniu do obywateli	-14,4%
Stopa bezrobocia obywateli spoza UE (2006) ¹¹	14,1%
W porównaniu do obywateli	+10,8%
Nabycie obywatelstwa (2004) ¹²	38.437
Najwiêksze grupy spoza UE do nabycia obywatelstwa(2005) ¹³	Serbia i Czarnogóra, Turcja, Boœenia i Hercegowina

Historia polityki integracji

01/2006

Op³aty za naturalizacjê maj¹ byæ ustalone na poziomie kosztów procedur

02/2006

Nowa polityka integracji wchodzi w życie

18/09/2006

Specjalny Raport ONZ na temat rasizmu nazwa³ rasizm codziennym, strukturalnym /z³ożonym zjawiskiem i skrytykowa³ jego polityczn¹ instrumentalizacjê oraz podda³ krytyce brak prawa antydyskryminacyjnego

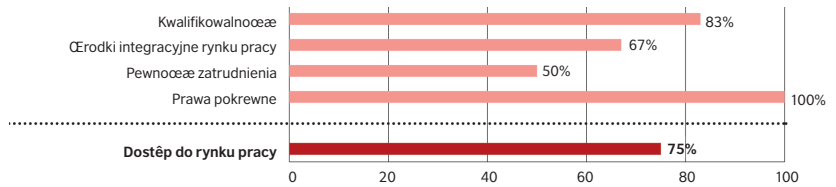
24/09/2006

Referendum wyborcze zaaprobowa³o nowe prawo o cudzoziemcach

jesieñ 2006

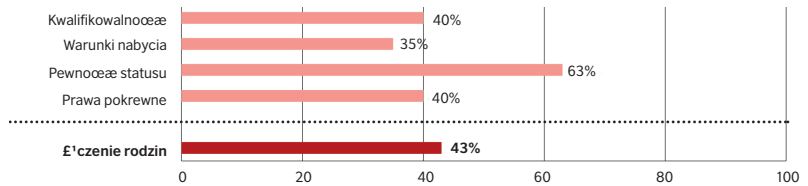
Socjal³eci i radyka³owie wezwali do stworzenia realnej polityki integracji. Socjal³eci zaproponowali budżet 14 milionów CHF na obowi¹zkowe kursy i kontrakty pomiêdzy pracownikami i pracodawcami lub cz³onkami rodzin i państwem

Dostęp do rynku pracy

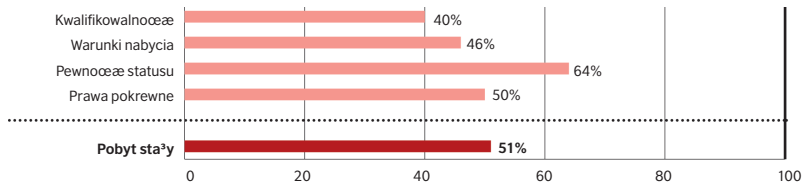
Migranci z zezwoleniami na pracę posiadają **uprawnienia** do takiego samego dostępu do zatrudnienia i samozatrudnienia, jak obywatele UE. W tym zakresie Szwajcaria otrzymuje drugą najwyższą notę po SE, na równi z CA, EE, IT, ES i PT. **Środki integracyjne rynku pracy** mają na celu zwiększenie zatrudnienia migrantów poprzez rozwój ich umiejętności językowych i zapewnienie im równego dostępu do edukacji i szkoleń zawodowych. Szwajcaria osiągnęłaby tu najlepsze praktyki, gdyby państwo ustaliło więcej krajowych celów i wskazówek dotyczących zagranicznych kwalifikacji migrantów, aby uznawano je szybko, uczciwie i tanio. Nowe prawo o cudzoziemcach przyznaje migrantom **prawo** do zmiany pracy lub profesji w ciągu pierwszego roku pracy.

Łączenie rodzin

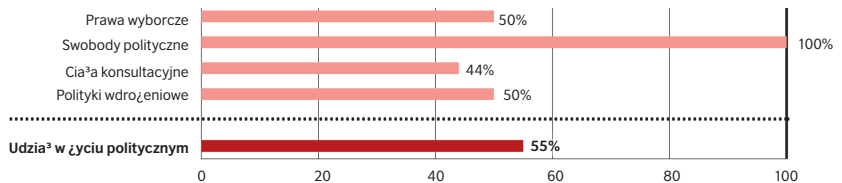
Tylko rezydenci długoterminowi mają prawo do łączenia rodzin; reszta może przywieść swoją rodzinę tylko w wyniku decyzji władz i pod specjalnymi warunkami. Na przykład, zgodnie z nowym prawem o cudzoziemcach, jeżeli migrant nie ubiega się w czasie pierwszego roku rezydencji, nie jest **uprawniony** do poręczania za małoletnie dzieci w wieku ponad 12 lat. Jeżeli poczekają pięć lat, straci możliwość dla wszystkich małoletnich dzieci. Wnioskodawcy muszą spełniać **warunki, należące do mało korzystnych**, ściśle z nowymi obowiązkowymi warunkami integracyjnymi lub kontraktem. Każdy kanton odrębnie określa poziom trudności, zawartość, standardy i kryteria zwolnienia. Połączeni krewni mają w Szwajcarii częściowo **gwarancje**; rząd może ich wydaląć jeżeli na przykład przejdą na utrzymanie z zasiłków socjalnych. Lecz w przypadku negatywnej decyzji, rodzina ma wiele gwarancji prawnych i dróg odwoławczych. Członkowie rodziny mają te same **prawa** do ubezpieczeń i pomocy społecznej, co ich poręczyciele, lecz mają dodatkowe warunki dostępu do zatrudnienia, edukacji i otrzymania odrębnych zezwoleń na pobyt.

Pobyt sta³y

Aby uzyskaæ **uprawnienia** do zezwolenia, wiêkszoœæ migrantów musi mieszkaæ w Szwajcarii 10 lat i mo¿e tylko na krótko wyjeŹdzaæ za granicê. Okres studiów nie jest zaliczany, lecz dla uchodŹców wymogi obejmuj¹ krótszy okres czasu. W³adze kantonów mog¹ wed³ug uznania przyznaæ zezwolenie po piêciu latach, lecz tylko, jeœli migrant spe³nia surowe **warunki** integracji. Poniewa¿ wyra¿enie "stopieñ integracji" w nowym prawie o cudzoziemcach nie zosta³o jeszcze zdefiniowane, ka¿dy kanton mo¿e zdecydowaæ dowolnie o treœci i formie testu integracyjnego. Kandydaci z UE/EEA i Ameryki Pó³nocnej nie musz¹ zdawaæ testu, poniewa¿ zezwolenie przys³uguje im automatycznie po piêciu latach. Rezydencja d³ugoterminowa i ³¹czenie rodzin otrzymuj¹ prawie identyczny wynik w zakresie **gwarancji statusu**. Posiadacze zezwoleñ na rezydencjê d³ugoterminow¹ ciesz¹ siê takim samym dostêpem do zatrudnienia, zasi³ków, opieki zdrowotnej i zakwaterowania, jak Szwajcarzy. Nie trac¹ swego **prawa** do pobytu w Szwajcarii po przejœciu na emeryturê.

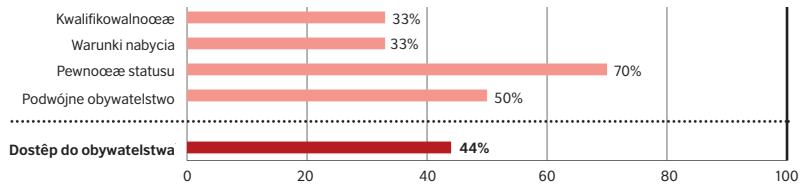
Udzia³ w Źyciu politycznym

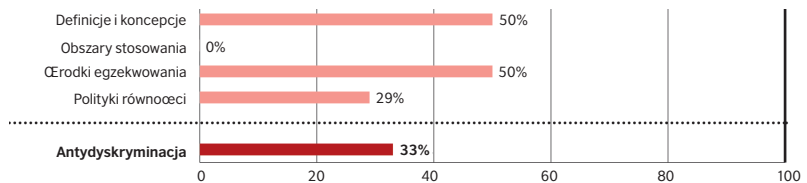
Szwajcaria, podobnie jak 21 innych krajów Indeksu, osi¹ga najlepsze praktyki na polu **swobód politycznych**, zezwalaj¹c cudzoziemcom na tworzenie organizacji i wstêpowanie do partii politycznych. Jednak tylko rezydenci z zagranicy w pewnych kantonach i komunach mog¹ g³osowaæ i kandydowaæ w **wyborach**. Rz¹d konsultuje siê z migrantami systematycznie poprzez **oœrodk** konsultacji, lecz ich cz³onkowie s¹ wybierani przez pañstwo, a nie w drodze wolnych wyborów migrantów. Organizacje migrantów, które s¹ partnerem w konsultacjach, musz¹ spe³niaæ specjalne kryteria, aby otrzymaæ dotacje pañstwowe na wszystkich szczeblach rz¹dzenia.

Dostęp do obywatelstwa

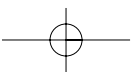
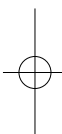
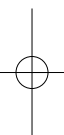

Migranci muszą¹ mieszkać w Szwajcarii nieprzerwanie przez 12 lat, aby uzyskać **uprawnienia** do naturalizacji (wszystkie lata spędzone pomiędzy 10 i 20 rokiem liczą się podwójnie). Mażonkowie i zarejestrowani partnerzy mogą¹ w krótszym czasie osiągnąć dostęp do obywatelstwa poprzez specjalną procedurę. W niektórych kantonach migranci w drugim i trzecim pokoleniu przechodzą¹ łatwiejsze procedury naturalizacji, podczas gdy w innych kantonach muszą¹ oni przechodzić te same procedury, co ich rodzice-migranci. Kantony rzadko udostępniają¹ przewodniki po testach integracyjnych i językowych, w których migranci muszą¹ dowiedzieć swojej integracji ze szwajcarskim sposobem życia i znajomości szwajcarskich zwyczajów, nawyków i tradycji. Inne **warunki** mogą obejmować niezdefiniowaną¹ klauzulę "dobrej reputacji", wysokie zasoby finansowe i wymóg dotyczący przeszłości kryminalnej. Choć procedura jest droga, opłaty muszą¹ być teraz ustalane w oparciu o koszty. Znaturalizowani obywatele szwajcarscy mają¹ częściowo¹ **gwarancje** nowego obywatelstwa. Podanie może zostać odrzucone lub paszport wycofany tylko, jeżeli dowiedzione zostało, że zostało³ uzyskany nieuczciwie, lub gdy osoba stanowi realne i poważne zagrożenie polityki i bezpieczeństwa publicznego. Obywatelstwo może zostać wycofane w każdym czasie, lecz nie może doprowadzić do bezpaństwowości.

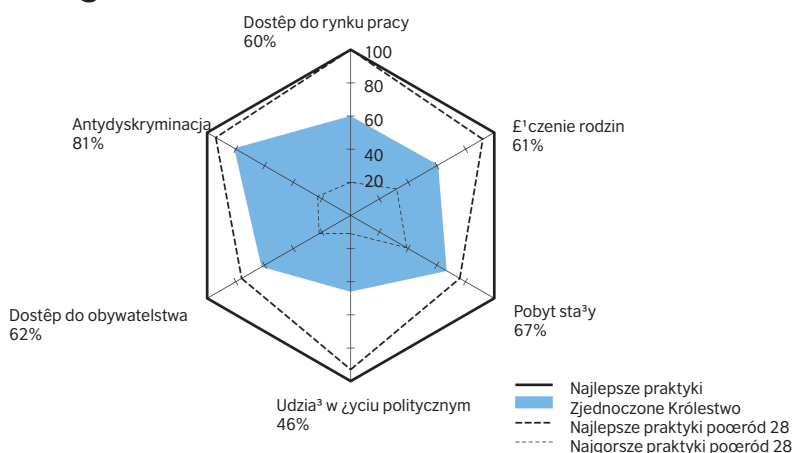
Antydyskryminacja

W Szwajcarii brakuje specjalnego prawa antydyskryminacyjnego. **Definicje** antydyskryminacji uwzględniają¹ religię/przekonania i rasę/pochodzenie etniczne, lecz nie obywatelstwo. Tylko ograniczona liczba sprawców może zostać ukarana za dyskryminowanie, wielu nadal pozostaje poza prawem. Co więcej, prawo antydyskryminacyjne nie ma zastosowania w żadnej ze **sfer** życia badanych przez Indeks. Jest to skrajnie poważna sprawa w tym obszarze. **Mechanizmy egzekwowania** plasują¹ się dość³ adnie w poziomie drogi do najlepszych praktyk. Mają¹ dostęp do różnych procedur i szerokiego wachlarza możliwych kar dla winnych. Mimo to, ewidentnie, skarżą¹cy, którzy wnoszą¹ sprawę do sądu, nie są¹ chronieni przed represjami w wielu sferach życia. Nie mają¹ też korzyści w postaci pomocy prawnej czy przesunięcia ciężaru dowodowego. **Polityka równości** utrzymuje wyspecjalizowaną¹ agencję ds. równości poza salą¹ sądową¹ poprzez ograniczenie jej³ady do doradzania ofiarom lub prowadzenia dochodzenia w ich sprawach.

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

Przeгляд

Ten tradycyjny kraj imigracji doświadczy³ nowych, bezprecedensowych napływów migranckiej siły roboczej w ciągu kilku ostatnich lat. Większa niż przewidywano liczba osób przybyła z nowych państw członkowskich UE po akcesji w maju 2004, bez dostatecznego przygotowania do ich integracji¹. Znaczna grupa obywateli spoza UE nadal przyjeżdża w celu podjęcia pracy wymagającej wysokich kwalifikacji, by studiować lub połączyć się z rodziną, choć napływ uchodźców powoli spada. Większość to obywatele Wspólnoty, którzy cieszą się pewnymi przywilejami jeżeli chodzi o prawa obywatelskie. Zjednoczone Królestwo jest też coraz częściej uznawane za kraj wzmoczonej emigracji².

Brytyjczycy coraz częściej uznają temat imigracji i rasy za wymagający szczególnej uwagi w świetle rozwoju politycznych. Obawy przed islamizmem i terroryzmem także wywołują debaty publiczne nad integracją³. Dyskusje rzadziej skupiają się na punktowym systemie "zarządzania" migracji i sankcjami wobec pracodawców dopuszczających nielegalną pracę. Wysokie na rzecz integracji obejmują reformę struktur zarządzania i wprowadzenie nowej koncepcji tożsamości brytyjskiej. Zjednoczone Królestwo wycofało się z większości europejskich sekcji kooperacji w obszarze migracji.

Według Indeksu, legalnie przebywający w kraju obywatele państw trzecich (odtąd zwani "migrantami") są objęci małym korzystnym polityką w zakresie **dostępu do rynku pracy, rezydencji długoterminowej, łączenia rodzin, i dostępu do obywatelstwa**. Rozwinięcia w dziedzinie **udziału w życiu politycznym** są mniej więcej w połowie drogi do najlepszej praktyki. Prawo i polityka antydyskryminacyjna są szczególnie dobrze rozwinięte i uległy poprawie w okresie od 2004 roku.

- 1 Joseph Rowntree Foundation, *The experiences of Central and East European migrants in the UK*, maj 2007.
- 2 Sriskandarajah i Drew, *Brits Abroad: Mapping the scale and nature of British emigration*, Institute for Public Policy Research, grudzień 2006.
- 3 Zobacz "UK more suspicious of Muslims than America and rest of EU", Financial Times, 20.08.2007 i The Pew Global Attitudes Project: Muslims in Europe, 06.09.2006
- 4 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 5 OECD, *SOPEMI, 2007* (wszyscy nie będący obywatelami oraz obywatele urodzeni za granicą)
- 6 Eurostat (spoza UE-27, 01.01.2006)
- 7 spis 2001, Office for National Statistics, "City" based on Local Authority.
- 8 Eurostat
- 9 Eurostat (spoza UE-15)
- 10 OECD, *SOPEMI, 2007* (oparte głównie na wystandaryzowanych danych o zezwoleniach na pobyt i pracę)
- 11 MPG, *Migration News Sheet*, kwiecień 2007 (dane nie obejmują osób na utrzymaniu)
- 12 OECD, *Szkolnictwo w Skrócie 2006* (spoza UE-25)
- 13 Europejskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (2006 drugi kwartał)
- 14 Europejskie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (2006 drugi kwartał)
- 15 Eurostat
- 16 Eurostat

Kluczowe wnioski

Najlepsze praktyki (wynik 100%)

Definicje i pojęcia oraz obszary zastosowania prawa antydyskryminacyjnego
Prawa powiązane z dostępem do rynku pracy
Swobody polityczne
Podwójne obywatelstwo

Korzystne

Prawo antydyskryminacyjne
Warunki nabycia rezydencji długoterminowej

Poważnie niekorzystne (wynik 0%)

Organy konsultacji w partycypacji politycznej

Zmiana od 2004 r.

Trochę mniej korzystna gwarancja obywatelstwa
Korzystniejsze prawo antydyskryminacyjne

Profil migracyjny

Obywatele państw trzecich jako część populacji (2006) ⁴	3,5%
Urodzeni za granic ¹ jako część populacji (2004) ⁵	9,3%
Populacja obywateli państw trzecich (2006) ⁶	2.145.000
Miasta z największą ¹ populacją obywateli państw trzecich (2001) ⁷	London boroughs of Kensington and Chelsea (37%), Westminster (32%) i Haringey (28%)
Największe państwa trzecie pochodzenia (2005) ⁸	Indie, USA, Południowa Afryka
Imigracja obywateli państw trzecich (2004) ⁹	325.136
Największa kategoria migracji długoterminowej (2004) ¹⁰	Praca (44,3%)
Zarejestrowani starający się o azyl (2006) ¹¹	23.525
Studenci zagraniczni (2004) ¹²	203.901
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹³	62,3%
W porównaniu do obywateli	-9,4%
Stopa zatrudnienia obywateli państw trzecich (2006) ¹⁴	9,8%
W porównaniu do obywateli	+4,7%
Nabycie obywatelstwa (2005) ¹⁵	161.755
Największe grupy z państw trzecich do nabycia obywatelstwa(2005) ¹⁶	Indie, Pakistan, Serbia i Czarnogóra

Historia polityki integracji

01/11/2005

Nowe warunki naturalizacji, ³¹cznie z testem

01/2006

Gordon Brown zaproponował "Britishness holiday" jako ośrodek promowania integracji

29/11/2006

Utworzono Migration Advisory Committee/ Komitet doradczy ds. migracji dla biznesu, w skład lokalnych, związków zawodowych i liderów społeczności

12/2006

Wzrost liczebności 25% pozwów w sprawie przestępstw kwalifikowanych jako rasowe i religijne

30/01/2007

Ankieta Instytutu Dyrektorów wykazała, że pracodawcy wolą pracowników-migrantów ze względu na etykę zawodową i umiejętności.

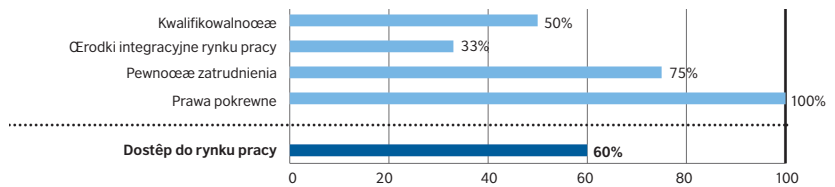
21/02/2007

Komisja do spraw integracji i spójności społecznej (Commission on Integration and Social Cohesion) zaproponowała, by małżonkowie - obywatelstwo uczyli się angielskiego przed przyjęciem

22/02/2007

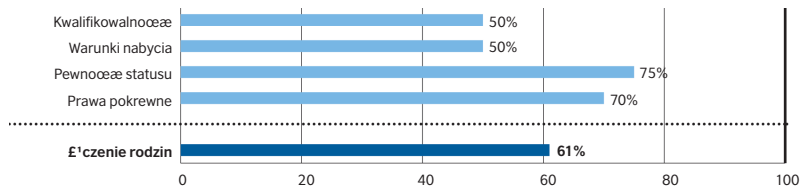
Uwzględnianie deportacji poprzedza decyzję o wypuszczeniu więźniów niebędących obywatelami

Dostęp do rynku pracy

Migranci s¹ **uprawnieni** do korzystania z rynku pracy dzięki przepisom, które s¹ w po³owie drogi do najlepszej praktyki. Mog¹ cieszyć się takim samym, jak obywatele UE, dostępem do zatrudnienia w większości sektorów, lecz nie do samozatrudnienia. Migranci maj¹ w niewielkim stopniu korzystn¹ **gwarancję** jako pracownicy, ponieważ większość może odnowić zezwolenia na pracę. Nie s¹ jednak wspierani przez korzystne **centra integracyjne rynku pracy**, które poprawiłyby ich szanse zatrudnienia. Choć państwo pomaga im w uznawaniu ich umiejętności i kwalifikacji, nie ustanawia żadnych krajowych celów polityki mających na celu rozwój integracji, czy umożliwienie migrantom równego dostępu do szkoleń zawodowych i stypendiów naukowych. Po znalezieniu pracy migranci cieszą się korzystnymi **prawami** pracowniczymi, takimi jak prawo wstępowania do zwi¹zków zawodowych i do zmiany pracodawcy, pracy lub profesji po mniej niż roku legalnego zatrudnienia.

£¹czenie rodzin

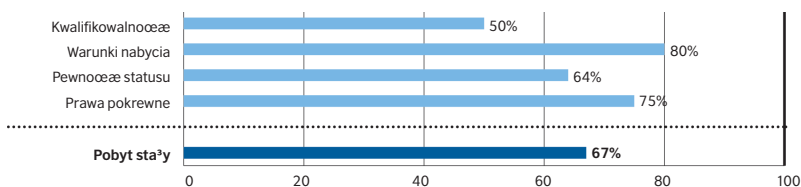

Osi¹gnięcia w dziedzinie uprawnień s¹ zaledwie w po³owie drogi do najlepszej praktyki, gdyż małżonkowie, małoletnie dzieci, krewni na utrzymaniu i dorosłe dzieci musz¹ spełniać dodatkowe warunki. **Warunki**, które musi spełniać poręczyciel, obejmuj¹ dowód przychodu i zakwaterowania w drodze d³ugiej i kosztownej procedury. Po³1czone rodziny maj¹ wed³ug prawa **gwarancję**, ponieważ członkowie rodziny mog¹ zostać w Zjednoczonym Królestwie tak d³ugo, jak ich poręczyciel. Członkowie rodziny maj¹ te same **prawa**, co ich poręczyciel, do edukacji i zatrudnienia, lecz nie do opieki socjalnej i zakwaterowania.

Wymagany okres sta³ej rezydencji w stosunku do okresu rezydencji d³ugoterminowej skrajnie niekorzystny

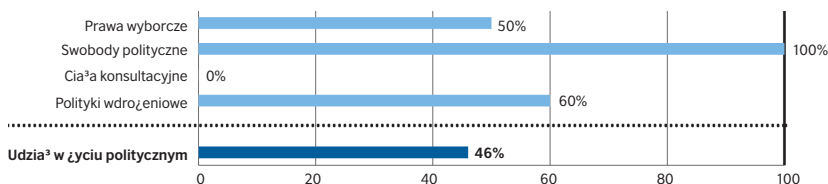
W zależności od kategorii imigracji, która sprowadziła ich do Zjednoczonego Królestwa, migranci musz¹ czekać przez różny okres czasu, aby uzyskać uprawnienia do nieograniczonego pobytu (jest to brytyjski ekwiwalent rezydencji d³ugoterminowej). Ma³żonek musi czekać tylko dwa lata, podczas gdy okres oczekiwania wynosi pięć lat dla pracowników-migrantów, uchodźców i obywateli UE korzystających z prawa do swobodnego przemieszczania się. Studenci i wszyscy pozostali legalni rezydenci musz¹ czekać 10 lat, aby stać się uprawnionymi. Nielegalni migranci, którzy potrafi¹ dowieść sta³ej rezydencji, mog¹ się ubiegać po 14 latach. Najlepsze praktyki znajdziesz, zagl¹daj¹c do IT, strona 101.

Pobyt sta³y

Wymagany okres czasu sta³ej rezydencji jako ekwiwalent rezydencji d³ugoterminowej jest dok³adnie w pó³ drogi do najlepszej praktyki (zobacz tab.). Rezydenci d³ugoterminowi maj¹ wed³ug prawa niewielk¹ **gwarancjê**. S¹ chronieni przed wydaleniem z pewnych powodów, lecz mog¹ zostaæ wydalenii bez wzglêdu na to, jak d³ugo mieszkali w Zjednoczonym Królestwie i na to, czy s¹ ma³oletni, czy te³ nie. Zezwolenie na pobyt d³ugoterminowy daje migrantowi **prawo** do podjêcia wiêkszoœci prac, podobnie jak obywatelom UE. S¹ te³ uprawnieni do ubezpieczeñ spo³ecznych, pomocy socjalnej, opieki zdrowotnej i pomocy mieszkaniowej. Zjednoczone Królestwo jest jednym z szeœciu krajów Indeksu, który wyraŹnie zezwala migrantom na posiadanie zezwolenia na rezydencjê d³ugoterminow¹ w innym pañstwie cz³onkowskim UE.

Udzia³ w Źyciu politycznym

Zjednoczone Królestwo zajmuje 13 miejsce poœród EU-15: tu³ przed GR i AT.

Prawa wyborcze osi¹gaj¹ wynik w pó³ drogi do najlepszej praktyki; prawo obywateli Wspólnoty do g³osowania i kandydowania w wyborach lokalnych, regionalnych i krajowych mog³oby zostaæ u¿yte jako punkt odniesienia dla wszystkich rezydentów Zjednoczonego Królestwa urodzonych poza Wspólnot¹. Podobnie jak 21 innych pañstw Indeksu, kraj ten osi¹gn¹³ najlepsze praktyki w zakresie **swobód politycznych**, zezwalaj¹c migrantom na wstêpowanie do partii politycznych i tworzenie organizacji. Organizacje migrantów mog¹ korzystaæ z publicznych dotacji i wsparcia, lecz tylko pod specjalnymi warunkami. Pañstwo aktywnie informuje migrantów o ich prawach (informacja zosta³a przygotowana w wielu jêzykach). Mimo to migranci czy ich organizacje nie s¹ **konsultowani** formalnie na Źadnym szczeblu rz¹dowym.

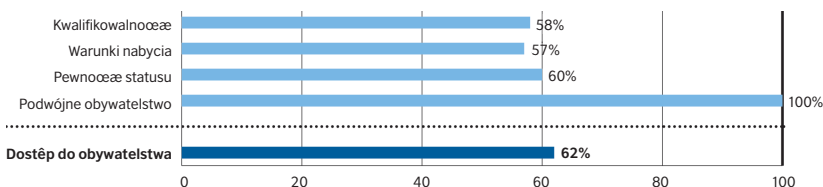
Zmiany w procesie decyzyjnym dotyczącym powodów cofnięcia obywatelstwa

Wynik UK w tym wskaźniku spadł w wyniku zapisu wprowadzającego dodatkową możliwość wycofania obywatelstwa: "jeżeli sekretarz stanu uważa, że pozbawienie obywatelstwa sprzyja dobru publicznemu". Ten przepis miałby zastosowanie tylko w stosunku do osób z podwójnym obywatelstwem, ponieważ inne przepisy prawne w UK wyraźnie zabraniają wycofania, które prowadzi do bezpieczeństwa. Aby uzyskać więcej informacji, por. Immigration, Asylum and Nationality Act/ Ustawy o imigracji, azylu i obywatelstwie 2006 r., rozdział 13, Appeal 56 Deprivation of Citizenship, (1),(2).

Usprawnienia w prawie antydyskryminacyjnym. Teraz piąte najlepsze z 28

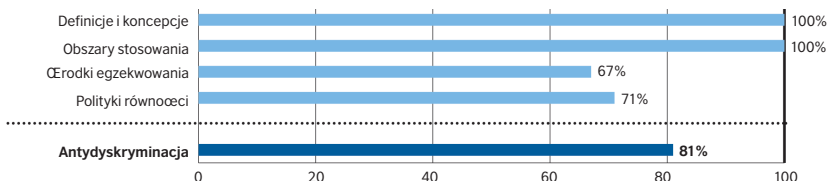
Od 2004 r. poprawił się wynik ogólny i w 3 wskaźnikach antydyskryminacji Zjednoczonego Królestwa. Komisja ds. Równości i Praw Człowieka (CEHR), za pomocą Ustawy o Równości z 2006 r. i działając od 2007 r., położyła Komisję ds. Równości Rasowej, Komisję ds. Praw Osób Niepełnosprawnych i Komisję Równych Szans. Aby bardziej efektywnie walczyć z dyskryminacją w ogóle i na gruncie wszystkich trzech powodów, CEHR będzie miała możliwość przeprowadzania działań we własnym imieniu i asystowania ofiarom poprzez niezależne porady prawne i dochodzenia. Ma to na celu pokonanie głównej bariery w promowaniu równości w Zjednoczonym Królestwie: brak umiejętności, eksperckich porad i pomocy. Najnowsze prawo precedensowe dostarczyło też lepszych wskazówek, jak stosować przesunięcie ciężaru dowodowego (zobacz Igen Ltd and Others -v- Wong 2005, Diem v. Crystal Service plc 2005, and Aziz v CPS 2006).

Dostęp do obywatelstwa

W niewielkim stopniu korzystna polityka Zjednoczonego Królestwa zajmuje piąte miejsce, po SE, PT, CA, BE i na równi z IE. Migranci pierwszej generacji uzyskują **uprawnienia** do obywatelstwa brytyjskiego po pięciu latach; małżonkowie i partnerzy obywateli brytyjskich po zaledwie trzech. Dzieci i wnuki migrantów urodzone w Zjednoczonym Królestwie mogą nabywać obywatelstwo brytyjskie przez urodzenie lub zarejestrować się później, w zależności od statusu od rodziców. Aby móc się naturalizować, migranci są zmuszeni spełniać **warunki** obejmujące standardowy test wielokrotnego wyboru z podstaw języka angielskiego, systemu politycznego i praw obywatelskich. Test oparty jest na dostarczonym przez państwo informatorze, choć winę za stopień niezdaných egzaminów równo 31,3% przypisuje się historycznym nieocisłościom przewodnika i niejasnym pytaniom. Indywidualne możliwości aplikującego nie są brane pod uwagę. Aplikujący mogą zostać odrzuceni z powodu przeszłości kryminalnej, nawet jeżeli nie mają żadnych wcześniejszych wyroków za poważne lub wielokrotne przestępstwa. Ci, którzy poddali się naturalizacji, mogą utracić obywatelstwo z różnych powodów, w tym z dowiedzionym oszustwem w celu uzyskania obywatelstwa lub jeżeli zostaną uznani za faktycznie zagrożenie dla polityki państwowej lub bezpieczeństwa narodowego (zobacz tab.). Zjednoczone Królestwo, razem z BE, CA, FR, IE i PT osiąga najlepsze praktyki na polu **podwójnego obywatelstwa**.

Antydyskryminacja

Obszarem, w którym Zjednoczone Królestwo osiąga najwyższe noty, jest prawo antydyskryminacyjne (zobacz tab.). Zjednoczone Królestwo plasuje się na trzecim miejscu wśród UE-15, po PT i SE. Razem z trzema innymi krajami Indeks, Zjednoczone Królestwo osiąga najlepsze praktyki zarówno w zakresie **definicji i pojęć**, jak i **obszarów zastosowań**. Na przykład prawo uwzględnia trzy powody, dotyczące migrantów - ras/ pochodzenie etniczne, religii/przekonania i, z ograniczonymi wyjątkami, obywatelstwo. Skarżący otrzymują pomoc finansową, przesunięcie ciężaru dowodowego i ochronę przed represjami w wielu sferach. Muszą jednak przejść przez różne procedury cywilne i administracyjne, w których organizacje pozarządowe (konkretnie, legalne jednostki z prawnym interesem ochrony równości) odgrywają ważną rolę. Co więcej, wyspecjalizowane agencje ds. równości nie mogą angażować się w działania w imieniu ofiary. **Polityki państwa ds. równości** obejmują pozytywne środki działania ze wszystkich trzech powodów, rozpowszechnianie informacji i prowadzenie dialogu.

Opinia spo³eczna¹⁷

Ponad dwie trzecie Brytyjczyków postrzega zróżnicowanie jako wzbogacaj¹ce. 67,8% badanych uważa te², że dyskryminacja etniczna jest dosy³æ szeroko rozpowszechniona w Zjednoczonym Królestwie. Ponad po³owa Brytyjczyków s¹dzi, że migranci maj¹ nierówne szanse na rynku pracy. Zjednoczone Królestwo jest jednym z zaledwie czterech krajów, w którym wiêkszo³æ populacji wiedzia³a o prawie karaj¹cym dyskryminacjê etnicz¹ na rynku pracy. Spora wiêkszo³æ respondentów (72,9%) popiera pozytywne œrodki dzia³ania na rynku pracy bazuj¹ce na pochodzeniu etnicznym. Inaczej ni² w wiêkszo³eci krajów, tylko mniejszo³æ Brytyjczyków (42,7%) popiera prawo migrantów do ³1czenia rodzin. Ponad jedna trzecia ankietowanych Brytyjczyków jest zdania, że migranci powinni mie³æ mo³liwo³æ³ atwej naturalizacji.

17 Zobacz Eurobarometr 59.2 (2003) i
"Special Eurobarometer survey on
discrimination in the EU" 65.4 (2006)

Załącznik

Załącznik 1 Lista specjalistów

Austria

Karin König, niezależny specjalista
Bernhard Perchinig, austriacka
Akademia Nauki, Instytut Badań
Integracji Europejskiej
Albert Kraler i Haleh Chahrokh,
Międzynarodowy Ośrodek Rozwoju
Polityki Migracji (ICMPD)
Dieter Schindlauer, ZARA

Belgia

Isabelle Doyen, Stowarzyszenie Praw
Cudzoziemców (ADDE)
Nathalie Jouant, Instytut Badań
Europejskich, Wolny Uniwersytet
w Brukseli
Olivier De Schutter, Katolicki
Uniwersytet w Louvain

Cypr

Nikos Trimikliotis, Uniwersytet w
Limassol
Lambros Baltiotis, Ośrodek Badań Grup
Mniejszościowych (MGRC)

Czechy

Dušan Drbohlav i Lenka Lachmanová,
Uniwersytet Karola w Pradze
Pavel Čížinský, Poradnia ds.
Obywatelstwa, Praw Obywatelskich i
Praw Człowieka
Pavla Boučková, Poradnia ds.
Obywatelstwa, Praw Obywatelskich i
Praw Człowieka

Dania

Mandana Zarrehparvar i Huriye
Aydemir Varisli, duński Instytut Praw
Człowieka
Jens Vedsted-Hansen, Uniwersytet
Aarhus
Niels-Erik Hansen, Dokumentacja i
Doradcze Centrum ds. Dyskryminacji
Rasowej (DaCORD)

Estonia

Vadim Poleshchuk, Centrum Prawnych
Informacji o Prawach Człowieka
Raivo Vetik, Instytut Międzynarodowych
i Socjalnych Badań w Uniwersytecie
Tallin

Finlandia

Timo Makkonen, Firma Doradztwa i
Prawa Timo Makkonen
Jouko Lehti, fińskie Centrum Doradztwa
dla Uchodźców

Francja

Jean-Eric Malabre, prawnik
Anastassia Tsoukala, Uniwersytet Paryż -
René Descartes
Sophie Latraverse, niezależna
specjalistka

Grecja

Miltos Pavlou, Helleńska Liga Praw
Człowieka (HLHR)
Grigoris Tsioukas, grecki Rzecznik praw
obywatelskich (Synigoros)
Yannis Ktistakis, helleńska Liga Praw
Człowieka (HLHR)

Hiszpania

Eduardo Rojo i Mariona Illamola,
Uniwersytet w Girona
Lorenzo Cachón, Universidad
Complutense de Madryt

Holandia

Joëlle de Poorte, FORUM
Pieter Boeles i Gerrie Lodder,
Uniwersytet w Leiden
Rikki Holtmaat, Uniwersytet w Leiden

Irlandia

Piaras MacEinri, Uniwersytet Cork
John Handoll, William Fry
Shivaun Quinlivan, Narodowy
Uniwersytet Irlandii, Galway

Kanada

Jack Jedwab, Stowarzyszenie Badań
Kanadyjskich
Marie-Helene Giroux, Tony Mangliaviti i
Giovanna Allegra, byli członkowie
Kanadyjskiej Komisji Imigracji
Uchodźców
Louise Sultan, Specjalista ds. Stosunków
Międzykulturowych
Peter Carver, Uniwersytet Alberty
Pierre Bosset, Uniwersytet w Quebec

Litwa

Edita Ziobiene, litewskie Centrum Praw
Człowieka
Vida Beresnevičiute, Instytut Badań
Społecznych

Luksemburg

Francois Moyse, Di Stefano,
Sedlo&Moyses
Serge Kollwelter, Asti

Łotwa

Gita Feldhune, łotewskie Centrum Praw
Człowieka
Alexei Dimitrov, Członek łotewskiego
Komitetu Praw Człowieka

Malta

Theresa Comodini Cachia, adwokatka w
dziedzinie praw człowieka
Charmaine Grech, prawnik
Tonio Ellul, Ellul Mifsud & DeBono
adwokaci

Niemcy

Kay Hailbronner, Uniwersytet Konstanz
Ulrike Davy, Uniwersytet Bielefeld
Matthias Mahlmann, Wolny Uniwersytet
Berlin

Norwegia

Eamonn Noonan, Norwegii Komitet
Kontaktowy dla Imigrantów i Władz
(KIM)
Lars Østby, Biuro dla Statystyk
Krajowych
Akhenaton de Leon i Jesper Hansen,
Instytut przeciw Oficjalnej
Dyskryminacji (OMOD)

Polska

Piotr Kaźmierkiewicz, Instytut Spraw
Publicznych, Warszawa
Agata Górny, Ośrodek Badań nad
Migracjami, Uniwersytet Warszawski
Monika Mazur-Rafał, niezależna
specjalistka

Portugalia

Lucinda Fonseca, CEG, Uniwersytet
Lizbony
Rui Pena Pires, CIES-ISCTE, Instytut
Uniwersytetu Lizbony
Manuel M. Malheiros, Grupo de Estudos
UEropUEs, I.E.D., Lizbona

Słowacja

Zuzana Dlugosova, prawnik
Ol'ga Gyárfásová, Instytut Spraw
Publicznych

Słowenia

Meira Hot, prawnik, Fundacja Gea 2000
Felicitas Medved, niezależny pracownik
naukowy
Maja Katarina Tratar, niezależny prawnik

Szwajcaria

Bolet Kaya i Denise Efionayi-Mader,
Szwajcarskie Forum dla Badań
Migracji i Populacji
Francesco Maiani, Uniwersytet
w Lausanne, Szwajcaria
Wiebke Doering, HumanPrawos.ch /
MERS

Szwecja

Birgitta Ornbrant, CEIFO
Henry Martenson, szwedzka Komisja
Integracji (obecnie przy Ministerstwie
Integracji - Departament Integracji &
Równości Płci)
Ann Numhauser-Henning, Uniwersytet
w Lund

Węgry

András Kováts, Menedék
Boldizsár Nagy, Budapeszt, Uniwersytet
Eötvös Loránd i Uniwersytet
Środkowoeuropejski
András Kádár, Komitet Helsinki

Włochy

Alessandro Maiorca, Associazione Studi
Giuridici sull'Immigrazione
Gian Carlo Blangiardo, Fundacja ISMU
Alessandro Simoni, Uniwersytet
Florencji, Wydział Prawa
Porównawczego.

Zjednoczone Królestwo

Keith Best i Elaine Ngai, Służba
Doradztwa ds. Imigracji
Nicola Rogers, Garden Court Chambers
Colm O'Conneide, Wydział Prawa,
University College w Londynie

Załącznik 2

Lista wskaźników

1. DOSTĘP DO RYNKU PRACY**1.1 Uprawnienie**

1. Odnowianie pozwoleń pracy dla oby-
wateli trzecich państw. 2. Prawo do
podjęcia dowolnej pracy (nie wliczając
stanowisk władzy publicznej) na równi z
obywatelami UE; 3. Prawo do podjęcia
pracy na własną rękę na równi z oby-
watelami UE; 4. Procedury uznania umiejęt-
ności i kwalifikacji akademickich i zawo-
dowych

1.2 Środki integracji rynku pracy

5. Postąpienia dalszego integrowania
obywateli państw trzecich na rynku
pracy (zmniejszanie bezrobocia,
promocja przyuczenie do zawodu,
zachęty do nauki języka); 6. Pomoc ze
strony państwa w łatwiejszym uznawa-
niu umiejętności i kwalifikacji uzyska-
nych poza UE; 7. Równość w dostępie
do przyuczenia do zawodu i dotacji na
naukę

1.3 Gwarancja zatrudnienia

8. Odnowienie pozwoleń na pracę;
9. Zakończenie umowy o pracę często
jest powodem do cofnięcia albo odmowy
odnowienia zezwoleń na pracę/
pobyt

1.4 Prawa pokrewne

10. Członkostwo w związkach zawo-
dowych, stowarzyszeniach i ciałach ne-
gocjacyjnych w związku z pracą;
11. Zmiany statusu/zezwoleń na pracę
(inny pracodawca, inna praca, inny
sektor gospodarki, inna kategoria
zezwoleń itp.)

2. ŁĄCZENIE RODZIN**2.1) Uprawnienie dla sponsora.**

12. Uprawnienie dla legalnych
mieszkańców

**2.1 b) Uprawnienia dla członków
rodziny**

13. Uprawnienia dla sponsorów małżo-
nek i zarejestrowanych partnerów;
14. Uprawnienia dla niepełnoletnich
dzieci; 15. Uprawnienia dla zależnych
krewnych w linii wstępnej; 16. Prawo do
zależnych dzieci dorosłych

**2.2 Warunki otrzymania (dla
sponsora i/lub członków rodziny)**

17. Środki integracji; 18. Wymóg kursu
integracji; 19. Format oceny znajomości
języka; 20. Format oceny integracji;
21. Zawartość oceny integracji;
22. Elastyczność wszelkich kryteriów
testowych. 23. Kryteria zwolnień;
24. Koszt testu; 25. Podręcznik badań;
26. Wymóg zakwaterowania; 27. Wyma-
gane środki finansowe; 28. Okres pro-
cedury rekrutacyjnej; 29. Koszty poda-
nia i/lub wydania albo odnowienie
zezwoleń

2.3 Gwarancja statusu

30. Okres ważności zezwolenia; 31. Pod-
stawa dla odrzucania, cofnięcia albo
odmowy odnowienia statusu; 32. Czyn-
niki brane pod uwagę w razie odmowy
albo wycofania; 33. Prawne gwarancje i
możliwość odwołania w razie odmowy
albo nieprzedłużenia ważności zezwo-
lenia bądź nakazu wydalenia.

2.4 Prawa pokrewne

34. Prawo do odrębnego pozwolenia na
pobyt stały dla partnerów i dzieci osią-
gających wiek dorosły; 35. Prawo do
odrębnego pozwolenia na pobyt stały
dla innych członków rodziny; 36. Dostęp
do edukacji i szkolenia dla dorosłych
członków rodziny; 37. Dostęp do
zatrudnienia i samozatrudnienia; 38. Do-
stęp do opieki społecznej i świadczeń
socjalnych, opieki zdrowotnej i
mieszkalnictwa

3. POBYT DŁUGOTERMINOWY**3.1 Uprawnienie**

39. Wymagany okres zwyczajowej
rezydencji bez zaliczenia działalności
roboczej; 40. Wymagany okres legal-
nego zatrudnienia bądź samozatrud-
nienia; 41. Zaliczany okres nauki (jako
uczeń lub student); 42. Zaliczany okres
oczekiwania na decyzję o azylu;
43. Okresy nieobecności w kraju są
dozwolone przed przyznaniem pobytu
długoterminowego

3.2 Warunki uzyskania

44. Środki integracji; 45. Wymóg kursu
integracji; 46. Format oceny języka;
47. Format oceny integracji; 48. Zawar-
tość oceny integracji; 49. Elastyczność
kryteriów testowych; 50. Kryteria zwol-
nień; 51. Koszty testu; 52. Podręcznik
badań; 53. Wymagane środki finansowe;
54. Wymóg ubezpieczenia; 55. Okres
procedury aplikacyjnej; 56. Koszty
aplikacji i/lub wydawania zezwolenia
albo odnowienia

3.3 Gwarancja statusu

57. Okres ważności zezwolenia;
58. Odnawialne zezwolenie; 59. Okresy
nieobecności dozwolone w związku z
odnowieniem; 60. Powody wycofania;
61. Czynniki brane pod uwagę w obronie
przed wydalaniem; 62. Grupy których
nie można wydalić; 63. Prawne
gwarancje i odwołania w przypadku
wycofania albo odmowy przedłużenia
zezwoleń albo nakazu wydalenia.

3.4 Prawa pokrewne

64. Prawo pobytu po emeryturze;
65. Dostęp do zatrudnienia (poza
stanowiskami władzy publicznej),
samozatrudnienia i innych form
działalności gospodarczej; 66. Dostęp
do opieki społecznej, świadczeń
socjalnych, ochrony zdrowia i zakwa-
terowania; 67. Uznawanie akademickich
i profesjonalnych kwalifikacji;
68. Swoboda przemieszczania się i

pobytu na terenie UE; 69. Równoczesne uzyskanie zezwolenia na pobyt długoterminowy w więcej niż jednym państwie członkowskim

4. POLITICALPARTICIPATION

4.1 Prawa wyborcze

70. Prawo do głosowania w krajowych wyborach (nie obciążone); 71. Prawo do głosowania w regionalnych wyborach (na dowolnym szczeblu--od najniższego poprzez lokalny aż po najwyższy--krajowy/federacyjny); 72. Czynne prawo wyborcze w wyborach lokalnych; 73. Bierne prawo wyborcze na szczeblu lokalnym

4.2 Swobody polityczne

74. Prawo do zgromadzeń, w tym politycznych, dla rezydentów-obcokrajowców; 75. Członkostwo w partiach politycznych

4.3 Ciąfa doradczce

76. Forma konsultacji z rezydentami-obcokrajowcami na szczeblu krajowym; 77. Struktura ciał konsultacyjnych na szczeblu krajowym; 78. Forma konsultacji z cudzoziemcami na szczeblu regionalnym; 79. Struktura ciał konsultacyjnych na szczeblu regionalnym; 80. Forma konsultacji z rezydentami-obcokrajowcami na szczeblu lokalnym w stolicy; 81. Struktura konsultacji z rezydentami-obcokrajowcami na szczeblu lokalnym w stolicy; 82. Forma konsultacji z rezydentami-obcokrajowcami w miastach (poza stolicą) o najwyższym odsetku rezydentów-obcokrajowców; 83. Struktura konsultacji z rezydentami-obcokrajowcami w miastach (poza stolicą) o najwyższym odsetku rezydentów-obcokrajowców

4.4 Polityki wdrażające

84. Aktywna polityka informacji o politycznych prawach na szczeblu krajowym (bądź szczeblu regionu w państwie federalnym); 85. Publiczne finansowanie lub wsparcie organizacji migrantów na szczeblu krajowym; 86. Publiczne finansowanie lub wsparcie organizacji migrantów na szczeblu regionalnym; 87. Publiczne finansowanie lub wsparcie organizacji migrantów w stolicy; 88. Publiczne finansowanie albo wsparcie organizacji migrantów w miastach (poza stolicą) o najwyższym odsetku rezydentów-obcokrajowców

5. DOSTĘP DO OBYWATELSTWA

5.1 Prawo

89. Okres pobytu wymagany dla zwykłej naturalizacji imigrantów w pierwszym pokoleniu; 90. Okres pobytu/ małżeństwa wymagane w przypadku małżonków obywateli; 91. Okres pobytu wymagane w przypadku partnerów/wspólnie mieszkających obywateli; 92. Automatyczna bądź ograniczona naturalizacja w stosunku do imigrantów w drugim

pokoleniu (urodzonych w kraju, oboje rodziców TCN urodziło się za granicą); 93. Automatyczna bądź ograniczona naturalizacja dla imigrantów w trzecim pokoleniu (urodzonych w kraju, oboje rodzice TCN i co najmniej jeden rodzic urodzony w kraju); 94. Okresy nieobecności w kraju dozwolone przed naturalizacją

5.2 Warunki uzyskania

95. Język lub środki integracji; 96. Format oceny języka; 97. Format oceny obywatelstwa; 98. Koszty testów; 99. Format przewodnika; 100. Koszty przewodnika; 101. Zmiana imion kandydatów w drodze do naturalizacji; 102. Wymogi dla złożenia przysięgi, oświadczenia, albo ceremonii, które są równoznaczne z zaprzeczeniem albo wykluczeniem; 103. Wymóg posiadania środków finansowych; 104. Wymóg ubezpieczenia zdrowotnego; 105. Wymóg zapisu karalności; 106. Wymóg nieposzlakowanej reputacji 107. Maksymalny okres procedury złożenia wniosku według prawa; 108. Koszty podania i/lub w wydania tytułu obywatelstwa

5.3 Gwarancja statusu

109. Powody odmowy lub cofnięcia obywatelstwa; 110. Ograniczenia czasowe dla cofnięcia określone prawem; 111. Prawne zakazy cofnięcia obywatelstwa, które by doprowadziło by do bezpieczeństwa; 112. Czynniki brane pod uwagę przy odmowie nadania lub cofnięciu obywatelstwa

113. Prawne gwarancje i odwołanie w przypadku cofnięcia

5.4 Podwójne obywatelstwo

114. Wymóg zrzeczenia się / utraty obcego obywatelstwa w toku naturalizacji; 115. Podwójne obywatelstwo dla dzieci TCN urodzonych w kraju; 116. Ratyfikacja Europejskiej Konwencji dotyczącej Obywatelstwa Rady Europy z 1997 r.

6. ANTYDISKRYMINACJA

6.1 Definicje i pojęcia

117. Definicja dyskryminacji obejmująca bezpośrednią i pośrednią dyskryminację, nękanie i nauczanie aby rozróżnić na tle rasy i tożsamości etnicznej, religii, wiary i narodowości, dalej -wszystkie trzy obszary; 118. Określenie zakresu dyskryminacji obejmuje dyskryminację przez asocjacje oraz na podstawie przypuszczonych cech z wszystkich 3 dziedzin; 119. Prawo antydyskryminacyjne stosuje się w sektorze publicznym/prywatnym i wobec naturalnych i prawnych osób; 120. Prawo zakazuje publicznego podburzania, szkolenia i nakłaniania do popełnienia przestępstwa we wszystkich trzech obszarach; 121. Wszystkie trzy obszary uwzględniono w szkoleniach w ramach zatrudnienia i przyuczenia do zawodu

6.2 Obszary zastosowań

122. Wszystkie trzy obszary stosuje się w edukacji (główny i średni poziom szkolny); 123. Wszystkie trzy obszary są objęte ochroną społeczną, w tym zasiłkiem; 124. Wszystkie trzy obszary objęto świadczeniami socjalnymi; 125. Wszystkie trzy dziedziny zostały uwzględnione w wykonywaniu i dostępie do dóbr i usług ogólnie dostępnych, w tym w zasobach mieszkalnych; 126. Wszystkie trzy obszary zostały uwzględnione w wykonywaniu i dostępie do dóbr i usług ogólnie dostępnych, w tym usług zdrowotnych

6.3 Egzekwowanie

127. Dostęp dla ofiar, niezależnie od obszaru dyskryminacji, do wszystkich procedur; 128. Dostęp dla ofiar z tytułu wszystkich 3 dziedzin; 129. Średnia długość procedur cywilnych i administracyjnych; 130. Przeniesienie ciężaru dowodu we wszystkich procedurach; 131. Ochrona przed prześladowaniem we wszystkich istotnych sektorach; 132. Pomoc dla ofiar ze strony państwa; 133. Uprawnienia osób prawnych wykazujące uzasadnione zainteresowanie w zakresie obrony zasad równości pomocy dla ofiar; 134. Gama sankcji dostępnych w przypadku dyskryminacji; 135. Intencja dyskryminacji jest traktowana jako okoliczność obciążająca we wszystkich trzech obszarach

6.4 Polityki równości

136. Kompetencje Specjalizowanej Agencji ds. Równości we wszystkich trzech obszarach; 137. Kompetencje Specjalizowanej Agencji do pomocy ofiarom; 138. Status prawny agencji w zakresie różnych procedur; 139. Kompetencje Specjalizowanej Agencji do wszczęcia nowego postępowania i prowadzenia śledztwa; 140. Prawne obowiązki państwa w obszarach informacji, dialogu społecznego i dialogu ze społeczeństwem obywatelskim nt. dyskryminacji; 141. Prawne obowiązki Państwa w zakresie promocji równości w ustawodawstwie, zarządzaniu, usług dostarczanie i rekrutacji; 142. Wszystkie trzy obszary uwzględniono w obszarach wolności stowarzyszeń, zgromadzeń i słowa

---

Załącznik 3

Lista partnerów

Partnerzy Zarządzający

British Council
Migration Policy Group

Partnerzy badawczy

Uniwersytet Sheffield
Uniwersytet Libre de Bruxelles

Partnerzy Sieci

CIDOB (Hiszpania)
Państwowy Doradczy Komitet ds.
Rasizmu i Międzykulturalizmu
(Irlandia)
Friedrich Ebert Stiftung (Niemcy)
Duński Instytut Prawa Człowieka (Dania)
Instytut Spraw Publicznych (Polska)
Institut Nationale d'études
démographiques (Francja)

Stowarzyszeni Partnerzy

Król Baudouin Fundacja (Belgia)
Związek dla Badań Kanadyjskich
(Kanada)
E2 think tank (Finlandia)
Grecki Rzecznik praw obywatelskich
(Grecja)
Helleńska Liga Prawa Człowieka (Grecja)
Menedek (Węgry)
Fundacja ISMU (Włochy)
ASTI (Luksemburg)
FORUM (Holandia)
KIM Norwegia Komitet kontaktowy dla
Imigrantów i Władz (Norwegia)
Calouste Gulbenkian Fundacja
(Portugalia)
CEIFO Centrum Badań nad Migracjami
Międzynarodowymi i Stosunkami
Etnicznymi (Szwecja)
Szwajcarskie Forum dla Badań Migracji i
Populacji (Szwajcaria)
Komisja Rządowa Rasowej Równości (UK)
Doradczy Serwis Imigracji (UK)

Ten projekt jest współfinansowany przez Komisję Europejską w ramach Programu INTI Działalności Przygotowawczych na rzecz Integracji Obywateli Krajów Trzecich

Partnerzy Badacze

Managing Partners

Strategic thinking on equality and mobility

Partnerzy Zarządzający

NCCRI

DANISH INSTITUTE FOR HUMAN RIGHTS

Institut national d'études démographiques

INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH
THE INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS

Partnerzy Sieci

Working together for a better society

Immigration Advisory Service

Community Legal Advice and Representation for Immigrants and Asylum Seekers